

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Euphrosyne.

Bindbetegnelse | Volume Statement:

Vol. 8

Udgivet år og sted | Publication time and place: Kjøbenhavn, 1796-1803

Fysiske størrelse | Physical extent:

12 bd. :

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

57.-8

efter andre Ep. 22 ditta gor
1830.

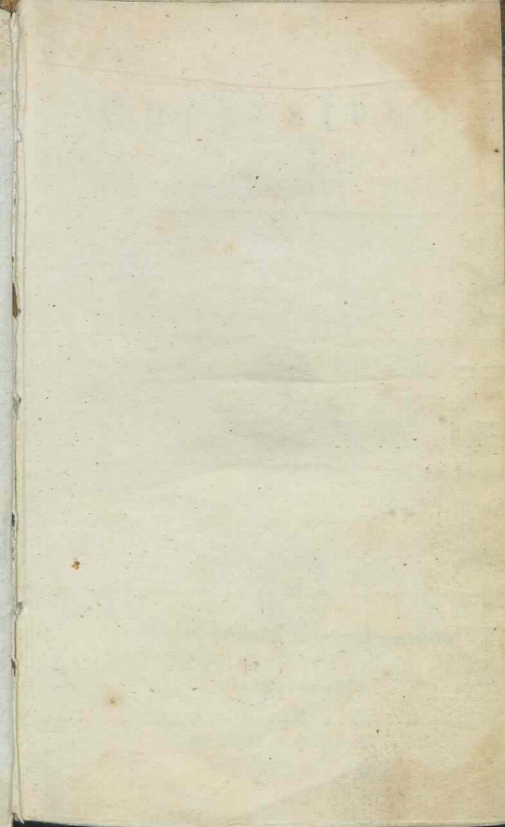
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 57 8°

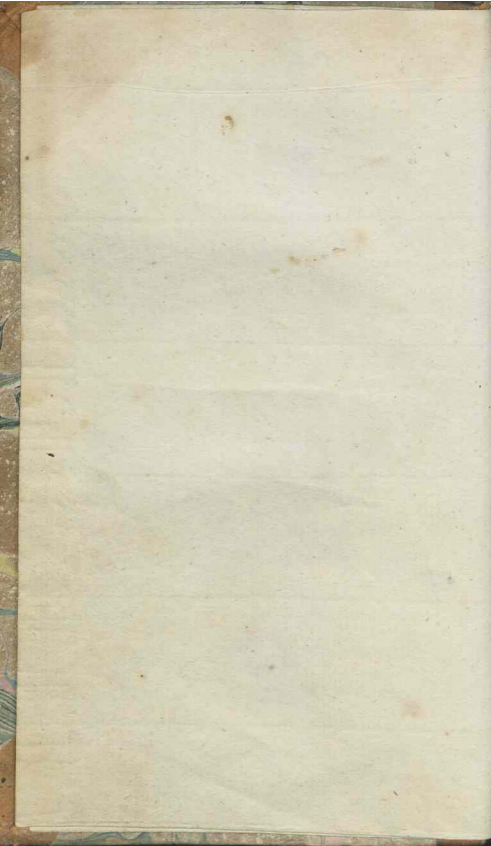

1 1 57 0 8 00051 X

+Rex

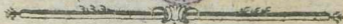

Euphrosyne.

Ottende Bind.

Kjøbenhavn, 1800.

Udgivet og forlagt af N. Goldin.

Trykt hos P. H. Høeche.

F o r e r i n d r i n g .

Ingen Historie er for den nærværende Tid mere lærerig, end Historien om Schweiz og om Revolutionerne i dens enkelte Stater. Den er ligesom en Exempelbog for Læren om at forfatte Love. Enhver lille Stat fik næsten en ganske egen Konstitution, som blev bestemt ved Omstændighederne, ved det Folks Karakter, Levemaade, Kultur, Sæder og Vedtægter, som antog den.

Frihedsaanden er nu bleven saa stærk og saa almindelig, og har tillige taget saa falsk en Bending, at man ikke ofte nok kan gjentage: Løilesløshed er ikke Frihed, men den største Elendighed, som kan ramme et Folk; og voldsomme Revolutioner frembringe næsten stedse, i Særdeleshed hos større Folkelag, denne Løilesløshed.

Man vil have et Ideal af Frihed, uden nogentid at forelægge sig det Spørgsmaal, om ogsaa dette Ideal af Frihed passer sig for os, for vore Sæder, vor Lands Kultur.

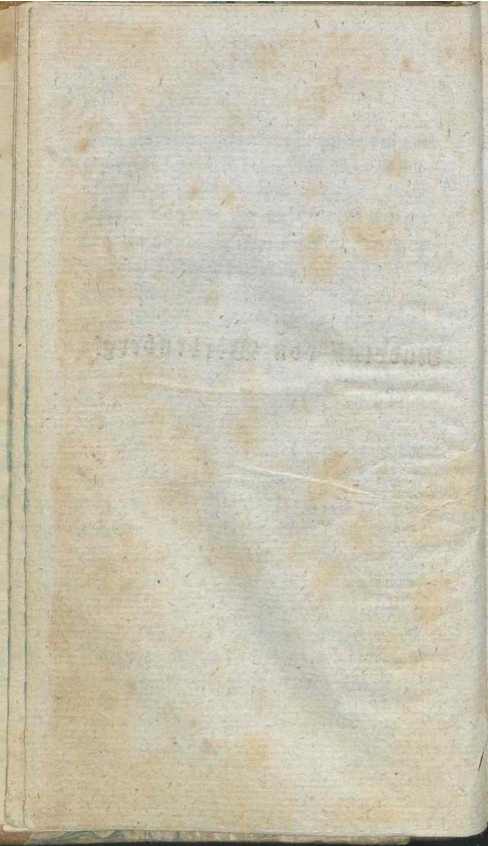
Som

Som det synes, glemmer man ganske den vise
Sentens: *Quem te Deus esse jussit & hu-
mana quæ parte locatus es in re, disco!*
Enhver Tidsalder har sin Grad af Frihed,
som den kan taale, som passer sig for Men-
nestenes Kultur og moralske Bestaffenhed i
denne Tidsalder. Man skaber Lys, man ud-
breder Oplysning, man forhøjer Mængdens
indvortes Aandskultur, og man fremmer da
paa den eneste mulige Maade sand Frihed.
En Nations Almeenaand kan ingen træde i
Veien uden at knuses.

Den nuværende Friheds-Aand synes hos
mange, især unge Folk, at være mere Egois-
mus, end Velvillie for Menneskene og Med-
lidenhed med den undertrykte Menneskehed;
mere Had mod de Store, end Kjærlighed for
det undertrykte Parti; mere Vergjerrighed,
end Dyd. De ville styrte de Store, for at
hæve sig selv. For at bringe mange af disse
uopfordrede Friheds-Apostle til at gribe i
deres egen Barm, er denne Bog skreven.

Rudolph von Werdenberg.

Under Skyggen af de høje Lindetræer i Slots-
Haven ved Rheinegl sad den ædle gamle Grev
Henrik von Werdenberg *) og saae ned i den
frugtbare Rhindal. Omkring Lovhytten legede hans
tre Sønner Rudolph, Hugo, Eberhardt og den
godhjertede Dreng Peter von Gärtingen. Ved
Siden af sin Moder sad Datteren den lille Jutta
og saae sine Brødre lege. "Lader os nu drage
ud mod Østerrige," raabte den fyrige Rudolph,
"bær Du Slotsfanen Eberhardt, jeg skal nok
føre

*) Werdenbergerne nedstammede fra Huset Mont-
fort, eller Fortifels og deelte sig i tre Gæner:
den røde, hvide og sorte. Denne Henrik er
af den sorte Gæne. Hans Godser vare Mont-
fort, Werdenberg, Rheinegl, Heiligenberg, Flu-
dens, Sonnenberg o. a. Denne Tildragelse
hører til det 14de og 15de Aarhundrede.

forsvare den, forlad Dig kun paa min Landse-
 Fremad, Marsch!" — De sløj op ad Gangen
 til Slottet. — "Men engang maa dog een af
 os falde" sagde den lille Hugo. "Det vil jeg,"
 sagde Güttingen godmodig, "jeg vil døe for
 Eder." — Rudolph kastede et venligt Blik paa
 ham. "Nej ikke døe Güttingen, Du maa ikke
 døe." — "Og vil Du da ikke unde ham Dø-
 den i Kampen for vore Rettigheder, Rudolph?"
 spurgde den gamle Greve. — "Drage ud med
 mig, det skal han, svarede Rudolph, men ikke
 døe. Nej Güttingen, hellere giver jeg endnu
 Rheinegk, Werdenberg og alle vore Slotte paa
 Grændsen af Østerrige, end seer Dig døe." —
 "Og vanke fattig og foragtet om i Rhætien?"
 spurgde Faderen. — "Naar kun Güttingen bli-
 ver hos mig; oh ja, ret gjerne." Ved disse Ord
 slyngede han sin Arm om Güttingen og saae ham
 venlig i Øjnene. — "Ikke sandt Güttingen,
 hellere ville vi foreenede med hinanden være de
 fattigste Hyrder paa den højeste Alpe, end ad-
 skilte fra hinanden besidde hele Rhætien." —
 "Ja vist nok, svarede Güttingen. Dig elsker
 jeg dog højere, end hele Helvetien."

Den gamle Greve lagde sine Hænder paa begge Drengene og velsignede dem: "elsker hinanden, Børn, værer stedse Venner. Om I da end tabte alt, eje I dog mere i eder selv, end den rigeste Fyrste med alle sine Fyrstendømmer. Kommer hid, jeg vil fortælle eder om tvende Venner." Børnene satte sig ved Grevens Fodder, og han blev ved. "Seer I der paa venstre Haand af Granen Taarnene hist nede ved Fjeldet?"

"Abbediet St. Gallen, Fader?"

"Rigtigt. — Allerede ofte har jeg fortalt eder Børn, at Østerrige for flere hundrede Aar siden er en Fiende af vor Stamme; thi hvis Werdenbergerne ikke havde været, saa ejede nu ingen Adelsmand nogen Foddred Jord i Høj-Alpien og Østerrige havde for længe siden bragt os alle under Naget. Men stedse strandede Østerriges Herkeslyge paa Werdenbergernes Edelmød og Standhaftighed. Saaledes ogsaa for hundrede Aar siden. Keiser Rudolph, den største af det Habsburgiske Huus, fordrede Jberg af Abbeden i St. Gallen. Abbed Wilhelm, Greve af Werdenberg afflog den magtige Keiser hans

Fordring, blev erklæret fredløs, men blev dog uroffelig. Keiseren erklærede ham aaben Feide, udfkrev en Hær mod ham; og mange Faner fra Stæder og Adelsmænd drog ud mod Abbeden. Han blev fordreven og dog nægtede han uroffelig at overgive Iberg. Rudolph blev forbitret og kom selv til Konstanz. Wilhelm flygtede til Tokenburg. Grev Tokenburg vilde forraade ham til Keiseren. Wilhelm, den forladte, flygtende, fredløse Wilhelm havde nu ingen Beskyttelse, ingen Hielp, ingen Tilflugt mere. Kun to Ungdoms Venner vare ham endnu tilovers. Til dem flygtede han. Keiseren lod ham eftersøge, udsatte Belønning for den, som udleverte ham, og truede den, der vilde skjule ham. Og dog opdagede han ikke Abbedens Opholdssted. Da nu endelig Keiseren erfarede, hvor han var, og hvo der skjulte ham, lagde han Haanden paa Hjertet og sagde: Kjære Folk, Abbeden er magtigere, end jeg; thi han har to Venner i Nøden. Da som Rudolph sagde, saa gif det. Da Keiseren døde traadde Abbeden *) igjen ind i Abbediet

*) Abbeden overlevede ikke længe sin Fiende. Han døde 1300.

diet og blev i uforstyrret Besiddelse af Iberg. Dertil hjalp hans tvende Venner ham. Og disse tvende Venner, som gjorde den flygtende Abbed mægtigere og rigere, end Keiseren var: en Herr von Griffenberg og hist den lille Peter von Güttingens Oldefader, en Güttingen. — Kom hid min Søn Güttingen, kom Rudolph." — Begge Drengene stillede sig ligesor. Greven. — "Nu, mine Børn, en Werdenberg og en Güttingen vare for hundrede Aar siden Venner i Liv og Død. Her staae nu atter en Werdenberg og en Güttingen; hvad ville I være?"

"Venner i Liv og Død," raabte begge Drengene og omfavnede hinanden med Barme.

"Dertil give Gud eder sin Betsignelse!" sagde Faderen rørt. "Det er vanskelige Tider vi leve i, som tilvisse trænge til Mænd, ej allene til tappre, men og vise Mænd. Hertugen af Osterrige bliver stedse mægtigere. Han trykker Adelen paa den eene Side, og paa den anden Side trykker Folket den ligesaa meget. En Ven er nu en kostelig Skat. Strider for eders Rettigheder som Mænd og holder sammen som Ild.

Og

Og Du Rudolph, optag ogsaa Dine yngre Brødre i dette Venkabs-Samfund."

De smaae, Hugo og Eberhardt, raabte: ja Rudolph, lad os ogsaa være Dine Venner. Vi ville elske Dig ligesaa høit som Güttingen. Og saa Jutta kastede sig i sine Brødres Favn, og sluttede Venkabs-Pagten med dem.

Teenen sank Grevinden af Haanden, og hendes Dine vaade af Glædes-Taarer drylede ved denne Omfavnelser-Scene. "Gud velsigne mine Børn," sagde hun — "og give dem Mod til at handle ædelt deres hele Levetid," søjede Grevven til.

Kunde nogenstunde en Fader haabe at see dette Ønske opfyldt, saa kunde den gamle Grev von Werdenberg det. Med sin Kone, sine tre Sønner og sin Datter Jutta levede han i stille uuslig Roelighed snart paa sit Slot i Rhindalsen, snart i Werdenberg. Güttingen havde mistet sine Forældre, da han var en Dreng paa tre Aar. Grev Henrik, den gamle Güttingens Ven, tog Drengen til sig, der var jevnaldrende med Rudolph, for at opdrage ham med sine egne Børn.

Grev Henriks Liv havde altid været uroeligt. Nu bivaanede han ikke mere alle de Feider, ved hvilke en stor Deel af hans Levetid var bleven en Række af Uroeligheder og Lidelser, han levede nu i et sildigt Egteskab, for sig selv, for sine Børn, og for den huuslige Lyksalighed. Han havde endnu tildeels seet de undertrykte Waldstädters Kamp med Østerriges Vaaben, og var maaskee den eeneste blandt Helvetiens store Baroner og Herrer, som Omstændighederne og naturlig Godhjertighed havde gjort viis. Tyrsterne og Adelsmændene frygtede, at Exemplet af en tilfjælmpet Frihed vilde være fristende for Helvetien; de lod derfor deres Undersaattere sole deres Bældes trykkende Klag; dog evige Uroeligheder og altid nye udbrudte Feider vare Følgerne deraf.

Grev Henrik indlod sig i Underhandlinger med sine Undersaattere, indgik med dem visse Vilkaar, som han ubrødeligen holdt, og levede nu roelig, tilbedet som en Helgen, og hædret som en Skyts-Engel af alle Indbyggerne paa hans Godser. Denne Kjærlighed beskyttede ham og saa imod Østerriges Fordringer paa de fleste af hans

hans

hans Ejenomme. Østerrige vovede ikke at angribe den Mand, for hvem enhver Tjenestekarl med Glæde vilde udgyde sit Blod. Det ærede Undersaatternes Kjærlighed, uden at have Mod til at forhærve sig selv den samme Kjærlighed.

Werdenberg opdrog sine Børn med denne saa dyrefjæbte Bittedom. Han lærte dem at være menneskekjærlige, og foregik dem med sit eget Exempel. Selv i den fattigste af sine Livogne ærede han Mennesket, og hans Børn vovede ikke at forhærme den, som deres Fader ærede. Muurte og venlige sværmede Drengene om nede i Dalen ved Bøndernes Hytter, og ved deres søde Venlighed, ved deres fordringsfrie og blide tjenstfærdige Væsen vandt de alles Hjerter. Hver Aften forsamlede Indbyggernes Børn fra Rheinegk sig nede paa Eugen ved Borgen, og leegede i fortroelig Uskyldighed med de smaa Grever, som aldrig forsømte at komme ned til dem fra Slotet. Med Taarer toge de smaa Grever Afsked fra deres Leegebrødre, naar de maatte tilbringe en Deel af Sommeren med deres Fader paa Werdenberg, og i Werdenberg stundede allerede deres Javnaldrende hver Uge efter deres Ankomst.

Der

Der gives en reen ophøjet Dyd, en ædel
 Barme i Hjertet, som Forstanden og den Over-
 beviisning, at Dyd er Pligt, aldrig kunne give,
 og som kun er et sjældent Lod, der tilfalder dem,
 som fra den spædste Barndom af have vedliges
 holdt deres Uskyldighed ubesmiltet. Denne rene
 Uskyld havde Grevens Børn, og den frembragte
 allerede hos dem Træk af hoi Dyd og varmt
 Hjerte, meest hos Rudolph og Güttingen, dog
 paa forskjellige Maader hos dem begge. For-
 talte Greven om en Ulykkelig, som en mægtig
 Stormand undertrykte, saa stod Rudolph for
 ham med blussende Kinder, hans Dine gnistrede,
 hans Pande rynkedes, hans Hænder vare knyt-
 rede — han saae Undertrykkeren. Güttingen
 derimod blev lidt efter lidt bleeg, hans blaae
 Dine vare fulde af Taarer, hans Hænder sank
 ned og foldedes — han saae den Ulykkelige.
 Rudolph spurgde: hvad heder den Skurk? Güt-
 tingen: hvad heder den Ulykkelige? — Fader,
 raabte Rudolph, drag ud og straf Undertrykkeren.
 — Greve, raabte Güttingen, hjælp den Ulykkes-
 lige. — Da sagde Faderen: "været samholdige,
 mine Børn! I ere skabte for hinanden. Rudolph
 for

for at besøgte den Ulykkelige, og Güttingen for at trøste ham."

Med hver Maaned, med hver Time bleve Güttingen og Rudolph mere fortrolige og deres Kjærlighed mere hjertelig. De vare bestandig sammen. Güttingen klavrede, for at seje Rudolph, op paa de højeste Klipper med ham, og Rudolph hjalp Güttingen at plukke Blomster, for at flette den lille Jutta en Krands. Snart leegede de Turnerspil i Dalen og brøde en Landse med hinanden — Rudolphs Yndlingsleeg; eller de vogtede et Lam, som Güttingen holdt af, paa Højene; der sadde de rolige ved hinandens Side, og fortalte deres Forsædres Bedrifter eller Børnens roligere Lege i Rheinegk. — Saaledes gled den ene Maaned efter den anden, og Rudolph og Güttingen vare blevene et Mønster paa Ven-skab. De elste hinanden, som Rudolph og Güttingen, sagde man om enhver sin Kjærlighed.

O! hellige og uskyldige Barndom!

Den tredie i disse to Drenges hjertelige Samfund var Jutta. — Ved Güttingens Haand treen hun ogsaa ned i Dalen, Drengenes Legeplads. Rudolph og Güttingen gif ved Siden af hinanden

og taledede sammen. Jutta tog Güttingen ved Haanden, gik med tilfreds Mine og raug. Stundom vendte Güttingen sit Ansigt mod hende, saae paa hende og sagde: Jutta! og Jutta smilede hver Gang taknemmelig til ham. — Derpaa forsamlede de øvrige Drengene sig i Dalen. Først satte Güttingen Jutta i Skyggen af en Busk, plukkede Blomster til hende, og overleverede hende sit Lam. Derpaa ilte han ved Siden af Rudolph til Striden tilligemed de vilde Drengene. Nu styrkede de med lydeligt Skrig løs paa Fienden, men Güttingen gjorde altid et Spring til Siden for at plukke en smuk Blomst til Juttas; og altid vendte Skaren efter hans Raad tilbage til det Sted, hvor Jutta sad.

Barneret tog smilende Blomsten, som han bragte hende, og klappede hans Lam. Derpaa fløj han igjen tilbage til Drengene. — Jutta sad med fornøjet Ansigt, saae paa deres Lege, og vogtede Güttingens Lam. — Naar Slotklokkeren lød, stod hun allerede færdig at gaae tilbage; kom Drengene, holdt hun sig fast ved Güttingen. Som forhen gik da Rudolph, Güttingen og Jutta

Haand

Haand i Haand igjen opad Slotsbjerget, og Hugo og Eberhardt fulgte dem.

Naar Rudolph og Güttingen udkastede Planer for Fremtiden, saa svævede altid Juttas Billede for Güttingen. — "Da lyder vort Feldts Horn," raabte Rudolph med funklende Øjne, "og vore Lehnsmænd støde til os. Da drage vi ned og svinge Slotsfanen højt i Veiret. Trompeterne stralder i Skoven og mellem Klipperne, og vi to ride i Korveten paa gandske hvide Hingste, og saa til Margau mod Østerrige." — Og Jutta, rojede Güttingen til, ser da efter os fra Taarnet. — "Naar Fienderne see os fra Taarnet" — blev Rudolph ved — "skulle de skælve, men vi nedbryde deres Borge" — og Jutta vil ret glæde sig, naar jeg da fortæller hende det, sagde Güttingen.

Saaledes opstod allerede i Drengens Hjerte den uskyldigste og reneste Kjærlighed, som gjorde det saa blødt, saa ømt og sølsomt, som Skiebningen vilde bruge det. Denne ømme og blide Sølsomhed gik ogsaa over fra Güttingens i Rudolphs Hjerte, og betog hans Kyrrighed den raade Bilsøhed. — De Billeder af huuslig Nøilighed og stille Lyfsalighed, som altid syffelsatte Güttingens blide

blide Sjæl, og som han stedse malede mellem Rudolphs larmende og ærefulde Feldttrøge, vare for dennes sig højt opsvingende Sjæl de Hvilepunkter, hvorpaa hans Virksomhed standsede.

Rudolph udhvilede sig under en Busk, som Güttingen havde plantet for Gutta, eller ved en Fredsfest, som han gav Bønderne i Rhindalen; og saaledes forenedes stedse i hans ildfulde Sjæl de blide Billeder af Fred og Glæde med de vilde Billeder af Udelæggelse og Elendighed. — Saaledes bleve deres Hjerter dannede ved hinanden, Rudolph gjorde Güttingen mandig, og Güttingen Rudolph menneskelig. — Deres Venkabs Baand knyttedes stedse fastere, og omslyngede Gutta tillige. De elskede alle tre hderandree, den eene for den andens Skyld. Gutta sin Broder, fordi han elskede Güttingen; Rudolph sin Søster, fordi Güttingen ønskede det, og Güttingen elskede dem begge.

Oste, naar Forældrene vare samlede paa Riddersalen, og saae deres Dorns Lege, sad Gutta og sang til Harpen en kort Vise, som Slotsmunkene havde lært hende. Güttingen stod da hos hende, og med et venligt bifaldsmilende Ansigt

indbød

indbød han Forældrene til at rose Gutta. Rudolph blæste ikke i Feldthornet, Skjøndt han allerede holdt det til Læberne, og Hugo og Eberhardt gik venligen til Güttingen, der havde bedet dem at være stille; tit sagde Grev Henrik ved en saadan Scene fuld af Uskyld, Kjærlighed og Yndes: "O! Kone, skulde vel Østerrige formode, at vi ere saa rige?" — Grevinden rakte da rørt sin Mand Haanden, tog den frohme Güttingen i sine Arme, og ydede ham igjen de Kjærtegn, som han havde ydet hendes Yndling Gutta. Alle omringede da Grevinden for at dele med Güttingen Moderens Kysse; og kjærlige Blikke mødte her Blikke fulde af Kjærlighed; Hjertter fandt her Hjertter.

Saaledes henrunde Aarene ved Leg og Underviisning. Rudolph og Güttingen vare blevne colv Aar gamle; den blide Gutta tallede altni. Nu bleve de første Taarer faldede. Rudolph og Güttingen skulde til Guardowal til Grev Johannes von Werdenberg af den hvide Fane, for der at nyde med deres Fatters Søner en bedre Underviisning; thi Abbeden af Disentz sendte den rige Grev Johannes Tid efter

anden

anden den gode Broder Anton, den lærdeste Mand i Eggen, for at undervise hans Sønner.

Allerede to Dage før begge Drengenes Afreise strammede Guttas Taarer. Güttingen forsøgte hende alle sine smaae Ejendomme, for at trøste hende, alle sine Blomster, sine Løvhytter, sine Lam; men hun var utrosteelig, og Güttingens Billede blev stedse levende i hendes Sjæl. Hver Dag, hun oplevede, savnede hun Güttingen til et eller andet. Ved enhver Fornøjelse manglede hun Güttingen; enhver Forretning, hun foretog sig, var kun halvgjort; hvert Arbeide, hun fuldendte, spildt; thi Güttingen saae det ikke.

Rudolph og Güttingen bleve af deres Fæder bragte til Guardowal. "Vær ikke bekymret Fætter," sagde Grev Johannes, "de skulde begge være mine Sønner," og Faderen forlod dem tung om Hjertet. Begge Drengene søgte nu meev end nogenfinde, hvor meget de vare hinanden; her søngsledes de endnu stærkere til hinanden; thi her sandt de ingen af de Hjertes igjen, som de havde forladt. Grev Johannes var en
Sønnes

Sønnesøn af den stolte Friherre von Baz *), Hans Moder levede endnu, og hun tilligemed hendes Søn og Sønnesøn havde arvet Faderens Stolthed.

En riig stolt Pomp herskede paa Guardowal istedet for den beqvemme Simpleshed paa Rheinegk. Hoffolkene stode med taus Verbsødig-
hed i de gyldne Sale. Intet Smil, ingen fortrolig deeltagende Mine i deres Nafsyn, saaledes som paa Rheinegk, hvor Uskyld, Munt-
terhed og Fortrolighed besjælede endog Hoffol-
kenes Hjerter og drog dem ind i Børnenes Lege. Ingen munter Glædes-Stemme, ingen glad larmende Børneleg, ingen Latter oplive-
de her Salene, som i Rheinegk. Johannes's fire Sønner liftede sig sagte gjennem Bærel-
serne, og hvistede kun. Güttingen havde ikke Hjerter til at see paa sin Rudolph. I Haven hvistede

*) Denne Johannes's Fader, Rudolph, Greve af Werdenberg, ægtede en Datter af Friherren Donatus von Baz Ursula, og arvede efter sin Svigerfaders Død i Aaret 1330 Halvdelen af hans rige Godser Detenstein, Baz, Sied, Schlemis, Laar, Tassis, Bärenborg o. a. Si-
denester mærkværdig; Rudolph døde 1362.

hviſtede han ſin Ven i Dret: af hvor langt anderledes er det hos Jutta! Ja viſt nok, hvor mange tusinde Gange bedre er det ikke i Rheins egk, end her, ſagde Rudolph i en uvillig Tone.

Efter nogle Dage kom da Vater Anton, for at opholde ſig nogle Uger paa Guardowal. Ved det forſte Syn ſtoi begge Drengenes Hjerter hart i Mode, fulde af Kjærlighed og Erfrygt. Munkken var ſem og halvtredſindstive Aar gammel. Hans Anſigt var blegt, hans Øje blide og roligt, og hans Mine indgjød Fortrolighed. Lyden af hans Stemme trængte uformærkt ind i ethvert Hjerter. Saae han nemlig paa nogen, ſaa var der i dette Blik ſaa megen Godhjertighed, ſaa megen Kjærlighed, ſom intet Hjerter kunde imodſtaaer. Hans Udſeende var meget ædelt, hans Øje undertiden funklende og bydende; man ſaae at han tvang begge — ſin Anſtands Adel og ſit Øjes Jld. — Efter den forſte Hiſſen kaſtede han ſit Blik paa Rudolph og Güttingen. Med Velbehag dvælede hans Øje ved dem begge, dog meeſt ved Güttingen. Grevnen foreſtillede Drengene for ham. "I nedſtamme begge fra ædle Mænd, ſagde Munkken i en blid Tone;

ligner eders Forsædre, kjære ædle Drengene! og for-
merer Rækken af ædle Berdenberger og Güttinger.” Han fortalte strax Drengene to ædle
Handlinger af en af deres Forsædre. Rudolphs
Dine sunklede, og Güttingen saae snart smilende,
svare bedrøvet paa Munken, medens han fortalte.

”Hvad siger I om Drengene Pater?”
spurgde Greven.

”Jeg kan endnu intet sige, Herr Greve;
saa meget seer jeg, at de ikke have den samme
Aand som Deres Sønner.”

”Rudolph tegner til at blive en Mand. —
Güttingen er for qvindagtig.”

Munken smilede og taug. — Efter nogle
Dage besad han Rudolphs og Güttingens hele
ubegrændsede Kjærlighed. De vare uophørlig selv
i Fritimerne paa hans Kammer. Til bestemte
Tider lærte han de unge Mennesker at læse,
skrive og noget Historie. Saa lange Grev Jo-
hannes's fire Sønner vare tilstæde, var han als-
vorlig, men nuve havde de forladt ham, sørend
en himmelsk **V**nlighed udbredte sig over hans
Nasyn. Nu begyndte han Underviisningen paa
nye; og hvilken Underviisning!

I Begyndelsen fortalte Munken den fyrige Rudolph om Feldttoge, om store Krigshelte, om deres Hæder, om den Beundring, som Verden ydede dem; og Drengens Sjæl brændte. Men efterhaanden blandede han Farverne anderledes. Nu blev den seirende Helt ei mere Hoved-Gjenstanden i Krigs-Maleriet. Munkent oplyste en anden Deel af Scenen, som han hidtil havde indhyllet i Mørke — Krigens Elendigheder. Tilslidst forsvandt Helten blandt en Mængde Lig, mellem klagende Skarer af trostløse Enker og forladte Børn, mellem Gruset af opbrændte Stæder og Landsbyer, ved det skrækelige Syn af ødelagte Marker og udsultede Mennesker. Pater Anton malede Elendigheden med de meest levende Farver tilligemed alle dens Følger; og naar Drengens Sjæl var rørt i sit inderste, da lærte han ham at være menneskelig, og anpriste ham Fredens mildere, men større Handlinger, Belgjørenhed og alle Borger-Dyder. Derpaa greb han Harpen, og qvad en Sang til Hæder for en Mand, der plantede et Træ, banede en Vej gjennem en Klippe, og grov en Brønd; saa fortalte han dem Solons, Lykurgs og Numas

Liv, Theseus's og Herkules's velgjørende Undergjø-
 ninger, og derpaa Tells Levnet og Baldstædternes
 Beskielse. Han søgte at gjøre Tiden i Drengens
 ærelystne Sjæl mere mild og rolig, han
 lærte ham, at Foragt for Noes er den vanskeligste
 af alle Handlinger, og fortjener den største Lov;
 han fyldte hans Sjæl med den ædlere Vrekfær-
 hed, at være tilfreds med sig selv og tragte efter
 indvortes Størhed. Intet lærte han tiere, end
 at den fande Store aldrig vil glimre, fordrer
 ingen Tak, og lader sig nøje med at hans Daad
 lykkes ham. Han gjorde Drengene opmærksomme
 paa, hvor usikkert det er at gjøre Regning paa
 Dre, hvor Uvind og Nid bagvasker ham, hvor
 Tiden bringer ham i Forglemmelse, hvorledes
 hvert enkelt Menneſke anseer sine egne smaae Fa-
 milietildragelser vigtigere, end den største Mand's
 største Bedrifter. Saasnart han havde aabnet
 Rudolphs Hjerte for Menneſkehæd, viste han
 ham den Armod og Elendighed, som trykke de
 rigeste Egne og deres Indbyggere, hvor Adelen's
 evige Feider ødelægge Jordens Velsignelse og Ind-
 byggernes Arbeide med deres hele timelige Lykke.
 Derimod skildrede han ham Willedet af de usrugte
 bare

bare Waldstädter, hvor Mennesker under Roligheds, Fredens og Lovens Beskyttelse lokkede Rigdom, Overflod, Glæde og Lykke frem af Klipperne selv. Og nu min Søn! sig mig, hvem ønskede Du helst at være, enten den ubekjendte og uberømte Landamman i Schweiz, som bruger al sin Forstand for at vedligeholde Rolighed, og som med Roligheden vedligeholder Tusindes Lyksalighed, forenet med den indvortes Følelse: jeg kunde være en Tull; — eller en Helt, som har nedslagt en halv Verden og gjort titusinde uslykkelige, med al hans Roes, forenet med den djævelske Følelse: det gjorde jeg, for at være befjendt.

Alt dette nedslagde Munken efterhaanden i Unglingens Sjæl, men altid gjenkaldte han ham paa ny disse Billeder, og forenede dem til et Heelt. "Hvilken stor Mand kan Du ikke blive Rudolph," saade han og trykkede Drengen fros til sit Bryst, "naar Du ingen glimrende Handlinger vil udøve; og Du, min fromme Gattingen, naar Du ikke lader Dig overvinde af Smerte og Belyst." Pater Anton var bleven begge saa fjær, at de kjædede sig, naar han ikke var hos

hos dem, og dog forlod han Borgen undertiden hele Maaneder. Stedse saae de ham med inderlig Glæde komme tilbage.

Eftersom begge Drengene bleve ældre, aabnede Paterens Hjerter sig stedse mere for Rudolph og Güttingen, og paa samme Tid blev hans Væsen noget hemmelighedsfuldt. Han kjendte Adelsens, Fyrsternes og Folkets Forhold nøje; han vidste, hvilke Rettigheder der tilkom alle Helvetiens forskjellige Indbyggere, og talte aldrig derom. Ingen Adelsmand kom til Guardowal, uden han jo kjendte Pater Anton. Een havde seet ham i Waldstädterne, en anden i Basel, en tredje i Tyrol og atter den fjerde i Savoien. I Klostrer opholdt han sig sjelden. Abbeden var hans fortroeligste Ven. Nogle vilde endog have seet ham hos Keiseren. Dette være nu, som det vil. Man kaldte ham den gode Pater fra Disentis. Enhver elskede ham, fordi han ikke fornæmede nogen, og fordi han aldrig drev Munkenes sædvanlige Haandtering, at bringe Nytt fra den ene Borg til den anden.

Da Rudolph og Güttingen lærte at kjende ham næjere, sagde den første ofte: "Kjære Pater,

man mis kjender Eder. I veed alt, I kjender Herrernes og Kyrternes hemmeligste Historier bedre, end de selv, og man holder eder . . .”

”For den gode Pater, svarede Anton smilende; man troer mig mere uvidende, end jeg er. — Onskede Du Rudolph, at jeg var mere uvidende, end man troer?”

”Men hvorfor tier I, naar man paastaer Ting, som I veed bedre? saa mig det!”

”Tausshed er en Dyd, Rudolph, naar Tale intet baader. — Dig sjaer jeg meget, fordi jeg troer, det skal gavne Dig. — Jeg vilde tie, hvis jeg ikke troede det. Yngling! at tie, hvor det ej er nødvendigt at tale, er den halve Grundvold til al Dyd og Lykkeligbed. Jeg lever blandt Mennesker; det er min Pligt at leve blandt dem. Min Tausshed skjenker mig alle Fordelene af at være ubekjendt. Man kalder mig den gode Pater; dette Tilnavn forskaffer mig allevegne Kærlighed og Fortrolighed. Kaldte man mig den viise Pater, den virksomme Pater, saa var det forbi med min Vitidom og min Virksomhed. For at være viis maae man ikke synes viis; for at være virksom, maae man

man ej synes virksom; for at være begge Dete, maa man kunne tie. En hurtig Løber efterlader sig de letteste Spor. Naturens meest velgjørende Kræfter virke lønligst, og Lynet rammer ej den, som seer det.

Begge Ynglingene vare nu seksten Aar gamle, da deres Fader kaldte dem tilbage til Rheingf. Aftenen førend de reiste, fulgte Vater Anton dem op paa den høieste Spidse af Guardowal, just da Solen dalede i Vesten. Han satte sig imellem begge Ynglingene, tog deres Hænder, trykte dem til sit Bryst og sagde i en rørende Tone: Mine kjære Venner, vi maae nu skilles ad. Aldrig har jeg sundet to Ynglinge, som jeg elskte saa inderlig, som eder, og af hvem jeg turde haabe saa meget, som af eder. Gud har sat eder højt, mine ædle Ynglinge, at I skalde virke meget. Virker eders hele Liv igjennem, som Solen, der om Middagen udgyder Kraft og Liv over Jorden ved sin fra det Høje nedstrømmende Gld, og endnu ved sin Nedgang quæger Jorden med sine sidste milde Straaler: et Billede paa den Edle, der i sin Styrkes Middag udbreder Liv og Lyksalighed i Verden, og end i sin Alder-

dom

dom quæger og oplyser den ved sin Bliedom. Værer overbærende med Menneskene, især du min adle Rudolph, paa det at du kan elske dem. Du fjender nu den menneskelige Svaghed, hav Medlidenhed med de Mennesker, der ere daarlige nok til at elske sine Feit, paa det du ikke skal nødes til at hade dem. Viss alle Mennesker, selv Daarerne, at du ikke foragter, ikke hader dem, paa det at du selv kan være god. Hvorfor kan Güttingen forhindre saa meget ondt hos den stolte Henrik, og du ikke?

” Fordi Henrik hader mig, men ikke Güttingen.”

Og hvorfor hader han dig Rudolph? hvorfor ikke ogsaa Güttingen? Dog saaledes skulde du ikke engang sige. Han elsker Güttingen lige saa lidt som dig; men han lyder Güttingen, fordi denne aldrig viser ham sin Foragt. Du foragter ham og siger ham det. Han hader dig; ikke den bedre Rudolph; den stolte Rudolph hader han. Foretag dig nu, hvad du vil; Grev Henrik vil finde sin Glæde i at hindre det. Men Güttingen vil han endog hjælpe, fordi Güttingen har viist sig god mod ham. Lader os blive
staa:

staaende ved dette Exempel. Henrik forhindrer alt, hvad du gjør, træder stedse i Vejen for dig; gjør dig megen Fortrød; forfølger dem du elsker, gjør hvad du ikke ønsker; og Følgen deraf er, at dit Had og din Foragt for ham tiltage. Men med Güttingen er det langt anderledes. Henrik viser ham, den venlige, estergivende, søjelige Güttingen mange Tjenester, og hindrer ham sjelden i det han foretager sig. Og Güttingen seer ingen Marsag til at hade Henrik. Ja han vil endog elske ham i samme Forhold, som han nyder Godt af ham. Seer du nu, hvorfor jeg sagde: værer overbærende mod Menneskene, paa det du kan elske dem. Og det, min Søn! være det eneste, som du viser Menneskene: Din Kjærlighed for dem. Alle dine andre Dyder maa du skjule som Hyklerin sine Laster.

Hader! jeg skal skjule mine Dyder? hvorledes? jeg skal . . . ?

Du skal gjøre Godt, intet mere, end gjøre Godt og paa hvad Maade see kan, gjøre Godt. Troe mig min Søn, den Onde, Daaren, hader hverken Dyden, eller den Dydige. Han hader den Ære, den Dydige nyder. Ikke strider han
mod

mod dig for det Gode, nej, men for Æren. Han tilintetgjør det Gode, du gjør, ikke fordi han hader det Gode. Han tilintetgjør det i Almindelighed, fordi han misunder dig Dydens Hæder. Skjul derfor dine Dyder under en beskednen, fordringsfri, roelig og sojelig Udsærd mod alle Mennesker. Vær større, ædlere, beskednere, virksommere, modigere, end alle Mennesker, kun synes ikke at være det. Sæt dig ved din Beskedenhed i Klasse med Daaren. Udøv det Gode og overlad Hændelsen Æren derfor. Daaren misunder hverken Hændelsen eller det Gode; men vel de Mennesker, som ville meer, end de kunne. Men hvor mangen god Handling, sagde Gættingen venlig, maatte jeg da ikke efterlade, fordi jeg ej kunde udøve den paa anden Maade, end offentlig.

Udøv den da offentlig min Søen! om saa end alle Jordens Daarer saae derpaa. Straal da, naar det saa skal være, som Solen om Middagen. Men indhyl dig siden i syvfold Beskedenhed, og tilfredsfil Misundelsen ved den blideste Nymyghed. Stræber efter Menneskenes Kjærlighed, mine Børn. Dydens Almagt berøer paa at

1101

elstes

elstes af Mennesker; at være ubemærkt er dens
 Grundvold. Siger aldrig: det vil jeg gøre.
 Gjør det uden at sige det. Umærkelig klæder
 Foraaret Jorden med Blomster og Korn og Hø-
 sten er for Haanden, uden at man veed, hvortil
 det. Den duftende Viol opfylder Luften med
 sin søde Besugt, uden at sees, og Himlens gaa-
 gende Dug falder om Natten. Udbreder Vis-
 dom, hvor I kunne, strøer Dydens Sæd i ethvert
 Hjerte, der aabner sig for den; men strider aldrig
 med Daaren om Dydens Væsen. Det er forjæ-
 ves, og Daaren vil hade eder. Dydens Væsen
 bestaaer ikke i Bidden, det ligger i Hjertet. At
 leve ubemærkt og nyde adle Menneskers fortro-
 lige omme Venfkab, er den største Lyksalighed i
 Livet; Tilfredshed og Menneskehødel er Dydens
 Lon.

Lær at tie; lær at bære, hvad I ej kunne
 forandre, og lever saa hemmeligt, saa ubemærkt,
 som mueligt, for at undgaae Lidelserne i Livet.
 Det Godes Udøvelse kræver mere Forsigtighed, end
 et Forraderie; thi alle Daarer ere Fiender af det
 Gode. Selv det Gode, som det evige Forsyn
 skjenker Menneskene; den højere Guldkommenhed,
 som

som det vil udbrede blandt Menneskene, virkes i
 Løndom, at ikke tusinde Daarer og Ondskabfulde
 skulle væbnes derimod. Fuldkommenhed udbre-
 der sig i Millioner smaae umærkelige Grene; og
 paa engang, naar Menneskets Daarlighed er mere
 kan adtegge Himmelens Gave, træder den højere
 Fuldkommenhed frem i sin Kjempe-Skikkelse, og
 Daarerne forbauses og skjælv for den Virknings
 Alvæde, hvis Narager, hvis Oprindelse de ikke
 anede. Og ville vi være visere, end den evige
 Buisdom? Brutus — I kjende ham den an-
 den, den bedre Brutus — raabte da han døde:
 O Dyd! Guddommen elsker dig ikke, da den
 ikke beskytter dig. Efter et langt, virksomt,
 ædelt Liv mistviede han om sig selv, fordi han
 havde forsømt at udøve det Gode, han vilde med
 den samme Klogskab, med den samme Forsigtighed,
 hvormed hans Fiender udøvede det Onde, de vilde.

Og nu mine Søner, I gaae store Tildrag-
 gelser imøde; de spire alt, usete af Daaren og
 synlige for den Blise allene. Nu mine Børn!
 sværger at være Dyden troe." Didingens Dine
 funkede som Ild; "sværger, aldrig at drage Svær-
 det for eders egen Ære, men kun for Menneskes
 Held.

held. Aldrig at taale, hvad der er Uret at taale: at Menneſker gjøres uylkkelige. Arbejder i Stilhed og offentlig for det Gode i Forening med Jordens Røde, i hvor J end finde dem, paa Tronen, eller i den fattigſte Hytte.

Han trykte Drengene med Barme til ſit Bryſt. "Mine Børn! ville J indgaae Dydens Pagt med mig?" De hang om Paterens Hals og ſagde inderlig rørte: Ja vi ſværge evig at elſke Dyden, evig at hade Laſten og Menneſker eiendighed.

Oldingen kaſtede et taknemmeligt Blik mod Himmelen. Mine Børn, ſagde han nu med Blidhed, forglemmer mig aldrig. Jeg vil ſee eder undertiden, thi jeg elſker eder ſom mine Sønnr. Men fra nu af handler ſom om J havde glemt mig. Taler ſjelden om mig. Kald mig ſtedſe kun den gode Pater, aldrig den Viife. Synes ikke mine Bønner, men vær det. Jeg vil kunne være eder til Nytte. Du Rudolph vil ſnart erfare det. Lær at tie, Ynglinger! og vær ſtedſe Bønner; da kunne J aldrig blive aldeles uylkkelige. En Ven er Kronen paa det menneſkelige Liv.

Liv. Ungsinger! Venſkab er herligere end Elſkov. Elſkov er ſom Skyggen om Morgenens, med hvert Djeblig bliver den mindre; Venſkab er ſom Skyggen om Aftenens, den varer til Livets Sol daler. — Güttingen, Güttingen, forandre derfor engang Din Elſkov til Venſkab. Du ſaaer nu Gutta at ſee igjen. Var hendes Ven, fordi Vennen ſtedſe overlever Elſkeren. Og nu — farer vel mine Børn!" Han trykte dem til ſit Bryst og de vendte tilbage til Borgen; Munken munter og froe, begge Drengene rørte indtil Toarer.

Næſte Morgen reiſte de tilbage til Rheinegk. — De gjentogte Paterens Lærdomme og talte om deres kommende Dage. Jo nærmere de komme den ſaderlige Borg, jo ideligere blandede ogsaa Güttingen Gutta mellem de Billeder, hans Phantaſi malede ham. Den følgende Morgen ſaae de langt borte Taarnene i Rheinegk, og deres Heste fløi aſted. Güttingens Hjerte bankede høit; han blev munter og ſnakſom. Uopmærſelig ſpurade han: hvad vil Gutta ſige? Vil jeg ogsaa kunne kjende hende igjen? Hvor ſtor kan hun vel være?

Med Solens første Straale sad Jutta paa den høieste Tinding af Borgen for at see, naar de kom. Endelig fik hun Dje paa begge Ynglingene. Uandeløs styrkede hun ned af Trapserne og raabte stønnende i Forældrenes Bærelse: de komme. — Glæden gjorde hende overgiven. Nu løb hun til Vinduet, aabnede det halvt; derpaa løb hun til Døren igjen, og atter til Vinduet. Endelig fløj hun ned paa Slotsgaarden, og alle ilede efter hende. Greven og hans tvende Sønner gif de Kommende imøde. Grevinden raabte paa Jutta, at hun skulde blive hos hende paa Slotsgaarden. Jutta var angstelig, trykkede sin Moders Hænder og Skjalv. Men paa engang fløj hun over Gaarden, over Broen, forbi sin Fader ned ad den Vej, ad hvilken Ynglingerne maatte komme. Gåttingen kjendte Jutta langt borte, sprang af Hesten og skreg: Jutta. Med aabne Arme fløj han hende, med aabne Arme hun ham imøde. "Jutta" — "Gåttingen!" De græd højt og trykte sig fast i hinandens Favn. Rudolph var stegen af; Jutta saae ham neppe. Greven kom; Brødrene komme. Rudolph sank til sin Faders Darm.

Hugo og Eberhardt kastede sig i Rudolphs Arme og hængte sig derpaa ved Güttingen. Güttingen kysede Drengene og raabte ved ethvert Kys: "o! Gutta."

Endelig bleve de samlede paa Salen. Rudolph fortalte; alle lyttede og taug. Güttingen og Gutta smilede til hinanden og betragtede hinanden uafsladelig. Nu først mærkede de den Forandring, som var foregaaet med dem. Güttingen havde forladt Gutta som et Barn. Nu var hun næsten fjorten Aar gammel; en rank fortryllende Pige med et uskyldigt, venligt, godtmodigt Engleansigt. I lange Rækker flaaede hendes lyse Haar om hendes Skuldre og bølgede med den samme Bevægelse, som hendes af Glæde besjælede Barm.

Güttingen var nu en voksen Yngling, hans Haar var bleven noget mørkt, og hans Kind lidt brunere; men hans blaae Øje var endnu lige saa venligt; hans Ansigt endnu ligesaa smilende. Hans Blik endnu ligesaa blidt, som tilforn. Urolig bevægede han sig frem og tilbage paa Stolen og saae med Længsel hen til Døren. "Nu,
Gütta

Güttingen! gaae Du kun med Jutta," sagde Greven, og begge forsvandt. Neppe vare de eene, førend Spørgsmaal fortrængte Spørgsmaal, Djekast forjagede Djekast, Haandtryk fulgte paa Haandtryk. "Min gode Jutta." — "Kjære Güttingen." — "Du elsker mig dog endnu?" — "Og Du ogsaa mig?" — "Gud være lovet, at jeg igjen er hos Dig." — "Jeg talte hvert Djeblik, inden Du kom ud af Skoven." —

Efter nogle Timers Forløb havde de aldeles glemt, at de i lang Tid ikke havde seet hinanden, og derved ophørte de ogsaa at være længer fremmede for hinanden. Den gamle, inderlige, barnlige Fortrolighed herskede mellem dem nu, som før, de fornyede deres gamle Lege, besøgte alle de Steder, hvor de fordm var saa froe, og paa hvert Sted udraabte de begge: "husker Du det endnu? her sadde vi bestandig." — "Her plukkede jeg Blomster til Dig." — "Der er den Busk, som vi bandt Lammet ved." Nu løb Jutta op paa sit Kloster med ham, viiste ham alle sine Arbeider, og fortalte ham om sine smaa Sysler. Güttingen blev forundret, da han

han hørte af Jutta, at den gode Munk af Disentis havde været omtrent fire Gange paa Rheins egk, og hver Gang flere Dage i Rad, og havde underviist hende og hendes Brødre. — Hun sang for ham og spille paa Harpen de Sange, som Munken havde lært hende. — ”Jeg holder ret af ham, den gode Munk, thi han fortalte mig stedse saa meget om Dig; hvor god Du var, og hvor meget Du holdt af mig; og han lærte mig at elske Mennesker og Nolighed og Ensomhed.”

Güttingen saae Jutta besjælet af den gode Vater Antons Mand. — ”Hvilken Mand er det min Jutta,” raabte han, og derpaa erindrede han, hvor ofte Vater Anton havde formaaet ham at udstrøe Dydens Sæd i det Hjerte, som elskede ham. Güttingen fortsatte nu den gode Munks Underviisning hos Jutta. Stedse vare de forenede. Morgentødens første Straale saae dem allerede sammen. De gik, Güttingen med Juttas Harpe, Jutta med sin Teen, snart i Dalen, snart paa den kratbevorne Fjeldtop. Der sadde de — Güttingen ved Juttas Fødder. Vigen arbejdede, Ynglingen nævnte hende Bors-

gene rundtomkring og fortalte hende den forbigangne Tids Tildragelser, om den ædle Ida af Eokenburg *), om Gertrud, en Datter af Greven af Welsch-Neuenburg, og om hendes ulykkelige, qvalfulde Liv, efter at den gode Fredrik var myrdet. Han gjentog for den elskede Pige den gode Munks Lærdomme, hvad for hende hans Sange om Venfkab, om Eensomheds Lyksalighed, og huuslig Samdrægtigheds Fryd. — Saaledes hengled Morgenen, saaledes Dagen, saaledes Aftenen, og Jutta var sikkerlig den sidste paa Borggen, som Güttingen bad Godnat. Tidt ledsagede Juttas Brødre de Forelskede, og lyttede til Güttingens Fortællinger, som vare dem kjærere, end alle deres Lege.

Grevingden fandt det vel undertiden betænkeligt, at de Elskende søgte saa meget Eensomhed. Men Greven troede at Uskyldigheden var sikrest i et Hjerte, der brændte af en ubesmattet Kjærlighed. "Fortrolighed, sagde han, er Dydens Børn. Lad Du kun min fromme Güttingen og Din uskyldige Jutta raade sig selv." Og

Gre

*) See moraliske Fortællinger af N. Lafontaine, 2det Bind.

Greven havde Ret. Juttas og Güttingens Kjarlighed lignede en Bæk, der uhindret flyder over den jævne Sand; man hører ej dens Rausen, man ser ingen Bevægelse paa dens Overflade, og dog vander den de omliggende Marker. Saa forholdt det sig ogsaa med deres Kjarlighed. Ingen Uroe, intet Suk, intet stirrende Blik røbede nogen ureen Følelse i deres Barm. Lønlig boede den rolige Kjarlighed sammen med den helligste Uskyld i deres Hjerter. De sadde ved Siden af hinanden, talte og smilte saa frit, saa lidenskabsfrie og tilfredse, saa uskyldig fortrolige. Man kunde have holdt dem for Eddskende, som elskte hinanden af Hjertet, eller for et Par Engle, der i Mennekes Skikkelse talte om deres Velgjærninger mod Mennekes.

Men havde Güttingen været et Par Dage paa Jagt med Rudolph, eller paa Werdenberg, eller paa en Adelsmands Slot, da sinede man Elskov hos Jutta med alle dens Kjendetegn. Hun havde ingen Noe. Hun gik og kom og gik igjen uden at vide, hvad hun vilde. Hun svarede de Moderen bagvendt paa alle hendes Spørgsmaale, og Moderen maatte vække hende op af hendes

hendes Drømme, naar hun vilde have Svar; Intet gjorde hende opmærksom uden en Hestes Trampen, eller Navnet Güttingen. Men nævnte man ham, saa hørte man Juttas Røst, da saae man hendes Øje tindre. Kom han da omsider tilbage, saa kunde man see den brændende Lidenskab i begge sine; da faldt de i hinandens Arme og stode som to levende Billeder paa den varmeste Elskov. En Time derefter var Elskovens Puen forsvunden af begge Aasyn, og en rolig blid Usfold kommen i dens Sted.

Intet var magtigt at drage Güttingen fra Juttas Side, uden Rudolph allene. "Jeg veed ikke," sagde han til denne, "om jeg elsker Dig, eller Jutta meest, om jeg hellere er hos Dig, end hos hende. Kunde jeg dog beskrive Dig, hvorkedes det er sat med mig hos eder begge. Hvad jeg føler er saa lignende, og dog saa forskjelligt. I to gjøre mig saa lykkelig, men hver paa sin Maade." Rudolph svarede smilende: jeg er Din Ven og Jutta er Din Kjæreste. "Seer Du" svarede Güttingen, "det vilde jeg just ikke sige. Elskov, lærte os den gode Vater Anton, er en urolig sød Drøm, og jeg er ligesaa rolig, ligesaa

ligesaa tilfreds hos Jutta, som hos Dig, kun at jeg har en anden Aarsag til at være rolig. Er jeg hos Dig, saa vil jeg vide, hvad Din Sjæl tænker, vil forstaae Dig, vil begribe Dig. — Og hos Jutta? Det forekommer mig, som om hun intet kunde sige mig, som hun ikke alt havde sagt mig. Ofte hører jeg ikke engang, hvad hun siger; hendes Læbers Bevægelse, hendes Djekast, det Smil, hvormed hun taler, den søde Lyd af hendes Stemme er nok for mig. Hos Dig føler jeg, hvor behagelig Tiden løber for mig. Hos Jutta veed jeg ikke, at der er en Sol til. Med Dig kan jeg tale langt fortroligere; jeg har intet i min hele Sjæl, uden jeg jo kan sige Dig det. Jutta derimod er der meget jeg ikke kan sige, ikke engang om hun selv var Lønnet derfor og — hvor besynderligt? — just de Ting, som hun alt veed, uden at jeg siger hende det. Og det er slet ingen Mistillid. Det er ligesom, naar man undertiden ikke vil tilstaae noget for sig selv, som naar man skjæler visse Tanker, fordi de ere ubehagelige.

Virkelig var ogsaa dette Güttingens Tilstand; og i denne Tilstand, hvori han var saa rolig,

rolig, saa glad og tilfreds, levede han fire Aar med Jutta. Begge Ynglingene havde nu naaet det tyvende, — Jutta det syttende Aar.

Stundom kom Pater Anton til Rheinegk. Endnu stræbte han bestandig at tæmme Rudolphs stolte Aand. Bestandig gjentog han den Lære for ham: at Ergjerrighed gjør intet for det Gode, kun alt for sig selv. Nu kom Pateren igjen. Han talte med Ynglingene om de Uroligheder, som vare udbrudte i Glaris, og sagde dem forud, at Østerrige vilde føre Krig med Glaris, tillige nævnte han dem den Østerrigste General, deres Farbroder, Grev Johannes von Werdenberg paa Guardowal, og han havde Ret.

En Dag — Munken var der endnu — kom Grev Johannes med sin ældste Søn og mange Riddere til Rheinegk. Efter Maaltidet, da Vinen havde gjort dem muntre, tog Johannes det fulde Bæger og raabte: Østerrige leve! Alle Riddere grebe deres Bægere, kun Rudolph ikke. Munken rakte ham sit. Rudolph tog det med Uvillje. De drak. — Vi havde Marsag at beklage os over Østerrige, sagde Johannes; men jeg haaber, at de Tider ere forbi, da vi laae i

Strid med dem, og at den Tid snart er forhaanden, da vi kunne leve i Venſkab med Heratugen. Hvorfor ſkulde jeg ikke ſige Eder det? Jeg er Oſterriges General mod Glaris. I Morgen bliver Toget tilſagt hos Oſterrigs Lehnfolk. Oſterrige, kjære Fetter, anmoder Eder ved mig om at følge dets Fane. Jeg udbeder mig Eders Rudolph. Han ſkal fortjene ſig ſine Svorer. Du Güttingen ſkal følge ham. Du er ſaa desuden Oſterrigs Lehnmand og har Dit Lehn fra Oſterrige.

Alle taug, og Jutta blev bleg, ſom et Liig. Nu hvad ſiger I hertil, Fetter Rudolph? — Rudolph traadde frem — ”Oſterrige er for flere Aarhundrede ſiden min Stammes Fiende. Nu ſmigrer det os, fordi det trænger til os. — Men derom vil jeg ikke tale. — Ogsaa om Oſterrige var vor Ven, ſom det er vor Fiende, ſaa ſkulde dog intet Banner af Werdenbergs ſotte Fane vaje i dets Tog; thi Retten er paa Glaris's Side. Jeg drager ikke ud med Oſterrige!”

Og Güttingen? ſpurgte Grev Johannes og kastede et foragteligt Blik paa Rudolph. Güttingen havde fæſtet ſine Dine paa Munkens; nu
deri

derimod betragtede han smilende Grevindens Arbejde og talte med hende om en Rose, hun brodeerte. "Jeg er forbunden til at tjene Østerrike," svarede han, "men jeg er ikke myndig endnu. Greven af Tokenburg er min Formyndere. De seer Herr Greve! jeg kan hverken svare Ja eller Nej."

Johannes vendte sig til den gamle Greve, Rudolphs Fader: "og bifalder I at eders Søn atter paadrager sig Østerrikes Had, der neppe er forsonet? Kjender I de Fordringer, Østerrige gjør paa Eders Ejendomme?" "Hvorpaa gjorde Østerrige ikke Fordring," sagde Rudolph, "men lad dem komme! jeg bærer et Sværd, og saa længe det holder, hører Rhindalen Werdenbergerne til. Gaae I kuns og heljsæmp og undertryk og plag saa længe til, en anden Tell sætter Grændser for Eders Magt."

Den Du dog ikke vil være Rudolph? spurgte Johannes med et spottende Smil. "Hvorfor ikke?" svarede Rudolph fyrig. "Tell var en Mand og det skal jeg ogsaa vorde; Han havde et Hjerter til at søle Uret; det har jeg ogsaa; Han havde Arme for at afsværge Uret; Gud være lovet!

lovet! dem har jeg og. Undertrykker mig og jeg skal ligesaavel sætte alt i Bøve som Tell!"

Imidlertid lever da vel, raabte Johannes forbitret. Gaaer og beiler til eders Undersaatters, eders Livagnes Gunst, saa længe til de træde eder under Fødder; og lader haant om at være yndede af Fyrster og Herrer, som vil eder vel. I Uværdige til Baaben og Landse. Med disse Ord forlod han og hans Folge Salen, steg til Hest og ilede bort.

Midt i Salen stod Rudolph som forstenet med rynket Pande med et mørkt paa Jorden fæstet Blik. "Uværdig til Baaben og Landse!" gjentog han langsomt og forlod Salen.

En liden Stund derefter gik ogsaa Pater Anton ud efter Rudolph. "Kjære Pater, raabte Rudolph ham imøde, "jeg reiser til Glaris, for at hjælpe Glaris, for at staae de Undertrykte bje!"

Du drager til Glaris, sagde Munken alvorlig, for at havne Dig over Grev Johannes's Spot. Du vil vise ham, at Du fortsener at bære Landse. Yngling! hvad har Glarnernes retfærdige Sag at bestille med Din Havn over Spot.

Spot. Naar vil Du ophøre at være en forsængelig Daare.

”Hvad har jeg gjort? spurgte Rudolph skamsfuld.”

Du har gjort dig skyldig i meer end een Feil. Du har været mundkaad som en Kvinde. Hvor ofte har jeg ej sagt dig: den Wiise handler uden at sige, det vil jeg gjøre. Vær en Tull, naar Du sofer, Du har Kraft dertil; Daaren siger: Jeg vil være det.

Skulde jeg da drage med Østerrigerne — mod Glaris?

Det skulde Du ikke; men hvad tvinger Dig til at være Østerrigs Fjende, naar du ej vil være dets Ven. Naar Du har til Hensigt at forsvare Dine Rettigheder mod Østerrige, hvad tvinger Dig til at udbasune det for Østerrige, at det skal have et vaagent Øje med Dig? Du fornærmede Greven. Han spottede med Dine toffede pralende Trudsel, og havde Ret dertil; thi den, der truer meget, handler lidt. Og Du hader Greven. Ungling! den Wiise hader det Onde, ikke den Onde. Hør — Du er blot forsængelig,

lig, Du elsker ikke det Gode — Du elsker kun Dig selv.

”Nej ved Gud! jeg elsker det Gode, jeg elsker Menneskehed.”

Saa frem det med Visdom. Visdom hader al Voldsomhed. Jeg vil see Yngling! hvorledes Du handler.

Munken forlod Borgen. Længe gik Rudolph omkring og kjæmpede med sig selv, om han skulde drage ud, eller ikke. Omstider seirede dog hans Værgjerrighed. Han erklærede for sin Fader, at han vilde drage Glaris til Hjælp. Men Du Güttingen bliver her. Du er Østerrigs Lehnsmænd. Jutta sprang op af Glæde, da hun hørte det. ”Kjære Rudolph!” sagde hun med skjælvende Stemme, ”ikke sandt? han maae ikke drage ud.” Rudolph smilede: Jutta vilde døe, hvis Güttingen kom hjem med en Skramme. Hun rødsmede.

Rudolph drog ud med nogle Ryttere til Glaris. Güttingen ledsagede ham; derpaa vendte han tilbage til Rheinegk. Men Tanken om at have forladt Rudolph, forfulgte ham allevegne med en kvalende Uro, selv i Juttas Arme. Den
næste

næste Morgen tog han Afſkeed fra Werdenbergs
gerne, og ſagde, han vilde reise til ſin Formyn-
der, Greven af Tolenburg. Allerede havde denne
tit indbudet ham og Grev von Werdenberg hav-
de ſelv tilſkyndet ham at gjøre dette Beſøg. Nu
forlod Glüttingen Rheinegk.

Rudolph ankom ved Hæren i Glaris og
drog ud under Roßbanneret mod Öſterrige.
Armeen gjorde Halt paa Højen ved Näfels. Ö-
ſterrigernes Hær rykte frem. Morgenen før Sla-
get *) kom en Ridder i fuld Gallop i en Ruſt-
ning uden al Pragt og Mærke og ſlog ſig til
Glarnernes Roßbanner. Ved Näfels ſtødte
Hærene ſammen. Slaget var blodigt. Rudolph
vovede ſig uforſigtig ind imellem Fienden. Alle-
rede var han overvældet af Mængden, ſtyrtet af
Hæſten, og Sværdet hævet, ſom ſkulde give ham
Daneſaarer. Da kom den fremmede Ridder, der
i Slaget idelig havde omſvævet Rudolph, ſom
en Stormvind over de Stridende. Et Hug fældte
den, der juſt vilde dræbe Rudolph. Nu ſtod
han foran ham, ſom en Løve, og ingen vovede
at

*) Slaget ved Näfels blev leveret i Maret 1388.
Det afgjorde Glaris's Frihed.

at nærme sig til ham. Rudolph sprang op, greb sit Sværd, sit Skjold; en fiendtlig Rytter faldt, og Rudolph sad til Hest. Striden blev heftig. Nye Skarer rykkede frem, og Blodet strømmede. Østerrige blev slagen, de Flygtende adspredte og Glaris fri. Alle faldt paa Knæ og takkede Gud.

Den fremmede Ridder fløj afsted i fuld Gallop. Fjernt fra Hæren naaede Rudolph ham. "Güttingen," raabte han i en om Tone, "forstaaer Du min Tak?" Güttingen slog sit Blod op og rakte Rudolph Haanden. Hvorpaa kjendte Du mig Rudolph? spurgte han smilende. "Jeg saae at Du svævede om mig, saae at Du aldrig forlod mig, og vidste at Du var Güttingen. O! Güttingen, skal jeg engang blive saa lykkelig ogsaa at redde Dit Liv."

Og havde Du ikke Hjerte dertil, om Du kunde?

"Derom spørger Du ikke for Alvor, min Broder!"

Nu da, mere havde jeg heller ikke Rudolph. Lykken gav mig Leilighed at handle. Hjerterne høre os selv til, siger vor Munk, Handlingerne høre

høre Lykken til. Jeg var lykkeligere, end Du, men aldeles ikke bedre.

Rudolph kyskede ham og begge fløj afsted ad Veien til Rheinegf. Gutta saae dem komme og ilede dem imøde. "O! det tænkte jeg," raabte hun, "det tænkte jeg, Du vilde være der, hvor Rudolph var." Stiltiende tog Rudolph Guttas højre Haand og lagde den i Güttingens. Denne Haand, min Broder, være din Løn, for Du reddede mit Liv. Gutta lænede sig op til Unglingens Bryst og omslyngede ham med den venstre Arm. Güttingen sagde til Rudolph: Jeg reddede Dit Liv, og Du skjenker mig Himlen til Løn. O! min Gutta, min Kone! han trykte sine Læber paa hendes. "Amen," raabte den gamle Werdenberg, som havde hørt deres Samtale. "Amen, Gutta er Din, min Son Güttingen." De traadde alle fire ind i Salen til Grevinden. Güttingen og Gutta knælede for hende. "Giv dem Din Belsignelse, de ere et Par." Grevinden trykte Güttingen til sit Bryst og sagde: til hvem kan jeg sikkrere betro min Gutta, end til Dit gode Hjerte, til Din omme Kjærlighed. Tag hende, og den barmhjertige Gud

Gud velstaae eders Forbindelse." Ved en glad Fest blev de Elskendes Forlovelse højtideligholdt.

Et Nav løb hen med at forberede alting til Juttas Modtagelse paa Güttingens Fædreneborg, hvor Güttingen nu alt boede, og hvor Rudolph tit besøgte ham. Vejen fra denne Borg til Rheinegk løb gjennem Appenzeller Dalene, en fortryllende Bei over deilige, grønne Bjerge, fulde af fede Græsange. Derpaa snøede den sig i mellem enkelte Hytter, der laae som strøede mellem Højene og løb forbi Bögelinsegt ned ad Borgstien over den meest henrivende Slette til Rheinegk. Tit drog Rudolph denne Bei. Snart sad han paa en Høj ved Siden af en Hyrde, hvis Hjord grassede i Dalen og taledede med ham om Bjergboerne og deres simple Sæder. Snart stod han ved en Landsbye mellem en Skare af Unglinge og saae paa deres Lege, eller deres simple Dandse. Deres Sæders Uskyld rørte ham og deres djærve Mod opvakte hans Forundring. Tit var han Bidne til, hvorledes een Hyrde alene stred med en Ulv og sældte den uden Noje. Etundom sad han paa en Trastamme hos en Olding og Unglingene stod omkring ham. Oldingen

gen fortalte ham om fordums Dage, om Appenzells Frihed, om de Undertrykkelser, som Abbedens Fogder tillode sig paa denne Tid; og de sterke Ynglinge Kare Tænder, deres Kinder glødede, deres Dine gnistrede af Brede. "Friheden skal komme igjen," raabte een, "lader os nedrive disse Fogders Vorge, der ville lægge Baand paa vor Frihed, raabte en anden. Her fortalte een, hvor nedrigt Fogden havde behandlet ham; hist en anden, hvor overdaadigt Abbeden og de Geistlige levede. Allevegne i Dalene øjnedes Rudolph Hevnens og Frihedens Mand. Hvor han kunde opflamme han den endnu mere.

Appenzellernes Høstfest var for Haanden. Rudolph lovede sine Venner i Appenzeller Dalen at drage op i Bjergeggen, for at højtideligholde denne Fest med dem. Dagen før reiste han fra Rheinget, over St. Gallen langs med den lille Flod Steinach hen til Fjeldet og Skoven. Han valgte den steenige Huulvej, som gik op ad Bjerget gjennem en tyk Skov til Speicher. Ved Solens Nedgang naaede han Speicher, og hundrede glade Stemmer bøde ham velkommen, hundrede

drede Hænder vinkede ad ham, at han skulde give deres Hytte Fortrinet og hvile Matten over hos dem. En levende Jublen af Ynglinge, Piger og Børn hilsede alt den festlige Morgendag og kundgjorde deres glade Forhaabninger. Rudolphy tilbragte Matten i den ældste Mand's Hytte i Landsbyen, og Glæden holdt denue, saa svag han end var, munter til silde paa Astenen; Rudolphy slumrede kun nogle Timer. Længe før Solens Opgang vækkede Ringning med Klokkerne og Larmen af glade Mennesker ham. Foran Landsbyen under en stor Lind opstillede disse sig i Rækker. Ynglingene bevæbnede hver med sin Slynge, sin Flitsbue og sit Spyd, stillede sig ved Siden af Landsbyens Piger. Børnene fulgte dem med støjende Munterhed og Oldingene sluttede det frydefulde Tog. I Spidsen gik en Mand, som svingede Byens Fane højt i Beiret, og omkring ham mange Hyrder med Skalmeyer, simple Horn og Piber, hvis muntre Toner gave Gjenlyd i Skoven og Fjeldsklosterne. Saaledes droge de op ad Højens Allevegne lod fra Fjelde og Skove Bøndernes Skalmeyer og Sange. Hist drog en Landsbye med den flyvende Fane foran sig, her atter een.

Fra alle Sider hilfede man hinanden med lydelige Fryderaab. Landsbyerne forenede sig med hinanden. Glæde, Latter og Skjemt dævede Sang og Musik. Allerede beskinnede Solen de uhyre Sider af Fjeldet og Alpeaasene, der begrændse Appenzell. Den muntre Skare drog idelig højere op i Fjeldet, og allevegne fra forenede flere Landebyer sig med Toget. Endelig naaede de Arnäsch ved Foden af Alpenstein. Just trak Borgerne ud af Porten og mødte dem ved Indgangen til Dalen, som en gammel Vedtagt havde bestemt for Høstfesten. Dalen er fra alle Sider adskilt fra den øvrige Verden ved Skov og Klipper, en stille Bolig for Nøstighed og Fred og paa Festsdagen en Skueplads for den højeste Glæde.

Fra alle Sider droge nu Borgerne fra Appenzell, Lüssen og Hundwyl *) i Selskab med de øvrige Bjergboere ind i den indsluttede Dal, hvor Jubel og Sang modtog ethvert Banner. Midt i Dalen laae en eneste Høj, og paa denne vaje-

*) Appenzell og Arnäsch ligge oppe i Fjeldet. Lüssen og Hundwyl blandt de midlere Bjerge: fire smaae Stæder paa Appenzells Distrikt.

vajede alt alle Fønerne, omringede af de ranke Niger, der blot paa denne ene Dag i Karet forsvarede dem. Imidlertid opreiste alt Ynglingene den uhyre Gran og fastgjorde i dens Top Fuglen med Riggæblet og Sceptret — Maalet for deres Pile. Langt henne i Dalen stod Skiven for Slyngekasterne, og Oldingene beregnede den uhyre Løbebane rundt om i Dalen med lette Skranker. Smilende og hemmeligt bare Nigerne imidlertid Vand i deres Melkebøtter til det Sted, hvor Ynglingene skulde brydes, og gjorde det slibrigt. De fralistede alt i Forvejen de stærke Arme Prisen og skændte den behændigste Yngling Sejeren. Endnu sagtere sneg sig da hver Nige til sin Elsker og røbede ham Hemmeligheden, for at advare ham, og glædede sig over sin List, som enhver kjendte.

Nu begyndte Legene. Rammede en Piiil Fuglen, saa hævede en glad Jublen sig mod Skyerne. Floj den forbie, saa forfulgte en lydelig Sloggerlatter den. Nigerne opsamlede de nedfaldte Stumper af Fuglen, og den lykkelige Skottes Elskerinde maatte løse dem. Omjæder faldt Fuglen, og et høit vedvarende Skrig forlyndte

kyndte at Skydningen var til Ende. Nu kastede Ynglingene Blykugler med Slingen efter Skiven. Derpaa ilede de i tifold lange Rækker ad den krumme Løbebane, endelig brødes de og Legene ophørte. Den samme Yngling, som havde vundet Prisen i Slyngekastning, vandt den og i Beddeløb. — Et sjeldent Tilfælde! — Det forskaffede Sejerherren den Ret, selv at bestemme Sejers:Prisen for Ynglingene. Ringli var den dobbelte Sejerherres Navn. Alle Ynglinge og Niger omringede ham nu, for at høre ham bestemme Sejers:Prisen. "Jeg fordrer," sagde Ringli, "intet Faar, ingen Forrettighed i de bedre Græsgange, ingen Almeenager — jeg fordrer intet uden Fogdens tvende Hunde i Schwendi."

Rudolph spurgde en Olding hvad den unge Mand forlangte. "Abbedens Foged i Gallen," svarede denne, "holder to store Hunde, som anfælde alle Bønderne, naar de ville liste sig bort med Smør, eller Melk. Det er et nyt Paalæg af Abbeden. Hele Bjerget er opbragt herover — thi, Herr Greve, Melk er vort beste Næringemiddel. Men Abbeden er døv mod vore Forestillinget."

Allerede havde de unge Folk raadsført sig med hinanden, hvorledes de skulde faae fat paa Hundene, som Ringli fordrede. Men en gammel smuk Mand traadde blandt dem og fraraadede dem dette Foretagende i en blid og alvorlig Tone. "Enhver Voldsdaad, sagde han, er uklog. J klage over Fogdernes Voldsomheder, mine kjære Sønner og Venner, og nu ere J selv i Færd med at gjøre eder skyldige i en. Lader os være visere og bedre, end vore Fogder. Lader os ikke tabe den gode Samvittighed, som midt under vore Undertrykkelser udgjør vor Lykke og har i Dag skjænket os saa glad en Dag. Endnu kan hele Appenzel træde frem og sige: Vi ere undertrykte, men have aldrig undertrykket. Lader det ikke i Dag være den første Dag, vi tabe denne Nøes. — — — Ringli, Du har sejret to Gange i Dag; sejr endnu den tredie Gang over Dig selv og kald Din Fordring tilbage."

"Godt, sagde Ynglingen; saa udbeder jeg mig at jeg maae dandse med Din Datter i Dag. Tilstaaer Du mig det?"

"Meget

"Meget gjerne; min Datter vil med Fornøjelse række saa brav en Yngling Haanden til Dands." — Marie, en femtenaars gammel Pige, som Rudolph endnu ikke var bleven vaer, traade frem af Pigerens Klynge. Hun rødmede, da hun hørte Ringlis Begjering, og med denne hulde Rødme rakte hun ham Haanden. Nu bleve de øvrige Piger optagne til Dandsen og alle ilede derpaa smilende op paa et høit Bjerg, der dog kun skraa, og ikke steilt hævede sig i Høiden. Oppe paa Toppen stillede de sig i en lang Råd, og nede i Dalen stode i en lige saa lang Råd Ynglingene ligeoverfor dem. Hørene og Skalmefjerne gave nu Tegn til at løbe, og lynsnare fløi Pigerne ned af Bjerget i Ynglingenes Arme. Hver Pige stræbte at naae sin Elsker, før en anden Medbeiler kastede sig i hendes Arme. En flingrende Skoggerlatter ledsagede de Ynglinge, som ingen Pige fik, og nu vare nødre til at see paa Dandsene, hvortil de maatte spille paa deres Skalmefjer. I lang Tid var Rudolph Tilskuer af de muntre Dands og tabte sig i behagelige Tanker over den Lykke, som Natur, Ukyld og Naadelighed skjenkte disse

mange

mange Mennesker. Til sidst forstyrrede Lasteren og de Dandsendes glade Jublen ham i hans Tanke. Munter og fornøjet forlod han Dalen og vankede om mellem Høje og Klipper, fordybet i sig selv og i Eftersmagen af de søde Følelser, han i Dag havde nydt. Paa engang saae han sig omgivet af Klipper. Han stod ved Foden af den uhyre Alpeaas; steile, skrækkelige, afbrudte Fjeldstumper, beklædte med enkelte Fyrretræer. Her hang et Fjeldstykke ud over hans Hoved; hist skjed en vild Væk sig frem mellem Klipperne og afskar hans Vej. Her stod han ved Bredden af en skrækkelig Afgrund, et svælgende Dyb, hvorfra man intet hørte, uden det vilde Vands Brusen. Nu søgte han at vende tilbage til den muntre Dal, lyttede, og hørte Lasteren og Musikken. Han fulgte Lyden og det var intet uden en anden Vands Brusen, der styrtede fra Klippe til Klippe. Saaledes førte de uordentlige Veje ham stedse dybere ind mellem Bjergene, og sjævede ham stedse mere fra de lykkelige Landmands glade Jubelskrig. Endelig efter lang Omvanken fandt han en Godsti, som førte ham over Høje og Bjergkloster omsider til en nydelig Dal, fra

hvil

hvilken en lunken med Vællugt opfyldt Luft dufte
 tede ham i Nøde. Han fulgte den faste Stie
 langs med en steil Klippe, ned ad denne flød et
 klart friskt Vand i en af Mennesker udbuggen
 Risterne. Nu ledede Vejen ham til en Allé af
 Grantræer. Ved Enden af denne bøjede Dalen
 sig ind mellem Klipperne paa høire Hånd, og
 i Baggrunden stod en nydelig bygget Hytte tæt
 op til Klippen, og var omgivet af en frugtbar
 Have. Foran Hytten var et grønt Tag af fire
 Lindetræer, hvis Grene vare, oventil flættede i
 hverandre. Rundt omkring vare simple Bænke
 af Græstov. Han traadde ind under Lindeta-
 get og bankede paa Hyttens Dør. Da ingen
 svarede, aabnede han den, traadde ind og undrede
 sig over den simple Reenlighed, som herskede i
 den hele Hytte.

Han formodede at Indbyggerne i Dalen
 hivaanede Landboens Fæst, besluttede at oppebie
 deres Tilbagekomst og satte sig under det grønne
 Tag. Foran ham laae den skønne Dal udbres-
 det med dens hundrede Høje og med Vækken,
 der nu med sagte Rasken slyngede sig mellem
 Højene ned i de dybere Dale. Nu hørte han
 langt

lanat borte en Hund gjæ og Stemmer af Mennesker, som kom nærmere; og nu saae han en Osbing og en ung Pige at komme frem mellem de Klipper, blandt hvilke han havde vanket om. Da de kom nærmere, kjendte Rudolph den Gamle. Det var just den samme, der havde fraraadet Unglingene ved Festen at berøve Fogden Hundene, og Pigen ved hans Side var hans Datter, som han tillod den dobbelte Sejerherre at danske med. Rudolph gik dem i Møde. "Jeg er faren vild i Fjeldet," sagde han til den Gamle, "og har gaaet ind i Eders Hytte til I kom. Viser mig Vejen ned til Sanct Gallen.

"I kan i Dag ikke mere naae Sletten, ædle Mand! og — hvis jeg ej tager Feil af Eders Vaaben — Grev Werdenberg! — Nede i Skoven er alt dyb Nat. Jeg selv tiltroer mig neppe i Mørket at finde Veien gennem Klipperne; tag til Takke med min Hytte denne Nat. I Morgen, eller, hvis Dalen behager Eder endnu længere, naar I vil, ledsager jeg Eder over Fjeldet til Sletten."

Den Tone, i hvilken den Gamle sagde dette, var saa godmodig, og Pigen saae derved saa troe
 Kyldig

Kysdig paa den unge Greve, at denne endog under andre Omstændigheder ikke havde afflaaet Indbydelsen. De gik tilsammen ind i Hytten. "Ikke sandt?" spurgte Pigen, "I gif, førend vi spiste? I maa være sulten, Herr Greve." Efter faa Minutter var Bordet besat med Mælk og Smør, velsmagende Brød og alle Slags Frugter. Pigen laade for Ynglingen; og sjelden havde Rudolph nydt et velsmagende Maaltid med større Fornøjelse, end her.

Nu satte de sig under det grønne Tag uden for Hytten. "Ved Gud," sagde Rudolph, da han end engang havde et Djæblig gjennemløb af denne Dags Glæder og kasset et Brik paa den muntre Olding. "Ved Gud! hele Appenzell synes mig en Bolig for Glæde, Tilfredshed og No; men denne Eders Dal her Fader, Eders Hytte synes mig at være Tilfredshedens Helligdom."

"Gud være lovet," sagde den Gamle, "det er den; og Gud give at den endnu lange maatte være det. Men jeg svinger at disse Hoje og Dale, der nu ere klædt med Belsignelse og Tilfreds-

fredshed, der nu ere Rølighedens Boliger, snart blive syldte med Uro og beduggede med Blod. Jeg frygter Appenzell vil ikke opleve mange saadane Dage, som denne.

”Hvorledes det, kjære Fader?” spurgte Rudolph.

Har I da ikke mærket Uroligheds Aanden, Oprørs Aanden, Ødelæggelsens vilde Aand blandt de unge Landboere. See vor Tilfredshed, naar denne Aand engang bryder ud som en skjult Flamme.

”Som jeg hører, gode Gamle, saa har Appenzellerne ikke Uret. Abbed Runo undertrykker Landboen; hans Fogder ere stolte og ubarmhertige. Han og Fogderne drive Spot med Bøndernes Klager, foragte deres Trudsel og betynge det stakkels Folk hver Dag med nye Paalæg.”

Ja desværre! desværre! den eene Storm forjager her den anden. Abbeden er til al Ulykke ikke viis nok til at frygte Stormen, som allerede buldrer langt borte. Maaskee maa han snart kæmpe for at vedligeholde de Fjældegne, han nu vil ødelægge.

”Og

”Og frygter Du maaskee at Appenzell vil bukke under?”

Aldeles ikke, Herr Greve; det frygter jeg ligesaa lidt for, som at disse evige Klipper skulle forgaae. Skue engang vore Ynglinge, deres fulde Muskler; deres stærke Arme; deres Lemmers Smidighed; betragt disse høje Klipper, de snævre Stier herop. Naturen har befæstet vore Ejendomme. Piger kunde fordrive en Hob Fiender og beskytte vor Røe. Vor Landboe har ingen Rustning, men han behøver den ej heller. Klipperne ere hans Harnisk og Mod hans Skjold; han frygter ej de blodtørstige Ulve og vilde Bjørne mellem Bjergene; mindre vil han frygte en Hær.

”Hvad frygter I da, Kjære Gamle?”

Følgerne af Sejeren; Landboens Tøjsløshed.

Rudolph smilede. ”Sejeren vil gjøre Bjergene endnu lykkeligere og forøge Eders Rolighed, Eders Tilfredshed med Frihedens kostelige Gave.”

Og tillige sætte os i en Tilstand, hvor Tøjsløshed hærsker uden Love, hvor enhver vil,
 hvad

hvad han kan; hvor enhver gjør, hvad han soles Kraft til; gjør selgelig Alt, fordi han kan og tør alt; hvor den Rigere, den Bedre, den Viisere, den anderledes Tænkende hades, forfølges, myrdes, fordi han var den Rigere, den Bedre, den Lykkeligere. Vore Bedtægter, vore Sædvaner, vore Love, som gjøre os til et Selskab, og som vi holde hellige, fordi de beskytte os mod udvortes Bødd, beroe eene paa vort Forhold til Abbeden i Sankt Gallen. Er vor Forbindelse med Abbeden ophævet, saa have vi ingen Love, ingen Bedtægter, ingen Sæder; en Hob Menneſker, som Tilfældet bragte sammen.

”J kunne jo give nye og bedre Love.”

Hvem ſkulde give dem? Mængden? Mængden har aldrig givet Love, og det er ogsaa umueligt, at den kan det. Tiden indførte dem, uden at man mærkede det; Bedtægt blev Lov; eller en Bedre, end Mængden, eller en Mægtigere gav Love.

”Saa lad da den Viisere, den Bedre blandt eder give dem!”

Og hvem er den Viisere, den Bedre? Saa snart Lovene ophæves, sættes alle tilbage i deres oprin-

oprindelige Liighedsstand. Den Wiisere har Alles Mistanke mod sig; thi han unddrager sig denne Liighed. Troer I at man vilde betroe den Mistænkte, den Bedre kun en Tidlang Magt at beherske Almueheden som Lovgiver?

”Efter hvad I der siger kunde et Folk aldrig give sig selv Love, og dog modsiges Erfaringen dette. Paa samme Maade, som den første Hob Mennesker, Hændelsen forenede, fik Love, paa samme Maade kan jo ogsaa Appenzell faae dem.”

Men opregn alle de Grusomheder, som først bleve begangne, ske det Blod, som først er udgydet, inden denne Hob Mennesker kom saavidt at de antog en Vedtægt som Lov. Nars Hundreder, grusomme, blodige, skrækelige Nars Hundreder maatte forløbe inden, det Guddommeliaste, som Mennesket ejer, den første Lov, den første Sædvane blev antaget.

”Saa skal da et Folk hellere krumpe sig under den blodtørstigste Tyrans Nag, end modig og kjæk afkaste det?”

Yngling! vi ville aldrig hindre, hvad der skeer, hvad der maa skee. Grusomme og blodtørstige

rørstige Love ere kun hellige, saa længe de Undertryktes Herre har Magten i Hænderne, at straffe deres Overtrædelse. En Nation vil stedse, naar Omstændighederne støde sammen, affkaste en blodtørstig Tyrans, eller ødeleggende Loves Nag og bryde sine Lænker, uden at spørge: handle vi rigtigt. Den river sig løs, fordi den ej kunde bære Naget, fordi dets Byrde var sønderknusende. Kun Daaren kan for Alvor gjøre det Spørgsmaal: maa et Folk rive sig løs naar dets Byrder ere utaalelige? Besvarelsen af dette Spørgsmaal, det være Ja, eller Nej, vil ligesaa lidt fængsle Folket til sine Undertrykkere, som rive det løs fra ham. Et Folk gjør Oprør, ikke fordi det skal, eller ikke skal; men det gjør Oprør, som Havet raser, naar vilde Storme vinde tvinge det dertil. Det er ligesaa umuligt, at Havet kan blive ved at være roligt, naar Bindene storme, som at det skal opføres uden Marsag.

”Got, kjære Fader! saa maa man slet intet tale derom.”

Hvorfor ikke, min ædle Greve? Seer I ikke, at Folkets Hjerter hvile i de Vilseres Hænder,

der, saa længe Lovene ere hellige? Frihedsaa-
 den besjæler hele Helvetien, Waldstädternes lyk-
 kelig tilkæmpede Frihed og Glaris's nylig givne
 Exempel have alle vegne udbredt selv i Helvetiens
 roligste Afkroge, Frihedsaanden, men tillige Op-
 rørsaanden og Had mod Fyrster og Love. Endog
 mange af de ædlere, de bedre blandt Folket gyde
 Olie i denne vilde Lue, istedet for at dæmpe
 den. Naar alle Wiise forenede sig, kunde meget
 udrettes. Hvorfor Oprør? Hvorfor Had mod
 Fyrster og Love? Om den, der vaager over Lo-
 venes Sagttagelse, kaldes Abbed, eller M m m a n,
 eller G r e v e, eller H e r t u g, eller W e l d s t e: for
 Folkets Lykke, er det eet. At leve uden Love, er
 den største Ulykke for Mennesker. Jeg elsker
 ikke Undertrykkelse. Jeg elsker Lovene; jeg ha-
 der ikke Fyrster, jeg hader Undertrykkelse. For-
 resten frygter jeg for intet, uden at Appenzell vil
 aldeles tilintetgjøre Lovene, istedet for at gjøre
 dem mindre trykkende, aldeles rive sig løs fra
 Abbeden, istedet for at bringe det gamle For-
 hold til ham paa den forrige Fod.

”Men have ikke Waldstädterne aldeles revet
 sig løs fra al udvortes Magt, og leve dog lyk-
 kelige og rolige?”

Wald-

Waldstädterne stode i Forbindelse med Østerrige, men deres Love havde sit Udspring fra dem selv. De gave sig selv Love og vaagede selv over dem. Forbindelsen med Østerrige blev ophævet; men Lovene bleve ved Magt. I Spanien derimod har Lovene mere sit Udspring fra Abbeden, end fra os. Med Abbedens Ansæelse svæktes ogsaa en Deel af Lovene, den Deel, som havde sit Udspring fra ham. Jeg frygter, vi ville ikke holde den lykkelige Middelvej, paa hvilken Waldstädterne sandt deres Lykke og Roe.

Ved disse Ord blev Oldingens Stemme saa skjælvende og hans Tone saa rørt, som om han græd. Han stod op. Greve, sagde han, naar I vidste, hvad Andeel jeg tager i disse Sandheder . . . Lader os afbryde. Mit Hjerte, mit svage Hjerte! — Han gik hen i Dalen og forsvandt i Graan. Alleen; Rudolph troede at høre hans Sukke.

”Og derfor,” begyndte Marie, ”er en Families huuslige Liv i den meest ubemærkede Ensomhed mig det helligste paa Jorden, fordi man der ingen Love behøver, fordi Kjærlighed og Naturen, Slægtskabets stærke, og gjensidig Taknem-

meligheds end stærkere Baand ere der de Love, som enhver holder hellig."

"Ja ved Gud!" sagde Rudolph, "naar Virksomhed ej var min Pligt, og Eensomhed ej lagde Baand paa mine Kræfter, saa kunde denne rolige Afkrag her, Du Marie, Du og Din Fader og Evers Tilfredshed let overtale mig til at staae mig fra Verden."

Og troer I da, Herr Greve, at man i Eensomhed ej kan være virksom, spurgde Marie med den sødeste Uskyld. See, min Fader ernærer ti Hyrder, som vogte vore Hjorde og dyrke vore Marke. Han ernærer dem ikke allene, han har ogsaa gjort dem bedre, blidere, menneskeligere og viisere, end de vare. Tre Appenzellerinder behøve vore Hytter og hjælpe mig at væve, spinde og bestride Arbeidet med Melken. De ere efter alle Ynglinges Dom de beste, flittigste, blideste, stilleste blandt alle Tjenestepiger. Allerede tyve Huusfædre have min Fader at takke for deres huuslige Lykjalighed. De have enten ægtet Piger fra vor Hytte, eller have selv staaet i vor Tjeneste som Hyrder. I de omliggende Bjergegne kommer enhver, som lider Nød, til min Fader

Fader og finder hos ham stædse Hjælp, eller et godt Raad. Mangen Lytte har ved min Faders Raad og Formaning gjenfundet den Fred, Enighed og Lykke, som de havde tabt. Nu, Herr Greve! spørg Eder selv, om I nogenstunde har gjort ti Familier lykkelige. Min Fader siger bestandig; ”Jeg har aldrig gjort Menneskene mere Godt, end fra den Tid af, jeg lever ubemærket og adskilt fra dem. Velgjerninger ere det eeneste, man kan gjøre i Eensomhed. I den store Verden esser man ej Dyden, men kun Dydens Skin.” Jeg troer, Herr Greve! min Fader har Ret.

”Nu, hvis han har Ret, og som Du der siger det, maa han have Ret — thi ved alle Helgene, her i denne Dal er Himlen, eller ingensteds i den hele vilde Verden. — Nu saa, give Gud at Uro og Krig aldrig maatte forstyrre denne Eders Himmel! Jeg ønsker Marie, at Sliabnens Slag aldrig maa ramme denne lille Dal.”

Ogsaa jeg ønsker det med Eder, Herr Greve! dog, hvis saa ej skulde vare — vor Lykkelighed er ikke bunden til disse Klipper. Den
boet

boer allevegne, hvor man har et reent Hjerte og kan leve i Lødom. Et Steds, Herr Greve! vil dog en Affrog kunne rumme os og vor Lykke.

” Eders Lykke? Hvad anseer Du for Eders Lykke, Pige! naar det ikke er denne fortryllende Dal, denne bekvemme Hytte, disse rige Hjordde, Eders Overflod, Eders Naboers Afsættelse og Kjærlighed? Hvad kalder Du Eders Lykke, som I tænke at kunne tage med Eder saa let, som Eders Skygge? ”

Ja, det er vel sandt, Herr Greve! jeg vilde nødig forlade denne Hytte og vor Dal; thi jeg har her nydt saa mangen skjøn og glad Dag. Men denne Hytte og denne Dal ere dog ikke vor Lykke selv; thi vi, jeg og min Fader, kunne her i denne Hytte være meget, ret meget ulykkelige. Saaledes kunde vi ogsaa, skjont elskede af alle vore Naboer, dog leve i bestandig Utilfredshed.

” Hvori bestaaer da Eders Lykke? ”

Jeg tænker i vor Dyd, Herr Greve! I smiler vel ved min Eenfoldighed; men jeg har det fra en Mand, som har levet længe i Verden;

den; og jeg føler, han har Ret. Vel hundrede Gange har jeg hørt af ham: Dyd og Lykkelig-
hed ere saa simple, at ogsaa kun et aldeles simp-
pelt Hjerter kan naae dem. I den store Verden
regner man tusinde Ting til Lykke, som ikke høre
dertil, og som hindre dens Nydelse. — Dyd er
Lykke, sagde han saa til. —

”Og hvad er da Dyd?”

At elske alle Mennesker, sagde han, at ville
gjerne gjøre dem godt. Og sikkerlig har han
Ret; thi jeg er ret meget lykkelig, Herr Greve!
fordi jeg føler, at jeg elsker alle Mennesker og
ønsker, at gjøre dem godt.

”O! Pige, Pige,” raabte Rudolph, og
greb Mariés Haand, ”vee! at denne Dyd maa
være saa skjult, saa ubekjendt mellem disse Klip-
per.”

Er da skjult Dyd, spurgte Marie smilende,
ingen Dyd? og er vor Lykkelig-
hed derfor ikke
Lykkelig-
hed, fordi den liig en sød Frugt, der
vorer mellem Klipper, kun quæger den Ban-
smægtede i Løndom. Nej, Herr Greve! jeg er
lykkelig og ønskede ikke . . .

Nu forkyndte en lydelig Dittning, at Hyrderne kom tilbage fra Bjergene, og Marie rejste sig. Der komme vore Hjørde, sagde hun; i Morgen drage de ned i de mildere Bjergegne mod Vinteren. Jeg maa nu bort. — Hun ilede Hyrderne imøde, kastede venlig med dem, underrettede sig deestagende om alt, som angik Hyrderne, gik derpaa, ledsaget af dem, til den anden Side af Dalen og førte dem ind i en rummeligere Hytte, som Rudolph nu først blev vaer.

Marie forsvandt med Hyrderne og Hjørdene, og Rudolph fordybede sig i søde Drømme om Pigens-Uskyld, om hendes simple, men høje Aand og hendes Elskværdighed. Den Gamle vakte ham omsider op af sine Drømmerier med disse Ord: Det er silde; I maae være træt. Han førte Rudolph ind i Hytten, anviiste ham et Leje og bad ham god Nat. Rudolph lagde sig, og indslumrede med behagelige Tanker om Marie og hendes Kader.

Den næste Morgen vaagnede Rudolph, endnu før Solen stod op. Da han kastede et Blik gennem Jasminerne, som tilhyslede hans Vinduer, ud i Dagbrækningen i Dalen og dens rolige

lige Raase Stilhed, kunde han ikke nægte sig selv, at Marie og hendes Fader vare her meget lykkelige, at deres Tilstand var værd at misunde. "Ja den, der kunde nøjes dermed" sagde han, "den, der kunde nøjes med sig selv." Han tænkte sig som Indbygger i denne Dal, som Hyrde, som Egtemand, som Fader, som trofast Ven, som Betsjører mod alle Ulykkelige. "At see mit Liv saaledes at svinde som et Joraar mellem disse Klipper, uden at et Menneske paa hin Side yntede om min Tilværelse? uden at man i det mindste beundrede mig som et Mønster paa Afholdenhed, eller som den, der nød den roligste og mest uforstyrrede Lykke? — Umueligt! — Ja drog jeg hid, som en anden Tell, oplyste Ringer om mine Handlinger disse Hjelde for hele Helvetien som en glimrende Sol. Ja Marie! da vilde jeg boe her som et af Dine Lam, og indfrænke mine Dæster til det Rum, Dine Arme kunde omfatte." Saaledes drømte han til Morgensolens første Straaler spillede paa Bladene udenfor hans Vindue.

Han aabnede Vinduet og keeg gennem Jasmin-Bladene ud i Dalen. Nu oversaae han
først

først dens hele fortryllende Beliggenhed. De
 ubyre Fjeldsider stode forgyldte i Solens Mor-
 gen-Glands, og som flydende Solv strømmede
 Bakken ned over Klippen. Med dette stærke
 Lys blandede sig den mørke Skygge af Granene,
 hvis Toppe allene vare oplyste. Tusinde Sol-
 straaler spillede rundt om, som om Krattet svæ-
 vede i Morgen-Lusten. Nede i Dalen laae Nat-
 tens Mørke, som var sortest der, hvor Dalen var
 dybest. Med et glad Blik saae Rudolph ud i
 den skønne Natur, og havde alt i Sinde selv
 at nyde Morgenstunden nede i Dalen, da Marie
 traadde ud af Hytten. Endnu havde han ej
 seet hende ret nøje; thi i Gaar kom hun først i
 Tsemørket tilbage fra Høstfesten; og ved Festen
 selv var han neppe bleven hende vaer. Nu var
 hun uden al Prydelse isort den fortrolige Nats
 lette Klædemon. Hendes brune Haar endnu
 ikke opbundne paa hendes Hise, faldt om hendes
 hvide Skuldre i lanæe Lokker, ned over hendes
 runde Hoster, og slagrede, i det hun gik, sagte
 bevægede af Morgenlusten. Et let Livstykke om-
 gav det vanke Liv, og hendes hvide Klæder om-
 svævede hendes spæde, hoppende Fødder. Hun
 gik

gik ned af Fjeldsiden til Kilden. Nu traadde hun frem af Hyttens, og de høje Lindetræers Skygge i Solskinnet. Det saae ud som et gyldent Slør bedækkede Pigen, saaledes glimrede hendes Haar, der flød ned over Ryggen. Hun gik til Kilden og øste med de smaae Hænder det rindende Vand og vaskede Ansigt, Bryst og Arme. Derpaa bandt hun sit Haar i Lokker og besættede disse ved Siden, satte sig paa en Steen ved Bækken, og kastede et eftertænkende, muntert, fromt Blik mod Himlen. Hendes Smil blev stedse mere henrykt; paa engang stod hun op, og udbredte sine Arme mod Himlen, som om hun vilde omfavne den skønne Morgen, der skinnede hende i Møde. Derpaa heppede hun ned imellem Granene. Rudolph saae kun hendes hvide Klæder gaae og komme. Nu traadde hun frem af Gran-Alleen, og hendes hele hulde Ansyn, den hele skønne Form af hendes høje, ranke Legeme straalode den lurende Yngling i Møde. Han traadde tilbage, fordi han skammede sig over at belure den uskyldige Pige, som troede ham endnu i dyb Sovn. Hun forsvandt igjen i Hytten.

En deiligere Nige havde Rudolph aldrig
 set, end just Marie; endnu stod han bestandig
 ved Vinduet og frydede sig ved hendes Skab-
 ning. Han ønskede, hun moatte vende tilbage,
 og et Djeblik sølte han endog, at det ej vilde
 være saa besværligt at leve i den ødste Øken
 med Marie. Nu gik han ned i Dalen, og med
 inderlig Fornøjelse satte han sin Fod paa det
 samme Sted, hvor han i Duggen kunde see,
 Marie havde staaet; med Glæde viste han med
 begge Hænder af Balken og vaskede sig med det
 samme Vand, som havde fortruffet Mariens Ansigt
 og Hænder. Da han kom tilbage sad Far-
 der og Datter under Lindetræerne foran Huset,
 og havde qvægende Mælk og nysplukkede Frugter
 staaende foran sig paa et Bord. Rudolph satte
 sig hos dem, og ved munter Samtale og Skjemt
 gled de tidlige Morgentimer. Den Gamle talte
 om sit nuværende Livs Lyksalighed med saa
 megen Værdighed, saa dyb Visdom, saa inder-
 lig Nørelse, og gjorde derhos saa træffende An-
 mærkninger over Menneskene i Almindelighed, at
 Rudolph betragtede ham fuld af Vundring og
 Forbauselse, og mere end ti Gange havde han
 det

det Spørgsmaal paa Tungen: hvem er J? J er ikke den, J synes, en Landmand.

Oldingen sagde: Jeg gaaer nu en Times tid til mine Arbeidsfolk; og reiste sig. Nu blev Rudolph eene med Marie. De kom snart igjen paa den Samtale, der i Gaar blev afbrudt. "Du elsker Eensomhed," sagde han, da Marie end een gang erklærede for ham, at hun aldrig ønskede at leve blandt mange Mennesker, "jeg tilstaaer den er Fjøn. Ja end mere, jeg begynder at misunde Din Fader. Men, kjære Pige, jeg maane erindre Dig om en Tidspunkt, som Du maaskee endnu aldrig har tænkt paa, fordi Følelsen af, hvor vel Du fortjener Din Lykke, fordi Din Ukyldighed, Din Munterhed hindrede Dig deri. Naar Din Fader engang skal stilles fra Dig, hvad — — — ?"

Åh, Herr Greve, sagde Marie og reiste sig, og skjulte de vaade Øine med Haanden — det er den eeneste Tanke, som for et Djeblik forstyrrer den rene Fryd i mit Hjerte, som opfylder Dalen med Elendighed og — — — Hun traadte ud i frisk Luft. Hun hævede Armene mod Himlen, og hendes Blikke steg bedende op til Sky.

Skjerne. "Nei, Gud er god, han har vist hørt min helligste Bøn." Hun gik nogle hundrede Skridt bort; efter et Kvarteerstid kom hun munter tilbage, og sagde halv skjæmtende: "ikke mere derom, hvis I ønsker at see mig munter."

"Ikke allene munter, Marie, men ogsaa lykkelig. Jeg vilde give min halve Lyksalighed, for at beskjerme Din. Det maatte være Bølløst, at lide for Dig. Men Marie, I, Du og Din Fader, ere ikke, hvad I synes; I høre ikke til Appenzellerne. Hvem er Din Fader, Marie?"

En Bjerghoer, sagde Marie forlegen.

"Nei, Marie, jeg sammenligner Dig med de andre Landsbypiger, Din Fader med Appenzellerne; I ere anderledes; I ere bedre. Hvad heder Din Fader?"

Marie slog Dinene ned; Ingen i den hele Bjergegn veed min Faders Navn.

"Veed Du det da heller ikke?"

Finder I os bedre, Herr Greve, saa takke vi Himlen derfor. Navnet gjør jo ikke Mennesket, men Hjertet; spørg ikke min Fader

om hans Navn; det smertter ham at nægte en noget.

” Marie, jo længere jeg hører Dig, jo mere indtager Du og Din Fader mit hele Hjerte. Himlen bevare Eder for Ulykke. Men er den reneste Uskyldighed, er Engle. Dyd intet Skjold derimod, saa kan den og ramme eder. Derfor, Marie, giver jeg Dig mit Ord: Hvad mit er, det betragt fra nu af som eders, mit Liv, min Formue, mit Sværd. Giv mig Din Haand Marie, og lev mig, at Du, hvis Menneskehjælp gjøres Behov, vil modtage min; hvad en Mand kan udrette, det trøster jeg mig ogsaa til at kunde udrette for Dig.”

Marie svarede smilende: Det kan jeg let love Eder, og lover Eder det gjerne. Ikke vor Uskyld, men vor ringe Stand, beskærmer os mod Ulykken. Det kunde maaskee være muligt, Herr Greve, sejede hun skjemtende til, at I før trængte til vor Hjælp, end vi til Eders. Vel er det kun lidet, hvad vi have, men dette lidet er Eders.

”Virkelig? Altsaa naar jeg, fordreven af mine Fiender, flygtede udplyndret og fattig her hid til Eder, vilde Du saa modtage mig?”

Himlen bevare Eder derfor!

”Men om nu saa skede! Vilde Du da modtage mig? Maatte jeg da leve hos Dig, med Dig? Vilde Du ansee mig som Din Ven og elske mig som Din Broder? — — — O! Marie!”

Marie rødmede, fordi hun saae Unglingens brændende Bine. Den Tanke at leve med Marie, som Rudolph i Begyndelsen forfulgte for Spøg, fyldte hans Varm med en pludselig Hensykkelse og en hurtig Ild. De sidste Ord i hans Spørgsmaal: vil Du elske mig som Din Broder? fremsagde han med saadan Inderlighed i Stemmen, med saa gjennemtrængende Blik; og ved det Udraab: o Marie! greb han Pigens Haand saa styrig, og trykte den saa smt til sit Hjerte, at Marie følte, han meente meer, end han sagde, og derfor taug hun og rødmede.

”Nu, Marie! fortsener jeg intet Svar, eller siger Dit Hjerte: Nei?”

Ikke det, Herr Greve. — Tilvisse vilde vi modtage Eder, naar I flygtede til os, og, Herr Greve, hvis I vilde nøjes med denne Ensommelighed, vor rolige Levemaade og vor usminkelede Kjarlighed — — — Hun slog endnu engang Dinene ned og rødmede. Rudolph omsvarede hende og trykte et Kys paa hendes Nossekind. "Vilde nøjes med?" raabte hant "en Verden fuld af Salighed? Du beskedne Sjæl." Marie slog ikke sine Øjne op i de første Minutter, og Rudolph betragtede den fortryllende Nig i denne henrykkende, elskværdige Forlegenhed. Hun rødmede end mere, da hun mærkede, han betragtede hende. Rudolph rakte hende Haanden og bad hende vise sig den smukkeste Udsigt i Dalen. De gik ved Siden af hinanden og talte om ligegyldige Ting; men Marie beholdt endnu noget tilbage af sin forrige Forlegenhed, og svarede helst slet ikke paa mange af Rudolphs Spørgsmaal, naar hun kunde formode, han vilde uddrage Slutninger deraf. Omfider traf de Marias Fader oppe paa Klippen, og alle tre vendte nu tilbage.

Rudolph moatte nu gaae. Gjerne var han endnu bleven længere; men han havde givet Güttingen sit Ord paa at møde ham i Dag i Rheinegk. Efter lang Nølen, efter flere Gange at have kastet sine Dine mod Solen, reiste han sig op og bad den Gamle at ledsage ham gjennem Fjeldet. Er I alt kjed af vor Dal, spurgte Marie smilende, og nylig kaldte I den en Verden fuld af Glæde. — Rudolph saae alvorlig paa Marie og svarede ikke. — Hun slog Djuene ned. Vil I see til os igjen, Herr Greve? spurgte hun, da han havde sagt Farvel, og hun gik ved hans Side, for at følge ham til Enden af Dalen. Rudolph smilede. Ved Skraaningen af Dalen trykte han Mariens Haand. Hun blev staaende oven for og saae efter dem begge, til de forsvandt nede i det tykke Krat. Derved vendte hun tilbage, og denne var den første Dag, hun tilbragte uden Arbeide. Hun sad i en Grotte og bortdrømte Morgenen og en Deel af Eftermiddagen; først Faderens lydelige Raab: "Marie! Marie!" vakte hende op af hendes Drømme.

Rudolph kom tilbage til Rheinegk: men aldeles forandret, lige til Lyden af hans Stems

me aldeles forandret. Han var bleven mildere; skjont mørkere og mere tungsindig. Ellers herskede en kold alvorlig Kulde paa hans Pande. Hans Tilfredshed hævedes kun til en vis, eensformlig og alvorlig Nøilighed, sjelden til Munterhed; aldrig til overgiven Ekjæmt. Denne stolte, alvorlige Kulde var nu forandret til en sølsom Deeltagelse. For første Gang satte han sig med Fornøjelse i sine Forældres og Sødskenes glade, leende Kredse, tog Deel i deres smaa huuslige Glæder og fordoblede dem ved sin blide Deeltagelse. — Min Broder Rudolph! raabte Eberhardt og kyskede ham. Hugo saae med Omhu paa ham, Gutta klappede ham paa kinden. Hans Forældres Ojefast, saa venlige, som han endnu aldrig havde seet, tindrede ham imøde. For første Gang siden Børne-Aarene oprandt Følelsen af huuslig Lyksalighed i hans Barn. Aldrig, saa længe han var Ungling, havde Drengen Eberhardt kaldt ham Broder, og nu kaldte han ham saa i den ømmeste Kjærligheds Tone. Hvor har Du været, min Son Rudolph? spurgte Moderen. — I Himmelen, svarede Gutta for ham; han er bleven en god Engel. — Rudolph

vidste ikke, hvoreledes det var fat med sig; og han sølte sit Hjerte flyde over af søde Taarer. Han omfavnede Jutta og Eberhardt og sagde: "Nu seer jeg, at min mørke Alvorlighed har forstyret Eders Glæder."

Og Dine egne med, hvissede Güttingen hom i Dret. Har den gode Vater ikke Ret? Svæger ikke en Time fuld af huuslig Kjærlighed Sjælen mere, end et vundet Slag? — Men hvor har Du da været? spurgde Grevinden endnu engang. "Som Jutta sagde, svarede Rudolph betydende: i Himmelen." Han fortalte nu om Appenzellernes Fæst og om Mariæ Fæder. Om Marie taug han, endog for Güttingen. — Ingen kunde begribe Rudolphs Forandring, ikke engang selv kunde han det: thi den vaagnende Kjærlighed i hans Hjerte var ham endnu ubekjendt; han sølte sig bedre, lettere, gladere, mere deeltagende; og denne Forandring tilskrev han, saasuart han estertænkte det, Mariæ Samtale om huuslig Lyksalighed. Endnu troede han sin Forstand overbevist, men hans Hjerte var det. Dette vjuede i Mariæ Kjærlighed den Lykke, som Livets skønnere Soler for-
Kaffe.

Raffe. Synet af Jutta og Güttingen, naa-
de fordybede i sig selv, sadde uden Sands for
alt uden for dem, havde for afføkket ham et
Smil, og havde han ej elsket Güttingen, saa
havde han spottet over dem. Men nu nedsenk-
te dette Syn ham i søde Erindringer om de
Timer, han havde tilbragt med Marie. Neppe
kunde han allerede nogle Dage efter sin Tilbage-
komst modstaae den Tilbøjelighed at besøge Ma-
rie. Imidlertid afholdt han sig dog derfra med
Magt. Thi han kunde ikke udfinde noget Paa-
skud, til atter at gaae hen til Dalen, omend-
skjønt Maries Fader havde bedet ham at kom-
me tit.

Güttingen vilde for sidste Gang forlade
Rheinegl uden Jutta, og bad Rudolph at ledsage
ham. Rudolph afflog det med Haardnakkethed,
og allerede den anden Dag gik han til Fods fra
Rheinegl, for at besøge Güttingen. Güttingen?
svurgde Jutta med et skjult Smil; og til
Fods? — — — Rudolph! Du har en Reise
fore til Himmelen! Jutta vidste tydeligere, hvad
Rudolph vilde, end han selv. Han svarede, dog
noget bittert: "Jeg bliver, hvor jeg er." Jutta
fastede

fastede sig i hans Arme og sagde: Kjære Broder, vil Du da ej have at jeg spøger med Dig i fortrolig Kjærlighed? — Han maatte give hende sit ridderlige Ord paa, at han vilde foretage sig den Reise, han havde i Sinde; og Jutta hvisttede ham spøgende i Øret, i det han gik; naar en fortryllende Pige, som Du elsker mere, end Jutta, møder Dig, saa giv hende dette. Med disse Ord trykte hun et Kys paa hans Mund.

Rudolph forundrede sig over at Jutta vidste hans dybeste Hemmelighed. Han besluttede at gaae liae til Göttingen; men til Trods for sin faste Beslutning tog han dog af mellem Klipperne. Om Aftenen saae han Maries Dal ligge lige for sig. Med usfremtet Glæde i sit Ansigt ilede Marie ham i Møde, da hun saae ham at komme langt borte. Hendes Glæde fornøjede ham vel, dog sølede han sig forlegen i de første Øjeblikke, fordi han tænkte paa Juttas sidste Ord. Men snart kom den gamle Fortrolighed tilbage igjen.

Tre Dage forblev han i Dalen. Skøndt han gik den anden Dag havde villet tage til Göttingen.

gen. Med hver Time vorte den gjensidige Fortrolighed mellem ham, Marie og hendes Fader, thi Eensomhed og Naturen, ere jo Fortrolighedens Boliger. Rudolph forbausedes over sig selv, da han den anden Dag bar Vand til Marie, for at vande Bedene i hendes Have; da han stod for hende og lærte af hende, hvorledes man bør plante. Nu følte han for første Gang, at disse smaae Syssler kunne blive de rene Kilder til Nydelse.

”Siden jeg lærte at kjende Dig, Marie,” sagde han, ”er det som en anden Mand besjælede mig. Du har skænket mig mine Sødsøendes hele Hjerte. Jeg føler mig — ikke større, end jeg var, men hvis glattere er, at være bedre, saa føler jeg mig bedre, siden jeg kjendte Dig. Min Søster meente jeg havde været i Himlen og seet en god Engel. Hvad vilde hun vel kalde Dig, hvis hun kjendte Dig.”

Herr Greve, ingen er endnu gaaet herfra, uden han jo er bleven opmuntret ved Skjønheden og den behagelige Eensomhed i vor Dal; det er den smukkeste Dal i Thurgau.

”Og

”Og uden Dig, Marie, intet uden en vild
Drk.”

Ligesom hele Jorden er uden Mennesker
intet uden en vild Drk.

”Marie!” — Han greb hendes Haand —
”og syntes denne Dal Dig ikke smukkere, naar
. . . . . naar . . . . . mit Hjerter deelte den med
Dig? naar jeg levede her med Dig?”

Marie slog sine Dine op og saae skarpt
paa Rudolph nogle Sekunder; derpaa sagde hun:
Denne Dal er for liden for store Bedrifter, for
skjult for Rygtet; den er kun skabt for Venstah,
for at simple, sølsomme Hjerter uden Vergjerrig-
hed kunde aabne sig for hinanden.

”Og tiltroer Du mig da intet sølsomt
Hjerter, Marie?”

Ogsaa et Hjerter uden Vergjerrighed, Herr
Greve?

”Saadan som jeg nu føler mig, nu hos
Dig — o! min hele Vergjerrighed skulde bestaae
i at besidde Din Kjærlighed, Marie!”

Marie kastede et flygtigt Bje paa ham.
Herr Greve, sagde hun derpaa i en bedende Tø-
ne, jeg er opdraget her mellem disse Træer, og
lærte

lærte i min Barndom intet at elske, uden Eensomhed og min Fader. Men I? I blev opdraget blandt Eders Forsædres store Bedrifter og hædrende Lovtaler. I lærte alt i Barndommen at elske Vaaben og Feldtslage. Eders Stilling er anderledes, end min. I skylder Eders store Ahner, I skylder Helvetian, som har sine Dine fastede paa Eder, at udføre store Bedrifter. Eders Forsædres og Helvetiens Bebrejdelser vilde følge Eder hid. Eders Ungdoms-Billeder vilde, som Forhaabninger, I aldrig kunde faae opfyldte, følge Eder her og allevegne. Men jeg . . . her legede jeg som Børn; Blomster og Træer vare alt mit Haab. Jeg taber her intet af det, der er mig kjær; behøver her ikke at opofre noget; Alt hvad jeg kjender, hvad jeg haaber, hvad jeg vil, har jeg her samlet. Se! denne Dal er den simple Historie af mit Liv. Jeg elsker den og vil evig elske den. Fader og afbrødre, Hertz Greve, jeg beder Eder. I kunde ikke leve ubemærket, og jeg ikke anderledes, end ubemærket.

Rudolph sang. Han søgte at Marie havde Met; han søgte end mere, at han maatte forlade hende, for at glemme hende. Dybsindig
gik

gik han op og ned under Skyggen af Granene. Hurtig vendte han sig derpaa om, sagde Marie og hendes Fader Farvel og gik nølende bort. Marie ledsagede ham. Ved Indgangen til Dalen blev hun staaende, greb hans Haand og sagde i en rort Tone: Herr Greve, I blev alvorlig efter det, jeg sagde Eder, og gaaer nu. Det vilde smerte mig meget, hvis jeg har krænket Eder; thi Eder rustede jeg mindst af alle Menneſker at krænke. Lader os ſilles ad ſom Venner, dem den haarde Skjebne river fra hinanden. Werdenberg! I forlader os dog ikke med Nag i Hjertet?

”Kjære Marie, jeg gaaer, fordi jeg maa gaae. Denne Dal er fatlig for mig. Jeg burde aldrig være kommet her. Marie, mine Forældre ere uden Hjelp og mine Brødre ere Børn endnu. Døerrige falder mig til Raaben. Sandelig ikke længere Vrgjerrigheden i denne Barm. Vår jeg da ikke forsvare en Alding? Vår jeg ikke forsvare mine Brødre? Jeg gaaer; men Marie, naar jeg engang, som Seferherre, eller overvunden — det være, ſom det vil — uden Sværd, uden Hjelm betræder denne Dal i en Lande

Landmands simple Dragt, for her at finde min
Koe og min Grav: hvorledes vil Du da mod-
tage mig?" — Marie trykte Rudolphs Haand
til sin bølgende Barm. Fra hendes Dine, der
vare hestede paa Jorden, trængte sig et Par
Taarer. Hun svarede intet.

"Hvorledes vil Du da modtage mig, Ma-
rie?"

Marie lagde sin Kind paa hans Bryst og
slyngede sin høire Arm om hans Skuldre. —
Saa! sukede hun sagte; og nu gik hun hurtig
tilbage. "Uden Hjelm og Sværd!" raabte
Rudolph efter hende.

Dybfindig ilede han mellem Klipperne til
Gättlingen. Jo længere han fjernede sig fra
Dalen, jo stærkere følte han, at Uergjerrighed
endnu havde et stort Krav paa hans Hjerte.
Virkelig opfordrede ogsaa Østerrige ham, til at
gribe Vrens og Krigens Vaaben; thi den Uer-
syge Hertug Fredrik havde fornøjet sine Fordrin-
ger paa Rhindalen. Krigen var vel endnu ej
nær; men dog uundgaaelig, og Rudolphs Duster
havde ligesaa stor Deel i denne Krig, som hans
Pligt. Paa Vejen til Gättlingens Borg under-

søgte

søgte han sit Hjerte noget nøjere. Han folte
 Kjerlighed til Marie, men ogsaa en Tørst efter
 store Bedrifter, den hans Had mod Østerrige
 end mere forøgede: "Nej," raabte han: "nej,
 først vil jeg lære Østerrige at bære Yrbødighed
 for Adelen's Retsigheder, og saa Marie — saa
 tilhører jeg Dig og Dødeligheden."

Han besøgte Güttingen og vendte med ham
 tilbage til Rheinegf. Slotsmunken forenede
 Güttingens og Guttas Hænder, og den lykkelige
 Gutta reiste efter nogle Uger med sin Mand til
 hans Fædrene-Borg.

Stedsse blev Rudolph mere hemmeligheds-
 fuld, stedsse hans Fremgangsmaade mere usforklar-
 lig. Alle vegne syntes han at see glade Forhaabs-
 ninger i Møde. Allermindst kunde Güttingen
 og Gutta begribe, hvorledes han kunde være saa
 rolig, naar de med Engstselighed og Afnelse
 tænkte sig Østerriges frygtelige Magt. Güttingen
 ansaae Rudolphs Rolighed for Haab om
 Sejer. Ved Du da saa vist, Rudolph, spurgde
 han, at Du vil seje?

"Intet mindre!"

Rudolph,

Rudolph, jeg frygter for Østerriges Magt, jeg frygter for Werdenbergs Undergang, for Din Undergang.

"Østerrige kan overvinde mig, men elendig kan det ikke gjøre mig. Sejersherre, eller overvunden; lykkelig maa jeg altid blive."

Lykkelig, Rudolph? Dine Godser udplyndrede? Din gamle Fader, Dine Brødre forladte, fattige, husevilde?

"Saa længe Güttingen endnu har en Hytte, vil min Fader og mine Brødre ikke være husevilde?"

Og Rudolph ikke heller; nej ved Gud ikke!

"Jeg skal da maaskee desfor blive lykkelig," sagde Rudolph smilende; "Østerrige tvinger mig da til at løbe i Havn tidligere, end jeg maaskee vilde."

I hvilken Havn? — Rudolph lagde sagte sin Haand paa Güttingens Mund.

Jutta eftersporede sin Broders Bæje; men han veed fra Güttingen og hjem igjen, og hjemmefra til Güttingen, uden at opholde sig nogensteds underveis. Han havde besluttet ikke at see Maria, førend hans Skjæbne var afgjort; og han

han holdt Ord, saa megen Overvindelse det end kostede ham. Hans Opsørsel blev sig altid liig, han var blid, godmodig, estergivende, og søgte ofte at være ene, for at tænke paa Marie. Hans Rolighed opmuntrede hans gamle Fader, saa at han fattede det bedste Haab.

Spilten med Østerrige blev stedse større, Fiendskabet stedse mere tydeligt. Fredrik og Rudolph rustede sig. En Dag traadde den gode Vater Anton ind i Salen. Rudolph ilede i hans Arme. "Jeg har i lang Tid ikke seet Dig, min anden Fader."

Du behøvede mig ikke heller i lang Tid; men nu behøver Du mig, og jeg er hos Dig. Du rustar Dig mod Østerrige? Har Du søgt om Fred?

"Jeg? Freden med Østerrige min Fader? Jeg bede?"

Er Fred ikke et Gode? Er Krig ikke et Onde? Og Rudolph vælger det Onde, fordi det Gode vilde koste ham en Højelighed mod en stolt Fiende! Ungling, hvortil vil dette Spørgelse, Vren, føre Dig vild. Har Du Haab paa Sejeren?

"Jeg

”Jeg har i det mindste Mod, og et Sværd, til at forskaffe mig Sejeren.”

”Kjender Du Østerriges Magt? Kom Yngling og hør. Han trak en Fortegnelse frem paa alle Østerriges Lehnemænd, og oplæste en lang Række af Adelsmand, som stode paa Østerriges Partie.

”Holdt!” raabte Rudolph; ”Henrik, Greve af Werdenberg? ogsaa han min Fiende? ogsaa han? En Werdenberg paa Østerriges Partie mod Werdenberg?”

Du tvang ham alt, som Dreng at hade Dig; Rudolph, lær dog engang at være overbærende. Sildig Forbedring er sildig Lykke.

”Min Fader! jeg er nu bedre, mildere, søjeligere.”

Du Rudolph? Nei min Søn, oprigtig var Du stedse. Bedrage mig vil Du ikke. Du har selv bedraget Dig. Mildere, søjeligere er Du virkelig, men kun mod dem, Du elsker. Spørg Dig selv, Rudolph, skulde Du vel nu være mildere, søjeligere mod Østerrige, eller mod Henrik af Werdenberg, end Du var, før Du gik til Appenzeller-Festen? Svar mig oprigtig.

Rudolph blev forskrækket over at Munkens vidste saa nøje den Tidspunkt, da hans Kjærlighed var begyndt og tilstod at han havde Ret.

Kun een Høielse i Dit Hjerter, min Son, er bleven mildere, men ikke Din Karakter; den er endnu stedse den samme. Dog til Sagen! Jeg har opregnet Dig Østerriges Magt. Opregn nu Du Din. Gættingen; forresten ingen! Rudolph, hvo kan gjøre sig Haab om Sejeren? Du, eller Østerrige? Helvættien, Høj-Nåtiens ville studsende beundre den Yngling, som eens bød hundrede Adelsmands og Herrers Magt Spidsen, som troede at finde alt i sig selv allene, som stod urokkelig, bekymrede sig ikke om sine Lehnsmands Blod, det en Højelighed mod Sejerherren kunde have sparet, der var stor nok, til at styerte sin gamle ædle Fader og to haabefulde Brødre i en hjælpeløs Armod, der endog ikke brød sig om at hans ædle Svoger, hans Ungdoms Ven, som havde reddet hans Liv af Højmodighed, indvirkede sig ind i hans Undergang, sank med hatn og efterlod sig en hjælpeløs, svag, frygtsom og frugtlommelig Enke, til et Nov for den yderste Elendighed; og alt dette, fordi denne

samme

samme Yngling var for stor til at give efter! —
 Rudolph, ogsaa et Jordskjælv kalder man en stor
 Naturbegivenhed! —

Rudolph lagde Haanden paa Vandet, da
 Vateren sagde dette; nu saae han paa ham med
 et sørgmodigt Blik. ”Nej ved Gud! Fader, fra
 denne Side har jeg endnu aldrig betragtet det. Jeg
 vilde nu kaste mig for Østerriges Fødder, og bedug-
 ge Støvet af dets Throne med mine Taarer.”

Rudolph! begriber Du nu endelig, hvor
 frygtelig Værgferrighed er? at den opofrer Mens-
 nesker, Brødre, Forældre, ja endog den Elskte
 for at glimre?

”Oposrer?”

Eller forglemmer: lader os ikke stride om
 Ord. Naar Du er overvunden, hvor skal da
 Din Fader tye hen? Hvorhen Dine Brødre? og
 Du? Troer Du, at Kjærlighed og Eensomhed
 ville med Glæde modtage den, der tager sin
 Tilflugt til dem, fordi han ingen andenstedes fjens-
 der noget Tilflugtssted? Leeg ikke med Din
 Skjebne, Rudolph! — Hvad vil Du gjøre?

”Forlige mig med Østerrige, og skalde det
 end koste Halvdelen af mine Lande.” Dette sagde

Se han munter, og kastede sig i den gode Munks Arme.

Rudolph reed til Kofstank, hvor Fredrik opholdt sig. Rolig traadte han ind i Salen, hvor Fredrik sad til Bords med hundrede Riddere ved et pragtigt Gilde. — "Jeg søger Fredrik af Østerrige," sagde han, og hans Dje gjennemsogte den hele Række af Riddere. Det er mig! svarede Her rugen: Hvem er I? Hvad vil I?

"Naadige Herre! jeg er Rudolph, Greve af Werdenberg. Endnu er der Fred mellem os. Men I ruster Jer mod vort Huus. Hvad fordrer I?"

Jeg har retfærdige Fordringer paa Pludenz og Montfort.

"Retfærdige? . . . Dog, naadige Herre! frastig Eder alle andre Fordringer paa den sorte Fanes Ejendomme og Pludenz og Montfort ere Eders!"

Henrik, den unge Greve af Werdenberg, saae smilende paa Rudolph: Fetter, jeg tænkte I frygtede ikke for noget?

"Nej, ikke engang for Armod," svarede Rudolph. "Dog, sandt at sige, saa frygter jeg for

for at føre et Liv som Du. Hvad siger I, naadige Hertug?

Jeg tør ikke bortskjenke Røttrigheder, der tilhøre min Stamme, Sonnenberg. . . .

”Er Eders. Jeg beholder Heiligenberg, Berdenberg og Rhindalen. Giv mig Eders Eed derpaa.”

J er en stolt Mand, Grev Rudolph! en Fiende af mit Huus.

”Naadige Herre! tillad mig nu at være Ederes Ven.”

Stred I ikke mod mig ved Nafels?

”Naadige Herre! sagde Rudolph smilende, vil I bebreide mig alle mine Ubestændigheder? Hvem var ikke ung?”

Dommedag er for Haanden! raabte Grev Henrik. Rudolph beder.

”Ja, og om Retfærdighed, sagde Rudolph noget ivrig. Det er endnu underligere, Naadige Herre! . . .”

Rhindalen er min.

”Rhindalen?” sagde Rudolph bittert. ”Naadige Herre! I kjenner. Efter den blodigste og uheldigste Krig kunde jeg jo ej tabe mere, end

hvad I fordrer af mig i Fred. Min Arvedeel giver jeg Eder. Men jeg er mine Brødres Formyndere, deres Arvedeel kan jeg ikke borte skjenke."

Greve, da kan I tabe Alt. Vogt Eder.

"Men, naadige Herre! nu ikke længere, min Rolighed og min Fred med mig selv. — Jeg forlader Eder let om Hjertet. Taarer og Elendighed over Eder, naadige Herre!"

Og virkelig gik han bort let om Hjertet. Paa Vejen til Rheinegk naaede en Rytter ham og aabnede Viftret. Det var en Ridder fra Hertugens Sal. Grev Rudolph, sagde han, I har i Dag dog vundet noget hos Hertugen: en Ven. Har I intet derimod, saa slutte vi et Forbund med hinanden og vore Bannere støde sammen. Mit Navn er Nidau. — Forbundet blev sluttet. — Opfordrer mig, naar I trænger til mig. Man kaldte Eder en stolt, ubøielig, vild Yngling. Jeg miskjendte Eder. Farvel! Med disse Ord ilede han bort.

Munken kom Rudolph imøde. Rudolph, jeg veed, Du har forgjeves søgt Fred. Krig altsaa! Er Du uskyldig deri?

"Det

"Det er jeg," sagde Rudolph, med muntere, tindrende Øjne. "Nu jeg og Grev Nidau mod Østerrige!"

Og Güttingen!

"Ikke Güttingen! Nei, Fader, ikke Güttingen! Han være min Faders og mine Brødres Tilflugt, hvis vi falde."

Og Din Tilflugt min Søn?

"Denne Barum!" Han kastede sig i Munkens Arme.

Godt min Søn! det indgaaer jeg. Mit Hjerte, min Kjærlighed være det Sted, hvorhen Du redder Dig, naar Du synker. Jeg kjender Din Lykke Rudolph, og vil lede Dig. — Den Gamle vædede Ynglingen med en Glædestaare og Rudolph følte sig let og glad, lettere end nogen sinde, uden Had mod Østerrige.

Kun faa Dage derefter opfordrede Fredrik Güttingen mod Rudolph von Werdenberg. Siig Hertugen, gav Güttingen Budet til Svar: Rudolph von Werdenberg er min Ven, hans Søster min Kone. Mit Sværd er for Rudolph, min Borg for Rheinegf. Hjertene ere ældre, end Lehnspligterne, og Kjærlighed ældre end Krig.

Jeg

Jeg er Rudolphs Krigskamerad og Baabens broder.

Güttingen hørte ikke engang at Rudolph had ham, kun denne eene Gang intet Partie at tage. Ogsaa Pater Anton fraraadede ham det forgyves. Fader, sagde Güttingen, jeg ærer Fornusten og dens Grunde. Men mit hele Hjerte oprøres ved den Tanke, at forlade Rudolph; og jeg bekymrer mig ikke om Folgerne. Nei, sig, hvad I vil: ogsaa Hjertet har sine Rettigheder. Der kunde støde Omstændigheder sammen, hvor det er bedre, glædeligere at falde, end at staae. Jeg beder Eder, lad mig raade. Lad saa være, jeg falder; nu, saa falder jeg med Rudolph. Og vi skulle ikke være ulykkelige; vi blive uadskillelige. Troer I, at der mangler mig Grunde, for at forsoøre min Villie? Aldeles ikke! Er ikke Rudolph mig mere, end mit Gods; er jeg ikke ham mere, end en Tilflugt bag mine Mure? Hvorledes? Naar jeg nu ablød Eders utidig forstytige Raad, og det engang i en ulykkelig Tidme faldt Rudolph ind, at min Hjelp maaske kunde have reddet ham, og at min sparsomme lige kolde Fornust hellere har villet opofret ham,

end

end min Formue? Naar han engang tænkte
 det! og kan jeg ikke maaske redde ham? kunne
 ikke femhundrede Hjelme bidrage mere eller min-
 dre til Sejeren? kan det i det mindste ikke synes
 saa? O! naar det falder min Rudolph ind!
 Da Farvel! Venskab og Fortrolighed. Jeg tabte
 ham, og han mig. Jeg beder Eder, tie. Siger
 I ikke selv Fader! Mennesket har et Hjerte,
 som maae erstatte vor Forstands Svaghed? Var
 jeg, var Rudolph alvidende, saa vidste vi, hvad
 vi havde at gjøre. Min Fornuft seer endnu
 ikke, hvad Følger vor Strid vil have; vi maae
 stole paa et Maaske: men mit Hjerte søler med
 sin hele Kraft, at jeg maae søge at redde, saa
 længe der endnu er Haab tilbage. Nei! tie! tie!
 Uvist er det endnu at jeg falder; men vist,
 min Broder Rudolph, at jeg seirer, naar Du
 seirer, og falder, naar Du falder. Hvad, o!
 gode Gud, Du, som skabte Menneskene til Kjærlig-
 heds og Venkabs lige indtil Døden! hvad have
 vi vissere, end vort Hjerte? Følgerne ere Dine,
 kun Handlingerne vore. Rudolph, ved Gud!
 jeg er Din i Liv og i Død.

Water.

Pater Anton trykte den glødende Güttingen op til sit Bryst. Edle Menneske! hvad formaaer Østerrige at berøve Dig? Er ikke Eders Omfavnelse den fasteste og skønneste Borg? Ere ikke Eders Hjertes den frugtbareste Mark paa Tilfredshed og Velsignelse? Du har Ret Güttingen! Fornuften er ikke Menneskets eeneste Dommer, ogsaa Hjertet gjør Regning paa det.

Güttingen brød op i Spidsen af sine Lehnsmand; og Jutta gik til Rheinegk til sine Foreldre. Ogsaa Rudolph brød op, og Nidaus Banner stødte til ham. Bleg og skjælvende stod Jutta paa Taornet, og kastede vaade Dine gjennem den lykkelige Rhindal efter sin Güttingen, som dybsindig reed ved Siden af Rudolph. "See," sagde Rudolph smilende, "een af vore Ungdoms Drømme gaaer i Opfyldelse." — Og naar opfyldes den Skjæbne, Fredsfeften i Juttas Arme? svarede Güttingen.

Paa hin Side af Rhinen stødte de paa Smaaahobe af Østerrigere, som vare ilede i Forvejen, for at forsvare Neuberg og Feldkirch, og nu flygtede over Ill til Eschen. Neuberg og Feldkirch bleve erobrede og besættede.

Hertug Fredrik rustede sig endnu bestandig; daglig stødte nye Bannere til hans store Hær, Han lejtede sig for Feldkirch. Den lille Besætning holdt sig med Heltmod. Dog omsider tog Fredrik Borgen igjen. Den indfaldende Vinter skjænkede begge Hærene Hvile. Güttingen ilede til Rheingk, og udgjød der Glædestaarer, da han trykte en Søn til sin Varm, som Jutta i hans Gravættelse havde fød, og nu rakte ham fra sit Bryst.

Fortryllende Vinter, velsignet med Faders og Moderkjarligheds søde Glæder! — I Mai blev Güttingen atter revet fra Juttas Hjerte.

Rudolph og Güttingen strede med Fredrik om Montfort. Hertugen svor begge den stærkeste Hævn; thi de havde dræbt hans tvende fortroligste Venner i Kampen. Paa Høiden ved Montfort stødte Rudolph og Güttingen med en liden Troop paa et af Fiendens Bannere. Besværligt var det at drage sig tilbage gjennem Klippedalen, og Østerrigerne angrebe med Mod. Rudolph og Güttingen kæmpede, som to Løver. Omsider faldt Güttingen, og raakte i det han faldt: Jutta. Med dette Navn fik Rudolph

Rudolphs Bryst og Arme dobbelt Styrke. Han stod foran Güttingen, og opdyngede en Vold af Liig omkring ham. Men denne Vold, et svagt Værn mod Mængden, blev erobret. "Gode Gud!" raabte Rudolph, og fordoblede sine Hug. Et Slag med en Kalle rev ham Sværdet af Haanden. "Rhindalen for Güttingen!" raabte han til Hertugen, som nærmede sig, og blev ved at kæmpe uden Vaaben. Fanger ham! raabte Hertugen. Nidau rev Rudolph bort med sig. Først nede i Dalen vare de Flygtende i Sikkerhed. Vi have intet tabt! sagde Nidau til Rudolph, der stirrede stift paa Jorden. "Intet?" raabte Rudolph, "intet? O! skaf mig Bannerne! Skaf mig Bannerne for at redde ham."

Forgjæves bestræbte Nidau sig at berolige den Fortvilede. "O! Güttingen!" raabte Rudolph tusinde Gange: "O! Jutta!" Endelig sendte han et Bud til Hertugen, og lod ham tilbyde Rhindalen for Güttingen. Han fik et spottende Svar. Derpaa steg han til Hest og ilede til Rheinegk, for selv at bringe sin Jutta det sørgelige Budskab. Da Jutta saae sin Broder komme med et mørkt Ansyn, og eene,
 streg

Kreg hun høit. Rudolph tog hende taus i sine
 Arme, og vædede hende med sine Taarer. Jutta
 var bleg som et Liig. Hun aabnede de tør-
 re Læber, for at spørge, men lukte dem igjen,
 fordi Angsten bandt hendes Tunge. "Fangen
 Søster!" raabte Rudolph, og ilede med disse
 Ord fra hende. Hun saae efter ham med store,
 stirrende Øjne. Saarer? jamrede hun omsider.
 "Ja, lidet paa Skulderen! og nu i den grusomme
 Fredriks Hænder. Gud troste Dig og mig!"
 Med disse Ord forlød han Salen og Rheinegk.

Jutta sad som et Billede paa den døende
 Sorg. Fra Tid til anden opløstes hendes Smerte
 i et bittert Suk og i en heed Taare. Snart
 overfaldt hende en Gysen, snart foer hun op med
 Hæftighed. Hendes Forældre trængte selv til
 Trost, og kunde ikke give hende hendes Rolighed
 tilbage. "Jutta," sagde omsider den gamle
 Greve, "værbere paa alt." Hvorpaa? spurgte
 Jutta skjælvende. "Gætningen er i den gru-
 somme Fredriks Hænder." Rudolph vil udfrie
 ham, Fader. "Gud give det, mit Barn! men
 Rudolph syntes selv at have tabt alt Haab."

Jutta

Jutta styrtede ud af Salen, som om hun endnu kunde træffe Rudolph, og gik derpaa op paa sit Kloster. "Vær beredt paa alt." Disse hendes Faders Ord satte hendes Phantasi i en marterende Bevægelse. Hun saae Güttingen i Fredriks Taarnfængsel, forladt, syg, vaansmagtet. Nu saae hun ham udstrække sine Arme efter hende, at vinke til hende; og hun svømmede i Taarer. Hun troede at høre ham kalde paa sig ved Navn. "Jeg kommer Güttingen, jeg kommer!" raabte hun, sprang op, greb sin Søn, trykte ham til sit Hjerte, holdt ham op mod Himlen, og bad til Gud, at han vilde forbarme sig over det uskyldige Barn, og spare dets Fader. Saaledes ilede hun med vakkende Skridt, med Barnet paa Armen ud af Slottet. Bleg, med Øjnene fæstede snært stivt paa Skyerne, snart stivt paa Drengen, gik hun gjennem Rheinegk.

Alle, som mødte hende paa Gaden, bleve staaende. En Olding spurgte hende: ædle Frue, hvorhen iler I saa kummerfuld? Jutta saae paa ham, uden at kjende ham. "Hjælp mig!" sagde hun med afbrudt Stemme; "skaf mig Güt-

Gåttingen frie!" og derpaa ilede hun videre. Oedingen fortalte det, og alle unge Mænd, som endnu vare i Rheinegk, grebe til Vaaben, ilede efter Jutta, og fulgte hende med Erbødighed. Jutta hørte ikke den hvislende Lyd bag ved hende. Hendes Øjne stirrede fremad mod Rhinen. Nærmede en af Ynglingene sig til hende, og hun da kastede et af sine døende, stirrende Blik paa ham, saa vendte han med vaade Øjne tilbage til sine Staldbrodre, og hviskede: Jeg følger hende i Døden. Saaledes kom hun mod Aften til Rhinen lige over for Neuberg. Her satte hun sig paa en Høj ved Nabredden, og hendes Blik støj til Feldkirch. En af Ynglingene nærmede sig til hende, og sagde sagte: I Morgen gaaer I over Rhinen, ædle Frue! Nu først saae Jutta den Hob Landmænd, hendes Ledfagere. I saa Minutter var en Hytte af Trægrene opreist ved Rhinbredden, og et Leje bered for Jutta. Runder omkring lagde Rheinegkerne sig til Hvile. Jutta sad i Hytten, græd og bad.

Med Solens første Straale traade hun ud af Hytten. Grædende bød hun Landmændene god Morgen, og nu trængte alle sig om hende.

En spurgte hende om Aarsagen til hendes Kummer; en anden kyssede hendes Klæder; alle svore at følge hende i Døden. Nu tindrede en glad Straale af Haab i hendes Dje. Hun hævede Armene mod Himlen og raabte: Mennesker bestræmme Ulykdeligheden; Gud! og Du skulde ikke vilde bestræmme den? Hun leverede een af Ynglingene sin Dreng, og gif nu omgivet af denne tjenstvillige, opmuntrende, trøstende Hob Landsmænd til Rhinen. En Baad førte hende over, og alle toge Vejen til Feldkirch. Med det nye Haab sølte Jutta sig ogsaa udmattet ved sin Skræk og Lidelser. Afmægtig satte hun sig ned paa Jorden. Bønderne forfærdigede i en Hast en Baare, lagde sine Klæder derovenpaa til et Sæde for Jutta, og bare hende lige til Feldkirch, hvor Fredrik opholdt sig med sine fortrøsteligste Adelsmænd.

Taarnvægteren i Feldkirch gav Tegnet, og alle løbe til Vinduet. Ingen kunde gjærte, hvem den Kone var, der sad paa Baaren med et Varn paa Armen. Ved Foden af Slotsstien steg Jutta af og gif op, ledet af to Ynglinge. Skjælvende traadde hun ind i Salen, hvor Fredrik var.

Güttingens Kone, Jutta von Berdenberg! raabte en Ridder, som kjendte hende.

"Ja, jeg er Güttingens Kone," begyndte Jutta blid og frygtsom. "Jeg søger Hertug Fredrik." En Deel af Bønderne trængte ind i Salen. Fredrik traade frem og spurgte: hvem ere I? Borgere fra Rheinegk, svarede en Yngling, eedsvorne at gaae i Døden med vor Frue! — Fredrik rynkede Panden. — "Naadige Herre, begyndte Jutta, forbarm Eder over mig! Güttingen er Eders Fange. Bestem hans Løsepenge og skjænk mig ham igjen! O, sig mig dog, befinder han sig vel? lad mig see ham!" — Hendes Stemme var saa bønfuldende, hendes Stilling og Blik saa værende, at ingen vovede at svare. Fredrik vendte sig bort med et mørkt Ansyn. Güttingen er en Forræder, begyndte han; Forræder mod mig og sin Lehnseed! — "Naadige Herre, forbarm Eder!" sagde Jutta, og trykte sit Barn til de blege skjælvende Læber. "O! Gud forbarm Eder! Min Broder er hans fortroligste Ven; jeg er Güttingens Kone, dette hans Barn; skulde han forlade os alle, sin Broder, sin Kone, sit Barn, for en Eeds Skysd,

som

sam hans Forsædte svore? Naadige Herre, I har selv Beslægtede, selv Venner og Børn. Døm dog hans Hjerte efter Eders og forbarm Eder." Hun faldt paa Knæe. Fredrik var rørt. Men hans Had mod Gåttingen seirede over hans Medlidenhed. Hans Blik blev endnu mørkere, og i en fiendsk Tone sagde han: Han dræbte to af mine Venner. Skal jeg da een ikke elske mine Venner? Liv for Liv. Jeg kan ikke høre Eder, kun beklage Eder kan jeg.

Bed de Ord: "Liv for Liv," blev Jutta bleg som Sne, hun vaklede, og hendes Bryst hævedes med en dødelig Hurtighed. Bønderne omsingede hende, og toge hende i sine Arme. Hun holdt sig fast ved een af Unglingene og freg med Heflighed: "Liv for Liv," og faldt i Asmagt i hans Arme. Han holdt hende, og raabte til Hertugen med rasende Blik: Gåttingen dræbte Eders Venner i aaben Feide paa Ridderviis; men J . . . . !

Sag Dig i Agt, afbrød Hertugen ham: Du kunde dele hans Skjæbne! O! Herre! sagde Bonden og pegede paa Jutta: den, der ved dette
Syn

Gyn ej både med Glæde, han var aldrig værd at leve.

Nu slog Gutta de matte Dine op, og eet af hendes døende Blik faldt paa Fredrik. Et kold Gysen foer igjennem hende. "Naadigste Herre," stammede hun, "o mit angstelige Hjerte! Forbarm Eder, forbarm Eder over dette Barn." Hun ilede angstelig hen til Hertugen. "Dræb dog ikke den uskuldige Güttingen! Angreb I ikke os først? Hvad have vi gjort Eder? O! naadige Herre, frygt for den retfærdige Gud. Thi I er eene den Skyldige, Tænk paa Eders sidste Stund, og foreg ikke Antallet af Eders Uretfærdigheder ved en uskuldig Mand's Mord. I ville tillige dræbe mig og dette Barn. Skjænk mig Güttingen tilbage! Skjænk mig Güttingen!" Ved de sidste Ord traade hun med en vild Flamme i Djet lige hen for Hertugen. Han veeg et halvt Skridt tilbage, og sagde: hun raser; bring hende bort! — Lad hende faae Güttingen tilbage, raabte en af Bønderne, og jeg vil være Eders Livegen, jeg og mine sildigste Esterkommere! — Og jeg! og jeg! raabte alle Bønderne og faldt paa Knæ for Hertugen. Han forbausedes over Folkenes

Nej, ikke saa. Han vil ikke navngive sig for Eder. See I kan udfricte ham!

Anton smilede. "Ja den, der forstod det . . . . Hvad skal jeg svare ham? Maaske faaer jeg det da at vide."

Hertugen traf Vateren til Side og hviskede til ham: Siig ham, at Güttingen var frie, og at jeg forlod mig paa hans Ord, at han vil tie.

"Altsaa er Güttingen frie?" spurgde Anton højt. — Ja, svarede Hertugen med Uvillie; Güttingen er frie. Hører I det adle Frue? Eders Mand er frie. Dog haaber jeg, han skal for Fremtiden være min Ven. Man hente ham! Denne Overgang fra Smerte til Glæde var alt for pludselig for Juttas Hjerte. Hun vilde smile til Vateren, og formaaede det neppe. En Strøm af Taarer var den eeneste Forandring i hendes Ansigt. Nu kom Güttingen. Hun sløj til hans Bryst og hang snart uden Liv i hans Arme, fordi hun ej kunde udholde den pludselige Afverling af Smerte og Henrykkelse. Güttingen blev forbauset, da han traf Jutta her. Han saae paa hende, trykte hende til sit Bryst, og

betrag

betragede derpaa Hertugen, som med en mørk Mine stod langt borte. J veed, Güttingen, besyndte Hertugen langsomt, hvorledes jeg med Rette kunde behandle Eder. Men J er frie. Gaae med Eders Kone; dog lad Eders Slotsbanner støde til mig, og ophæv Eders Forbindelse med Berdenberg.

Güttingen saae stivt paa Hertugen, og sagde foldt: "Naadige Herre! lad mig bringe tilbage til Taarnet. Jeg er Eders Fange." — Güttingen, J vil dræbe Eders Kone. Betank Eder! — Güttingen kastede eet veemodigt Blik mod Himlen, og dernæst eet paa Jutta. "Naadige Herre! Gud hjælpe mig. Jeg kan ikke anderledes. Gud i Himmelen! Dig overgiver jeg min Jutta. Vær hende naadig! . . . . Lad mig bringe tilbage."

Saa tag i det mindste ingen Deel i Striden, hverken for Østerrige, eller for Berdenberg! — "J martret mig, naadige Herre! jeg kan ikke, jeg kan ikke! Mit Sværd for Rudolph!" — Saa gaae da, Ussindige! raabte Hertugen forbitret, og forlod Salen. Biskoppen, Ridderne

perne og Pater Anton, som Güttingen nu først blev vaer, fulgte ham.

Endnu laae Jutta bestandig i sin Mandes Arme. Med en Doendes Smil, med det matte, voldsomme Smil, hvori Hjertet brister, saae hun paa ham. "Min Jutta!" raabte han i fyrig Henrykkelse. Af Mæthed nikkede hun langsomt til ham, og han ansaae hendes Blik for den smægtende, stille, rolige Elskovs Omhed. "Saa lader os gaae!" sagde han. Hun lænede sig til hans Bryst, vilde gaae, havde ikke Kraft dertil, og lod, som hun selv smilede derover. Güttingen blev forskrækket. "Kjære Jutta, hvad Føder Dig?" — Jeg troer Glæden har dræbt mig! sagde hun sagte. Gud være lovet, at jeg tog har seet Dig endnu engang! — Güttingen og Vønderne bare hende ned ad Trapperne. Efterhaanden kom hun sig isjen, og syntes at slumre paa Baaren. Güttingen gik ved Siden og overtænkte alt, hvad der var hendet ham. "Pater Anton hos Hertugen? Mig kjendte han ikke? Fulgte Hertugen saa krybende, som en Hofmand, uden at hilse mig med et eeneste Blik."

En stor Tvivl om Munkens Nædelighed opstod i hans Hjerte.

Mellem Klipperne henad mod Rhinen hørte de Larmen af rejsende Ryttere. Güttingen lod Rheingkerne holde stille, og gik ene i Forvejen. Allerede langt hørte kjendte han Rudolph, og Rudolph ham. Begge sank i hinandens Arme. "Bringer en Engel Dig tilbage til os?" raabte Rudolph. "Just var jeg paa Vejen, for at befrie Dig med min Død, med mine Rytteres Død." Højt opløstede Troppen et Glædeskrig, da de saae Güttingen, Güttingen, deres Befrier fra den visse Død. Rudolph havde bedet dem med Taarer at bestorme Feldkirch og redde Güttingen. Alle havde svoret at bestige den høje Borg, eller at døe. Gud være lovet, raabte Güttingen ved Rudolphs Hals, at jeg er her! — "Men hvoreledes er Du bleven frie?" — Vil Du see min Befrier? — Rudolph ilede med Güttingen omkring Klippen, og saae Jutta sidde der. Hun er min Befrierinde, raabte Güttingen med forig Henrykkelse. Rudolph tog Juttas Hænder med Omhed. "Saa har Du og reddet mit Liv, hilde Jutta." Ikke jeg, sagde hun, ikke jeg Rudolph,

dolph, Munken af Disentis har reddet ham. —
 "Hvorledes? Anton?" — Hertugen raabte to
 Gange: Liv for Liv! Af Güttingen, disse Ord
 smerte mig endnu. Nu kom Pateren. Jeg ved
 ikke, hvad han har sagt, men Du blev frie. Til
 mig hviskede han: Giv Eder tilfreds, Güttingen
 er reddet.

Pateren leverede Hertugen to Breve, for-
 talte en Rheinegker, og da han havde læst dem,
 blev J frie. — Inaen begreb Sammenhængen.
 Nu først spurgde Güttingen, hvorledes Rheins-
 egkerne vare komne til Jutta. Han fik det at
 vide, og trykkede Ynglingenes Hænder med Æmhed.

Rudolph ledsagede Jutta og Güttingen lige
 til Rhinen. Undervejs lovede Güttingen ham
 at komme igjen til Hæren, saasnart hans Saar
 var lagt. Derpaa steg han i Baaden med Jut-
 ta, og hun sad hos ham i hans Arme. Saa-
 ledes betraaede de paa nye den bekjendte Abbed,
 og saae allerede langt borte de hvide blinkende
 Taarne i Rheinegk.

Men næsten paa samme Tid som de, kom
 ogsaa et Budskab fra Rudolph, at Fredrik havde
 erobret Montfort, medens han var paa Vejen til
 Felds

Feldkirch. Med Glæden over at see hverandre igjen blandede sig denne Draabe Bitterhed, og gjorde den Henrykkelse, hvormed disse gode Mennesker nu omfavnede hinanden, endnu blidere og mere rørende.

Rudolph meldte Güttingen efter nogle Dages Forløb, at Sonnenberg, Pludens og hans ridderlige Troop holdt sig endnu. Güttingen svarede ham: "Hvorfor kæmper Du Rudolph? Hvorfor kæmper Du mod Lantse og Sværd? Kast Dine Vaaben fra Dig, og vend tilbage. Lær, at Angest og Skræk gøre mere dræbende Vaaben, end vore Fiender. Jutta, min dyrebare Jutta, er Offret for mit Fangenskab. Hun smiler, naar jeg staar hos hende, og ryster med Hovedet over min Skjæbne. En Rose paa en Grav-
 høj! Tusinde Gange hver Dag spørger jeg mig selv: vil jeg og kunde overløve det? Min Munk giver mig tvetydigt Haab. Jutta beder mig at blive hos hende. Ved Du da, spurgde hun nylig, hvor længe Du endnu har mig? Selv kan jeg ikke komme, Rudolph; jeg durer til intet uden til at tælle min Juttas Pulsstog, som staae saa nat og saa hurtigt. Det knuser mit Hjerter.
 Det

Det lakker ad Enden med os Rudolph, og det er godt, at det gjør det. Du skal see, at Østerrige seirer. Ogsaa Din gamle Fader kæmper med Døden. Jeg har bragt Jutta paa min Borg, for ej at lade hende lide ved Synet af hendes døende Fader. Nu kvæger mig ofte den Tanke, at ogsaa jeg er dødelig. Jeg veed ikke, hvorfor Du vil slaaes med den gjerrige Mand om en Steenhob. Lad ham faae den. Hvad behøve vi mere, end at sidde paa en Liigsteen og tænke, at vi ere Støv. Gode Gud! vore Ungdoms Drømme! Jeg vilde guske, Du saae, hvor bleg Jutta er, og hvor øm, hvor sølsom! Naar hun taler om de ligegyldigste Ting — hun siger alt med en Stemme, som om hun sagde mig det sidste Farvel. Saa munter, saa rolig! Ofte staaer jeg hos hende; mit Hjerte svømmer i Elenighed. Jeg tør intet sige. Ja Rudolph, ja; vi hælde alle til Graven. Jutta svinder hen, Din Fader dør, og Du bliver overvundet. Og jeg? O Gud! forbarme sig over mig! Dine Brødre? Nu ja! de ville erfare, at det dog ogsaa er godt at være paa Jorden. Jeg seer gjerne, jeg er ene. Min Foged har Befaling

at

at sende Dig Folkene. Jeg har min døende
 Gutta. Broder! Rudolph! hvorledes vil det gaae
 mig, naar hun ikke mere smiler til mig, ikke
 mere svarer mig! Güttingen."

Og saaledes var det og virkelig. Gutta bar Dø-
 den i sin Barm fra den Dag Güttingen blev udfriet
 fra Fængslet. Hun følte det selv, men skjulte dens
 ne Følelse i sin Barm. Dog, længe kunde hun
 ikke skjule den. Roserne paa hendes Kind forsvandt,
 og den blide Ild i hendes Øje udslukkedes. Ved
 forhøjet Venlighed, ved Rolighed fik hendes Ansigt
 vel nye Yndigheder, men disse Yndigheder
 gave ogsaa hendes Blik noget overjordiskt. Hun
 syntes allerede, førend hun døde, at være bleven
 en forklaret Engel.

Güttingen søgte hende paa sin Borg. Begge
 ges Døthed blev ved Frygten for Skillemissen saa
 forstærket, saa forfæret, saa inderlig, at Gutta
 selv sagde tit: Vi leve nu i een Time ligesaa me-
 get, som før i eet Aar. Gutta blev Dag for
 Dag mattere, og hendes Kjærlighed til Güttingen
 syntes at drage alle hendes Legems hensvins-
 dende Kræfter til sig. Hendes eensomme Liv,
 hendes stedse vedholdende Beemødsfølelser, den
 tause

tause Omhed, og hendes med Engstielighed blandede Kjærlighed omstemmede selv Güttingens naturlige Munterhed, og forandrede den til en sværmerisk, uvirksom, veemodig, med Bitterhed blandet Noe. Hans Ulykke gjorde ham ikke haard mod andre; men han blev dog lettere opbragt ved Smaating, end ellers, og hans veemodige Debrøjdelse skar ham i Hjertet. Ved Güttingens og Juttas Taalmod i deres hunslige Elendighed vorte deres Omhed mod hinanden saa meget, at selv Hoffolkene aldrig med tørre Øjne kunde høre endog kun en ligeaaldig Samtale mellem begge.

Endelig havde Jutta ikke mere Kræfter nok til at staae op. Den Dag, hun første Gang blev liggende, var hun muntre, end hun nogentid havde været, og skjemtede med Güttingen over sin Tilstand; men midt under hendes Skjemt flød stundom en Taare ned ad hendes Kind, der strax lokkede to andre af Güttingens Øjne. Sjelden besøgte Güttingen den gamle Greve i Rheineck, fordi han intet kunde bringe med sig uden Taarer, og fandt der intet uden Taarer. Han blev ganske rolig, naar man talte om Østerriges Sejer over Rudolph, og smilede, som om den
 var

var aldeles ubetydelig. Kun for Guttas Tilstand havde han Bølelse.

Endelig blev Rudolph dreven over Rhinen. Nu kæmpede han for Berdenberg og for Rhindalen, da Fredrik fortrængte ham fra Saragans. I Rhindalen lod han en nye Trov unge Mænd, hans sidste Haab, bevæbne, og skrev, at han selv vilde komme og anføre dem mod Østerrige. Gættingen, som sad ved Guttas Dødsbæng, fik det ikke engang at vide. Allerede i adskillige Uger var han ikke kommen ud af Slottet. Ladet os til Trods for Døden leve længe sammen, sagde Gutta med et smil Blik, og Gættingen forlod ikke mere hendes Leje. Med hver Time, som Gutta endnu levede, blev begges Kjærlighed res nere og mere himmelst, og det Øjeblik, som for dette Liv skilte dem ad, knyttede deres Hjærter end stærkere til hinanden. Pater Anton, det eneste Menneske, der ikke forstyrrede dem i Livets sidste Nydelse, men som tværtimod forhøjede dem, besøgte dem i denne Tilstand, fuld af jantende Kjærlighed og smertelig Henrykkelse, meget ofte. Han ledede deres varme Phantasi til bliine Haabets skjonne, fortryllende Egn, og fyldte deres lidende

lidende Bryst med Evighedens rene Nydelse. Jo mere Haabet om Juttas Liv svandt, des villigere blev Güttingen og Jutta selv til at bygge paa dette Haab. Samlede sad der disse tre Mennesker, muntre og glade ved Haab og Kjærligheds Tid, naar den gode Munk saa levende malte dem Evighedens Egne og dens Glæder, forglemte Güttingen, at han endnu var paa Jorden. Nu trykte han Jutta til sit Bryst, og vædede de dødsblege Kinder med Glædestaarer. Hun smilede, og hendes Dje fik i saadanne Djeblikke en overjordisk Glæde. Derpaa faldt Güttingen paa nye i en stille Sorg, indtil Vater Anton, eller Jutta igjen opmuntrede ham med et fortryllende Billede af Evigheden.

Den sidste Dag af sit Liv bad Jutta Güttingen, at begræve hende i Rhindalen under den Rosenbush, hvor hun som Barn saa ofte havde sat med ham. Nu blev hun stedse svagere, neppe kunde hun endnu holde sine Øjne aabne. Hun smilede venlig til Güttingen, kyssede hans Haand og trykte den til sit Hjerte. O! Gud! Du døer Jutta! raabte Güttingen. Hun saae endnu engang med sit blaa Dje smilende hen til ham

og

og hvissede: Farvel! jeg pøer ikke! og blegnende faldt hun tilbage paa Puden.

Güttingen var nedssunken som i et uendeligt tomt Ruin. Han tænkte, han sølede intet, med Jutta havde han tabt sig selv. Saaledes sad han tre hele Dage for den Seng, hvorpaa Juttas Liig laae, betragtede det, kysfede de kolde, blege Læber, talede med Jutta, og stirrede med en fremmed Mine paa enhver, som talte til ham.

Pater Anton bragte ham dog omsider, til at begrave det døde Legeme. Güttingen var kold mod alt, endog mod sin Søn. Han gjorde selv alle Anstalter til Begravelsen, og fulgte Kisten til Rhindalen. "Her," sagde han, og satte sig ved en Rosenbusk, "her sadde vi Jutta!" Han stirrede ned i Graven, som man grov, og derpaa igjen paa Bejen. Pateren bragte ham hans Søn, som han havde taget med. See her, Güttingen, Din Juttas Søn! — Güttingen saae paa ham, kysfede ham, og sagde: "Juttas Søn!" og stirrede paa nye ned i Graven.

Hugo og Eberhardt, som stode hos ham; talte til ham; han svarede intet. Rudolph kommer i Dag, sagde Hugo; vor Fader er meget

fyg, og har ønsket at tale med ham. Güttingen saae paa Hugo, og derpaa igjen ned i Graven. I det samme kom Rudolph galsoperende i Rhindalen. Din Vaabenbroder Rudolph! Din Ven! sagde Munken. Rudolph gik taus hen til Güttingen, trykte ham i sine Arme og sagde: "Min Broder, det lakker ad Enden." Güttingen saae paa ham, og en Straale af Venlighed opsteg dog i hans Øie. "Jeg er aldeles forladt, Rudolph!" sagde han saa vreemodig, at Laarene stegede den haardere Rudolph i Djinene ved de saa Ord. "Werdenberg er tabt," sagde Rudolph. Güttingen smilede med en Slags Bitterhed, og pegede paa Juttas Kiste. Rudolph ilede med de smerteligste Bøsser til sin døende Fader. Kisten blev nedsenkt, Graven tilkastet og belagt med Grønsvær. Nu bedøkkede Güttingen sit Ansigt og grød højt. Munken befalede alle at gaae, satte Güttingens Son paa Juttas Grav, og gik derpaa selv bort.

Güttingen satte sig paa sin Juttas Grav, og saaledes sad han endnu, da Rudolph og Pater Anton efter to Timers Forsøb kom ned fra Borgen, hvor den gamle Greve var hensovet i
 Rudolphs

Rudolphs Arme. ”Er det den Løn, Du lovede os?” spurgde Rudolph Munken, da han en Tid lang taus og takkesfuld havde staaet lige for Gåttingen og betragtet ham. — Lovede jeg Eder Udsædelighed? spurgde Anton rolig. Og vare ikke disse Sorgens Taarer, dette kummerfulde Minde, Juttas Beroligelse i den sidste Stund? Skal den Elskedes, skal Bennens Grav ej vædes af de Esterlevendes søde Taarer. Om nu en Engel kom, for at udslette Juttas Minde af Gåttingens Hjerte, — troer Du da at Gåttingen vilde tillade det? Han vil ej miste de Taarer, som Du kalder hans Ulykke, og som ere ham saa søde. Juttas Tab er en Ulykke; Følelsen af dette Tab hans Beroligelse.

Gåttingen slog nu Djuene op og blev Rudolph vaer; han rakte ham Haanden, og sagde i en blid Tone: Rudolph, denne Grav er nu det eneste, jeg elsker; det eneste, hvorpaa jeg kan tænke. Jeg forlader Verden. Dig overdrager jeg, hvad der endnu hører mig til. (Han tog sin Son fra Graven, og lagde ham i Rudolphs Arme) Taarer kunne aldrig opdrage noget Menneske, og mine Taarer ville aldrig ophøre at flyde.

Vær Drengens Fader. Sørg for, at han bliver et Menneſke! (Han kyssede Barnet.) Og nu, min Fader Anton! flyer jeg til Din Barm. Der vil jeg lade mine Taarer frit Løb; thi ingen elſkede min Jutta, ſom Du. Lad os gaae til Diſſentis. Kloſtrets Nølighed, denne Grav og mit Hjerte paſſe for hinanden. Lad os gaae! — Pateren trykte Güttingen til ſit Brøſt. — ”Og Din Borg, Güttingen?” ſpurgde Rudolph. — Opdrag Drengen til Eensomhed, ſaa behøver han ingen Borg. Havde vi været ubekjendte Landmænd blandt Fjeldene — ſaa havde Jutta levet endnu, og Du intet tabt. Eensomhed, Rudolph! Eensomhed og Løndom! O! hvorfor ſøge vi dem førſt, naar vi alt ſælde Taarer? Hvorfor ikke ſor at undgaae at ſælde Taarer.

Rudolph kastede ſig i hans Arme. De ſagde hinanden Forvel, og Güttingen, ledsaget af Oldingen, tog Vejen igjennem Bjergene.

”Jutta havde levet endnu, og jeg intet tabt, derſom vi havde været ubekjendte Landmand blandt Fjeldene!” dette gjentog Rudolph langſomt, medens han holdt Drengen paa ſin Arm. Juſt ſtod han, og eſtærtænkte nøje, om ogſaa Güttingen

tingen havde Ret, da Stormklokken paa Rheinegk kaldte ham tilbage til Borgen. Alle Ynglinge fra Rheinegk forsamlede sig bevæbnede, for at drive Østerrigerne tilbage. Rudolph gik med Haanden paa Panden urolig op og ned i Salen. "Han har Ret, kjære Moder!" raabte han til sin Moder, der græd ved sin Mand's Liig; "og saa min Fader havde levet endnu."

Fredriks Hær lejrede sig om Rheinegk. Rudolph var en rolig Tilskuer fra Taarnet af. Ynglingene fordrede han skulde gjøre et Uofald; han bevægede dem til at opsætte det til den følgende Dag. Om Natten jordebe han sin Fader i Familiebegravelsen, og om Morgenen sammenkaldte han Almuen i Rheinegk. "Kjære Mand og Venner," sagde han, "Harme over Fejden med Østerrige har forkortet min Faders Liv, dræbt min Søster Jutta, røvet mig min Ven, gjort min Moder til Enke, mine Brødre til Faderløse og mig fattig. Eders Mod skulde maaskee kunne beskytte mig her; men eders Marke blive ødelagte, eders Ynglinge dræbte, eders Bølliger opbrændte. Eder er det ligegyldigt, under hvis Navn I ere lykkelige, naar I kun blive

det. Min Moder og mine Brødre have en sikker Tilflugt paa Gättingens Borg. Vi ere lykkelige. Naatte I ogsaa vorde det. Overgiver eder til Hertugen; nedlægger eders Vaaben, vender tilbage til eders Hytter, til eders Arbejder. For min Skyld skal ingen Draabe Blod mere flyde."

Skriget af den forsamlede Mængde afbrød ham, og alle svore at kæmpe for ham til sidste Blodstraabe. Kort trykte Rudolph de Omstaaendes Hænder: "Nej, mine Venner, jeg takker eder. Bruger disse Hænder til at velsigne, og ikke til at myrde. Lever vel, og glemmer mig ikke!" Han gik under Taarer og Velsignelser mellem dem op til Borgen. Der nedlagde han sine Vaaben, og bad sine Brødre at gjøre det samme. Derpaa tog han Gättingens Søn paa sin Arm, og rakte sin Moder Haanden. "Farvel, elskte Borg! farvel for evig!" raabte han, og ledsagede sin Moder. Vindebroen fløj ned, og langsomt gik han ned ad Bjerget hen mod Fredriks Lejr.

Da Borgerne paa Stadsmurene saae ham komme ned fra Sløttet, aabnede de Portene, kastede alle deres Vaaben fra sig, og ilede efter ham.

Mand

Mænd og Qvinder faldt paa Knæ for ham, og han sagde dem endnu engang Farvel. Østerrikerne formodede et Udsald, og traade i lange Rækker udenfor Lejren. Hertug Fredrik forbausedes over det, han saae, og kunde ikke forklare sig det. En Mand uden Vaaben, med et Barn paa Armen og et gammelagtigt Fruentimmer ved Haanden, kom rolig gaende henad mod Lejren, og to Ynglinge fulgte ham. Rheingekkerne udstrakte deres Hænder efter ham, og kregte højt. Hvor forbausedes ikke Hertugen, da han kjendte Grev Rudolph von Werdenberg. Hvad vil det Menneske? er han rasende? raabte han, og sendte ham en Ridder i Møde. Ridderen spurgde Grevnen om hans Hensigt. Rudolph svarede smilende: "Min Fader er død og min Søster; Vi, Fredrik og jeg, have myrdet dem ved vore Fæder. Fredrik vil have Rheingek. Han skal saae den. Men uden Blod. Jeg vil forskaffe min Moder, mine Brødre og dette Barn et Steds en Hytte, som Fredrik ikke misunder mig, og hvorfor jeg ej behøver at udgyde Blod."

Ridderen galloperede tilbage, for at bringe Hertugen Rudolphs Svar, og Rudolph gik imid-

lertid stedsse langsomt videre hen til Fredriks Lejr. Hertugen rykkede Panden, og da Rudolph kom nærmere, traade han ind i sit Telt, fordi saa megen Dyd beskæmmede ham. Krigerne vege ærbødigen Pladsen for deres adelmødige Fiende. Man kunde endog hist og her høre en grædende Stemme, og Rudolph havde nu i Halvdelen af Ridderne fundet beskyttende Venner. NoGLE tilbode sig at forsonne ham med Hertugen. Rudolph forkastede deres Forslag, og sagde: "Jeg behøver ingen Forsoning; I see jo, at jeg gaaer frit og ubehindret gjennem hans Lejr." Og saaledes fortsatte han uden Ophold sin Vej til Güttingens Borg. I Fjeldegnen opholdt han sig en Dags Tid hos een af sine Bekjendte, en god Appenzeller. Den næste Morgen gik han atter videre med sin Familie. Fjernt saae han den uhyre Gamor *) ved hvis Fod Marie boede. Hans Hjerter bandede, og en Straale af Glæde tindrede i hans Aaen. Han skjulte sin Glæde under de Klædsel, han ydede Barnet. Først efter længe at have hvilet paa en Høj, gik han igjen videre.

Han

*) Gamor, en Klippe, hvorfra Alperne lidt efter lidt have sig freygteligen.

Han talede nu med sin Moder om de rolige Dage, som de ville leve i Eensomheds Ekjød, om den Lykke, det er, at være ubemærket, om den huuslige Roligheds Nydelse. "Moder," sagde han venlig, "her blandt Fjeldene boer Rolighed for Eder og for mig. Jeg forlader Eder paa en kort Tid. For saalænge, og, dersom I hellers vil, for bestandig, boer I paa Güttingens Borg. Østerrige har intet berøvet os." Saaledes gik han ved Siden af sin Moder, og lod sin Phantasi sværme om i Fremtiden, sit Dje hvile paa Gamor. Selv de to ærelystne Ynglinge, Hugo og Eberhardt, toge Deel i Rudolphs Munterhed. Alle fire gik med ubestrikelig Tilfredshed videre.

Allerede saae de Güttingens Borg lige for an sig paa Sletten. "Der ligger vor Bolig," raabte Rudolph glad. Da de komme nærmere, saae de i Indgangen en Bevæbnet i Østerriges Farve, og paa Muren en fiendtlig Fane. Fredrik var bleven kold ved Rudolphs Handling, og skjælvede for den Mand's store Mand, der havde havt Mod til, uden Frygt at drage gjennem hans Lejr. Ved Gud! raabte Fredrik: denne Mand er uden Vaaben frygteligere, end i Spidsen af sin Hær.

Han

Han besluttede at sælde Rudolph. Da strax den samme Nat marcherede et Banner til Güttingens Borg, for at besætte den.

Er I Rudolph von Werdenberg? spurgde Ridderen, da Rudolph kom nærmere. "Det er jeg." Hvad vil I? "Skaffe min Moder et Opholdssted paa Güttingens Borg." — Ikke førend I har svoret Hertugen Lehn's Eden. — Rudolph smilede. "Lehn's Eden? paa hvad? Skal jeg tage Lusten i Lehn af Hertugen? eller mine Fødder? eller hvad mener Hertugen?" — Jeg har Befaling at nægte Eder Indgangen til Slottet, indtil I er forsonet med Hertugen.

Ridderen forsvandt i Indgangen, og Rudolph blev staaende, som forstemet. Hans Moder græd, og hans Brødre saae ned til Jorden. Rudolph saae det, gik hurtig op og ned, og udstødte enkelte heftige Ord. "Velan da, Hertug Fredrik," raabte han omsider. "I vil saa have det. Det skal skee. I skal saae mig! Gud! Du hører min Eed!" Han rakte den højre Haand i Vejret.

Nu gik han, som det syntes, rolig ind i en nærliggende Hytte, bragte Brød og Mælk for sig

sin Familie, og bød dem smilende at sætte sig. Efterhaanden forsamledes Dønderfolkene omkring dem, og betragtede medlidende de Forladte, der uden Lyse, uden Hjælp, uden Haab sadde der, og dog vare glade, fordi Rudolph havde lovet dem hastig Hjælp. Ridderen kom tilbage igjen, og spurgde Rudolph, hvad Svar han skulde bringe Hertugen. "J see," svarede Rudolph koldt, "at vi ikke trænge til Hertugen. Svaret skal jeg selv bringe ham til rette Tid." Nu rejste han sig: "Hugo," sagde han rolig til sin Broder, "Du er fra nu af Hovedet for den sorte Fane. Tæg Din Moder og Din Broder til Dig. Gaae til Grev Nidau. Han vil med Fornøjelse modtage Eder. Vent der bedre Tider. Læst Din Moder, og bliv en ædel Mand. Du seer, Grevskaber kan man tabe, men Følelsen af at have handlet rigtigt er vor egen, saalænge vi selv ville."

Rudolph, hvor gaar Du hen? spurgte Moderen. "Moder!" svarede han, "jeg gaar, for at lære en Daare, at han er et Menneske og ingen Gud." Han tog Drengen paa sine Arme. Og denne Dreng? spurgde Grevinden. "Har

Gåttingen, betroet mig." — Lad mig beholde ham! — "Nej, Moder: Ulykkelige kunne ikke opdrage Børn, og Grevinder ikke opdrage Mennesker. For Drengen er der allerede sørget. Nøisom Kjarlighed skal opdrage ham; Dyden skal undervise ham, og Lødom skal gjøre ham lykkelig. Lader os skilles ad. Jeg har ej Tid." Han kyskede sin Moder, sine Brødre, og gif nu tilbage til Fjeldet, den samme Vej, som han var kommet. De tre andre bleve af Grev Vidau venstkabelig modtagne.

Rudolph naaede Fjeldegnen. I en Hytte, hvis Indvaaner var Gåttingens Livgen, forskaffede han sig en Hjelm og et Sværd, og tænkte derved paa de Ord, han havde sagt til Marie: "uden Hjelm og Sværd!" Misfornøjet med sin Skjæbne kom han stedse længere op i Fjeldet, og tog Vejen hen til Mariæ Dal. Med en rædsom Følelse traade han ind i den. Han havde troet, at den Tid, da han kunde begynde at leve i Dalen, var saa nær, og nu! Fredriks Grusomhed, hans raske Tød at ydmyge ham, bortffjernede ham endnu i mange Aar, maaskee for evig fra dette Kjarlighedens og Tilfredshedens Op-

Opholdssted. Da han traade frem af Granalleen, blev Marie ham vaer. Hun udstødte et Frydeskrig, og glad ilede hun ham imøde. Alt aabnede hun sine Arme, for at modtage ham, og lod dem mismodig synke igjen, da hun fik Dje paa Hjelman og Sværdet. "Marie!" sagde Rudolph, "mine Vaaben havde jeg allerede kastet fra mig, men min haarde Skjæbne har atter tvunget mig, til at tage dem igjen. Du havde Ret. Jeg trænger mere til Din Hjælp, end Du til min. Min Moder, mine Brødre vilde jeg ikke bringe hid, for ikke at drage Østerriges Opmærksomhed paa Eder. Men dette Barn, Güttingens og min Søster Juttas Søn, bringer jeg hid, og overleverer Dig det. Güttingen bad mig at være Drengens Fader, vær Du hans Moder! Lad ham her i Uskylds og Nøjsomheds Skjød opvære, og blive lykkelig.

Marie tog Barnet paa sin Arm, og trykte det til sine Læber og sit Hjerte. Nu, sagde hun, vil I dog i det mindste ikke forglemme Barnet, om I end forglemmer os. Hun gik med Rudolph til sin Fader. See, Fader! sagde hun, hvad Grev Rudolph har foræret

68. Jeg er denne Drengs Moder! Faderen kysede Barnet.

Grev Rudolph havde i Begyndelsen kun høvt i Stude at overlevere Marie Barner, og derpaa strax forlade Dalen. Men han kunde ikke rive sig løs. Han fortalte sin Elskbne, og Marie udgjød Taarer. Faderen spurgde Rudolph: Og er Gendnu ikke træt af disse Storme? Marie saae ventlig paa ham. Rudolph fastede sine mørke Blik paa Jorden; han tænkte paa sin Eed, og hans Had mod Østerrige opflammedes paa ny. "Endnu ikke," raabte han forbitret. Vel henvinder mit Liv, som en sort Torden-Ølke, mørkt og uden Glæde, men den Almægtige behøver Tordenen, for at straffe de Ondskabsfulde." — Nej, Grev Berpenberg! sagde Marie lidt fortvædelig, Gud velsigner ogsaa i sin Torden. — Ved I da saa vist, spurgde den Gamle, at I er en Tordenkile i Guds Haand? Føler I saa bestemt og tydeligt, at intet Had, intet Nag, ingen Hevn boer i Eders Bryst? Føler I Eder alvidende, som Gud, for kun der at lade regne, hvor Regn er Velsignelse, kun der at lyne, hvor Lynet er Velsignelse? Velan da, Jaa gaae, viels og sign! . . .

Dog, Greve, — sejede han rørt til — det er en stolt, utæmmelig, grusom Formastelse, at troe, man fører Guds signende Scepter, naar man ikke vil tilfredsstille andet, end sin egen usle Attraa efter Ære og Hævn.

”Men bruger ikke Gud selv Menneskene, som Middell til at straffe de Onde? Skal jeg gaae i Nette med Forsynet? Skal jeg modsætte mig det, fordi jeg ej føler mig almægtig, som det?”

Forsynet bruger Forbrydere, til at ydmyge de Stolte. Men ønsker I at være den Forbryder, som Forsynet sender over Menneskene lig et ødelæggende Jordskjælv? Føler I Eder ej mere æret, ved Eders Visdom og Lærdom at være i Forsynets Haand en Velsignelse for Menneskene? Hvad har Eders Hævn, Eders Had mod Fredrik med Guds Velsignelser at gjøre? Forsynet bruger Eder, og forkaster Eder siden, ligesom Lagen Giften, der, blandet med velgjørende Midler, gjenbringer Sundheden. Yngling, lær: at den Onde er dobbelt frygtelig, naar han skjælver; at Dyden ej skal forskrække de Onde, men beskamme og overbevise dem. Fredrik skjulte sig
aldrig

aldrig for Dig, saalænge Du førte Sværdet mod ham. Han sølte sig den Gang lige saa stor, som Du, og endnu større. I satte Magt mod Magt; Stolthed mod Stolthed. Men, da Du udøvede den største af Dine Handlinger — den største, fordi den var den viseste og meest velgjørende — da Du forlod Rheinegk, for at spare Blod: da først sølte han Din Storhed og sin Ubetydelighed. Han skjulte sig i sit Telt, og vovede ikke at standse Dig; han ærede Dig: han var beskæmmet og overbeviist.

”Overbeviist? . . . Forfulgte han mig ikke? berøvede han mig ikke den eeneste Tilflugt, jeg endnu havde: Güttingens Borg?”

Hvad troer Du, Werdenberg? Dersom Fredrik havde vidst, at Du vilde leve rolig paa Borgen, uden at angribe ham paa nye, — hvad troer Du, vilde han have ladet Dig drage derhen i Fred, eller ikke? Troer Du ikke, at han kun af Frygt for Dig berøvede Dig denne sidste Tilflugt?

”Det synes saa!”

Du seer altsaa, han skjævede endnu; han var ikke fuldkommen beskæmmet, ikke fuldkommen
over

overbevist. Tilfaar det kun; Du havde en hemmelig Glæde af at see ham midt i sin Lejr at skjælte for Dig, der var uden Vaaben, uden Bistand; derfor gik Du taus, og uden at erklære Din Hensigt, gjennem hans Lejr. Den største Forbryder synes efter en hemmelig og sikker Følelse noje at kunde adskille den rene Dyd fra Ergjerrighed. Saaledes ogsaa Fredrik. Han forfulgte Dig, fordi han endnu skjælvde. Han troede sig endnu ikke aldeles sikker, og tog heller ikke Fejl deri. Du hadede ham endnu.

"Men vil I da," begyndte Rudolph hestigt, "at jeg skulde kaste mig for hans Fødder, skulde anraabe ham om Tilladelse at drage min Hænde?"

Jeg vil slet intet, Herr Greve, naar I bliver hestig. Men vil I selv være lykkelig og tilfreds, saa maae I ikke hade noget Menneske; Had er et smertefuldt Saar i Sjælen.

"Troer I, jeg er ond?" spurgde Rudolph blidere.

Nej, svarede den Gamle smt, og trykte Rudolphs Haand. Troede jeg, I var ond, saa vilde jeg ønske, at I aldrig maatte betræde denne Dal,

Dal, og jeg ønsker dog, at I fædse var her. Eren, Greve, har ledet Eder paa Afveje. I vil det Gode kun for Erens Skyld.

"Og er Eren ikke Dydens naturlige Løn? Hvad andet, end Eren kan bevæge mig til at tilbringe mit Liv med Nøje og Arbeide for Menneskene?"

Men hvorfor ikke Lykken? spurgde Marie smilende. Hvorfor just i Nøje og Arbeide? Er det da saa tungt, saa umojommeligt at elske Mennesker?

"Besynderligt," sagde Rudolph. "Ja ved Gud! jeg anseer det for tungt at elske Mennesker, som fornærme mig."

Men hvorfor, spurgde den Gamle, sætter I Eder ikke i en saadan Stilling, at de ikke kunne fornærme Eder?

"Og hvilken skulde det være?"

Et ubemærket Liv i haanslig Lyksaligheds snevre Kreds.

"Fader!" spurgde Rudolph alvorlig, "I lever her i denne indstærkede Dal, og er lykkelig. Men troer I, det var mueligt og godt, at alle Mennesker levede saaledes?"

Den Gamle smilede. Det troer jeg ikke, Grev Rudolph. Men mellem tusinde Mennesker, midt i den folkerigeste Stad, vilde jeg leve ligesaa ubemærket, skjont ikke saa eensomt, som her. Troer I ikke, at jeg i en Stad Kulde ligesaa roligt bestyre mine Forretninger, som her? Jeg kunde jo gjøre alt, hvad jeg gjorde, saa hemmeligt, saa ganske i Stilhed, som her, og finde Glæde i det rolige Liv med min Datter, i Omgang med to, eller tre Venner. Paa de Tjenester, jeg viste min Naboer, vilde jeg sætte saa ringe Pris, at de selv ej Kulde falde paa, at ansee dem for Tjenester. Det Gode, jeg gjorde, vilde jeg gjøre saa hemmeligt, som mueligt, og overlade Tilfældet, eller enhver anden Vren derfor. Ingen vilde jeg træde i Vejen, ingen hindre, af ingen fordre noget. Min Tilværelse Kulde blive en Hemmelighed for de Onde, og mine Velgjerninger vilde jeg udøve, som et Snigmord; saa kunde ingen misunde, ingen hade, ingen forfølge mig. De Gode vilde elske mig, og jeg vilde vare lykkelig, fordi jeg ingen fandt, som jeg var nødt til at hade. Lynet rammer stedse de højeste Gjenstande. Stormen splitter

Egen, og sparer den ranke, lave, ubemærkede Piiil.

Jeg kjender en Mand, sagde Marie smilende, som i sit hele Liv maaskee har virket mere, — virket, som min Fader siger, paa hele Folkeslag mere, — end de største Førster, og de fleste veed ikke engang, at denne Mand er til. Denne Mand siger stedse: "At tie om sig selv, og ikke fordre noget af andre, gjør vor Dyd almægtig og vort Hjerte lykkeligt."

"J kjende Pater Anton fra Dissentis?" spurgde Rudolph.

Han er min fortroligste Ven, min Befrier fra Fortvivlelse, og Marias Lærer.

Af hans Mund, sagde Marie, har jeg allerede kjendt Eder, Grev Rudolph, førend jeg saae Eder. Han har opdraget Eder i Guardowall. Jeg elsker den gode, vise Munk, lige saa smt, som min Fader. Han er Dyden og Kjærligheden selv. Ikke sandt Greve? — Nu fortalte Marie med den reneeste Glæde om den gode Pater, og hendes Dje tindrede af Fryd, fordi hun kunde rose ham, fordi hun hørte ham rose. Onskede I ikke at være i denne gode Munks Gred,
Greve?

Greve? spurgde hun; og hvo veed dog, at han gjør saa uendelig meget godt? O! Greve, det maatte være Himlen selv, at have denne Vaters guddommelige Hjerte. Siig, hvad I vil. Giv den menneskelige Lyksalighed, hvad Navn I vil; Tilfredshed, eller Dyd, Menneskelighed, eller Kjærlighed; dens Helligdom findes i et skjult Liv. For Verdens Dine tabe Dyd og Lyksalighed det halve af deres Væsen, eller de føre Menneskene, selv mod deres Villie, tilbage til et roligt, skjult Liv.

”Men i dette skjulte Liv maae jeg ogsaa ofte lade mig nøje med Villien at gjøre godt, og tør aldrig haabe at høste, fordi jeg overlader til Hændelsen den gode Sæd, jeg udstrøer.”

Det er atter et nyt Karaktertræk af Versgjerrigheden, sagde den Gamle. Thi kan I gjøre mere, Greve, end overlade det Gode til Forsynet? at udstrøe den gode Sæd, og overlade det til Forsynet, naar Menneskene skulle høste? Hvad formaaer I mere, end det?

”Tvinge Menneskene, til at gjøre Godt.”

Ikke til at gjøre Godt. Det var vel ikke Eders Hensigt. Men tvinge dem til at

gjøre det Gode, som I gav ham, fordi I gav ham det. Ikke Mennesket skal høste; men I vil høste. Hvad behøver I ellers at bekymre Eder om, hvor og naar Høsten skulde være? Jeg feer, hvad I vil: forandre, ødelægge! I ønskede gjerne, at kunde gjøre alting allene, for at kunne sige: det er mit Værk. I vil omstabe Menneskene, ikke paa det de skulde blive bedre; men for at I kunde sige: det har jeg gjort! Boldsomhed er Tyranti, om den end forhvervede sig Himlen. I vil sætte Tidens Hjul i hurtigere Løb, I vil fuldende Forsynets store Værk med ilende Haand, og betegne Aarhundreder med Eders Navn. Tiden gaar langsomt; Forsynet ligesaa. Hvert Aar, hvert Decennium bringer noget Godt, og forstyrter noget Ondt. Vi Mennesker kunne intet uden vedligeholde det lidet Gode, som Tiden bringer med sig, indtil det forøges. Vi overdrage det til vore Børn, forsvinde ubemærkede og uden Bedrifter, og overlade Høsten til vore Efterkommere, lig Oldingen, der plantede et Træ, og overlod Frugterne til sine Børnebørn.

”Men hvad Belønning havde jeg saa for min Dyd?”

Tilfredshed, ved Følelsen af at have frembragt
 Kyndet Hosten, og huuslig Lykksalighed.

Ved disse Ord reiste Rudolph sig, og gik
 eene ind i Krattet. Han hørte en Stemme raabe
 i sin Barn: Den Gamle har Ret: huuslig Lykksalighed
 i Maries Arme! Den Tanke kunde han
 ikke nære hos sig, uden allerede at føle en himmelsk
 Røse i sin Sjæl. Og dog — skulde han saa
 aldeles forsvinde for Fredriks Øjne? Skulde
 Manden paa Thronen aldrig skjæve mere for
 Navnet Rudolph von Berdenberg? Hans Hjerte
 blev sønderrevet af disse sig selv modsigende Fø-
 lelser, han vidste ikke selv, hvad han vilde.

Marie søgte ham i Kæststoven, og var hans
 gode Mand. Næppe blev han hende vaer, saa
 forsvandt Fredrik og Vren af hans Tanker.
 Tensomheden fik nye Tillokkelser for ham, og en
 Svadseregang under Granene med Marie udgjorde
 de hans Livs hele Bestemmelse.

Rudolph forblev flere Dage hos Marie og
 hendes Fader. Ved deres smaae Øysler, i Nydelsen
 af huuslig Lykksalighed, forglemte han gandske
 og aldeles sin Lyst til Høvn. Da han nøjere
 lærte at kjende begges Forretninger, begyndte han
 at

at beundre den Mand's Godhed og Viisdom, som han forhen kun havde elsket. Han gik med den Gamle paa Højene til Landmændene, og saae her med hvilken Godhed, med hvilken Klogskab han ledede, og tæmmede deres vilde Mand.

Stedse opvæktes Friheds-Aanden mere og mere blandt Bønderne i Fjeldegnen. Hvor Hyrderne kom sammen, der talte de med vilde Hartne om Abbed Kunos Undertrykkelser. Lader os være Schweiger, raabte da de syriske Unglinge. Troer I, vi mangle en Zell? Enhver Appenzeller er en Zell!

En Dag gik Marie med Rudolph og hendes Fader ned i de lave Dale. Allerede hørte de sjernt et forvirret Skrig, som stedse trængte sig nærmere. Af alle Hytter ilede Indbyggerne ud. To Hyrder førte en Kone og tre Børn midt imellem den sammenløbne Mængde. See! see! raabte den ene Hyrde. Hører hvor ubarmhertig han er, den affkyelige Foged i Appenzell. Manden dør fra denne Kone her, og efterlader hende intet uden tre Børn. (Konen trykte det yngste grædende til sit Bryst.) Hun begraver ham i hans seneffe Klædebon, og Fogden —
hører

hører kun hvor affhyeligt — den ubarmhjertige Foged fordrer Liigklædet *). Konen jamrer og beklager sig.

Åh! begyndte Konen grædende, jeg bad Fogden ved Christi dyrebare Legeme at have Medlidenhed. Det hjalp ikke. Han fordrede Liigklædet. Jeg havde intet. Da lod han Graven kaste op igjen, og tog Liigklædet af min Mand's døde Legeme. Nogen maatte jeg grave ham ned igjen! — Appenzellerne skrege højt af Raserie, og havde Maries Fader ikke forhindret det, saa havde de strax brudt op, for at tage Hevn over Fogden.

Da Rudolph, Marie og hendes Fader kom tilbage, fandt de Pater Anton. Begge Oldingerne sank i hinandens Arme, og Marie kyskede Munkens velgjørende Haand. Rudolph spurgde om Güttingen. "Güttingen lever stille og rolig i Klosteret i Dissentis, eene beskæftiget med Tanken om sin Jutta." — Hvad siger Abbed Kunno? spurgde Maries Fader. Munken trak paa Skuldrene, "Han vil intet høre. Jeg har ladet

*) Ved ethvert Dødsfald tilfaldt den Afdødes beste Klædebon Ovrigheden. Et haardt droit d'Aubaine!

ladet ham advare ved Roschach, ladet ham fore-
 stille den hele Tilstand i Fjeldegnen, Fogdernes
 Grusomhed, Landboens Harm, og deres Magt.
 Han smiler dertil, og billiger sine Fogders
 Opsørsel. Fra hans Eide har man kun li-
 det at haabe. Der er forresten intet andet til-
 bage for os at gjøre, end at forhindre, saa lange
 som mueligt, hver Voldsomhed af Folket, og qvæle
 Oprørets Udbrud ved en gavnligere Fred. Nige-
 stæderne ved Bodensøen ymte allerede om Fjeldeg-
 nens Oprør. Jeg haaber de skulle bringe Ab-
 beden paa andre Tanker, eller i det mindste mægle
 Fred. Himlen give, at jeg ved min Dod kunde
 skænke Helvetien Fred, hinde Undersaatten til sin
 Forste, og Forsten til sin Undersaat: hvor gjerne
 vilde jeg døe. Dog, lader os gjøre, hvad der
 staar i vor Magt."

"Men," begyndte Rudolph ærgerlig, "saa
 misunder dog ikke Menneskene Friheden, det
 helligste Gode paa Jorden!"

Frihed! svarede Munken, hvad kalder Du
 Frihed? Dog vel ikke Befrielse fra Lovene?
 dog vel ikke Tjlesløshed? Den anseer jeg rigtig
 nok for den ubeskriveligste Ulykke, der kan ramme

Menneskene. Rudolph, naar nu Tolleløshed og sand Frihed ere eet for Folket, og maae være eet; naar nu Folket, løsteven fra de gamle Forbindelser, som det var vant til at holde hellige, anseer intet mere for helligt; naar det nu, befriet fra een Bondom, erklærer alt andet, selv den helligste Sandhed tillige for Bondom; naar dette maae være Tilfældet ved et aabenbart Oprør: saa er det dog vel den Wiises Pligt at forhindre Selvraadighed, at undertrykke Oprøret. Aanden, at befaste Sceptret i Herskernes Hænder, og blot at lære dem, at et Scepter er intet Sværd og ingen Svæbe, hvormed de skulde hudslette Nationerne, men en Velsignelses-Stav, et Lykkens og Tilfredshedens Overflodigheds-Horn.

”Men hvorfor skal et Folk ikke regjere sig selv?”

Hvo siger da, det ikke skal det? Regjere ikke Waldstædterne sig selv, og ere lykkelige? Her er Talen om Appenzeller, som staae under Abbeden. De afskafte Abbedens erklærende Nag, men med ham ogsaa alle Love, fordi de ere Abbedens Love, der ene støtte sig paa Appenzellers Forblindelse med Abbeden, og med Lovene tillige

af Agtelse for Menneskeheld og Menneske-Ret-
tigheder.

”Bed Gud! Jeg gjør Landboen Uret. Et
Folk vil aldrig handle saa grusomt, som en Før-
ste, naar begge ingen Love erkjende.”

Rudolph! Sværdet i Haanden hos en af
Folket er Prækkeligere, end Sværdet i Haanden
hos en Konge, selv en Tyran. Kongen skaaner,
fordi han ikke frygter nogen Privat-Mand. Fol-
ket myrder, naar det skjælv. — Rudolph ryste-
de tvivlende med Hovedet. Maries Fader traade
rørt og bestrig frem for ham: Ungling! saa hør
da . . . . — Marie sprang op, og greb sin Fa-
ders Haand. Nej, sagde hun, lad den gode Va-
ter fortælle ham Dit Liv; det griber Dig for
bestigt an. Hun trak ham kjærligen med sig
ind i Kratskoven hen til Arbeidsfolkene. Mun-
ken gik med Rudolph ned i Dalen, og satte
sig der med ham i en skjult, dunkel Grotte i
Klippen. En rædsom Taushed herskede rundt
om. Anton begyndte:

Saa hør da min Søn! jeg vil fortælle
Dig min ulykkelige Vens Historie. Han er den
rigeste Friherre fra Landet Wals, og heder Eht-
ring

ring von Brandis. Hans Godser ligge i Sibenthal; hans Borg Simenegk ved Indgangen af de snævre Klipper, som lede til Landet Sarnen. Thüring's Ungdom var blid, var idel Tilfredshed og Lykke. — Venfkab og Kjærlighed, Overflod og Nøjsomhed gjorde hans Borg til en Bolig for Glæde og Dyd. Hans kjæreste Ven var Anton von Thurn, en adel Mand; hans Kone den skønne ælskværdige Datter af Baron von Grensh. Syv Børn, Dreng og Piger, havde hans Kone fød ham, da en Tildragelse indtraf, som for ham blev en evig Kilde til Taarer.

Hans Ven Anton von Thurn laae i Strid med Biskoppen af Sitten, Bischof von Savelli. Forgive's stræbte Thüring at forlige dem. Et Par af Anton von Thurn's Lehnsmand traf Biskoppen tilfældigviis paa Slottet Seyon, og forekastede ham sin Uvejlighed. Stolt af sin hellige Værdighed og af sin graae Alder tiltalte Biskoppen de forbittede Mænd med haarde Ord. Breen fik paa begge Sider Overhaand over Fornusten; de Ulykkelige lagde Haand paa Odbingen, og flaabte ham til Brinken af Klippen.

Biskop,

Biskoppen betænkte ikke, hvad Lidenskaberne ere i Stand til at gjøre, og gjorde dem endnu flere Vebredelser. Hine styrtede i deres Raserie Odbingen ned i den uhyre Afgrund, og han blev knust mod Klippen.

En kold Gysen betog enhver Mand i Landet, da denne skrækelige Handling blev bekendt. — Morderne flygtede. Folket kreg højt over Adelsens Overmod, og Oprøret brød ud. Blodhammerne fra Sitten stødte sammen, og svore Havn og Adelsens Undergang. De leirede sig for Thürings Borge, og belagde dem. Allerede længe havde Thüring von Brandis udkastet den Plan, at give Landboen sikke Rettigheder mod Adelen, og han ansaae dette for det beqvemteste Øjeblik, at udføre den. Adelen skjælvede nu for Landboen, og hørte med Glæde paa Thürings Forslag. Men Folket var beruset af Sejer og Haab om fuldkommen Uafhængighed. Det forkastede Thürings vise Forslag, og vendte nu Blodhammerne endog mod deres Beskytter og Velgjører. Sibenthalerne grebe til Vaaben, for at forsvare deres gode Friherre, og Thüring drog i Spidsen for dem den rasende Landboe i Røde.

Begge Hørene stode nær ved hinanden. Nu kastede Thuring Hjelmene af, og gik til den fiendtlige Trop. "Kjære Mand og Venner," sagde han, "Jeg kommer til Eder, som I see, uden Vaaben, i Tillid til min Retfærdighed og mine Medborgeres Kjærlighed. Der staae de. Gaaer, og spørger, om jeg nogensinde gjorde dem Uret, om jeg nogensinde behandlede dem hovmodig. Jeg elsker Eder. Jeg ærer de Rettigheder, som Gud og Naturen gav Eder, og har allerede i lang Tid ønsket at sikkre Eder disse Rettigheder. Sparer Blod, og erhverver Eder nu, da det staaer i Eders Magt, en reen, hellig, uskyldig Frihed.

Sibenthalerne vare imidlertid komne til, og forstikkede med hellige Eder, at Thuring vor Brandis var en Ven af Folket og dets Frihed. Men tusinde Stemmer raabte: Vort med Adelen! hugger ham ned! Sibenthalerne rev ham ud af Bøndernes Hænder, og vilde falde ind paa den vilde Skare. Thuring stræbte at holde dem tilbage ved Bønner; da ikke det hjalp, saa kastede han sig ned i de snevre Passer mellem Klipperne, og raabte: Eders Beti gaae over mig! Træder først mig ihjel, og hevner mig saa. Nu stand-

standsede Hæren, og nu bevægede Thuring sine Sibenthalere, til at spare Bønderne. "Hellere vil jeg døe," raabte han, "end lade en Draabe Blod flyde for min Skyld." Han trak sig gennem de snevre Passer tilbage til Simenegk, og afskedigede sin Hær.

Ved saa megen Dyd stod Skaren af Bønderne eet Djeblik i Tvivl. Men omsider raabte nogle Fremmer: Lader os drage ud, og udrydde Adelen og Thuring først. Han skulde herske over os ved sin Dyd, og vi ville ingen Herre have: Bort med Adelen! — Bønderne leirede sig for Simenegk. Thuring, den ædle Thuring, vilde hellere være fattig uden Blodsudgydelse, end riig ved Blod. Han tog sin yngste Datter, Marie, som endnu ikke var afvænnet, paa Armen, og eet af sine andre Børn ved Haanden. Hans Kone fulgte ham med to af sine yngste Sønner ved Haanden. De tre ældste gik foran dem, og saaledes nærmede de sig den vilde Skare.

Bønderne vidste, hvor fast Borgen var; de bleve bestyrtede over det uformodentlige Skuespil, og stode stille i fuld Forventning. "J ville have min Borg, mine Venner?" sagde Bran-

dis: "det er Eders." Om den end kun kostede een af Eder Livet, var den for dyrt kjøbt. Jeg elsker Eder, og betroer mig til Eder. I kunne selv sige mig, hvor jeg skal boe saa længe til Eders Frihed og Fred er grundfæstet." Brandis's Børn gif hen til disse Umennsker, og talde venligen til dem. Men een raabte: bert med den Adelsunge, og faldede den ældste Dreng med en Kulle. I et Djeblik laae Brandis's Kone og sex Børn omkring ham i deres Blod. Han flygtede med Marie. Et halvt Underværk reddede ham fra de flyvende Vile, og bragte ham tilbage paa sin Borg.

Han tillukte Borgen, og vilde i den første Hølelse af sin Smerte, der næsten berøvede ham Forstanden, tage den grusomste Blodhævn over Bønderne. Disse trak sig tilbage, fordi de ingen Beleirings-Redskaber havde. Nu begrov Brandis sin Kone og sine sex Børn. — Bønderne sendte Gesandtere til ham, der skulde undskylde Handlingen, som udøvet i Hidsighed, og tilbyde ham Lehnsvret. "Tager Borgen, I Umennsker!" sagde Brandis, "Jeg kan ikke mere boe der, hvor jeg var saa lykkelig, og hvor jeg
nu

nu er saa ulykkelig. Lærer kun at indsee, at Selvraadighed og Tojlesløshed ikke danner frie Mennesker, men Barbarer."

Hvor meget end Bønderne bade ham, saa blev han der dog ikke. Han tog sin Datter paa Armen, og knælede med hende mellem de syv Grave, der skjulede det Kjæreste, han havde, sagde de deres elskte Aste et evigt Farvel, og søgte sig et hemmeligt Opholdssted, fjernt fra det Folk, der havde gjort ham saa ulykkelig.

Jeg fandt ham ved Rhinens Udspring, hvor han levede mellem de steilste, frygteligste Klipper i fortærende Kummer, som et Rov for Fortvivlelse. Det kostede mig Nøje, i den Ulykkelige's Hjerte igjen at oplive Haabet, dog lykkedes det omfiden min Medlidenhed og min Kjærlighed, og han blev min Ven. Den vilde Egn omkring Gøtthard gjorde ham tungsindig; paa min Begjering begav han sig hid til denne snevre, indsluttede, eensomme Dal, som han har gjort til et Opholdssted for Kjærlighed, Røe og den reneste Velgjærenhed. — Og nu Rudolph, under Du endnu Folket det Sværd, som det kun bruger, til at myrde med? Indseer Du nu, hvorfor vi....?

Rudolph

Rudolph omsavnede Munken, og taug. Munken troede, han var overbevist om den store Sandhed, at Folket intet Djeblik bør være uden Love; og Rudolph tænkte paa intet, uden paa Marie, i hvis Historie han fandt saa megen Lighed med sin, at det syntes ham, som hans Kjerlighed derved end mere blev forøget. Han forlod Munken, for ej at forstyrres af ham i de Forestillinger, hvorpaa hans Phantasi ledede ham. Nu tænkte han ej mere paa Fredrik, paa sine Planer at ydmyge ham, og havne sig. Mariens Billede fordunklede alt andet. Ved hendes Side udvidede Dalen sig for ham til en heel Verden. For rolig, at kunde forfølge disse Billeder, fordybde han sig i Kratstoven, og svarmede ene som i Fremtiden. Hans Blik var mørkt og dybsindigt. Munken, som betragtede ham langt fra, troede at læse i hans Ansigt Medlidenhed med Mariens Fader og Eftertanke over hans Historie. Men Rudolphs Hjerte svømmede i et Hav af Glæde. Han drømte sig ind i de Dage, da Marie skulde være hans Kone, da han, forglemt af Verden, skulde finde sin Lykke i Kjerlighed og ved Kjerlighed.

Da han kom tilbage sadde Munken, Thuring og Marie under Lindene. Han kastede et Blik fuldt af den gladeste Tillid paa Marie; derpaa greb han Thuring's Haand, og sagde: "Fader, giv mig Marie til Kone!" Thuring saae rolig paa ham, og svarede: Saasnart Du kan gjøre Marie lykkelig, er hun Din. — "Jeg vil gjøre hende lykkelig, hvis Kjærlighed kan gjøre det! . . . Fader, jeg elsker Marie, og jeg haaber, at Marie ogsaa elsker mig." Han kastede ved disse Ord et smil Blik paa Vigen.

Jeg elsker Dig, Rudolph! sagde Marie alvorlig og med vaklende Stemme. Da Rudolph hørte denne Tone, saae han paa Marie, og dernæst paa Thuring og Munken. Der var et Djevels Blik Tausshed. Thuring slog Rykker paa Panden. Rudolph's hele Hjerte havde aabnet sig med den inderligste Fortrolighed; den Gamles Kulde sukkede det voldsomt igien. Han tog Mariens Haand, og sagde i en bitter, bævende Tone: "Marie, i det mindste fortjener jeg Tillid!"

Dertil hjælpe os Gud! raabte den Gamle, thi vi elsker Dig alle. Marie elsker Dig, Rudolph! og vist nok ligesaa inderlig, som Du elsker

sker hende. Men, kjære Greve! lykkelig kan Du endnu ikke gjøre hende. Du kjender min Skjæbne. Vil Du vel fortænke Marie i, at hun ikke vil forlade sit lykkelige skjulte Liv, at hun saa gjerne vil blive i Tensomhed? Du, Rudolph, vil blot træde frem af dette skjulte Livs venstabelig, beskyttende Skygge; Du ønskede gjerne at drage, ej allene hele Helvetiens, men endog hele Tysklands Dine paa Dig. Din Vergjerrighed passer sig ikke til Mariés Simpeltied.

Marie stod affides, og saae med sorgmodige Blik paa Jorden. Hendes Hjerte modsagde hendes Faders Ord, men hun havde lovet begge de Gamle ikke at forraade sig. — Lad Marie saa lange blive i sin Tensomhed, blev Faderen bedende ved; til Du kan dele den med hende. Ulykke, eller Dine Kræfters unyttige Udmattelse, vil drive Dig til os igjen, og da er Marie Din!

”Da er Marie nu min, thi jeg har op høret at ønske noget andet, end hende. I har overbevist mig. — Lad mit Liv svinde hen i Mariés Arme. . . . Giv mig Marie, Fader! Hun er mig nok. Jeg har ophørt at være afhængig af Mennesker.”

”Har Du? spurgde Munken. Sandelig det var ogsaa nødvendigt for Dig; thi Din Skjæbne driver Dig, til at føre det eensomste, meest ubemærkede Liv. Du! ikke Greve af Werdenberg; Bastard! ogsaa Din Fader er en Bastard! — Marie saae nu paa ham med et mørkt og længselsfuldt Ansyn.

”Hvorledes? Bastard? Hvad er Din Mening?”

Hertug Fredrik bedækker Din Tilværelse med Skjendsel. For at tilintetgjøre alle Dine Fordringer paa Godserne Werdenberg, har han erklæret Din Fader for en Bastard. Du veed, Rudolph, Din Bestefader givtede sig hemmelig med sin Kone, og imod hendes Forældres Villie. Fredrik paastaer derfor, de vare aldrig ægteviiede af nogen Præst, og sølgelig Din Fader, Du og Dine Brødre ere Bastarder.

Rudolph saae stivt paa Munken. ”Bastarder? raabte han omsider med huul Stemme. Bastarder? Munk, ved Gud! — det har denne Fredrik paastaet? O! min Fader! endog i Graven vil den Nedrige bestemme Din arvordige

Dige Afke? Afstyreligt! Nu saa! . . . Eller troer J, at jeg ogsaa her skulde tie?"

Nylig sagde Du, Du havde ophørt at være afhængig af Mennesker; Du ønskede intet uden Marie.

"Hvorledes? Jeg skulde paatrænge Marie en æreløs Bastards Haand? Nu — jeg giver Slip paa min Lykke; men den Elendige skal betale mig det altsammen!"

Rudolph, sagde Munken advarende, hævnt Dig, hævnt Din fornærmede Stolthed, kun bland ikke Marie ind i Din Hævnt.

Rudolph stod urolig. "Driver ikke min onde Skjæbne mig denne Fredrik, som en ond Mand paa min Vej?"

Derfor er den meest ukjendte Vej den roligste. Og — vil Du nu ikke paa nye opvirre ham til at kaste sig i Bejen for Dig, Rudolph? Er Du endnu ikke træt af at kæmpe med denne onde Mand?

Marie saae paa ham med saa roligt et Smil, at hun i eet Øjeblik stillede Stormen i hans Sjæl.

"Fader

"Lader mig gaae!" sagde han mildere;
 "Min Moder vil behøve min Trost; mine Brø-
 dre min Hjælp." — Marie, der fulgte ham,
 sagde til ham: Hvor ofte vil Du endnu gaae,
 og komme, og stedsse bringe, stedsse tage Taarer
 med Dig? — Han saae ømt paa hende. "Ma-
 rie, hvad fordre J af mig?"

Sindsroe og Taalmodighed! O! Rudolph!
 naar vil Du være rolig! naar finde Din Lykke
 og Dit Værd i Dig selv! (Hun vendte sig bort,
 og grad sagte.) Rudolph! Rudolph! hvilke Ti-
 mer koster Du mig. Saa gaae da og styr Dig
 atter i Strømmen, hvorfra Du nys er und-
 kommen. Jeg tør ikke følge Dig derhen. —
 Hun gik langsomt tilbage, og lod den forbitrede
 Ungling staae i Urolighed over sin Forbitrelse.
 "Have de da ej Ret?" spurgte han sig selv,
 "vil jeg ikke paa nye tirre ham? . . . Men
 skal jeg da taale enhver Fornærmelse?" Med
 disse Tvivl gik han gjennem Bjergene. Han fandt
 sin Moder i Taarer, sine Brødre i vildt Raserie.
 Ved dette Syn blev han til sin egen Forundring
 koldere. Han gav sine Bestægtede de Lærdomme,
 han nys havde hørt, ikke desto mindre steg han
 dog

dog til Hest, og reed til Inspruck til Fredriks Residens. — Da han traadde ind i den høje Ridderaal, begavede just Hertug Fredrik højtideligen nogle Store med Lehn. Han aabnede Bisstret, og blev rolig staaende nede i Salen.

Fredrik kjendte ham ved første Øjeblik, og endte snart Højtideligheden. Nu steg Rudolph op paa Trinene af Thronen, medens en dyb Taushed herskede i Salen. "Hertug Fredrik," sagde Rudolph med kold Stemme og roligt Bryst, fordi Fredriks Urolighed havde gjort ham rolig. "Hertug Fredrik! jeg fordrer Retfærdighed af Eder. I har taget fra Berdenbergerne de Gudsfer, som deres Forsædre i flere Aarhundreder have ejet. Vi, jeg og mine Brødre, eje ikke mere saa megen Jord, at vor Aske engang kunde hvile deri. Intet have vi tilbage uden vor Ære og vort gode Navn. Hvorfor forfølger I Ulykkelige? Hvorfor beskammer I min Faders Aske i Graven? Hvorfor skulle mine Brødre være Bastarder? Vær menneskelig, naadige Herre! Driv ikke Ulykkelige til Forrædelse, lad det være Eder nok, at de ere ulykkelige! — Naadige Herre! veed I med Visshed, at min
Fader

Fader var en Bastard? En Tivul, som ikke var andet end en blot Tivul, vilde være Grusomhed, fordi den vilde gøre Ulykkelige.”

Fredrik saae paa alle Edeles Ansigter rundt om Uvillie over denne Tivul, og Medlidenhed med Rudolph og hans Brødre, urolig sagde han: Jeg erklærer her offentlig, at jeg ikke kalder Eders Faders adle Byrd i Tivul, at jeg aldrig vil kalde den i Tivul. Vær rolig Grev Werdenberg!

”Jeg takker Eder for denne Erklæring, I adle Mand have hørt den, Drager den til Minde, naar Behov gjøres for mine Brødres Skyld, de to Grever af Werdenberg!”

Og ogsaa for Eders Skyld! raabte flere Stemmer. Man har gjort Eder Uret, Greve! ”Hvad mig angaar,” sagde Rudolph med en rolig Storhed, — ”forglemmer mig. Jeg fordrer ikke Hertugens Erklæring for mig; Ogsaa uden den vil jeg finde en Grav for min Aske.”

Fredrik kunde ikke holde sit Øje fæstet paa Rudolph, og kastede kun stjaalne Blik paa ham. Han undsaae sig for hans Storhed, og frygtede, for at finde i hans Tilfredshed med sig selv en fiendt-

fiendelig Stjerne, som truede ham. Endnu havde han aldrig forglemte Rudolph. Han erfarede, at hans Moder og Brødre boede hos Grev Wisdon. Kun hans Opholdssted kunde han ikke erfare. Hvor er denne Rudolph? Hvad tager han sig for? Saa spurgde han hundrede Gange, og skælvede for Rudolphs Kølighed. Du viiste denne unge, dristige Mand sig paa nye, og atter saa ligefrem, saa uforfærdet, saa stor, som om han var Frederiks Behersker.

Da Rudolph vilde gaae, tilbød Fredrik sig, at give ham Slotsfogderiet paa Feldkirch. Rudolph svarede smilende: "Naadige Herre, tilgiv mig. Jeg trænger lige saa lidt til Eder, som I til mig!"

Hvor opholder I Eder, Werdenberg? Jeg ønskede at forbedre Ederes Skjæbne.

"Det kan I ikke. I vilde endog ansee mig for alt for lykkelig, naar jeg opdagede Eder mit Opholdssted. Saa meget siger jeg Eder: Jeg lever blandt Mennesker, som Uretfærdighed og Ulykke foreenede, og gjorde til Mennesker. Farvel, naadige Herre, og forglem mig, om I kan. Her skjalver man for Forstehøshed, der belee

vi den, og skjælvte kun for Forbrydelse. Jeg har lært at undvære Eder; lær I det samme, naadige Herre."

Fredrik saae urolig efter ham, da han gik. Rudolphs sidste forblommede Ord syntes ham at være af frygteligt, truende Indhold. Hvad vilde han have tænkt, naar han havde vidst, at Rudolphs hele Forretning der var, at smile til en Pige, og opfange hendes Blik!

Da Rudolph saae Hertugens Uroe over hans hemmelige Opholdssted, sandt han virkelig en Glæde i at forsøge denne Uroe ved sit forblommede Svar. Paa Vejen tænkte han med Fornøjelse paa, at Fredrik vilde skjælvte for ham og hans Venner. Vel kaldt det ham ind, hvor ofte Thuring havde sagt: "Drag intet Menneskes Opmærksomhed paa min Hytte! Dens Roklighed bestaaer i at ingen kjender den." Vel kaldt Pater Antons Lære ham ind: "Tausshed er en Dyd, hvor Tale intet baader; Trudstere tomt Pralerie." Han følede ogsaa ret vel, at han havde overtraad begge disse Regler; og han følte det med en Slags Uroe. Dog tænkte han med Belyst paa, hvorledes Fredrik vilde es-
ter

terforsøgte hans Opholdssted og hans Forretninger, hvorledes han vilde udsende Bud paa Bud. I Eensomhed vilde han leve; men Fredrik skulde skjælte for ham, som for en Loves eensomme Hule. Han reed munter og tilfreds tilbage til Nidau. Snart blev hans Triumph forøget, da Fredriks Venner søgte hemmelig at udforske ham, og deres forklædte Tjenere bevogtede hvert af hans Skridt. "Skjælver Du for den flygtende Rudolph?" raabte han ofte smilende. Han forglemte, at Vater Anton havde sagt: "Naar den Onde skjælver, er han allerfrygteligst!" — Nu levede han i lang Tid rolig hos sin Moder, han vovede ikke at besøge Dalen, fordi Speidere fulgte ham bestandig.

Ikke saa roligt var det imidlertid i Thürings Dal. Hemmelig havde de unge Mænd i Appenzell forsamlet sig uden de betænksomme Gamles Vidende, og endelig forbunden sig til, med Vaaben at forsvare Indbyggernes Rettigheder i Fjelds-egnen. Munken, Thüring og Marie sadde engang sildes om Aften paa den højeste Spidse af en Klippe, og saae Maanen stor og reent at træde frem af den dybe Dals Mørthed. De taledes om Rudolph.

"Snart

”Snart er han vor, Marie!” sagde Munkens,
 ”og da for evig Din! Hvor lange kan hans
 Ergjerrighed endnu modstaae de bedste Følelser
 af Kjærlighed og Dyd. Da har Dyden aldeles
 vunden Sejrer over ham. Lad det endnu koste
 ham nogle mørke Dimer, og Dig nogle Taarer.
 Et heelt Liv fuldt af Tilfredshed og Lyksalighed
 er dermed ej betalt for dyrt.”

Marie lænede sig til Klippen, for videre at
 forfølge disse Tanker. Paa engang blev Himme-
 len rød paa den eene Side. O! see! raabte
 hun, hvor dejlig rød Maanen farver Himmelen
 bag os! Munkens kastede sine Dine derhen:
 ”Det er ikke Maanen, der er Ildløs i Heris-
 sau!” — Ildløs? raabte Marie og sprang Kjæl-
 vende op. I det samme Øjeblik slog en høj Lue
 i Beiret lige for dem. Borgen i Schwendi!
 raabte Thuring med Smerte, og kastede afhænde
 sine Blikke til Klaus. Marie hængte sig angst-
 lig ved sin Fader. Der brænder Klaus! raabte
 Thuring. Det er skeet, hvad jeg frygtede for!
 Gud lede det til det Gode! Abbedens Borge
 brande. — Græffteligt sloge nu Luerne fra fire
 Stæder op mod Himmelen. Fra alle Landsbyer
 led

løb Stormklokkerne. Dvingerne forsamlede sig; ogsaa Thuring gik derhen; men Ynglingene savnede.

Efter Midnat gjendød i sinde Stemmer mellem Fjeldene: Frihed! Frihed! Ynglingene kom, fortalte de Gamle deres Handling, og glædede sig over den. Vi vilde, sagde de, tvinge Abbeden, til at erklære sig. Hans Fogder ere flygtede. Borgene, som behærskede vore Fjelde, ligge i Aske.

Thuring dablede ikke Ynglingenes raske Handling, da den dog nu engang var Noet. Han traade mellem dem, roste deres Iver, og kaldte dem en Skare af Helte. "Men," sagde han til, "I ere en Skare af bedre Helte, end de, der rundt om os staar i de Stores Sold. Hvad I gjorde, det gjorde I for Fred og Nærskædighed!" Ynglingene lovede Thuring at opfylde deres retmæssige Pligter mod Abbeden, dog uden at taale nogen Forurettelse, og nu at være rolige. Forsamlingen skiltes ad, og Thuring vendte tilbage. Om Morgenen gik Anton ned til Sankt Gallen, for ved sin Ven, Stiftesfogden, at gjøre Abbeden Forslag.

Efter nogle Uger kom der Gesandtere til Bønderne i Bjergegnen fra Rigsstæderne ved Sæen og i Schwaben, som stode i Forbund med Abbeden. Hyrderne fordrede blot, at Fogderne skulde udvalges mellem dem selv; disse vilde de da forslaae Abbeden, og saa opfylde deres retmæssige Pligter mod ham.

Denne kloge Beskedenhed i deres Forbringet var Thürings Bærk. Han havde været allevegne omkring i Bjergegnen, i alle Landsbyer, og havde overbevist Unge og Gamle om Nødvendigheden af Freden. Gesandterne fra Stæderne, som ansaae denne Beskedenhed for Frygt, lovede at skaffe Bønderne Ret i denne Sag; og Bønderne svore Thuring at følge Stædernes Kjendelse.

Abbeden stode paa Forbundet med Stæderne, hvad end Munkene foretog sig. Endelig kom Stædernes Kjendelse, og Ynglingene akløde den, fordi de havde lovet det, skjønt med Uvillie. Ved denne Kjendelse blev Friheds-Forbundet mellem Bønderne ophævet, og Fogderne igjen bragte ind i Landet. Fogderne hævnedes Opstanden med Haardhed. Bønderne rasede, og Thuring succedede over Abbedens Halsstarrighed.

Thuring raadede Bønderne at slutte et Forbund med Staden Sankt Gallen, hvis Frihedet Abbeden modvillig havde krænket. Overhovedet søgte ikke den stolte Abbed Kuno sine Undersaatters Kjærlighed; ogsaa Wyl og Indbyggerne i Iberg laae i Uenighed med ham.

Appenzell sluttede nu et Forbund med Sankt Gallen. Af Frygt erklærede nu Abbeden, at han vilde høre, og tilfredsstille Bøndernes Klager. Men imidlertid forligede han sig med Wyl, og nu trodsede han Bønderne paa ny. Længere kunde ikke Unglingene holdes tilbage; de grebe til Vaaben og raabte: Vi ville lære Abbeden, at være retfærdig.

Staden Gallen skrev til Abbeden, at de med deres Bønderforvandede Appenzellerne baade i Fred og Ufred vilde være ham imod. Da Kuno havde læst dette Brev, forlod han med Konventen og alle Brødrene Klosteret Gallen, og tog til Wyl. Choret blev tilslukket, de Helliges Reliquier forlode, ingen indviet Klokke, ingen Sang ved Altaret hørte man mere, intet helligt Lys blev antændt. Al Gudstjeneste havde Ende. Nu kom der atter Bud fra Stæderne, som stods i Forbund med

Abbed

Abbeden, og endnu engang sejrede Thuring's For-
 restillinger og Saarer. Müttli, en ung, fyrig
 Appenzeller, stak sit Spyd i Jorden og raabte:
 Her hviler mit Spyd, men tvinger Abbeden mig
 end engang til at gribe det — Ved Gud! jeg
 lægger det ikke ned, før det er farvet med vore
 Tyranners Blod.

Pater Anton gik fra den ene Rigsstad til
 den anden, for at hjælpe Bønderne til deres Ret.
 Abbeden fordrøede, at det Forbund, som Staden
 Gallen havde indgaaet med Bønderne, skulde uden
 Modsigelse være ophævet. Endelig kom Kjendelse-
 sen. Almuen forsamlede sig i Byen Appenzell,
 og Müttli lagde sit Spyd ved Siden af sig paa
 Jorden. Stille og opmærksomme hørte alle de
 første Artikler, der sikrede dem deres Rettigheder.
 Men da den Punkt blev oplæst, at Bøndernes
 Forbund med Staden Gallen skulde for evig være
 ophævet og tilintetgjort, greb Müttli sit Spyd,
 løftede det højt i Vejret og raabte: Forræderie!
 — Forræderie! raabte alle Daglingene, og et vildt
 Strid steg til Himlen. "Eli Waaben!" raabte alle
 vilde mellem hinanden. Müttli traade frem foran
 Gesandten, og sagde: "Melder Abbeden, at vi
 Appenz

Appenzeller vilde ikke adlyde Kjendelsen. Med Spyd og Sværd skulle vi skrive ham en Kjendelse, som han skal ære!”

Endnu mere rasende blev Folket, da Gesandten berettede, at Staden Gallen havde antaget Kjendelsen. Alle trængte sig omkring Gesandten, og svore at dele Dødt og Godt med hinanden; og vove Liv og Blod for Friheden. ”Siig Abbeden, hvad I har seet!” raabte man efter Gesandten.

Thüring raadede dem at træde i Landret med de syv Schweizer-Stæder, og de sendte Gesandtere derhen. Schwyz tog Appenzell op i Landretten, Glaris sendte dem to hundrede Mand til Hjælp. Derpaa forsamledes Bannerne af de Stæder, der stode i Forbund med Abbeden, og drog hen at hjælpe Abbeden. Bannerne af Staden Gallen og Stiftsfolket stødte til dem, og Hæren forenede sig i Staden Gallen.

Høst fæeg Nøgen i Vejret fra Appenzellerne Bagthøse, og før første Gang lod Stormflokken overalt i Djerregnen. Ved Sængen af fremmede Sejerssange forsamledes de modige Unglinge paa Allarmslødene, og med dem kom

de ængstelige Piger, og efter dem Fædrene og Mødrene. Ogsaa Marie ilede med sin Fader til Forsamlingen. Hist kom en Banner, her en anden, ledsaget af grædende Mødre og Qvinder. Da alle Bannerne vare forsamlede, lod Stormflokken endnu engang, steg Røgen paa Højene endnu engang, og nu blandedes grædende Stømer med det modige Frydberaab. Her omsavnede en svag Olding sin Søn og sagde: Spar ikke Liv og Blod, thi Landet er betroet dine Arme. Hist rakte en ung Kone den bortdragende Fader sit Barn, at han skulde kysse og velsigne det, og selv berøvede hun Barnet Kyskene. Hulende begyndte hist en Kone at bede sin Mand, at han vilde være tapper; men midt i sin Tale afbrød hun tvivlsom, og tænkte paa, om hun ikke hellere skulde bede ham at vige frugtsomt tilbage. Hun omsavnede ham, uden at sulden de Talen, og hendes mod Himlen vendte Dje bad Gud, at han vilde lede det til det bedste. Bleg hang her en Pige i en Unglings Arme, og bedækkede det elskte Bryst med sit Hjerter, som om det var et Skjold mod de fiendtlige Vaaben. Omfiden drog Unglingene ned i Dalen, og Taarer,

Bel

Vestignelser og samme Navne fulgte dem. Stille og bedrøvede vendte derpaa de Forladte paa eensomme Veje tilbage til deres Hytter. Mariæ Hjerte brast næsten ved Synet af denne Skilsmisse, og Taarene strømmede ned over hendes Kinder. Hun vilde trøste en Vige af sit Naboelag, og selv trøstløs sank hun i den trøstløse Viges Arme.

Ved Landsbyen Speicher *) paa Højene, hvor Huulveien løber ned til Gallen, forsamledes de totusinde Appenzeller. Stille og bedende tilbragte de Natten, da den store og afgjørende Time truede Fædrelandet. Mod Morgens røden trak de fiendtlige Bannere op ad Huulvejen mellem tykke Skove. Mændene fra Schweiz og Glaris holdte sig imidlertid stille affides i mellem Buskene. Fiirsindstyve Appenzeller anførte Rüttli paa den anden Side af Bøjen højere opad. Paa eensgang faldt de fra Waldsædterne ind i Fiendens bagerste Rækker, og foran brød Rüttli ind. Fienderne skyndte sig op ad Huulvejen, for at komme paa Højene. Der mødte dem den dristige Hær af Appenzeller, der med

*) Slaget blev leveret i Aaret 1403.

modige Skrig stormede ned. Rasende var Anfaldet; thi Tapperhed og Frihed bestjædede det. Fienden veeg, og Appenzell trængte frem over Liig. Blodet flød ned ad Huulvejen og bebudede Nederlaget, endog forend de Flygtende. Fire Bannere sank, serhundrede Skjolde toges til Bytte, og kun tre Appenzeller faldt. Hele Appenzell knælede ned paa Højen, og takkede Gud for Landets Redning. "Gud har givet os Sejeren," raabte Thuring med tydelig Røst, "derfor anvender den, hvortil Gud gav den, til at stifte Fred!" — Gesaudterne fra Staden Gallen kom, og Forbundet blev fornyet med den. — Abbeden skjælvede, og flygtede anden Gang med Reliquierne til Wyl.

Paa denne Tid var Rudolph hos Güttingen i Klosteret Dissentis. Han fortalte Güttingen om Marie, og om sin Beslutning at leve i hendes Arme, adskilt fra Verden. "Ja Güttingen," sagde han, "de Tider ere forbi, da Uerogjerrighed plaagede mig. Ueren er et skuffende Spøgelse. I Marias Arme skal jeg finde den Lykke, som jeg forsværes søgte." Güttingen svarede smilende: Kjære Rudolph! Fornøjelsen er

et ligesaa Kuffende Spøgelse, som Eren. Den gode Munk sagde aldrig til Dig: had Eren, for at elske Fornøjelsen. Han sagde: lad Eren fare, fordi den hindrer den rene Dyd, og elsk Dyden, for at leve rolig. Nu drager en nye Begjærlighed, Kjærlighed til Marie Dig bort fra Egerjerrighedens Bane. Lad først Kjærlighedsen i Mariæ Arme ophøre at være en Lidenskab, og Eren vil atter besjæle Dig. Tilkaae kun, Rudolph, at Du giver Slip paa Eren, fordi denne Opofrelse skænker Dig Marie. Enhver stor Krigsbedrift hører Du endnu med hemmelig Misundelse, og ønsker selv at have udført den. Du har kun ombyttet den ene Begjærlighed med den anden. Men Marie er ikke Belønning for en Begjærlighed, hun er Belønning for Dyd. Stræb at vinde den, Rudolph!

Under saadan Samtale kom Efterretning om Appenzells Oprør til Dissentis, og Rudolph brændte i Lue. At stille sig i Spidsen af Bønderne, og bringe Fredriks Throne til at ryste, vare de Drømme, hvormed han syffelsatte sig i sine eensomme Timer. Ofte spurgde Güttingen
smilende

smilende, naar han mærkede Rudolphs Drømme:
er Vren et stoffende Spøgelse?

Slag paa Slag! Paa Esterretningen om
den ærefulde Sejer ved Speicher fulgte strax
Rygtet om Appenzellernes lykkelige Tog i Stifts-
landene og i Thurgau. Længere kunde Rudolph
ikke holde det ud hos Güttingen. Han gik til
Nidau, for at see sin Moder, og for derfra at
vende tilbage til Frihedens og Krigsbedrifternes
Land. Der var paa samme Tid ogsaa Henrik,
den unge Greve af Werdenberg, som Hertug Fres-
drif havde bedet, at have Dje med den stolte
Rudolph ved Bøndernes Oprør.

Henrik talede haanligt om Appenzell; Ru-
dolph smilede, og taug. Henrik spottede med dyb
Foragt over Bøndernes Foretagende, og Rudolph
brød omsider ud: "J haaner Bønderne," sagde
han foldt, "men der vil komme en Tid, at Tyr-
ster skulle skjælve for dem!"

For Bønderne? spurgde Henrik, og loe højt.

"For Bønderne og for den, som leder dem.
J ere besynderlige Mennesker. En Første med
sin hele stolte Pragt maade anføre en Hær,
naar J skulle skjælve. Regjerer da Hermelins-
kaaben

Kaaben eller Førstens Hjerne Hæren? Maae da Bøndernes Anfører just bære en Førstekappe, for at være skyldig for Eder? . . . I Kortshynede! see I da ikke den Visdom, som leder Appenzell? Troe I den blinde Hændelse styrer dette Folks Skridt, der intet kjender uden sine Hjorde? . . . I have brækket min Landse, sonderbrudt mit Sværd, plyndret mine Borge; I troe at have gjort mig asmægtig, og I vilde skjælve, dersom I kjendte den Asmægtiges Vaaben. Er et Jordskjælv da ikke frygteligt, fordi I ikke see dets Bærkesteder?"

Samtalen blev afbrudt. Grev Henrik eftertænkte Rudolphs Ord; han fandt i Appenzellernes Skridt et saa roligt Overlæg, i Forslagene til Abbeden en saa dyb, forsigtig Omhu for Fremtiden, at det ikke kunde være en opbragt og sejrende Hob Bønders Værk. "Vi ville dog lære at kjende den Vise, der saa hemmelig bliver os frygtelig," sagde han, og gav en sneedig Munk det Erinde, at efterspore Rudolphs Beje.

Rudolph brød op om Natten, for at gaae til Thüring i Dalen. Munkten gik til Hjeldeg-

nen.

nen. Her erfarede han snart, at Grev Rudolph von Werdenberg kommer undertiden til den gamle Thuring. Han underrettede sig om Thuring, og hørte modsigende Fortællinger om ham. Nogle Hyrder sagde, han var en indfødt Appenzeller. Andre: han var en Fremmed, hvis Fødeland ingen kjender. Munken sneg sig selv omkring i Dalen, og snart fandt han Vejlighed, til at see Rudolph, Marie og Thuring, og til at bemærke den gjensidige Fortrolighed mellem disse tre Mennesker. Han bragte Greven den Efterretning, at Rudolph lever i en fortryllende Dal, ikke langt fra Ursnäs, hos en Osding, som Folket i Fjeldegnen kalder den gode Thuring. Ogsaa fortalte han om Thuring's Skjønne, fortryllende Datter.

Den unge, overdaadige Werdenberg gik selv i en Pilgrim's Dragt til Fjeldet, og saasnart han fik at vide, at Rudolph ikke var hos den gamle, til Dalen, hvor Thuring og Marie modtog ham med Venfæbelighed. Strum, med sin hele vellystige Sjæl i de brandende Dine, stod Greven foran den fortryllende Pige; thi saa megen Skjønhed havde han aldrig ventet og aldrig seet. I midlertid glemte han ikke, at han
egent

egentlig var kommen, for at udforske Thåring. Han antog Frihedens Sprog, og dadlede de Stores Overmod. Men Thåring svarede kun lidt, og gik omsider bort, for at gjøre Ende paa Samtalen.

Da Henrik var ene med Marie, sagde han hende de fineste og kjælneste Smigrerier, men disse, saavel som hans Spørgsmaale om hendes Faders Omstændigheder, bleve ubesvarede. Hvor lidt Æns, han end erholdt, saa løb dog Dagen for ham, som en Time. Han sad jo lige over for Marie, han kunde see hende, høre hende, og med graadige Blik spørge sig ved den huldeste Ustyldes Yndigheder. Nødigt forlod han Dalen, men han maatte, fordi han frygtede, at Rudolph skulde komme tilbage. Han vankede endnu nogle Dage om i Eggen, og lagde Mærke til de hemmeligste Veje, de meest skjulte Stæder. Endelig forlod han Fjeldet, og gik til By, ledsaget af den skjonne, ustyldige Marias Billede, der var en Plage for hans urene Hjerte. Jeg kender Eders Fiender i Fjeldegnen, Herr Abbed! sagde Henrik. De ere Rudolph von Werdenberg og en ubekjendt, ubegribelig Mand: Thåring. Begge ophidsede Bønderne

berne mod Eder, og lede deres Skridt. Jeg raader Eder, gaa af Vejen. Uden at tænke paa sin Haardhed mod Bønderne, gav Abbeden Thuring Skylden for Oprøret, og besluttede at tage Hævn over ham. Werdenberg lovede at hjælpe ham.

Man indhentede den ene Efterretning efter den anden. Thuring, sagde alle Budene ved deres Tilbagekomst, bivaaner enhver Forsamling af Almuen, og leder den. Rudolph, Hertugens Fiende, gaar med ham derhen. — Bøndernes uforsigtige Udladelser bleve anseete for Thuring's Lærdomme. Det er, sagde man, ikke stilet paa Abbeden allene, det er stilet paa alle Herter. Man vil affkaffe alle Love, alle Øvrigheder. — Fredrik blev forskrækket, da Abbeden og Henrik underrettede ham herom, og rustede sig med Iver mod Appenzell. Saasnart Thuring fik dette at vide fra Dissentis, gik han med end større Iver omkring i Hjeldeggen, og formanede Bønderne, til at slutte Fred med Abbeden. Rudolph understøttede ham heri, skjønt mod sin Villie; thi han glædede sig, da han saae Bøndernes Tilbøjelighed til Krig.

Neppe havde Rudolph og Thuring forladt Dalen, saa snege Grev Henriks og Abbedens Tjenestefolk sig, forklædte som Hyrder, fra forskjellige Sider omkring Dalen, og besatte alle Udgange. Om Dagen skjulte de sig i Huler i Klipperne og imellem Buskene, og siden skjulte Aftenens Tuemørke dem. Neppe var Natten brudt frem, saa snege Grev Henrik og tvende af hans troeste Folk sig ind i Dalen, og snart ogsaa i Thuring's Hytte. Greven gik med et skjult Lys ind i Kammeret, hvor Marie nu laa i den første sødeste Søvn. Da hun ikke vaagnede, aabnede han Lygten og betragtede Marie. Han stod, som forstenet, og glemte, at han var her for at vække, og bortføre hende. Sagte hujede han sig, med Lyset i den skjulvende Haand, hen over hende, og betragtede hende med brændende, vellystige Blik. Sagte lagde han derpaa de hvide Læber paa den jomfruelige Varm; og Marie vaagnede.

"Min Fader! Du?" spurgde Marie. —
 Jeg er ikke Din Fader, fortryllende Pige! —
 Marie skreg høit. — Frygt ikke, begyndte Greven atter, Din Fader har sendt mig til Dig.

"O,

"O, Gud! er han syg? Eller Rudolph?
Gaae! Gaae! jeg vil staae op. Siig for Guds
Skyld, ere de friske?"

Berdenberg stod forlegen. Marie sluttede der
af, at hendes Fader maaskee endog kunde være død.
Grevnen forsikrede hende, at baade han og Rudolph
ere friske. Da han derpaa bad hende, at klæde
sig paa, bad hun ham at gaae udenfor, og inden
faa Minutter ilede hun efter ham i Stuen.
"Tal! Tal! Hvad har min Fader at sige mig?"

Den Fader sender mig og nogle Bønder, for
at afhente Dig, fordi Abbed Runo har udkastet
den Plan, at bortføde Dig i Nat.

"Mig?" spurgde Marie angstelig. "Mig?
O, for Guds Skyld! saa lader os ile. Men
hvorfor kommer han ikke selv? hvorfor ikke Ru-
dolph?" Hun kastede paa engang et gjennem-
rængende Blik paa Grevnen. "Menneske! Du
lyver. Var jeg i Fare, vilde Rudolph være her,
ikke Du!"

Abbedens Foll har overfaldet dem.

"Overfaldet dem? O Gud! Men dog
vilde Rudolph være her. Du lyver! Gaae!
Jeg vil ringe med Stormkloffen." Hun vilde
ud,

ud, men Greven tog hende i sine Arme, saa megen Modstand hun end gjorde. Da han nu trykte sine Læber paa hendes Mund, paa hendes Barm, da mærkede hun Bedrageriet, og udstødte et højt Skrig. Greven kaldte, og hans Folk kom ind. Man bandt et Klæde om Mariæ Mund, der dæmpede hendes Skrig, og kastede en viid Munkeskappe om hendes Klæder. Saaledes bar man hende ud af Hytten og Dalen, gennem de bekjendte Fodstier til Sargans, som man naaede i Morgensunden. Her førte Greven Marie op paa et fast tilspærret Bærelse, blev ene hos hende, tog Klædet fra hendes Mund og sagde: Tilgiv mig, fortryllende Pige, denne Bødd. Den reneste, den varmeste Kjærlighed lover Dig her et Liv fuldt af Glæde og Fornøjelse: Jeg er Grev Henrik af Werdenberg. — Marie betragtede ham med et Blik fuldt af den mest nedmygende Foragt. — Undige Marie! sagde Greven og greb hendes Haand, kan Du tilgive min Tilføj? "Elendige Bedrager!" raabte Marie, og rev sin Haand løs. "Gaa! lad mig være ene!"

Det vil jeg, Marie; thi Du er Dronning her. Jeg lover Dig et Liv, som skal ligne Himlen i Glæde. Alle Dine Ønsker vil jeg opfylde, naar Du kun vil høre mine Ønsker, og elske mig.

"En saa foragtelig Bedrager?" raabte Marie med Afsky; "elske? O Gud! forlad mig! jeg hader ham." — Hun kastede sine brændende Blye gennem Gittervinduet op mod Himlen.

Selv i Din Brede er Du indtagende, sagde Greven, og omsavnede hende. Marie reev sig løs med Magt og saae derpaa med Forundring paa ham, som om hun tvivlede, om han var et Menneske, eller et Syn. — "Er Du et Menneske," sagde hun omsider, "saa er Du et afskyeligt Uhyre. Hvad har jeg gjort Dig? Hvormed fornærmede min Fader Dig, at Du paasætter ham denne Angst? Er det mueligt o! Gud, at dette kan være et Menneske." Hun foldede sine Hænder med et Blik mod Himlen, gysede af Afsky og kastede foragtende, medynksfulde Blik paa Henrik.

Greven havde ventet Kaserle og Brede, men ikke denne kolde, med Afsky blandede Medlidenshed. Han forlod Bærelset med mørke Blik, ligesaa lidt som han begreb Maries Adfærd, ligesaa lidt kunde hun begribe hans. Hun vidste ej engang, hvad hans Hensigt var med hende. Men allerede den første Nat gjettede hun denne Hensigt af hans Ord, hans Handlinger. Hun bad ham, at han blot i Dag vilde forlade hende, og han gik. Den næste Morgen reev hun Dolken fra Bæltet paa den Tjener, der bragte hende Frokosten; og han lod hende beholde den, fordi hun bad ham; thi hvo kunde nægte den bedende Marie noget?

Grev Henrik traade ind i Bærelset til hende. "Hør, Herr Greve!" begyndte Marie tolig. "J har med Bold bragt mig herhid og røvet mig min Frihed. Nu vil J endnu mere: forføre mig og gjøre mig foragtelig. Nødværg mod et glubende Dyr er tilladt for Gud og Mennesker. Den første Gang Eders Haand berører mig, er J Dødsens!" — Hun trak Dolken, og Greven smilede. — "J smiler, Greve! smil ikke!

Jeg

Jeg har fast besluttet at dræbe en Eslendig, naar det ej kan være anderledes."

Det vilde Du, Nige, med det Englesjø? Det kunde Du? sagde Greven og sprang hen til Marie. Rask trak hun Dolken, stødte den ind i hans Skulder nær ved det venstre Bryst og løstede Armen anden Gang. Greven veeg et Skridt tilbage og sagde med skogrende Latter: er Du rasende Nige? D der gives andre Middel at gjøre Dig tam, min vilde Due!

"Men da heller intet Middel til at undgaae denne, eller en anden Dolk, uden min Død! Bælg! Ebers Lyst; og jeg, eller S døer!"

Greven gik. Han mistede meget Blod, men dog vorte hans rasende, vellystige Lidenffab. — Mågt altsaa ikke? sagde han ved sig selv paa Sengen. Nu saa paa en anden Maade. — Han udkastede en Plan, at forføre Marie. Men hendes Skjtsengel vaagede; saadan en Uskyldighed fortjente dens Beskyttelse.

Ehüring gik efter nogle Dages Forløb tilbage til Dalen; og Rudolph ilede i Forvejen, for at see Marie nogle Djeblikke for. Da han ikke fandt hende i Hytten, ilede han til Grotten. Men

188

ikke heller der var hun. Han raabte Marie, og kun Klippen svarede ham. "Hvor er Marie," raabte han Faderen imøde, "jeg finder hende ingensteds." De søgte; forgjæves. — Rudolph var urolig. Faderen ikke. Hun er vist i een af Naboehytterne, sagde Thuring, og Rudolph løb til den nærmeste Hytte. Der sad Güttins gens Son paa Dørtærskelen og grød. "Hvor er Marie, Wilhelm?" Borte, svarede Drengen; borte, og kommer aldrig meer igjen, mit gode Moder! Rudolph stirrede paa Barnet. Ogsaa af Hyrindenden, som kom ud i Døren, fik han ingen Efterretning; hun sagde ham kun, at Barnet var kommen til hende Morgenen efter at Marie var forsvunden, og havde søgt om Marie.

Rudolph gik til de andre Hytter, men ingen vidste noget om Marie. Nede i Dalen havde en Hyrde om Natten set Mennecker, der bare en Munk ned ad Fjeldvejen. Da Rudolph kom tilbage til Dalen, raabte han allerede langt fra til Faderen, som kom ham i Møde: "Marie er borttrøvet, Fader!" — Umueligt! sagde den Gamle, hvem kjender mig? hvem kan gjøre

Anslog paa mig? — ” Gud! ” raabte Rudolph, og tørrede Angestens Sved af sin Pande, ” hvor er hun? hvor er Marie?” Hast fløj han ned ad Klipperne.

Bestyrret blev Thuring staaende ovenfor, og saae med stirrende Øjne efter Rudolph. Derpaa fulgte han efter ham, men han var alt forsvundet mellem Bussene og Klipperne. Han vankede omkring i Bjergegænen, søgte Marie i alle Hytter, og fandt hende ingensteds. Efter nogle Dage kom Rudolph tilbage, og sank af Mæthed til Jorden; thi han havde den hele Tid streift utrættelig omkring, og havde forfulgt ethvert Spor, endog de allerusandsynligste, krøbet ind i enhver Hule i Klippen. Da hans matte Blik faldt paa Thuring's vaade Øje, spurgte han ikke, om Marie var der. Han kunde see det. Begge vare utræstelige over Mariens Tab.

Den følgende Dag kom Vater Anton, og Rudolph kastede sig i hans Arme med dette Udraab: ”hun er borte!” Anton smilede. Da Thuring kom langsomt gaaende til dem, sagde han: Din Marie er funden igjen, Thuring. Hun er paa Sargans, i Grevin af Werdenbergs Bold.

Wold. Bliv her, Rudolph. Marie skal reddes uden Dig. Bliv, siger jeg! Henrik von Werdenberg har bortfødt Marie om Natten herfra; ogsaa paa Dig, Thuring, lure Røvere, for at overlevere Dig i Østerriges Magt, fordi man anseer Dig for Oprørsstifteren i Fjeldegnen. Man eftersporer Dine Beje, og udforsker Din Herkomst. Din lykkelige Eensomhed, som Du var saa stolt af, er tabt for Dig; Din Roe, som syntes Dig saa usorgjængelig, forstyrret.

Men hvorledes? hvorledes? spurgde Thuring.

Munken vendte sig til Rudolph. Du talde med Mariens Røver i Midau, og truede ham. Ogsaa i Inspruck brugte Du Trudser. Fredrik Skjelvede, Werdenberg blev nysgjerrig, og begge fulgte Dine Skridt. Werdenberg var her forklædt som en Pilgrim. Han saae Marie, og besluttede at bortrane hende som et Bytte for sin Bøllyst og en Svøbe for Thuring. Vil Du nu snart lære, Rudolph! Du usorgfattede og forsængelige Yngling! hvad et skult Liv er, som Du hader, og hvad Trudser udrette, som Du saa gjerne ønsker at bruge. Havde det værste

Menneske kunnet anrette større Ulykke, end Du, der dog elsker os. Marie er nu — maaskee ved Afgrunden af den højeste Elendighed, hendes Fader sønderknuset, og Du . . . ! Rudolph, alt dette skede, fordi Du ikke kunde tie!

Rudolph slog sit Hje til Jorden, vendte sig derpaa langsomt om, og gik ned ad den mørke Gran-Allé. En frygtelig Storm rasede i hans Sjæl: Først efter Havn, Følelse af sin Uret. Han sank næsten under disse to hinsiden modstridende Følelser. Da han vendte tilbage til Thüring, sagde han med angersulde Taarer: "Fader! jeg er fød til Ulykke. Tilgiv mig! Sigt dette eneste Ord; og Dit Hje skal aldrig see mig meer. Men først vil jeg hævne den uendelige Elendighed, som jeg ferdømmer mig til. Du hører min Død, eller faaer Marie igjen. Farvel, Fader! Farvel! Havn over den Kansmand!"

Nu igjen Havn, sagde Anton mildt irettesættende, og holdt ham tilbage. Saa lar da, min Son, at Havn forsøger, og ikke formindsker Elendighed. Hidindtil har Du stedse hævnet Dig: ere Dine Fiender nu færre? Din Havn's
Ple

Vise have endnu altid rammet Din egen Varm.
 Skal da Erfarina aldrig gjøre Dig klog? Kjære
 Rudolph! kunne Strømme af Blod, udgødde
 for Mariæ Skyld, gjøre denne Dal saa ubekjendt,
 saa lykkelig, som den før var? Lader os bestie
 Marie, og end mere skjule os for Menneskenes
 Øjne!

”Kan Marie reddes? O, min Fader!
 Hjelp! kun denne ene Gang, saa vil jeg være
 taus, som Graven. Jeg vil skjule mig i den
 allerutisgjængeligste Hjedkloft, og I skulle aldrig
 mere høre Navnet Rudolph!”

Gorglemmer Du, Rudolph, sagde Thuring,
 at min Datter elsker Dig? at jeg elsker Dig?
 at jeg . . . . Han trykte ham i sine Arme.
 Jeg tilgiver Dig, min Son! Bliv viis! Søg
 at drage Nytte af Ulykken. Bliv her i Da-
 len til Du faaer Efterretning fra mig, fra
 Marie og Anton. Din vilde, ukloge Hidsighed
 kunde atter henrive Dig. — Rudolph bad; men
 de Gajule vare ubøjelige. Det vare Din Straf,
 sagde Thuring, at Du ikke bestier Marie tillige
 med os. Du bliver her, og bevogter Dalen.
 Nu

Rudolph lovede det da omfider, dybt ydmyget, og begge Oldingene forlode ham.

Aldrig havde Rudolph været fuldkomnere overbevist om den gode Munks Lærdomme, end nu. Han tænkte over sig selv, over Ergjerrighed, over Tilbøjelighed til Havn, og han besluttede, aldrig at laane Dre til nogen af disse Drioter, og tillige sølte han sig roligere, selv naar han tænkte paa Mariæ Ransmand.

Med den smerteligste Utaalmodighed havde han alle adskillige Uger forgjæves ventet paa Mariæ og Thünings Tilbaagekomst. Længere kunde han unuelig tæve. Han gik ned til Sargans, og erfarede paa den hele Vej ikke et Ord om Thüning. Nu gik han til Dissentis, for at høre af den gode Munk, hvor Marie var. Men Munkene var ikke i Klosteret. Rudolph sad urolig hos Güttingen, og denne begyndte med eet: Dit Marie er en meget adel Pige.

"Du har seet hende? Hvor er hun? Hvorledes er hun bleven reddet? Hvor er Thüning?" Güttingen fortalte ham: Af en Hændelse kommer den gode Munk, den samme Dag, paa hvilken Marie blev bragt til Sargans, ligeledes derhen.

hen. Greven stumrede paa en Løjskænk. Væl
 ham ikke, Herr Pater, saade en Tjener; vi have
 i Nat gjort en lykkelig Fangst. — Der herster
 Fred rundt om, og I fange? svarede Anton smilens-
 de. — Saadan Fangst lader sig ogsaa gjøre i Freds-
 tider: en deilig Løs fra Appenzeller- Fjeldene.
 Anton forskrækkedes. Han spurgde Slotsfogden,
 en ædel Olding, næjere om Omstændighederne,
 og erfarede, hvad denne vidste. Nu gik han til
 den Side af Borgens, som Marias Vindue vendte
 ud til. Der satte han sig med den Gamle, og
 quod til Harpen en Sang, som han engang
 havde gjort for Marie. Marie ilede til Vin-
 duet. Munken kjendte hende, vinkede hemmelig
 til hende, og gik derpaa til Fjeldet, for at bero-
 lige og afhente hendes Fader.

Anton, Güttingen og nogle unge Adels-
 mænd, der vare Munkens Venner, besluttede at redde
 Marie. Güttingen kastede om Aftenen en Kulle
 Baand, hvortved en Seddel var fastet, ind ijen-
 nem Gitterværket. Marie lod usformærkt Baan-
 det gaae ned langs ad Muren, og nu bandt man
 en Fuld derved. Om Natten filede Marie nogle
 Stanger af Gitteret over, trak en Lougstie op,
 gjorde

gjorde den fast, stæeg ned, og sank sund og glad i sine Befrieres Arme. Ingen mærkede det mindste. Greven var syg af sit Saar, og Hofbetjentene bleve af den adle Slotsfoged satte i Arbejde paa den anden Side af Vorgen. — De gik strax til en Klostergaard i Dissentis, og bleve der. Den næste Morgen ledsagede Munken Marie og hendes Fader til de høiere Fjælde ved Klosteret, ved Rhinstrommens Udspring; Gættingen blev i Dissentis.

”Og Du spurgde ikke Gættingen, hvor de bleve af? hvor de gik hen?”

Jeg hørte dem indbyrdes tale om, hvor nødvendigt det nu var, at skjule Marie endnu meer, end ellers. Morgenen efter Maries Befrielse satte Greven sig, hvor syg og saaret han end var, til Hest, og forfulgte hende med alle sine Betjente lige til Appenzeller Fjeldene. Han rasede, da han kom tilbage, uden at have faaet mindste Efterretning om Marie, og sendte endnu den samme Dag tyve Mand ud, for at udforske hendes Opholdssted.

Rudolph trængte ind i Fjeldet ved Dissentis, og gjennemsøgte hver Dal, bestæeg hver Høj,
men

men ingensteds fandt han Marie. Han gik gjennem de dybe Afgrunde mellem Klipperne, hvor Rhinen springer ud, og besteg Gothard; men ogsaa der erfarede han intet om hende. Omfjendte han udmattet, fuld af Uro og Forvirrelse, tilbage til Dalen, og besluttede her at vente paa hende. Han sad den hele Dag paa den hojeste Spidie af Klippen, og passede med utrættelig Taalmodighed paa Bejen, som løb mellem Klipperne ind i Dalen. Saae han langt borte to Mennesker komme, saa raabte han: "Gud ske Tak! der ere de!" og støj ned ad Klippen i Dalen. Men aldrig var det Thuring og Marie. Eengang faldt hans Søstersøn ham ind, og han gik til Hyrinden, som havde ham hos sig. Han forbausedes, da Hyrinden fortalte ham, at Thuring og Marie allerede for nogle Dage siden havde afhentet Drengen. Det var just skeet paa den samme Dag, da han endnu havde været i Exonen ved Dissentis. Hyrinden trykkede ham medlidende i Haanden, og sagde: Sigesom I, ædle Herre, nu forskrækkes, saaledes forskrækkes ogsaa Marie, da hun hørte, at I allerede for nogle Dage siden havde betroet mig
den

den Lille. Hun blev bleeg som en Lisse, slog Hænderne sammen, og sagde med Taarer: J havde dog lovet hendes Fader, at vente paa ham i Dalen. Saa skal jeg ikke engang sige ham Farvel! raabte hun derpaa, og vædede den Lille, som hun havde taact paa Armen, med sine Taarer. Endnu den hele Dag sad hun oppe paa Klippen, og passede paa Bejen.

Rudolph hørte paa dette, uden at svare et Ord. Det gjorde ham urolig. "Farvel, vilde hun sige mig?" tænkte han. "O! jeg seer det, hun er tabt for mig! Og har jeg ikke fortjent det? har jeg ikke forraadet hende? fordreven hende af den Dal, hvor hun fordem levede saa lykkelig? O! Marie, hvo veed, i hvilken Orken Du nu boer? hvo veed, hvilke Klipper nu saare Dine Fødder? . . . Og er det mueligt," tænkte han saa videre, "kan hun forlode mig? Hun elsker mig dog. Nej, jeg skal see hende igjen! sikkert see hende igjen."

Tanken om, at Munkens vidste hendes Opholdssted, opmuntrede ham. Han blev rolig i Dalen, ventede det Øjeblik, da Marie skulde komme tilbage, og prydede den hele Dal med Lov

Lovhytter, den steile Klippe med kjiolige Grotter. Nu ønskede han endog, at Marie først vilde komme, naar alt Arbeidet var færdigt; saaledes alvædede han sig med den Forestilling, at overraske hende med den forskjønnede Dal.

Under dette Arbeide besøgte Munken ham, og gav ham et Brev fra Marie, som Rudolph tog med skjælvende Begjerlighed.

Glad Eder, Herr Greve! Skrev Marie, jeg er frelst fra Grev Henriks Forfølgelser. Han havde opdaget vor Bolig i Dalen. Nu har min Fader fundet en endnu hemmeligere og mere tilfluttet Bolig for mig. Ingen kjender den, uden den gode Vater, og ingen skal kjende den foruden ham; thi, Herr Greve! jeg var nær bleven meget uspekkelig. Hvor stor Tak skylder jeg ikke den gode Anton, fordi han var min Befrier. — Jeg har lært at kjende Eders Ven Gårtingen, det er en ædel Mand. — Det gjør mig ondt, at vi ere adskilte, men vi maae være det; kiære Rudolph! Engang vil I selv kunne indsee det. Forlad ikke min Dal. Saa længe I er der, har jeg endnu ikke gandske tabt Eder. Naar bliver jeg vel vant til disse høje, skrækkelige Klipper,

der

Der aldeles adskille mig fra Verden og fra Eder!
 Men det var nu vor Skjæbne. Min Fader lader
 Eder hilse. Hvor gjerne havde han Eder her!
 Men han tør ikke. Farvel, Rudolph! Vær forsigtig
 blandt Hørdeene. Jeg elsker Eder. Himlen
 bringe os snart sammen igjen! Eders gode
 Marie.

Rudolph læste dette Brev adskillige Gange.
 Omfider spurgde han koldt: maae jeg ikke faae
 Maries Opholdsted at vide? — Nej, Rudolph!
 Thi dette stille Opholdsted for den forfulgte Ukyld
 er ikke mit, ikke Thütings. Var det det, Kulde
 Du, Trods Din Uforsigtighed, dog vide det.
 Thi, min Søn! hvad vilde Thüting, Marie og
 jeg ikke vove, for at leve i Dit Selskab.

”Og om jeg nu selv fandt det?” — Rudolph!
 kunde Du finde det, saa var det intet
 sikkert Opholdsted for Ulykken, saa vidste Du
 det alt. Vi længes alle efter Dig, men vi kunne
 ikke lide paa Dig. — Anton maatte nu for-
 tælle, hvorledes Henrik havde behandlet Marie.
 Du Rudolph! sagde han, Du er jo saa kold og
 mørk.

”Eders

”Ederes Mistillid krænker mig, min gode Fader; men den bestæmmer mig ikke. Vist nok har jeg forraadt Thürings Opholdssted. Men vare de ikke nu sikke her? Jeg skulde ikke forlade dem, og mit Sværd skulde beskytte dem, min Arm forsvare dem. Grev Henrik selv har maaskee opgivet sit Forsæt med Marie.”

Du sender ikke de Stores Vellyst og Snedighed, naar Du troer Marie i Sikkerhed her. Gaae ned ad denne Gang. Vag hiin Klippe lure to Pillegrime, Grevens Tjenere, paa Marie.

”Grevens Tjenere? — Min Fader! og her skulde ikke Havn over Greven bringe Marie i Sikkerhed? Skal da Uskyldigheden stedse skjule sig?”

Naar Skjul er Sikkerhed, ja! Havn vilde gjøre Greven forsigtigere og virksommere.

”Ogsaa da, naar mit Sværd aldeles befriede Uskyldigheden fra sin Forsølger? Skal da Dyden aldrig herse? Skal man aldrig knuse den Magt, som tvinger den til at skjule sig?”

Drab Greven; og hans Brødre paalage sig Blodhavnen. De ville ikke allene forfølge Dig,

Dig. Morderen, de ville ogsaa forfølge Marie, Anledningen til Mordet. Blandt Menneskene, Rudolph, beskyttes Uskyldigheden ikke ved Mord, men ved Sandhed og en aabenlys Adfærd. Hævn fordobler det Onde blandt dem.

Rudolph rakte Munken Haanden, og sagde: "Jeg er at finde her i Dalen, naar Du, eller Thuring, eller ogsaa Marie ikke ganske ville forglemme mig." Han gik, før Munken kunde svare, ned omkring Klippen, fandt begge Pillegrimene, trak sit Sværd, og sagde: "Den ringeste Usandhed koster eder Livet; Sandheden redder eder. Hvem ere I?" — Pillegrimene bekendte, og Rudolph viiste dem med en frygtelig Kulde i Mine og Stilling Vejen ned ad Fjeldet. "Marie er ikke her! sig Morderen det." Langsomt vendte Rudolph tilbage til sit kummerfulde Opholdssted, da de vare gangne. — Efterhaanden, jo længere han levede uden Marie, optændtes i hans Hjerte et frygteligt Had mod Werdenberg og Hertug Fredrik. "Marie og Thuring frygte for deres Tyrannie," raabte han en Dag med stille Harm, "og jeg vil knuse disse Tyranner. Werdenberg! Werdenberg! Du har viist mig Vejen, jeg skal

Kal gaae. Ved Gud! Jeg vil knuse den Magt, hvorved I bleve uretfærdige!"

Han gik til Appenzell, da Almuen var forsamlet, traade midt iblandt dem, og sagde med en Tone, som traangte gjennem alles Hjorter: "J veed, agtbare Mænd! hvem jeg er. En Betendenberg af Helvetiens ældste Elægt, af Huset Montfort; en høist fornærmet Mand, mere krænket, end I alle, fornærmet, som aldrig et Menneske nogentid var. Ved Østerriges umættelige Herkælyge er jeg berøvet alle mine Godser. Hist foran os i Rhindalen, hist paa højre Haand ved Rhinen i Werdenberg, og paa hin Side af Rhinen i de frugtbareste Marker have mine Forfædre hersket. Og jeg har ikke saa meget tilbage, at jeg kan stille min Hunger. Flygtig vanker jeg om fra Hytte til Hytte, fra Fjeld til Fjeld, og ernærer mig af Belgjærtinger. Jeg taug, thi jeg havde det adleste af alle Goder, Friheden. Jeg levede for mig selv som en frel Mand her imellem Eders Klipper. Eders Ufrydighed erstattede mig Pragten i mine Sale, Eders Verlighed mine Fester, Eders Leege min Turnering. Jeg lærte her af eder at nøjes
med

med mig selv, og agte Friheden over alt andet. I veed, ædle Mænd, jeg levede rolig hos Thüring midt iblandt eder af mine Hænders Arbeide. Thürings Datter, Marie, gjorde ved sin Kjærlighed mine Dage til en Himmel, min Armod til Salighed. Men er Ufkyldighed og et ubekjendt Liv et Værn mod de Mægtiges Forbrydelser? Grev Henrik von Werdenberg, af den hvide Fane, optandt af Eiskov til den ufkyldige Pige, overfaldt om Natten eders fredelige Dale, Mariens Hytte, og slæbte den Ulykkelige til Sargens, for at tilfredsstille sin Vellyst. Faderen reddede sin Datter, og maatte nu forlade sin Ejendom i Kjeldet, fordi han ikke var sikker her blandt eder. Saaledes er alt, alt berøvet mig af disse overmodige Fiende, alle Nationers og eders Fiende. Spørger rundt om i hele Helvetten; en almindelig Elendighed blandt alle Folkeslag anklager de Stores Overmod og Uretfærdighed. De hade og forsøige ethvert Folkeslags Frihed. Derfor ruster ogsaa Hertugen af Tyrol sig mod eder. Ulykkelige og Krænkede maae holde sammen. I ere det ligesaavel som jeg. Jeg er fra nu af intet uden en Appenzeller

zeller Landmand. Der ligge Tegnene paa min
 forrige Stand. Han kastede Hjelmen af og søn-
 derrev den Ridderdrage, han bar. Derpaa
 blev han ved: Hvad jeg endnu har, er eders:
 min Arm, mit Sværd og mit Blod! Lad Frie-
 heden udbrede sig fra eders Fjelde til alle under-
 trykte Folkeslag paa Jorden. Knuser de Store,
 thi kun knusede Skade de ikke. Jeg bringer
 eder et trofast, modigt Hjerte, en stærk Arm, og
 Kundskab om Fienderne, som først da vil unde
 os Friheden, naar de aldeles ere udslættede af
 Jorden. Troer mig! Endnu har jeg aldrig sveget
 min Tro; lader os leve som uforsønlige Fiender
 af alle Tyranner, eller dog som frie, uovervundne
 Mænd!"

Amen! Amen! raabte de Gamle. Til Baas-
 ben, for at udrydde Tyrannerne, raabte Unglin-
 gene, Rudolph være vor Anfører. — Paa Stedet
 valgte den hele Fjeldegn ham til Anfører mod
 Østerrige. Rudolph gik fra nu af flad som et
 Hyrde og øvede sig i Appenzellernes Lege og
 Baaben. En inderlig, ærbødig Kjærlighed be-
 lønnede ham. Aldrig havde han hørt saa ty-
 delige Bevis paa Vrefrygt, som nu, da han
 kun

kun fordrede Kjærlighed, og ikke Vresfyat, da han levede, og handlede, som alle andre. "O Gud!" sagde han ofte, "diffe ere de Menneſker, om hvem man ſiger, man maae ikke nærme ſig dem, for ikke at tabe ſin Agtelſe!" — Rudolph vankede om i hele Fjeldegnen, for at lære at kjende den. I de ſnævre Beje, ſom førte derhen, lod han opkaſte Skandſer, og paa Højene opdyngede han en ſtor Mængde Steen og Træſtammer, for at rulle dem ned paa Fienden.

Midt under diſſe Krigsruſtninger følte han Hævnjærrigheden i ſin Barm blive mildere. Den rene, inderlige Kjærlighed, hvormed alle gode Hyrder elſkede ham; den Taknemmelighed mod ham, der tindrede i deres Øjne, gjentød af deres Ord, og ſom deres Haandtryk røbede; hans Kjærlighed til dette godmodige Folk, og Høleſen af at være diſſe Menneſkers Velgjører — alt dette gjorde hans Hjerte blidere, og indgjød hans Sjæl en Mildhed, der endog ſtrakte ſig til Fredrik og Berdenberg. Naar han ſtod mellem de unge Mand, og tænkte paa, at een af dem kunde falde, ſaa blev han bedrøvet. Han vendte ſine Øjne mod Himlen, og

ønskede

ønskede at kunne skænke den hele Jord Fred. "Fredrik," raabte han ofte, "hvort lykkelig vilde Du være, dersom Du vilde arbejde for at vinde Dine Undersaatters Kjarlighed, som Du arbejder for Din egen Højsbed!" Anton, som besøgte ham, sældede Glædestaarer ved hans Varm. Det sagde mit Hjerter mig, Rudolph! Du behøvede blot een gang at kjende Kjarligheden, denne Dydens guddommelige Løn, for intet at ønske uden Dyd; uden Kjarlighed, uden Velgjærenhed. . . . O! Marie, hvilken Efterretning skal jeg ikke bringe Dig!

Fra Dalen kom omstøder det Budskab til Appenzell, at Fiendens Bannere trak sig sammen ved Arbon. Nu lød Stormklokken skrækeligt i den hele Fjeldegn. Med fra Højene og frem mellem Klipperne kom Appenzellerne, og forsamlede sig ved deres Bannere. — "Timen er kommen, mine Brødre! Frihedens og Sejrens Time," raabte Rudolph til de forsamlede Tropper. Vaagterne bleve fordeelte paa Højene; Allarmtegnene afslatte. — Appenzellerne lagde sig rundt om Rudolph paa Jorden, og slumrede til om Morgenen.

Lidlig om Morgenen blussede Luen fra Stoff gjennem Regnen, som just da faldt. Rudolph hævede Landbanneren højt mod Himlen. Det om ham trængte sig Ynglinge og Mænd, og Oldingene gik omkring mellem dem, for at velsigne dem. Min Syn Rudolph! raabte pludselig en Stemme. Rudolph saa sig om, og sank i Thürings Arme. — Gud velsigne Dig! Tilfæmp os Fred og Noe! — ”Hvor er Marie,” spurgte Rudolph længselsfuld. Marie trængte sig i dette Dieblil til ham, rakte ham med en sm Mine Haanden, og sagde i en bævende Tone: Rudolph! Gud beskytte Dig!

Højt slog Luen anden Gang i Veiret. ”Marie!” raabte endnu engang Rudolph. Marie og Frihed! raabte Høren, og rykkede frem mod Stoff. Da Græsset var slibrigt af Regnen, saa trak alle Skoene af, og gik videre. — Allerede kom Østerrigerne op ad Huulvejen fra Allstetten. De aabnede den derværende Skandse til Gjennemmarch og stige med Noje op. Med eet rullede store Steene og Træstammer ned over dem og adsplittede deres Rækker. De kunde ikke vende om, og stige derfor højere op. Da de næsten havde
naaet

naaet den øverste Høj, gav Rudolph Tegn til Slaget. *) Bilde, som Strømmen fra deres Klipper, styrkede Appenzellerne med Sværd og Spyd ned i Huulvejen. Uige var Kampen; thi Fienden stred opad, Appenzellerne nedad fra Højene. Hine glæde ved hvert Trin, disse stode fast paa den slibrige Jord. Da dog veeg Fienden ikke. Men pludselig saae man ved Siden af Højene en flyvende Fane og hørte et højt Skrig. Ven og Fiende saae derhen. En Rjon stor Trop i hvide Rustninger skjulede Højene, og traf sig ved ad, for at afskjære Østerrigerne Tilbagemarchen. For Appenzell! raabte de. — Fly! skrege Østerrigerne; vi ere forraadte. I den snævre Gang gjennem Skandsen bleve de ligesom fangne, og sammentrykte i tætte Røbe faldt den ene over den anden. Omfider aabnede Fortvivlelsen Skandsen, og nu styrkede de Flygtende ned i Rhindalen. Slaget var vundet, og Appenzellerne vendte tilbage til Stoff. I samme Øjeblik kom Troppen i de hvide Rustninger frem
bag

*) Slaget ved Stoff blev leveret den 17de Juni 1405. Der faldt ni hundrede Østerrigere og tove Appenzeller.

høg Høiene, og gif Appenzellerne i Møde. Rudolph udstødte et højt Skrig, thi han kjendte Marie med en hvid Fane i Haanden i Spidien af Appenzellerinderne, der havde trukket hvide Skjorter over deres Klader og saaledes fluffet Fienden.

Hurtig adsplittedes begge Hæfter af Piger og Unglinge; de stormede med aabne Arme hinanden imøde, som til et Slag. Marie lod Kænen synke af sin Haand, og kastede sig i Rudolphs Arme. . . . S! S! gave os Sejeren, raabte Unglingene uden Misundelse til Pigerne. Nej! raabte Marie ved Rudolphs Barm, Gud gav Sejeren i sin Regn. Hun kastede sig med Rudolph paa Knæ. Nu knælede alle i glade Omfavnelser og raabte; Gud stred for Appenzell med sin Regn!

Med Sejerssange trak Hæren didhen, hvor Oldingene og Børnene opholdt sig. Glad ilede Oldingene dem imøde. "Tak skee Dig, Rudolph von Werdnberg! jeg kan tæe som en frie Mand!" saa raabte en Olding, og brakte ham en Krands af Egelev; en anden satte han paa Mariés Lokker. "Marie, Thyngs Datter, opmuntrede

de grædende Piger til at afstørre deres Taarer, og i Forening med hende, fra Højene at indjage Fienden Skræk."

Nu omringede alle Marie og Rudolph, trukkede deres Hænder og takkede dem for deres Redning. — Fader, hvist du Marie til Thüring, nu veed jeg at Vren er sød; sød som Dydens Løn. Ak! hvor meget sordre vi ikke af Rudolph, naar vi ville, at han skal forsage Vren. — Han vil forsage den, svarede Thüring.

Endnu før Appenzellerne brøde op til deres Hutter, kom et Bud fra Staden Gallen, og forogede deres Triumf. Ogsaa Borgeme af Sankt Gallen havde den samme Morgen sløget Hertug Fredrik, og forfulgte ham lige til Arbon. Glad gik nu hver til sin Horte, og den lykkelige Rudolph, ledsaget af Thüring og Marie, til sin Dal. Her greb Rudolph pludselig Maries Hænder, og saa paa hende med et Blik, hvori den reneste Kjerlighed blandede sig med Sejrens Triumph. "O! Marie! Marie!" raabte han, "Himlen ske Tak, at jeg har Dig igjen. Her i Dine Hænder, Marie, opgiver jeg endnu en Gang hver Tanke om Vegtterighed og Havn. Vidste I, hvorledes jeg

jeg nu tænker, hvorledes jeg nu føler, I vilde ikke mere forlade mig. Min daarlige Værgers righed havde hindret denne Dal fra at være Fredens og Rolighedens Bolig; en velgjørende Mand skal atter hellige den dertil. Jeg hader ikke længere Fredrik og Werdenberg; men jeg hader deres Voldsomheder, som forstyrre Nationernes Ro. Sandelig, nu er mit Sværd helligt, mine Krige retfærdige. Blandt Mennesker har jeg lært at være et Menneske; dog, ved Gud! mit Sværd skal beskytte disse Mennesker og deres roligere Fred mod magtige Tyranner, Værn skulle bevogte vore Klipper."

Rudolph, jeg beder Dig, sagde Marie i en blid Tone, Hønt Bøddelens Fred, spar Menneskerødder!

"Min blide, gode, menneskelige Marie! hver Draabe skal være mig dyrebare, dyrebare, end mit Liv. Men de Stores tøffeløse Magt vil jeg tilintetgjøre; fra denne Dal skal den gyldne Frihed gaae ud og lyslæggjøre hele Helverien. Her, Marie, skal Du ikke forgyves have sældet disse skjønne, menneskelige Faarer for Menneskeheld, og i Din Høvers Sangsel skal Du ikke omsonst have

have faldet Angestens og Kummerens Taarer. Ved Gud, Marie! Dine Taarer skylder Helvetien sin Frihed."

Du vil styrte de Store, sagde Thuring, fordi de ere voldsomme; og Du sætter andre i deres Sted, som ikke ville være mindre voldsomme. Kjære Rudolph, er det ikke os det samme, om en Greve eller en Landmand, undertrykker og forfølger os. Føler jeg Tabet af min brandende Fyrte mindre, fordi rasende, uretfærdige Bønder have antændt den? Du vil dog vel ikke styrte de Store; Du vil dog vel blot afværge deres Voldsomhed, deres Uretfærdighed. Hvad gjør da Menneskene uretfærdige? Mon andet end Bildfarelser og Fordomme, som Magten misbruger. Vil Du styrte Uretfærdigheden, saa udryd først Bildfarelser og Fordomme. Giv Magten til hvem, Du vil; giver Du ham alle tillige Dyd og Visdom, saa vil han steds misbruge Magten, han være Kærlig eller Almuesmand. Jeg besvarger Dig, Rudolph, lodris ikke Bønderne fra Lovene. Ved Vold lader den Voldsomme sig ikke styrte — troer Du Sjælnet mangler Gørdentiler til at knuse de Magtige? Kjære,
 edle

ædle Rudolph, Viisdom og Sandhed er den
 sande Magt, det Sværd, Gud gav Menneskene
 til at fordrive Galdsommelighed fra Jorden. Det,
 underviis; udbred Oplysning, Viisdom og Dyd,
 fordriv Bidsælselighed og Overtro, saa vil alle
 Uretfærdigheder efterhaanden ophøre af sig selv.
 Omstøtter Du end alle Jordens Troer, var det
 end i den hele vide Verden ingen Første, der
 kunde sige: Jeg vil! og Folket var ikke bleven
 visere og dybtigere, end forhen, saa havde det dog
 ikke Frihed. Frihed er Dyd og Sandhed. Frem-
 skynd intet for tidlig, min Søn, thi der er end-
 nu ingen Frihed, hvor denne eller hiin Regjerings-
 form hersker; den er kun der, hvor et dydigt og
 vliisk Folk lever. Væc! det Folk, der, uden at
 være bleven bedre og visere, ved et Tilfælde, eller
 ved en hurtig Opstand er bleven friere. Det
 gaaer med Friheden, som med Foråret; kun
 langsomt fordriver det den dræbende Kulde af
 Jordens Skjod. I Begyndelsen fremspire nogle
 Urter, der kunne modstaae Kulden; deryaa bliver
 Luften efterhaanden varmere, og først naar den en-
 delig er bleven ret varm, udspringe de spæde Knop-
 per og Blomster, Naturens skønneste Krands,
 som

som den sidste Kulde vilde have dræbt, hvis den
 før var udsprungen; Ligeledes er det med Frihe-
 den. Der vil og maa komme en Tid, at Forster
 ville ansee det for deres højeste Triumph, at være
 Lovens Beskyttere, og adle, dydige Nationers
 Fædre; og Vejen til dette Maal er den stædte
 vorrende Sandhed. Vi kunne ikke fremmane
 Tiderne; men de maa komme, fordi der er et
 Bøjsyn til. Troe mig; Friheden kan ikke spire
 frem af Blod, det Land, hvor Friheden skal
 være, ikke omkraves med Sværd. Sandhed,
 min Søn! Oplysning, Fornuft ere eene de, der
 kunne beskytte den spæde Frihed. Hos ethvert
 Folk forsvandt Friheden igjen, naar den ej stortede
 sig paa Sandhed, naar den grundede sig paa Op-
 rør, Partier og Uretfærdige. Enkelte Vise ere heller
 ikke tilstrækkelige til at skabe Frihed; Folket
 maa være vist; hine kunne kun forberede Fri-
 heden. Derfor, Rudolph, lader os udbrede Lys
 og Sandhed mellem Folkene, og derved udrøddet
 Bidsærlighed og Overtro. Værv ikke aldeles An-
 penzell fra Lovene. Brug Dj tliker, gjør saa
 meget, Du kan. Ethvert Folk er kun istand til
 at modtage en vis Grad af Frihed, i Forhold

til den Grad af Sandhed og Oplysning, som
 det besidder. Til den fuldkomne Frihed ud-
 fordredes et Folk, der var fuldkommen godt og
 viist. Kort, Rudolph, Fornuften frembringer
 Frihed, Friheden styrker Fornuften igjen, og den
 stærkere Fornuft frembringer da paa ny en bedre
 Frihed. Saaledes skride begge efterhaanden frem-
 ad. Selv den vise Mand i en vis Tidsalder
 har sine Bildfarelser, som han elsker, som han
 holder fast paa, som ere indfættede i hans Sjæl;
 og Friheden, bør ikke overskride disse Bildfarelser.
 Efterkommerne smile over den store Mand, hvore-
 ledes han dog kunde feile saaledes. De betænke
 ikke, at deres Synskreds just derfor er videre,
 fordi de staae paa den store Mand's Skuldre. Saa-
 ledes trader Friheden stedse mere frem af Sand-
 hedens Skjød. Hjertet ønskede vel, at naae det
 store Maal med eet Skridt; men Fornuften maas
 holde det tilbage. Lad Dig ikke stusse af Dit
 Hjerte, Rudolph; gjør intet Skridt, som ikke
 Folket kan gjøre tillige med Dig. Det hjælper
 ikke Menneskene, at een af dem er ved Maalet;
 Forsynet driver dem alle derhen. Der kan gives
 de, Elder, da selv Overtro er Sandhed, fordi
 den

den gjør Menneffene lykkelige. Frelseren aabens-
 baredes for hiin Biskop, og befalede ved ham
 Ridderne at lade al Feide fare fra Torsdag til
 Mandag, fordi disse vare hans Lidelses Dage.
 Vi smile ved Opdigtelsen. Sæt i Stedet for
 Frelseren Sandheden, Fornustea, og Befalingen
 passer sig ogsaa for os. Biskoppen lærte sin Tids-
 alder Sandheden, saadan som den kunde modtage
 den. Vi handle urigtig, naar vi ville gjøre mere.
 Min Son, vær forsigtig, vær vaersom, saa at Du
 ikke slister Ondt, i det Du vil stifte Godt.

Rudolph lovede at være forsigtig; dog op-
 vaagnede hans Had mod Grev Henrik paa ny,
 da Marie fortalte ham Historien om sit Fan-
 genskab.

Den samme Dags Aften kom Ynglingens
 og søgte om Rudolph. Han gik med dem; og
 Thuring lovede at blive nogle Dage i Dalen
 tilligemed Marie. Rudolph streifede om nede
 i Sletten, for at udforske Hertug Fredriks
 Hensigter, hvis Hær endnu stedse stod i Arbon.
 Der blev givet Ordre, at trække sig tilbage til
 Evrol. Daen i Korvosen kom Efterretning, at
 Fredrik usformodentlig vilde bryde ind i Appenzell.

Au

Rudolph ventede ham ved Wolfshalde, hvor han havde skjult sig. Da Fienderne trak frem uden Ord, overfaldt han dem, og slog dem, saa at de skammeligens maatte tage Flugten. Hertug Fredrik gik med forjæves Harme over Rhinen tilbage til Tyrol.

Nu vilde Rudolph vende tilbage til Dalen, men syrhundrede Appenzeller bade ham at være deres Anfører paa et Tog gjennem Rhindalen. — Han svor at stride for Appenzell og Friheden, og alleveane, hvor han kom, bragte han Frihed med. Ofte forbød han Unglingenes vilde Handlinger; men dog kunde han ikke forhindre, at de ødelagde manne adelige Borge, da deres Had mod Adelen var saa rasende, saa frugteligt. De drog derpaa omkring Gamor langs ned ad Rhinstrømmen. Forjæves had Rudolph den vilde Skare, at de dog nu vilde vende om til sine Hjorde. — Sagde I ikke selv, Grev Rudolph, spurgde en af Appenzellerne, vi maatte ødelægge Adelsens Borge, for at være frie? — Omstøder formaaede dog Rudolph dem til at drage hjem igjen. Just laae Sargans lige for dem og Rudolph betraaede Borgen, uden at vende sine Øjne bort. En Appenzeller spurgde: Hvor
for

for seer. J saa stovt paa Borgen? — "Der sad Marie, fangen?" svarede Rudolph. — Paa Sargans? lader os bestorme den! raabte Ynglingene, og stormede op ad Klipperne, hvor meget end Rudolph bad dem, at de skulde skaae Borgen.

Snart staa Luen i Beiret. Udbiindig stod Rudolph paa Sletten. Med rynket Pande saae han Luen stige op, med bankende Bryst horte han Indvaanernes Skrig i Sargans. Allerede solgte han, at Folket, naar det har Magten, er ligesaa voldsomt som de Stors. Paa eensgang horte han Ynglingenes Frydersaab, og med et mørkt Blik saae han dem komme. De swingede deres Sværd, bandsede og kregte højt af den vildeste Glæde. Jo nærmere de kom, desmere larmende blev deres frydefulde Kaserie. Gørdina Rudolph! vi have gjort et herligt Bytte, raabte de allerede langt horte, og pegede paa en Mand, som aak bunden midt imellem dem. Her er Maries Hovet, Henrik von Werdenberg! vor ædle Anførers Fiende!

Rudolph von Werdenberg! sagde Grev Henrik angstelig; Du er en ædel Mand. Skaan mig!

mig! vær barmhjertig! fassæt Prisen; jeg vil løse mig.

Løser ham! raabte Rudolph til Appenzellerne, og de gjorde det. — Anfører, lader os støde ham ned, den Kyrsteflave, den Folkets Fiende! raabte de utaalmodige Ynglinge, og een løstede alt Spydet. Rudolph løb ind paa ham, trak sit Sværd og raabte med sunklende Øjne: "Jeg hugger den ned, der forgriber sig paa denne Børgelse. Han er en Røver, en Nederdrægtig. Men Følelsen af hans Uværdighed være hans Dommet og min Hævner. Lader ham gaae!" Grev Henrik vilde kaste sig for Rudolphs Fødder. Rudolph kastede et flygtigt Øie paa ham og sagde: "Menneske, forbedre dig!" Derpaa drog han tilligemed Ynglingene længere ned ad Rhinen.

Den halve Deel af Ynglingene forlod ham nu, for at belætte Hørene om Matten. Rudolph flumede urolig; thi endnu sloge Pheerne i Veitret, endnu svarede Mennesker fra Egnen for den rasende Fiende. Om Morgenens vækkede ham Ynglingenes larmende Gryderaab. Høje syngende drog de med ham ned ad Rhinen; derpaa standse

sede de. Kjenner I Eders Fædreborg? spurgde
 een, og viste ham Werdenberg langt borte. Den
 er Eders; vi have erobret den i Nat. Ladet
 os drage derhen. — Kort betraade Rudolph at-
 ter sin Borg. Nu kunde han dog ikke afholde
 sig fra at fryde sig ved, at see sig saaledes
 hævet over den stolte Hertug Fredrik, og at
 have bragt ham til at skjælve. Marie er hæ-
 vet, raabte en Appenzeller, og I ogsaa! Ladet
 os nu drage videre! Bliver I her, Grev Ru-
 dolph?

Her? uden Marie? tænkte han, og Bors-
 gen syntes ham en Orken. Han sendte nogle
 Appenzellere til Nidau, og lod sin Broder Hugo
 kalde. Om Aftenen forestillede han ham for
 Appenzellerne; og sagde: "Dette er Grev von
 Werdenberg; jeg er intet, uden en Appenzellers
 Landmand og eders Anfører." Med høje Frydes
 raab svore de glade Ynglinge ham trofast Lydig-
 hed. Han indgik i Appenzells Navn et For-
 bund med sin Broder, overgav ham derpaa Bors-
 gen, omsavnede ham og drog videre med sine
 modige Tropper.

Da Hugo, som ledsagede ham, vilde forlade ham, sank Rudolph endnu engang i hans Arme. "Min Broder, Du er nu Herre af Berdenberg. Vær Dine Undersaatters Fader og Vener af Østerrige, at Folkets Kjærlighed er Skytten for alle Regjeringer; og lær af mig, at det gives bedde Skatte, end Grevskaber og Slotte: Menneskenes Hjerter. Gud gjør Dig lykkelig! lykkelig som jeg kan haabe at blive det!"

Paa en Høi nær ved Berdenberg holde han stille, og saae Borgene langt borte endnu ryge. "J see, mine Brødre!" sagde han, "jeg er gandske eders. J have svoret, at være mig lydige, og jeg føler mig som Appenzellernes Anfører mere æret, end om jeg beherskede hele Helvetien. Nu have vi ydmyget vore Fiender, de skjelve for os. Siger mig nu: ønske J Fred og Frihed under Lovens Beskyttelse, saa er jeg eders Anfører; ønske J rasende Krig og Delagelse, saa har jeg intet meere med eder at gjøre. Thi jeg vil ikke være Anfører for en Røverbande, som Menneskene forbande. Jeg besværges edes valget Freden."

Ynglingene saae stivt paa ham; men de ærede ham for meget til at nægte ham noget. De lovede paa ny at sælge ham, og han førte dem til Wyl. Indvaanerne i denne Stad, som frygtede for den samme Æljbne som saa mange erobrede Borge havde havt, aabnede Rudolph Dørtene. Rolig trak Rudolph med sine Appen- jellere ind i Staden og Stiftsgaarden. Der- paa gik han til Abbed Runo, som ellers havde været saa stolt, og nu stod skjælvende, bleg, med nedslagne Øjne og forvirret Undseelse, uden Beslutning, uden Fasthed, for den Yngling, han engang saa dybt havde foragtet. Rudolph sølte blot Medlidenshed med denne Olding, der nu var forladt af alle sine Venner, og begyndte i en blid Tone: "Høiærværdige Herre, vi ere ikke komne, for at gjengjelde Ondt med Ondt, men blot for at overtale Eder til atter at vende tilbage til Eders Helgenes Reliquier og til Eders Abbedie." Ved denne bebreidelsesfrie Tiltale saae Abbeden i Besret, lod en Taare flyde af det mørke Øje, og rakte Rudolph den skjælvende Haand. "Er jeg troe Eder, Werdenberg? — " Gud give! Herr Abbed! at I for lang Tid

tiden havde havt mere Tiltroe til Ederes Folk, end til Ederes Raadgivere. I har stiftet meget Ondt, Herr Abbed." — Ikke stiftet, Greve, kun tilstødet! . . . . Maae jeg nu til Sankt Gallen? — "Det maae I!" — Abbeden besvarede sig i Guds og hans Heigenes Vold, og gik ned med Rudolph.

Rudolph blev ærbødig ved hans Side og understøttede ham. Da Appenzellerne saae det, haandede de ham ikke, som de forhen havde besluttet. Undervejs talte Rudolph med Abbeden, hvis Feil var Uergjerrighed, ikke Ondskab, og gav ham det Raad, at sætte Lid til sit Folk. Oldingen trogte ham i Haanden, og sagde: Gud give jeg før havde havt saadanne Raadgivere. Han overgav Stiftet til Stadens og Appenzellernes Beskyttelse, og da han i en Sygdom første Gang sølte Folkets Kjerlighed, saae han forbauset, at Kjerlighed quager Hjertet mere, end slavisk Frygt.

Man lod Rudolph sine Appenzellere gaae hjem til deres Hjarde, og selv vendte han tilbage til Dalsen, efterat han paa Almusens Forsamlings-
Plads

Plods endnu engang havde raadet til Fred. Han
 formodede, at Thiring og Marie for lange siden
 vare afreiste, og var uden for sig selv af Glæde,
 da hans Elskede løb ham i Møde med det glade
 Udbrud: der er han! Ogsaa Thiring kom, og
 Güttingen fulgte ham ved den gode Antons
 Hoand. Rudolph sank fra een glad Omfavnelse
 i den anden. Gud give! Rudolph — sagde Thir-
 ring, og tog Mariens Haand — Gud give! jeg
 kunde belønne Din Skaansomhed med Henrik,
 Din Edelmødighed mod Abbeden, og Opofrelsen
 af Din Borg med mere, end med min Kjærlig-
 hed og Mariens Haand! — Marie sank med
 den rene jomfruelige Elskovs skønne Blik til
 Rudolphs Byst. Han trykte hende omfavnen-
 de i sine Arme, trykte sine Læber paa hendes, og
 raabte med kjærlig Omhed: "Marie! min Ma-
 rie!" Güttingen trak ham kjærligen ud af Dør-
 len, og begge Oldingene fulgte ham paa en Fods-
 stie, som førte til Bjergkapellet. — Du gav
 mig Jueta, sagde Güttingen; og jeg, min Bro-
 der, vil give Dig Marie. Jeg er Munk i
 Dissentis. Rudolph traade med sine Henryk-
 kelse for Alteret, og Güttingen viede dem.

Dagen

Dagen løb som et Minut. Derpaa førte det reneſte Venſkab og den æmmeſte Kjærlighed Marie og Rudolph ind i Brudekammeret, og aldrig havde et lykkeligere Par levet i Appenzellſke Fjeldegne.

Den næſte Morgen ſatte de ſem lykkelige Menneſker ſig under Lindene, foran Hytten. Dit ſkjønne Hjerte, Rudolph! begyndte Pater Anton, har omſider feiret over Din Ergjerrighed. Vi elſkede Dig alle for længe ſiden; men Du vandrede paa Adelsæggeſens Bane. Men nu, da Du har forandret Din Brede mod Grev Henrik, Mariæ Høver, til Medlidenhed, og har opofret Grevſkabet Werdenberg for Marie; nu er Du ganſke vor, og vi ganſke Din. Du maae have ſeet, kjære Rudolph! at FrihedsKanden ulmer beſtigt i Helvetien. Overtroe, Geiſtlighedens Yppighed, Sædernes frygtelige Fordærvelfe trykkede alt for ſærkt, til at Folket længere kunde lade ſig blænde. Dertil kom endnu de Stores Undertrykkelfer, Adelsens ewige Feider, hvilke Folket maatte betale med ſit Blod. Nogle lykkelige Forsøg paa at gjøre Nationen til en blot Maſſine, bragte nogle Store paa den Tanke, man behøvet

behøver ikke at lade det gjælde mere, end man vil; og Følgen deraf var, at man fløt ikke lod det gjælde noget. Man havde bragt det til at troe saa mange utroelige Ting, at man ikke tvivlede paa, endnu at kunne overtale det til at troe dette med. Folket, vant til at troe, satte godmodig Lid til sine Lærere; men snart bleve Byrderne utaalelige, og Spotten alt for bitter. Nu opstode enkelte Mænd, som Estortanke, eller Hændelsen havde gjort visere, og bleve de undertrykte Menneskers Lærere. See, om ikke Oplysning stedse gaaer foran for Friheden. Folket begyndte at søle sine Byrder, og gjorde Forsøg paa at affaste dem. Kun saa lykkedes det; men disse saa opvakte hos alle Lyst til Frihed. Uden at vide tilfulde, hvad man ønsker, vil man kun være fri; uden at være bleven visere, vil man have Visdommens Løn. Hvad bliver Følgen deraf? Sæt det Tilfælde, at et Folk, som endnu ikke er viist nok til at indsee sine Bildfarelser, sin Overtroe, affaster ethvert trykkende Nag; da blive dets Bildfarelser, dets Overtroe, den eneste Lov, som det adlyder. Det synker tilbage i et mere trykkende Slaverie: i

sin

sin egen Overtroes Slaverie, og bliver, som en Følge af dette, grusom. — Harhundreder ville endnu forgaae, inden Waldstædterne forandre deres lykkelige tilkæmpede Borger-Frihed til Aands-Frihed. Vel leder hiin almindelig til denne, men maaskee langsommere, end selv i den undertrykte Tilstand, hvor Overtroen aftager, og Folket derved modnes til borgerlig Frihed. Den voldsomme Undertrykkelse holder vist nok Sandhedens enkelte Stemmer tilbage; men da arbejder Sandheden i Stilhed og skaffer sig uformærkede Discipler. En Stemme bliver kvalt ved Hersterens Torden; men om kort Tid skrige titusinde Stemmer paa eensgang, og Sandheden trænger seirende igjennem. Tidsalderens vældige Mand kan end ikke den mægtigste Monark modsætte sig. Men den Viise bør spørge: hvad er Tidsalderens Mand? Og hvad er blot Partisjygens lydelige Stemme? Ubestyrket om, naar, hvor og hvortledes Sandheden træder seirende frem, skal den Viise lære den, fremme den, beskytte og udbrede den; men ikke med Sværdet i Haanden, ikke med Oprør, ikke med Ophidning, med Bestikkelser. Wildfarelsen behøver alt dette, Sandheden

den ikke; den overbeviser af sig selv, naar man
 kjender den: og kjender man den ikke, vil den
 intet hjælpe. Mennesket har kun eet Middel til
 at gjøre Menneskeslægten lykkelig: at befrie den
 fra alle Bildfarelser og at lære den Sandhed.
 Og troer Du ikke, at ogsaa Jordens Store give
 og maa give efter for den almindelige Stræ-
 ben efter Sandhed? De svømme liaesaa vel med
 Tidsalderens Strøm, som Folket, og blive, som
 dette, bedre, fordi de ere Mennesker. Det kan
 undertiden synes at være deres Fordeel at for-
 hindre Sandheden; men, uden at de selv vide
 deraf, river den dem med sig. De blive med de-
 res Folk blidere, menneskeligere, visere og mere
 borgelig sindede. Det lærer hele Historien os.
 Under Neroerne fortjente neppe Romerne an-
 dre Keisere, og Brutus var maaskee den eneste
 blandt sine Stålbrodre, der virkelig vilde befrie
 Rom. For altsaa ikke at give et Folk til Pris
 for den højste menneskelige Elendighed: Tøiles-
 løshed, for at gjøre Voandet mellem Forster og
 Folk helligt, velgjørende, og til en Himlens Bel-
 signelse, maae den Blise fremme og udbrede
 Sandhed og Dyd, hindre hver Bildfarelse, ud-
 rødde

røbbe hver Overtroe, hindre eller forhale ethvert
 Udbrud af Folkets Utaalmodighed, og befordre
 Freden mellem begge Partier til Fordeel for
 Sandheden. Friheden følger da af sig selv,
 alles Frihed, Fyrstens og Folkets, og Lovens
 Rejsering. Denne Vej har den evige Sand-
 hed stædse taget i alle de Aarhundreder, vi kjende.
 Nationernes borgerlige Frihed er allerede hun-
 drede Gange forsvunden, men Sandheden aldrig
 ganske. Den syntes at forsvinde, men hvergang
 rejste den sig igjen herligere, end forhen, frem af
 sine egne Ruiner. Da den syntes at have tabt sig
 i Overtroe, og siden i den daarlige Disputeers
 Konstes labrintiske Gange, vandt den maaskee
 allermest. Saaledes knytter den stædse et Baand
 mere om Menneskene, saaledes bliver dens Ud-
 bredelse stædse almindeligere, og saaledes seer jeg
 de Tider imøde, at Menneskene, i Erkjendelsen
 af velgjørende Sandheder ville overgaae Græ-
 fterne, at de ville være ædle Mennesker og
 ikke enkelte ædle Nationer. Kast et
 Øje paa hele Europa, hvorledes allevegne Sand-
 hedens Straaler bryde skinnende frem af Over-
 troens Mørke. Hvor Undertrykkelse er heftigst,
 der

der er Modvirkningen mest feierrig. See til England, Böhmen og Tydskland. Troet Du, at de Kjeder, med hvilke man nu binder den utaalmodige Slave end stærkere, stedse ville holde? Jeg siger Dig Yngling, at maaskee inden hundrede Aar spotter Verden de Kjeder, den nu er bunden med. *) Denne Landsfrihed, denne Sandhed ønsker jeg, fordi den er Grunden, den stedse varende Grund til al Frihed. Den, lader os fremme den! Hvor er det frie Sparta? hvor Athenen? hvor det frie Rom? De ere forsvundne, fordi deres Frihed, grundet paa udvortes Omstændigheders, ikke paa Landsfrihed, ei var den rette; thi der, hvor Mennesker endnu maae være Heloter og Slaver, gives der ingen Frihed. — Frem Sandheden, Rudolph! og Du befrier Dine Medmennesker; Har Du forstaaet mig? . . . Saa hør videre! Et Samsund af adle Mennesker, til hvilket vi tre høre, har allerede for længe siden forbundet sig til at fremme Sandhed og Dyd.

*) Den gode Munk havde Ret; Tidens Strøm ren uopholdelig det største Despotie, det geistlige med sig. Antipavernes trykkende Elver have været.

Dyd. Allerede er meget Godt udrettet, meget Ondt hindret. Vi virke i Stilhed, i den dybeste Hemmelighed, saa meget godt, som vi kunne. Allevegne stræbe vi at befæste Freden imellem Kystene og Folk, eller at mægle den, naar den er brudt, og at bibringe de Store rigtige Begreber om deres Pligter og Folkets Nødtigheder. Ingen Leilighed undgaaer os til at udbrede bedre Kundskaber blandt Folket. Allevegne søge vi at opdage de Stores Forhold til hinanden, deres Planer, deres Hensigter, deres Forbindelser, for at kunne med Estertro virke til det Gode. Mange Store, endog mange Geistlige ere vundne for Sandheden. Besjælede Ergjerrighed os, saa kunde vi sætte hele Helvetien i Bevægelse; men intet uden Sandhed og Dyd besjæler os. Erindre Dig den Tid, da Göttingen sad fangen. Jeg vilde redde ham. Biskoppen af Chur drev paa hans Død, og Fredrik var allerede villig til at lade ham henrette. Dogge havde indgaaet et Forbund mod Keiseren, og jeg havde seet Documenterne. Nu truede jeg dem i en Bøns Navn, at ville aabenbare Keiseren deres Forbindelse, hvis ikke Göttingen blev befriet. Se!

saa

saar frygtfom er Lysten, saa mægtig Sandheden!
 Gættingen blev frie.

"Hvorledes? Magt skulde aldrig kunne
 undertrykke Sandheden?" spurgde Rudolph.

"Aldrig, naar Sandheden er almindelig.

"Og er den nu almindelig, min Fader?"

"Nei; men derfor skulle de Vise udbrede
 den.

"Og naar nu Magten undertrykker de Vise
 selv?"

Den Vise tier, hvor det ikke er fornødent
 at tale; og Hemmelighedens Skjul beskytter ham.
 Den Forsængelige allene river Sandheden for
 Lyset, han vil glimre med den, ikke gavnne. Tus-
 mørket er Lys, som Solen om Middagen. Vilde
 Du vel føre den, der nylig fik sit Syn igjen,
 strax ud i Middags-Solen? Den vilde blænde
 ham. Tusmørket er velgjørende for ham. Et
 hvert Aarhundrede frembringer sine store Mænd,
 og de ere just derfor store Mænd, fordi de give
 det Lys, som passer sig for deres Tidsalder.
 Være de større Mænd, saa vilde de ikke være
 store Mænd, ikke Mænd, der tjene deres Aarhun-
 drede til Stykke og Stav. Enkelte Vise gjøre
 ingent

ingen Dag; de ere kun dens Morgenrøde; men Dagen følger sikkert. Kort, Rudolph, den Vise lærer de Sandheder, som han kjender; om de ere de reueste, bekymrer han sig ikke. Som en Hensmelighed lærer han i Stilhed hvad han kjender. Folket lærer efterhaanden, erkjender om sider; og Sandheden træder seirende frem; mest fra Folket selv, ikke af de Vises Mund. Frihed er en Følge af den almindeligere erkjendte Sandhed. Imidlertid er den Vise alt gaaet videre. Han lærer atter i Stilhed nye Sandheder, følger af de første; og Folket kommer langsomt bag efter. Mennesket gaaer efterhaanden det store Maal, Fuldkommenhed, imøde; snart langsommere, snart hurtigere, som Tid, Omstændigheder og store Mænd fremskynde det.

”Saa lader os da fremskynde det til det store Maal!”

Men ikke overilende; Rudolph. En Sandhed behøver ofte Menneskealdere, før at seire over Fordomme, som ere bleve hellige for Mennesket. Hvad hjælper Magt, min Sø? Den forskaffer Sandheden ligesaa lidet Seieren; som den undertrykker den. Der ville komme Ti

der, at Fyrsten lever blandt sine Undersaatter; som en Fader blandt taknemmelige, ømtelskende Børn; at Menneskelighed og Tilfredshed give Love og holde dem. Men disse Tider ere ikke endnu. Hvor mange Sandheder maage ikke først blive erkjendte, inden Fyrster og Folk indsee, at Kjærlighed er det eneste hellige Baaud mellem dem. Nu ere Forpligtelser, som om Fiende havde indgaaet dem med Fiende, de eneste Baaud imellem Dyrighed og Undersaatter. Tilintetgjør dem ikke Rudolph; de ere nu nødvendige; de ere et Trin, der fører til bedre Visdom, til bedre Lykke. Ere de brudte og Folket river sig løs fra disse Forpligtelser, saa falder det tilbage til den Naturstandens oprindelige Naahed, hvor kun Styrke og blindt Maserie var den Lov, som Mennesket erkjendte. Lader os ikke forkaste det Gode, fordi det ikke er det bedste. Du seer Apuzenzell har løst sine Baaud, brudt sine Løfter. Hvorfor ikke før, hvorfor just nu? Sandheden åfrev Abbeden Hellighedens Maske, som det urettrykte Folk, skuffet af Munkene, ellers ærede selv hos det ondskabsfuldeste Menneske. Nu følet, nu begribet det, at Abbeden skal være mede

end

end Guds Tjener, end Præst; det indseer, at
 hans Embedes Hellighed forpligter ham til Dyg-
 der, og giver ham ingen Ret til at leve i Graads-
 ferie og Overdaad af Folkets Sveed. Noa vor
 Tilskyndelse søgte det at beskytte sig ved Forbund,
 Jeg troede, Abbeden skulde indsee, at Folket
 fortjener at skaanes; men han var ikke vis nok
 dertil, og drev det efterhaanden til det Punkt,
 hvor han ganske kunde have tabt det. Endnu
 stræbte vi at forhindre Krigens Udbrud. Mine
 Bruner vare virksomme i Nigestæderne, og vilde
 formaae Abbeden til at vise sig retfærdig mod
 Folket. Appenzellerynglingenes dristige Frem-
 fusenhed gjorde Freden umuelig. Abbedens Borge
 laae i Aske, førend denne endnu vilde see Fol-
 kets Mand. Krigen brød ud, Appenzell seirede,
 og Abbeden blev vitt, men for silde. Dog, Rud-
 dolph, jeg frygter, jeg frygter, at Appenzell nu
 vil blive ligesaa haardnakket og skivindet, som
 Abbeden tilforn, og at Krigens Lue vil udbrede
 sig over Helvetien. Hvad Tanker gjør den for-
 hovne, vilde Yngling, der nylig har brudt sine Bæn-
 ker, sig om Frihed? Han seer sig fri for Tomme
 og søler med Stoltthed, at han har Kræfter, det

ellers vilde slumre, og Tøne til at foretage alt. Hans Hjerte er i denne behagelige Følelse aabent for tusinde nye Glæder, som han forhen ikke kjendte; han stiller sig selv i Spidsen for det hele Menneskekjøn, han hader alt, som forhen undertrykte ham, og som truer hans nuværende Frihed. Orstand mod Abbeden, mod Østerrike, mod alle Store vil bryde ud i Appenzells Fjelde, og Roligheden vil i mange Aar være forsvunden. Tilfredsheden . . . .

”Nei, min Fader, jeg ønskede, Du havde været Vidne til, hvorledes de ærede den ulykkelige Abbed; hvorledes . . . .”

Fordi deres adle Anfører Rudolph ærede Oldingen. De ærede ham i Abbeden. Jea var Vidne dertil. Men jeg saae ogsaa Ynglinge, som spottede den ulykkelige, ydmygede, beskæmmede Olding. Rudolph, de ville finde Glæde i tidobbelt at gjengjælde deres Herres Foragt og Grusomhed. De ville ligesaa dybt nedtræde de Store, som de selv vare nedtraadte. De ville endog søge at havne den Erfrygt, som de ellers frivillig ydede dem. Lovene vare trykkens

De, nu ville de hade og tilintetjære Lovene, just fordi de ei kunne tænke tydeligt nok over Menneskers Forhold.

”Det ville de ikke; thi de elske mig. De ville følge mig.”

De elske Dig, fordi Du var et Redskab til deres Frihed; men, Rudolph, de ville ikke forglemme, at Du forhen har været en Storsmand. Samtyk ikke i deres Foretagender, og Du selv, deres Beljører, bliver Gjenstanden for deres Had. Imidlertid lader os gøre, hvad vi formaae. Thuring maae lede de Gamle; Du, Rudolph, strøb at tæmme Ynglingene. Jeg maae forlade eder og gaae til Tydskland. Som jeg haaber, skal Keiser Ruprecht selv komme, for at tilagge de Feider, der ulme som en skjult Ild under Asken. Kanzleren er paa Veien at blive vor. Farvel, mine Venner! Stüttingen vil sige Dig mere, Rudolph. Bliv, hvad han allerede er: Menneskenes Beljører. Lær at tie og at handle hemmelig. — Farvel!

Mincken kyskede dem alle og gik derpaa bort, ledsaget af Thuring. Stüttingen fortalte nu Rudolph

Rudolph om Samfundet for Dyd og Menneskelighed, og nævnede ham Medlemmerne. De vare faa; men Mænd med et redeligt Hjerte og et lyst Hoved. Stille og hemmelig levede de alle adspredte over hele Helveticen og Rhâtien. — Gâttingen forblev nogle Dage hos Rudolph, de skønneste Dage af dennes Liv; de vare ganske helligede Kjarlighed og bleve nydte fuldkommen. Marie fik daglig nye Indsigter, en ubekjendt Etskvaerdighed, og Rudolph forglemte i hendes Arme Appenzell, som alt andet.

Omsider kom et Sendebud fra Abbeden, som lod Rudolph bede, at han vilde komme til ham. "Edle Mand," sagde Abbeden, da Rudolph kom til ham i Sankt Gallen; "J var min Befrier, vær det endnu engang! Jeg gjorde Appenzellerne Ret, men de gjengjælde mig det til fold. Daglig lider jeg dybe Krænkelse og nedrig Spot af dem. Det er dem ikke nok, at de have nægtet mig alle mine Rettigheder; de opbidse ogsaa Indbyggerne i Zberg imod mig. See her det Brev, som de have sendt til mine Undersaatter." Gud er med os, kjære Folk. Vi have gjort lige, hvad Præster og Tyrker have

gjort ulige. Menneffene ere fødte til Frihed, og ikke til Slaverie. Frie Folk maae I vare, og ikke Slaver. Er dette ogsaa Ederes Mening, saa ere vi Eders Kamerater og Vaabenbrødre. Vi have tugtet Adelen, og I have Arme som vi. De frie Appenzeller."

Rudolph lovede Abbeden, at anvende sin hele Anseelse, for at bringe Røstigheden tilbage i Hieldegnen. Han kom i Appenzellernes Forsamling og forbausedes over de unge Mænds Ytringer. Da han talde om Abbedens hellige Rettigheder over Indbyggerne i Zberg, viiste en Appenzeller ham et Spyd og sagde smilende: Fyrsternes Rettigheder ere af Pergament, Folkets af Jern. Rudolph forestillede Ynglingene, at tilsidst vilde den hele Adels opstaae imod dem og oversalde dem. — Nu, da faae vi noget at bestille, svarede en anden. Desforuden staae der endnu alt for mange Slotte rundt om. Saa langt vi kunne see, fra Gamor af maae intet Slot og ingen Adelsmand blive tilovers. De skulle vogte Hjorder som vi, eller forlade Landet. — Og sig de Nei, raabte en tredje, saa lad dem, vise

os det Adelsbrev, vor Herre gav dem paa at
være Dagtyve, at jage, at røve, at drifke. Kun-
ne de ikke det, saa — hør med dem!

Nogle Gamle talede, som Rudolph, men liges-
ledes forgjæves. Deres Stemme blev kvalt af Yng-
lingenes vilde Skrig. Man forekastede endog Ru-
dolph sit Venkab med Abbeden. Medens de endnu
talte, kom et Sendebud fra Boraerne i Sankt
Gallen, for at opfordre Appenzellerne til et Tog
mod Thuraauer Adelen. Rudolph besvor Yng-
lingene at skænke Landet Fred. Vi ville ingen
Fred have, sagde de. Frihed ville vi have. Og
I sagde jo selv, hvor der er Store, der er in-
gen Frihed! Marmruen blussede i Fjeldegnen, og
fra alle Sider kom Bannerne sammen. Mod
Adelen! opfordret af St. Gallen! raabte de de
Kommende imøde. Gud med os! med frie Folk!
mod Adelen! Derpaa drog de nedad til St.
Gallen.

Sørgmodig vendte Rudolph tilbage, og fandt
Marie ene med Güttingens Søn, da Thåring
var i Fjeldegnen med de Gamle, for at tale med
dem om Freden. "Din Fader havde Ret,"
sagde

sagde Rudolph alvorlig, "Tigeren er løsladt, og myrder." Den næste Dag blev Himmelen rød, som af en Ildslue. Appenzellerne havde slaaet Thurgauer Adelen tillige med Biskoppen af Constanz, og nu brændte den prægtige Stad Bürglen, antændt af dem, i skrækkelige Luer.

Nobigere, stoltere ved deres Seier, og mere opbragte ved Adelen's Spot over denne Bondekrig, kom de tilbage til Fjeldene. Der blev tilfagt en almindelig Forsamling, for at handle om Freden. Thuring havde ved sin Bisdøm overbevist Oldingene om Fredens Nødvendighed. Nu besvor han Ynglingene at være høimodige og skjenke Abbeden og det hele Land Fred. Han forestillede dem, at den hele Adel i Schwaben, alle Store i Thurgau, det hele Sankt Georges Skjold vilde reise sig mod dem. Ynglingene spottede dermed. Komme de ikke til os, raabte een, saa lad dem tage sig i Agt, at vi ikke komme til dem. — Thuring kunde intet videre sige. Der reiste sig et rasende Skrig: til Helvede med Adelen! saa er Appenzells Løsen! Forsamlingen blev adspaltet og Thuring spottede man.

Rudolph kunde neppe tæmme sin Hidslighed. "Jeg stred med eder for eders Frihed," raabte han, "fordi I vare undertrykte. Men jeg har endnu et Sværd for at antage mig dem, som I undertrykke. Novere ere I, og ikke frie Mænd." Han forlod Forsamlingen med Thuring, og denne dablede ham, fordi han havde gjort den vilde Ungdom saadanne Vebreibelser.

Den næste Morgen sad Rudolph, Marte og Thuring i Skyggen af Lindene, og foran dem legede den lille Gættingen. Nu hørte man en vild Allarm op ad Dalen. De lyttede. Allarmen kom nærmere og man hørte: bort med Forræderren! — Det gjælder os, sagde Marie rolig; jeg har formodet det. Rudolph gif Appenzellerne imøde, som styrtede ind i Dalen. "Hvad ville I?" spurgde han med kold, rolig Storhed, og alle stode tause for ham. Bort med den Slave af Fyrsterne, raabte nogle Stemmer bag ved; bort med den Forræder! — "Forræder?" sagde Rudolph, og rev sit Sværd fra Siden.

Marie greb Rudolphs høire Haand. Ikke sandt, spurgde hun Unglingene smilende, I for
dre

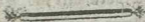
dre, vi skulle forlade Appenzell? Vi ere rede
 bonne dertil. Rudolph! Fyrsterne fordreue Dig,
 og Du smilede; her fordriver Folket Dig, vil
 Du nu være mindre rolig? Boer vor Lykke
 her? Hun lagde sin Haand paa hans Skulder,
 og Rudolph sat sit Sværd i Skeden. Vi gaae,
 sagde Marie venlig til Ynglingene. Gud give!
 vi kunde efterlade eder vor Røe og vor Ulyk-
 dighed! — Appenzellerne, som stode for Marie,
 sloge Dinene ned til Jorden.

Rudolph tog den lille Güttingen ved Haan-
 den. Thuring smilede til sin Datter, og sagde
 derpaa til Appenzellerne: Børn, vi forlade eder.
 Hadede jeg eder, saa vilde jeg raade eder at fort-
 sætte Krigen. Men jeg elsker eder, og besværges
 eder derfor: slutter Fred. — Hører ikke paa den
 Forræder! raabte de bagerste; de forreste taag
 bestammede. Marie vendte sig endnu engang om
 til Dalen, og saae sig omkring med venlige, vaade
 Blikke. Derpaa greb hun Rudolphs Haand, og
 sagde: Vi forlade min Dal. Seer Du, Ru-
 dolph, at vi tage vor Lykke og vor Rolighed
 med os? — Rudolph rakte hende rolig Haan-
 den. "Marie! hvilken Røne har jeg ikke!"

De gik igjennem Skaren, der ærbødig nadede sig for dem. Saus saae Ynglingene dem gaae bort, taledede derpaa mellem sig selv, og sendte to Appenzeller efter dem. Rudolph von Werdenberg, sagde den ene af disse. Vil Du drage ud med os, saa vælg vi Dig til Anfører. Rudolph smilede: "J ville have mig til eders Anfører og til eders Slave! Gjører Fred, og jeg begjærer intet, uden at være eders Kammerat. Min Vej løber nedad; jeg er ikke Anfører for Mordbrændere!" Disse Ord forørnede Appenzellerne, og Rudolph var endnu ikke kommen tusinde Skridt bort, førend Luen brød ud af Thürings Hytte bag Brannene. Om Aftenen silde kom de fire Fordrevne til Werdenberg. Grevinden, Rudolphs Moder, skreg høit af Glæde, da hun saae sin Førstesødre igjen. "Moder," sagde Rudolph, og førte Marie til hende, "erindrer J, at jeg engang havde været i Himlen, som Jutta sagde? See, denne Engel er bleven min Kone!" Grevinden kunde neppe slippe Marie af sine Arme, og bad sin Søn, at han stedse vilde blive hos hende. Men ikke heller Werdenberg var noget sikkert Opholdssted

sted for Rudolph og Marie. Efter nogle Dage
førte Thüring dem længere opad mod Rhin
flodens Udspring, for i de høiere Fjelde at
skaffe dem en Volig endnu roligere og mere
stjult, end deres Dals.

Ende paa den første Deel.

Da Rudolph forlod Werdenberg med Marie; førte Thuring dem langs ad Rhinfloden til Sargans, og bag Sargans stedse højere op imellem Klipperne, hvor Thuring kjendte alle Veie. I en Hytte, hvis Indvaanere hørte til Klosteret Disentis, hvilede de om Natten, og den næste Morgen gik de over den forreste Rhinstrøm. "O! Marie, Marie! disse Klipper vil Du bestige?" spurgte Rudolph ængstlig, da de uhyre Fjelde ved Thusis laae foran dem. — Kjerlighed vil jævne dem for mig! svarede hun smilende; desuden har jeg allerede bestøget dem før uden Dig.

Stedse blev Stien steilere, stedse Egnen skrækkeligere, stedse Klipperne frygteligere. Nu gik de ved Munden af en dyb Afgrund paa en smal Stie langs med en steil Klippe, der reiste sig uoversætelig højt i Veiret; derpaa drejede Veien ned i et Svalg mellem

Klipperne, og de syntes at staa ned i den mørke
 Lyst Nat. Marie fortalte med vennehuld Gudbed
 den udmartede Dreng om den Egn's Skjønhed,
 som de skulde boboe; og Drengen spurgde hund
 drede Gange: Kommer det nu snart?

Endnu engang modtog en gjæstfri Hytte
 dem om Aftenen, og den næste Morgen nærmede
 de sig den bagerste Rhinstrøm. Allerede langt
 borte hørte de den Braagen, hvormed den
 her falder fra de ubore Klipper ned i Dybet.
 Snart suser den, sammenpresset mellem snevre
 Klipper, snart styrter den ned fra disse, og river
 Stene og Træstammer med sig i de skumvende
 Bølger.

Stedse stige de højere op paa Fjeldene. Smalle,
 vaklende Bræder, der laae over ubore Afsænde,
 vare de farlige Veie, de maatte vandre. Under
 dem brusede Vandfælde, der rordnede fra Klippe
 til Klippe, og opløstes i hvidt Skv. Saaledes
 gik de de krumme Veie over Høje og gjennem
 Guler. Omfider saae Thuring, som viiste de
 andre Veien, smilende tilbage, og Marie kastede
 sig i Rudolphs Arme. Nu ere vi der, saade
 hun, i Nøiighedens, Kjærlighedens og Lyksalighedens

Volig.

Helig. Finde vi ikke her Noe, saa finde vi det ingensteds paa Jorden! — Rudolph ilede nysgjerrig videre. Han saae gjennem de to Klipper, som dannede Indgangen, intet uden steile, spidse Klipper, der stode ved Siden af og oven over hverandre. "Her?" spurgte han, og saae paa Marie. Hun smilede, og bad: Lad mig vise ham Veien, Fader! Nu steg hun med Møje op mellem to Klipper og forsvandt i en ubemærket Hule. Rudolph fulgte hende, men hun var forsvunden. "Marie!" raabte han ængstlig i den mørke Midnat, som omgav ham. Hun svarede ham ikke. Men med eet blev det lyst; Marie kom tilbage med en brandende Fakkell i Haanden, og Grotten skinnede som Krystal. Drengen streg højt af Glæde. Marie trykte sig til Rudolphs Bryst og slyngede sin ene Arm om ham: Lad os gaae, min Rudolph, vor Lykke og enhver Ulykke imøde! — De gik igjennem lange krumme Gange, snart nedad, snart opad. Snart præssede Klipperne sig sammen, som om de vilde tilslutte Veien; snart udvidedes igjen Grotten, saa Fakkelen ei oplyste Beggen. Her hang Taget i Tapper dybt ned; hist steg det igjen saa højt

i Bæret, som om Gulvet var i Jordens Midde-
punkt. Her blev det understøttet af store Steen-
støtter; hist var en stor, frie Hvelving. Med eet
gik Marie hurtig omkring tre Viller og kastede sig
ned paa en Steenbænk. Veien ophørte her, Klip-
pen var tilsluttet. Nu, Rudolph! hvor er Ud-
gangen? — Han søgte der smilende, og fandt
den ikke. Marie lagde sin Haand paa en Steen
i Klippen; Klippen sprang op, og hun laae, om-
straalet af det klareste Solskin, i Rudolphs Arme.

Han holdt Marie i sine Arme; og hans
Blik sloj munter omkring i det blide Opholds-
sted. Af en skyggesfuld Skov traade Gæstgænger
frem; og Rudolph, som alting forekom at være
Ergyllerie, raabte: Gæstgænger!

Her var en skøn, stor Slette, rundt om her
grændset af stejle, takkede Fjelde, som vare utilgæng-
elig selv for Steengeden. Ved den nordlige Side
af Sletten laae nogle simple, bekvemme Hytter,
mellem smilende, med herligt Kløver begroede
Høje; og en liden Skov af Frugttræer strakte
sig ned ad Klipperne i en lys Dal. Diader af
høje Linder og Grantræer omgave Klipperne
paa den anden Side. Det hele syntes at være

en fortryllende Have, fuld af Enge, Kornmarker, flygæfulde Gange og aabne Blomsterbede; gienem disse udgjød sig, fra Klippen af, en Bøl, og dannede paa den anden Side en stor Park, som havde sit Ufløb imellem Klipperne. Rudolph gik mellem Gåttingen og Marie, neppe sig selv bevidst, fremad. Midt paa Sletten, under det tykke Skygge af mange Lindetræer, paa en grøn Plads, hvorhen alle Gangene paa dette enlige Sted løbe, blev han staaende, og raabte med Tænder i Djnene: "Jeg er i Paradis med Englene i Himmelen!"

Allerede for adskillige Aarhundreder siden, sagde Gåttingen, har denne Bjergryg været et Tilflugtssted for den ulykkelige Reiskaffenhed. Det tilhører Klosteret Disentis. Ingen kjender den eneste Indgang uden Abbeden i Disentis, Pater Anton, Thuring, vi og endnu nogle ædle Mand. En from Eremit, som boede i lang Tid i Grotten, opdagede dette fortryllende, rolige, utilgængelige Opholdssted, og skienkte sin Ven, Abbeden i Disentis det, da han nærmede sig sin Død. Efterhaanden har Stedet faaet dette Udseende. Fromme Klosterbrødre have bygget Hvytterne,

terne, anlagt Haverne, dyrket Markene. Den sidste Munk, som borde her og vogtede Qvæget, er først død for saa Dage siden. Hise ved Klippen er hans Grav. Dette var det Tilflugtested, hvorhen Thuring flygtede med Marie; og her forsamler sig ogsaa vort Samsfund for Menneskelighed og Dyd. En Dør, beklædt med Stene, skjuler Indgangen for enhver, der endog finder Vej gennem den mørke Grotte. Her, hvor Naturen er saa blid, mild, velgjørende og frugtbar, boer den uforstyrrede Fred. Dette, Rudolph, være Din Bolig med Thuring, Marie og min Søn. Her ville vi arbejde for Fred, Sandhed og Menneskeheld. Herhid naae ikke Menneskenes Hænder; her brydes Vældens ødelæggende Bølge. Vær velkommen hid, min Broder, min Søster Marie, i det reneste Venkabs Bolig! — Han kastede sig i begge Arme, derpaa førte han Rudolph ind i Hytten, omkring hvilken en liden Hjord af Køer og Saar græssede mellem de fede Høje. — See, mine smaae Forretninger! sagde Marie. Rudolph traade ind i Hytten, og fandt i et stort Bærelse en Forretning paa alle Selskabets Medlemmer; et Skab

fuldt

fulde af Skrifter: Forhandlinger mellem Korfker og Kolk; de tilforladeligste Efterrættninger om alle merkverdige Tildragelser; de fortrinligste Munskeordener og Universitetets fuldstændigste Narbøer; Afkrifter af de hemmeligste Documenter; Planer til at befordre Menneſkeheld; Skrifter af de viſe Lærere, ſom havde ødelagt det Romerſke Tyrani. Han forbausedes over de Skatte af Kundſkaber, ſom her laae ſkulte, og kunde neppe holde ſig fra ſtrax at kaſte ſig over dem.

Da indſaae han, hvorledes Munken af Diſens ſig fik alle Hemmeligheder at vide. Et ſtort Kabinet, ſom var hult i Klippen, indeholdt de hemmeligſte Papper, alle ſtore Hoffers, især det Romerſke Hofs Narbøer; og næſten hver Dag ankom nye Efterrættninger fra alle Helvetiens Gane og fra de omliggende Lande. Snart var det iſen Korfamlings Dag mellem diſe rensomme Klipper. Kun ſaa, men længe prøvede Medlemmer af Samsundet, næſten alle Diſcipul af den gode Munk, kom ſammen her. De tre Brødre Friherreerne af Nidgung, Grev Johannes af Sax, nogle Almueforſtandere fra de omlig-

øvsliggende Steder og nogle vedelste Munkes og
 Abbeden af Disentis. Man forelæste Esterret-
 ningene, og affkrev nogle, for at meddele de øvrige
 Medlemmer dem, der eengang hver Maaned for-
 samledes i den radsomme Dal mellem Klipper-
 ne ved Landstaden Trunz. Dervaa talte man
 om Midlerne til atter at bringe Rolighed tilba-
 ge, især hos Appenzellerne, fra hvilke der indløb
 skrækkelige Esterretninger. De havde trængt fremt
 over Rhinen, og hele Bregenzers Stoven havde
 hyldet dem og Friheden. Paa Appenzells Dørfør-
 dring reiste sig alle til Frihedens Forsvar. Borg-
 gene i Valgau, i Hertskabet Feldkirch, i Grevskabet
 Pludenz vare opbrændte. Med Samme Klage
 flygtede Adelen med Kone og Børn for de utæn-
 melige Unglinge fra Appenzell. Blod udgød de
 just ikke, thi Folket slog sig til dem; men Lover-
 ne opløste sig efterhaanden ganske. Reiene blev
 usikre; og Jordene, Agerdyrkningen forsomt, da
 Folket stedse vankede bevæbnet omkring. Øster-
 rige var en rolig Tilskuer, fordi det glædede sig
 over, at de Store bleve ydmygede; ikke heller
 vilde det væbne sit Folk mod Friheden, thi
 det frygtede for samme.

Vater Anton skrev fra Todsland: Han haabede at Keiseren vilde selv komme til Sveits, for at gjøre Ende paa Feiderne. Overhovedet vare hans Esterreeninger behagelige. "Sandheden," sagde han i sit Brev, "frembryder paa tusinde Steder reen og klar. Gyfster, Adelsfolk og Gjeistlige, alt forener sig, for at fordre af Keiseren en Forbedring i det geistlige Overhoveds Sæder. Et frygteligt Uveir trækker op fra alle Kongeriger mod Overtroen. Den Tidspunkt, vi saa længe haabede, er forhaanden. Det geistlige Tyrannie bliver rystet i sine Grundvolde. Vær ubekymret; Sandheden maa seire. Den tredie Dage er valgt i Pisa. Alle tre forbande hinanden. Og Folket lærer nu, at Belsignelse og Forbandelse af en Dødeligs Mund er en Gudsbespottelse. De tre Dager styrte selv deres Throne."

Dette Brev opfyldte alle Samsfundets Længsler med en reen Glæde. Nu bleve de Forholdsregler aftalte, hvorefter man i det mindste vilde forhindre et Oprør i Hoj Nødkien. Alle beklagede sig især over Grev Henrik af Wiedenberg og Biskoppen af Thur, som behandlede deres Under

saatter

saatter med stor Foraat og Strænhed. Dog var der endnu steds Høab, at det ei vilde komme til aabenbar Unighed. Greven af Sax bad Abbeden, at han endnu vilde stoffe ham et Par dyrtioe Munkke, som kunde undervise Landalmuen i hans District; og Christnaen tilbød sig at undervise dem. Alle forlode nu Klippen, og Rudolph blev ene med Marie. Selv Tharina havde begivet sig ned i Fjeldegnen til Bønderne, og Christianaens Søen gik med Greven af Sax, for paa hans Borg at blive opdraget af slem Mennesker.

Samsundet for Menneskelighed og Død stræbte nu at udbrede i hele Høj Rhätien Oplysning og Sandhed, Kjærlighed til Noe og til Lovene, og at forekomme at de Adelige, især Kastellanerne paa Grev Henrik af Werdenbergs Borge, Guarndowal og Wärsenburg, ikke undertrykte Folket. Virkselig vandt man hundrede blandt Folket, der vare virksomme for Rolighed og Fred, og blandt Adelen mange, der meget vel indsaae, at al Regjering grunder sig paa Folkets Kjærlighed, og at alt Tyranni omsider leder til Oprør. Imidlertid varede Appenzells Krig med Öttrrige og Adelen i Thurgau endnu. Appenzellerne stode ved Grund-

sen

sen af Tyrol, og intet Foretagende var for stort for deres Mod. De skrev hjem til Appenzell: "Gud er med os og Friheden; derfor ville vi bringe Frihed til Tyrol. Ogsaa der sukker Folket i Tyranniets Lænker. Enhver blandt eder, der elsker Krig, Frihed og Mennesker, han komme os og Tyrolerne til Hjelp. De vente os, Gud og Friheden med aabne Arme." Nu bleve nye Bannere udskevne i Appenzell, som derpaa drog deres Brødre til Hjelp. Ved Landeck slog de Hertugens Hær og trængte ind i Tyrol, hvor Indbyggerne modtog dem med aabne Arme og svore dem at være Appenzeller. Et Sendebud, som bragte dem Efterretning om deres Fædrelands Fare, kaldte dem igjen tilbage over Rhinen. Triumpherende vendte de tilbage til deres Fjelde, og bære erobrede Bannere, Rustninger og Bytte med sig til Skue og Tillokkelse for alle Bønder, over hvis Marker de drog. De øvrige Ynglinge i Appenzell og Landsfolkene omkring i Egnen hægte deres Bedrifter, og brændte af Begjærlighed efter den samme Ære.

Appenzell blev et Tilflugtssted for alle Urolige i Landet, som vilde unddrage sig Lovene.

De vægrede sig for at betale Rettigheder og Afgifter, og opfordrede alle Omkringsboende at gjøre det samme. Vort Sværd, sagde Appenzellerne ved alle Forestillinger, er vor Lov, og vor Hjelde vor Overhoved. De drog paa nye mod Adelen i Thurgau, ødelagde dens Godser, og opbrændte Slotte og Stæder. Nætterne blev oplyste af Appenzellernes Luer. Mile langt kunde man følge deres Tog med Dinene, da blussende Luer betegnede deres Vej. Fire og tresindstyve Stæder og Slotte vare i kort Tid rædselsfulde Afkæobe og Appenzellernes Sejers-Tejn.

Omsider lykkedes det Rudolph og Pater Anton at bevæge Ridderordenen af St. Georgs Skjold til at reise sig imod Appenzell; og paa samme Tid kom Keiser Ruprecht til Costanz, es-terdi han vilde afholde Ridderordenen fra at gjøre mere, end bruge Trudsler. Sendebud fra alle Partier mødte i Costanz for Keiseren. Freden blev sluttet, Appenzeller-Forbundet ophævet, Arbeid Runo igjen indsat i sine Rettigheder, og Undertrykkelser forbudne. Appenzell antog Freden *), fordi det frygtede for Keiserens Magt; men det

hadede

*) 1408.

hadede den, og blev endnu stedse ødelagt af Krigs- og Oprørs-Aanden. Hertug Fredrik sluttede en Vaabenstilstand paa to Aar; og imidlertid beholdt Appenzell Rhindalen.

Keiseren døde. Rudolph gik til Abbed Kunno til St. Gallen, og overtalede ham til et Forslig med Appenzell. Derpaa gik han ind i Fjelds-egnen, og traade ind i Almuens Forsamling. Alle forundrede sig over at see ham paa nye blandt Fjeldene. Rudolph begyndte: "Edele Folk, jeg har i min nærværende Eensomhed med Forbauselse og Beundring hørt dine store Foretagender, og tusinde Gange med Stolthed sagt: Blandte dette Folk levede jeg, og var dets Ansøer. Men, kjære Mand og Brødre, ofte, naar mine Venner med Gyfen og Afsky saae de Mord-Luer, der stige op af de brandende Stæder, de Skarer af Ulykkelige, der uden Huuslye, ligesom Dyrene, vilde farende vankede om i Bjergene, og forbandede eder, ædle Mand, da sagde jeg ofte: Appenzell seirer, for at lægge Grundvold til Freden; Appenzell kæmper, for at blive Helvetiens Belgier. I skjænkede Freden, men den syntes at være Eder afsvungen. Skjænk den nu paa nye, og frivil-

feivillig. Abbed Runo ønsker en sikker Fred med Eder, og sender derfor mig til Eder, I frie Mænd. I ere mig endnu Tak skyldige for min Tjeneste; skænker Abbeden Fred, og jeg er belønnet."

Man samlede sig omkring Rudolph, man trykkede hans Hænder, og Freden med Abbedens blev sluttet paa Stedet.

Appenzell gav ham en billig Skat, men Regjeringen beholdt den selv. Abbeden maatte være tilfreds, da han var uden Beskyttelse.

Hertug Fredrik havde regnet paa, at Abbeden skulde hjælpe ham at gjenerobre Rhindalen. Nu lod denne ham sige: at han ved Rudolph von Werdenberg var forliget med Appenzell. For første Gang efter flere Aars Forsøg, blev Hertugen igjen erindret om den forhadte Rudolph, der paa nye tilintetgjorde een af hans Planer. Fredrik efterforskede, hvor Rudolph levede. Man vidste intet at sige om ham, uden at man nu ofte saae ham hos Greven af Sax, hos Frøherrerne af Rhuns, og overalt i Forsamlingerne i Rhætien. Hos Sax og Rhuns? sagde Fredrik forbitret, nu kan jeg forklare mig, hvor

hvorfor osaa disse ere mine Fiender! — Greverne af Sax og Friherreerne af Rågus havde med uretfærlig Standhaftighed modsat sig Hertugen, da han vilde gjøre nogle Anordninger, som skulde have trykket Landmanden.

De Store, der saae deres Ansæelse Dag for Dag mere at vakle, forenede sig nu nøjre med hinanden, og Biskoppen af Thur, der levede i Uenighed med Rågus, søgte at vinde Fredriks Venkab. Fredrik blev forundret, da han hørte Biskoppen tale om Rudolph. ” Denne Rudolph, denne fordreyne Werdenberg er det, der gjør alle Undersaatter oprøiske mod deres Fyrster. Først levede han i Appenzell og indgjød Landmanden Lyst til Grusomhed og Oprør. Da de fordrevede ham, søgte de ikke vilde være hans Slaver, flygtede han til Bjærgene; og nu udbreder han her blandt Landmanden den samme Oprørskaand. Fra Almue til Almue sniger han sig omkring, snart som Munk, snart som Pilgrim; eller ere disse endog hans udsendte Oprørsstiftere? . . . Han sidder hos Bønderne, trykker deres Hænder, fortæller sin Skjebne og bringer dem derved alle til at sælge de Taarer. Endog mange af de Adeliges Hjerte har han

han allerede vundet. Nu begynder han lidt efter lidt at tage Masken af. — Han modsiges offentlig vore Fogder, og beskytter Folket i sine indbildte Rettigheder.”

Og hvor opholder han sig?

”Det veed ingen. Grev Henrik von Werdenberg har allerede i adskillige Aar eftersporet ham og hans Kone, og har intet faaet at vide.”

Hvem har han ægtet?

”Werdenberg siger: en Livegen fra et af hans Godser, som er flygtet med sin Fader til Appenzell. Der har Rudolph seet hende, og for at vise Adelen sin Foragt, taget en Livegen til Kone. Engang har Grev Henrik haadt hende i sin Magt paa Sargans, som en Svøbe for Rudolph; men hun slap ham af Hænderne. Et Skare af Bevabnede har bortført hende om Natten. Troe mig, naadige Herre, Folkets Mand er langt fra ikke saa farlig, som denne Rudolph ene, den usportsligste Fiende af alle Forster.”

Birkelig havde Rudolph i sin Hidstighed over en Umenneskelighed, som en af Biskoppens Fogder havde begaaet, atter truet ham i dunkle, meget betydende Udtryk. Man begyndte at gaae

paa Spor efter ham. Lige til Klippen forfulgte
 Spionerne ham. Men, naar de stige over, saa
 var han borte. Grev Henrik, som endnu ikke
 kunde glemme den fortryllende Marie, havde
 selv ladet sig bringe til det Sted, hvor Rudolph
 stedse forsvandt. Men han saa, hvor højt han
 end steg, aldeles intet Spor af Mennesker. En
 Dag lurede han paa Rudolph og saa ham onde
 sider gaar ind mellem Klipperne. Han fulgte
 ham, og saa med Værgelse at Rudolph atter
 blev borte. Indgangen til Grotten laar nemlig
 ganske skjult bag en Klippe og var tilgroet med
 Buske.

Nu bleve Biskoppen og Grev Henrik endnu
 ivrigere i at efterspore Rudolphs Bæie, thi selv
 Hertug Fredrik bad dem, ikke at slippe ham af
 sinene. En Tildragelse, der indtraf ved denne
 Tid, gav ham Anledning til denne Bøn.

Hertug Fredrik brød ind i Rhindalen med
 en stor Hær, for igjen at erobre den tilbage;
 da nu hans toaarige Vaabenstilstand med Appen-
 zell var udløbet. Rudolph var just den samme
 Dag — Juntas Dødsdag — med Gættingen i
 Rhine

Rheinegk, og, omringet af de gode Borgere i Dalen, glædede han sig over deres trofaste Kjærlighed. Nu kom et Bud og forkyndte, at den fiendtlige Hær rykkede frem. Rudolph raadede Rheinegkerne at overgive sig til Hertugen. "See, sagde en gammel Mand, og pegede paa den forfaldne Borg, der boede I engang og var vor Fader. I forlod os og Ederes Fædrene Borg, for at være fri. Ogsaa vi ere frie og vilde blive det." — I det samme Ojeblik kom firetusind Appenzeller til Rheinegk og leirede sig paa Højene, foran Staden, som om de vilde angribe den fiendtlige Hær.

Imidlertid bære Borgerne deres bedste Gods hen til Fjeldene, og dreve ogsaa deres Hjordet derhen. Rudolph forbausedes, og yntede om deres Forhavende. Han ilede endnu engang op paa sin Fædrene Borg, traade hen paa det Sted, hvor han som Dreng saa ofte havde staaet, og saae ned i Dalen. Just salde Marked paa, og det forekom ham, som hans Fars Fædres Skygge omgave ham. Med eet brød Jiden ud i alle Huse i Rheinegk *); og Koner og Mand med
brants

*) Dette skede i Aaret 1410.

brændende Fakler kom op paa Vorgen. "Efter Berdenbergerne," raabte en Olding, "skal her ingen Stormand mere boe! I disse Sale levede engang gode Menneſter; de ſkulle ikke vanhelliges af Djaevle. Stikker an!" Hurtig ſlog Luen ud af alle Sale, og Rudolph blev ſlaet ud af den brændende Borg. Appenzellerne vendte nu om og droge med alle Indbyggærne i Rheinegk, Oldinge, Nand, Qvinder og Børn op ad Bjeldene.

Da Hertugen ſaae Staden brænde blev han vred, og ſvor at tage den ſkrækkeligſte Hævn over Ophavsmændene. Han ſatte efter Borgerne. Fra Højene af raabte diſſe til Hertugen: Hævn for Rudolph von Berdenberg! Den næſte Dag fik han at vide, at Rudolph ſelv havde været nærværende ved Iſdebranden i Rheinegk. Han ſjalvede af Vrede og ſvor at ødelægge ſin blitrefte Fiende.

I hvad det end koſter, ſagde han til Rudolphs Fiende, Grev Henrik, i hvad det end koſter, vil jeg have Hævn over denne Rudolph. Henrik lovede at ſkaffe Hertugen den. Vel havde Rudolph ſjenket ham Livet; men Kølſen af hans Uværdighed, ſom Rudolph ſaa levende havde fremkaldet hos ham, den kolde, ſønderknusende

sende Foragt, hvormed denne behandlede ham, og skjenkede ham Livet som en ubetydelig Bagatel; saa mange af hans Borges Udelæggelse, som han tilskrev Rudolph; alt dette havde forøget hans Had mod Rudolph; og han ønskede at see ham saa dybt ydmyget for sine Dine, som han selv havde været ved Sargans, for da at kunne gjengjælde den Foragt, han der udstod, med noget Spot. Nu havde han ydermere den Udset, ved sit eget Ønskes Tilfredsstillelse ogsaa at tilfredsstille Herrugens Ønske. Tillige opvaagne hans vellystige Begjerlighed paa nye, og skildrede ham Besiddelsen af den skønne Marie saa fortryllende, at han uden at forsamme noget Djeblik strax vilde vove sit Foretagende.

Han reed til Greven af Sax, Rudolphs Ven, for af ham at udfritte dennes Opholdssted. Ganske naturlig faldt Samtalen paa Rudolph. Greven af Sax taug. Men Slotsmunkene overøste Rudolph med Lovtaler. "Jeg kjender intet ædler Par," sagde han, "end Rudolph og hans Marie. Allerede for fire Aar siden, i Begyndelsen af Eders Bekjendtskab, har jeg seet Marie her. Den Gang var hun kun en skøn
Rosen

Rosensknop; men nu er hun den fuldkomne ud-
 sprungne Rose, med alle qvindelige Yndigheder.
 Hvilken stolt, ædel, fuldkomne, kongelig Fi-
 gur, og blid Mildhed i de hulde Blik! De
 friske Ungdoms Yndigheder, indhyllede i den sømme
 Kjarligheds udtrykte Billede, den reneste Uskyldig-
 hed og den inderligste Omhed trone i eet og same
 me Dje." Grev Berdenbergs Hjerte brandte ved
 denne Beskrivelse over den yndige Kone. Ja,
 tænkte han, saaledes var hun som min Fange!
 og hun havde nu været min, hvis ikke denne
 vilde, stolte Rudolph havde røvet hende fra mig!
 Om Rudolphs Opholdssted kunde han intet faae
 at vide. Munken, som han tog afsides, for
 at tale med ham om Marie, vidste intet der-
 om. Det Haab, engang at bortføre Marie
 paa en Reise til Greven af Sax, forsvandt nu
 ogsaa. "Saa vidt jeg kunde see," sagde Munken,
 tog Marie for stedse Afsked fra min Grev.
 "Jeg forskrakkedes derover, thi, Herr Grev, blot
 Synet af denne Kone er Himlen. Tro mig,
 Rudolph er lykkeligere end Keiseren!"

Som jeg haaber, ikke ret lange meer!
 tænkte Greven; hans Opholdssted kan dog ikke
 være

være usynligt, Kan han finde det, saa maaske enhver kunne finde det. — Fra nu af omringede Henriks Spioner Klippen; men stedse vare deres Efterforskninger frugtesløse. De saae Rudolph stige op, fulgte ham og — horte var han. — Efter Indgangen til Grotten at slutte, syntes den saa snæver, saa lille, at den i det højeste ikkun kunde beskytte et Menneske mod Regnen; thi lige over for den dannede strax Klippen en Væg, og man maatte allerede ved de første Skridt trænge sig frem mellem store Stene, som aldeles tilsluttede Indgangen, og som kun den der kjendte Veien, kunde styde tilside. Kort, den heldigste Kunst havde spærret Indgangen for enhver, som var fremmed her. Derfor uden blev den holdt omhyggelig skjult. — De øvrige Medlemmer af Samfundet kom sjelden, og stedse kun om Natten. Rudolph allene gik Veien oftere, end de andre, og undertiden om Dagen.

Berdesberg spurgte forsiges de omkringboende Herder, om de i disse Klipper ikke kjendte et skjult, ensomt Sted, der fordom havde været bebøet. Rudolph fik snart Underretning om, hvad

Hvad en fremmed Ridder saa omhyggelig spurgde
 om. Han lagde sig paa Luur i en Busk, og saae
 til sin Forbauselse Grev Henrik. Strax listede
 han sig til nogle Livegne fra Disentis, som ar-
 beidede i Nærheden; og de fulgte ham ajerne paa
 hans Bink. Naar traade han frem af Busken og
 gik hen til Berdenberg, der sad paa en Steen,
 og der, i det han fik Dje paa Rudolph, vilde
 skjule sig. "J er Henrik af Berdenberg!"
 sagde han koldt og bittert, "Greve, J on-
 skede gjerne at vide, om her ikke i denne Egn
 gives et skjult, eensomt Sted, og om dette
 ensomme Sted ikke er beboet af en uskyldig
 Kone, som J kunde bortføre og gjøre uheldig!
 Ikke sandt, Skurk, jeg har gijret Din Hensigt?"
 Henrik skjæbde, og Tilstaaelsen læste man i hans
 dørblege Ansigt.

Grev Rudolph, begyndte han skjælvende,
 jeg besvarger Eder ved Eders Kone, ved Eders
 Kjærlighed til hende. Spar mig anden Gang!

Rudolph betraaede ham længe med forag-
 telige Blik. "Elendige," sagde han endelig,
 "Dit Liv er altid sikkert for mig. Endog Din
 Villie skal Du have . . . ! Vinder ham Hen-
 denne

farne paa Knagen!" Bønderne bandt Henriks Hænder fast sammen, og Rudolph slog nu hans Visir ned, løste Skjærset af ham og viktede det om Hjelmen, saa at han ikke kunde see.

For Guds Skyld, Rudolph! hvor skal jeg hen? hvad vil J? — Rudolph tog ham skiltende ved Armen og førte ham først omkring i Marfen, for at bringe ham i Bilerede, derpaa over Klipperne hen til Grotten. Her stød han Stenene fra hinanden, lod ham staae og antændte en Fakkell. Nu førte han ham igjennem Gangen i Klippen, aabnede Dørren og lukkede den igjen i efter sig. Marie ilede ham imøde. Rudolph vinkede laant fra til hende, at hun skulde ste, og hun kom stille, og fuld af Forstrækkelse over dette besynderlige Syn, nærmere. Nu løste Rudolph den skjælvende Greves Hænder; derpaa indskuttede han Marie i sine Arme, og saaledes omfavnet af hende, trykkende hende til sit Bryst, hød han ham tage Hjelmen af.

Grev Henrik gjorde det, og saae nu den eneste, yndige og venlige Kone i sin mest forhadte Fiendes Arme. I sin fulde Skjønhed stod hun
der,

der, i en tillokkende Dragt, ganske efter hendes egen Smag; thi Eensomheden tillod hende enhver Paaklædning. I Dag hang hendes lange, brune Løkker over Skuldrene og slagrede ned til Beltet. En Blomsterkrands var flettet mellem Løkkerne om Panden. En let Klædning af fint Lærred, som et sort Belte holdt sammen, omsluttede tæt hendes smukke Liv, og hang i Folder ned til Fødderne. Saadan en Kont havde Henrik aldrig seet, og dog vovede han ikke at slaae Dine op, saa ydmyget var han ved Rudolphs Havn.

Marie spurgte halv angstlig, kjære Rudolph, hvem er denne Mand? — "En Elendig, en Kover, en Nederdrægtig! og for med et Ord at udtrykke hans Skændsel: Grev Henrik af Werdenberg! han ønskede at vide, hvor jeg boede med Dig, fordi han havde lyst til at quæle sine Dine med Dine Indigheder, min Elskte! Lad ham det nu, den Elendige! Seet her, du Umeiseste! Seet her, hvad Du her seer, er mit! Følg mig! Det er min Hytte, hvor jeg boer med Marie; her, hvor Du staer, er det Sted, vor Kjærlighed, vore Glædes-Taarer, vore Omsavnelser have

helt

helliget. Bover Du ikke at kaste Dine vanhellige Blik paa denne kyndste Kone? Eller har Frygten for mig uddrevet dine onde Lysters Djævel? Hvorfor tier du? Kan ikke din Tunge frembringe et eneste af de Smigrerier, hvormed du ellers besnærede Uskyldigheden? See her, du elendige Menneſte! denne Kone i Uskyldighedens ungdommelige Ynde, denne Kone, med den ædle, skønne Skabning, er min!" Han vilde omfavne Marie; men hun flød sig ud af hans Arme, og sagde med et bedende Øjekast; Rudolph! Din Spot er grusom! o, jeg beder Dig, hør op!

"See Menneſte! denne Kone, hvis Medynk du i denne elendige Skikkelse oppækker, og som beder for dig — denne Kone vilde du gjøre upækkelig! I disse Dine har du villor udslukke Uskyldighedens hellige Ild, og i det Sted antænde Bøllystens svage Blus; hos denne ædle Skabning vilde du udlette det Frie, det Stolte i den skønneste Selvsøttelse, Følelsen for Dyden, og besmitte hende med Bøllystens Færdhed! du Djævel! du Forsører!"

Rudolph, jeg beder Dig, hvis Du har mig kjær, saa hør op!

"Endnu ikke! — Werdenberg! hvorfor tier I? Hvorfor staaer I der saa fortabt? I, den rigeste, den mægtigste Ridder? Føler I nu, hvad en ond Samvittighed er? Seer I Dydens Frihed, dens Stoltthed, og Lasternes Foragtelig-
hed! . . . Werdenberg! jeg tilgiver Eder endnu engang. Men hvorfor er I min Fiende? hvad gjorde jeg Eder? Her lever jeg ubekjendt og fattig; kun denne Rone, kun Følelsen af min Godhed, er endnu min. Hvorfor vilde I røve mig det eneste, jeg har? Tal, hvad gjorde jeg Eder, at I efterstræber mig?"

Herr Greve! begyndte Marie venlig; jeg beder Eder, forfølg os ikke mere. Vi have intet, uden vor Kjerlighed for hinanden; gjør os endnu den Fornøjelse, at vi kunne tænke paa Eder, som paa vor Ven. Herr Greve! vær min Rudolphs Ven.

I Begyndelsen stod Grev Henrik tankeløs og havde ikke nogen Følelse, undtagen for den dybe Fornedrelse, han udstod. Han var alt for forvirret til at kunde frembringe et eneste Ord, og kun
havne

Høvnaferrige Anslag foer ham hurtig gjennem Hovedet. Da Rudolph saa pludselig forandrede Tønnen, og gjorde ham Vebreidelser; da Marie endogsaa begyndte at bede ham, at være Rudolphs Ven: da opvakte paa een gang — ikke Følelsen af hans Uret — ikke Venfkap for Rudolph — maaskee kun en haastig Følelse af det, hvorved han kunde formindste sin ydmygende Forlegenhed, i sin Sjæl. Han kastede sig for Marias Fødder, og sagde: jeg har fornærmet Eder, ædle Kone. Tilgiv mig; og dersom det er Eder om at gjøre, i Eders Himmel at have en Ven mere, saa har Eders Vedsmodighed erhvervet Eder den. Forglem, Grev Rudolph, hvem jeg var, og tænk herefter kun paa, hvem jeg skal vorde! Jeg beder Eder, Greve, før mig tilbage! Engang vil jeg igjen bede Eder at føre mig hid, naar jeg er værdigere til at lade mig see for Eders fornærmede Kone. Han kastede nu igjen et Blik paa Marie, der med sin blide, medlidende Venlighed stod for ham. I dette Djæblif var ingen Tanke om Vellyst i Grevens Sjæl. Kun Uvilfredshed med sit Foretagende, som han selv troede,

troede, men i Grunden med den beskæmmende Forsætning, hvori han havde været.

"Lad os nu gaae," sagde Rudolph koldt. "I hvordan det end gaaer, Greve, saa efterstræb mig ikke mere! Jeg bad ikke gjerne endnu engang drage Sværdet. Kom, tilfæt Bisitet; jeg vil binde for Eders Dine." Greven udbad sig, at han maatte lade ham gaae tilbage uden at være bunden for Dinene. Rudolph afflog det koldt, og førte ham igjen tilbage til det Sted, hvor han havde bundet for hans Dine. Grev Henrik omfavnede Rudolph, det vedblev at være meget kold, og søgte med Dinene den Veie, han kunde være kommen. Rudolph sagde smilende: "I finder ikke Veien, Grev Henrik." Endelig gik Henrik beskæmmet og forvirret bort. Tre Dage skjulte han sig paa sin Borg. Han kunde ikke blive Herre over den Uvillie, han følte mod Rudolph, og som han i de første Dage søgte at undertrykke. Ogsaa hans Begjærlighed til Marie opvaagnede paa nye, og han svævede imellem den Beslutning ikke meer at forfølge dem og Tilskyndelserne af den mest brandende Bøllst.

Rudolph levede med Marie i Modellen af den højeste Lyksalighed rolig paa sin eensomme Klippe.

Klippe. Ofte kom nu Samsundet for Men-
 neskelighed og Dyd sammen. Glade Udfig-
 ter i Fremtiden opmuntrede alles Hjerter,
 naar de saae Sandhedens Fremskridt i Hjeldeg-
 nen ved Rhinen. Rudolph gif Tid efter anden
 til Appenzell, og vedligeholdte Freden imellem
 de urolige Bønder og den gamle døende Abbed
 Runo. For sidste Gang saae han denne udtæret
 og bleg ligge paa sit Leie. Dmt rakte Oldin-
 gen ham sin Haand og sagde: at jeg døer ro-
 lig, det skylder jeg Dig, min Son! Ak! jeg
 har aldrig været mine Undersaatters Fader! Da
 jeg kunde været det, forhindrede min Stolthed
 mig; nu, da jeg ønskede at være det, ville de ikke
 være mine Børn. Rudolph, det gjør mig meget
 ondt, at jeg har tabt mine Børns Fortrolighed!
 O! stode dog alle Jordens Fyrster her ved min
 Seng, kunde de see, hvorledes al Fyrstehæder
 efterhaanden døer hen med hver Kraft, som for-
 svinder; hvorledes min Stolthed og min Højhed
 allerede nu gaaer over til min Eftermand, og
 intet bliver mig i den sidste Time tilbage, uden
 Mindet om mine Handlinger! Under forgjeves
 Stræben efter Storhed svandt mit Liv uroligt hen.

Hvor

Hvor gjerne ombyttede jeg ikke Mindet om denne
 uvisommelige Kamp med ti Mennesker, som jeg
 havde gjort lykkelige! Med den første Forord-
 ning, paa hvilken mit Navn ikke staaer, er og-
 saa mit Minde udsløttet. Du, som jeg ellers
 ansaae for min bitterste Fiende, er den eneste,
 som græder oprigtig ved min Dødsfeng: de an-
 dre troe, med hver Taare at fornærme min Es-
 termand; og Taarer, min Son, Taarer ere dog
 saa lindrende for den Døende! — Jeg fortjener
 vist nok ingen Taarer ved min Grav; thi ingen i
 mit hele Liv har jeg gjort noget Glæde. Men
 Gud vil dog vel forbarme sig over en Olding,
 der kommer til ham uden de Esterladtes Taarer.
 Jeg havde i mine sidste Aar gjerne ønsket at for-
 tjene dem!

Man kunde Rudolph ej længer afholde sig
 fra Taarer, da denne ulykkelige Olding sagde
 dette, og blev hos ham til hans sidste Aanded-
 drag. *) Derpaa gik han atter til Appenzellers-
 ne i Fjeldegnen. Han raadete dem at træde i
 Forbund med de Schweizerske Eedsforbundne,
 fordi han forudsaae, at den nye Abbed, Henrik
 velt

*) Abbeden døde i Marts 1411.

Bon Gundolfingen, vilde stræbe atter at bringe Appenzell under Naget. "Forbundet med de Eedsforbundne," sagde han, "vil tvinge Abbeden til at ære Bønderne. Thüring gif som Appenzells Gesandt til Waldstädterne, og de syv Steder erklærede Appenzellerne for deres Borgere og Landsmænd; dog paa det Vilkaar, at disse aldrig maatte gribe til Vaaben uden deres Vidende.

Neppes Forbundet slutted, saa kom Abbedens Gesandt til Hjeldeggen, for at opfordre Landboen til at sværge ham Guldstab og Erodstab. De vare beredte til at aflagge Eeden, men de forbeholdt sig dog deres Landforening og Forbundet med de syv Steder. — Abbeden forbrede Eeden uden Forbeholdelse. Omfider lystte han atter Appenzell i Band og Act; men Krigvovede han ikke, fordi han frygtede for det vedeliggende Forbund mellem de syv Steder og Appenzell. — Thüring omsavnede Rudolph med Glæde og sagde: Gud ske Tak! Blodsudgydelse have vi forhindret. Gud vedligeholde nu Kongerigedets For os og alle!

Endnu var Hertug Fredriks Erojerrighed bestandig en Hindring for Freden. Med Harmē saae han de blomstrende Waldstæder rolig reagere sig selv og være lykkelige, uden at frogte de Store, uden at trodse de Kinge. Han ophidsede den nye Abbed mod Appenzell, og udstræede atter Uenigheds Sæd mellem dem. Forbunden med Biskoppen af Thur og Abbeden af Sankte Gallen, beskyttet af Paven med Bændstraaler og Forbandedser, stor ved sin egen Magt i Thurgau, i Aargau, ved Rhinen og i Wald syntes han paa nye at ville træde stem paa Krigens Skueplads. Ti Nætter forsamlede Samsundet for Wennes Felighed og Dyd sig, for at raadslaae om Midlerne til at afholde Hertugen fra Krigen. Hertugens Raadgiver var Grev Wilhelm af Montfort, Bregenz, Pantherre til Riburg, et utroligt, krigerisk Hoved, som forhindrede Freden, og over hvilken alle Samsundets Limmer klagede. "Overlad ham til mig!" sagde Rudolph; "jeg vil gjøre dette utrolige Hoved rolig." Pater Anton fordelede nogle Medlemmer i Thurgau og Aargau, for at overtale de Store og Stædernes til at slutte et Forbund imellem sig

S

mod

mod alle Angreb. Tre ædle Mænd, Herr von Thierstein, von Rhynach og von Hellwyl, som selv havde store Godser i disse Egne, paatog sig dette, og reiste strax om Morgenen bort med Rudolph. De andre fordelede sig i de omliggende Egne, for at vedligeholde Roligheden, og fornemmelig for at forberede Samsundet i Høj-Rhætien.

Rudolph reed til Zürich, og fandt Staden opbragt mod Grev Wilhelm, fordi en af deres Borgere var bleven overfaldet og fanget i det Riburgske. Han traade frem for Raadet i Zürich. "Mit Navn," begyndte han, "er Rudolph von Werdenberg." Med Forundring betragtede de alle den Mand, der havde befriet Appenzell, og var forbleven uden Godser. "Jeg har hørt, blev han ved, at I ere fornærmede af Grev Wilhelm, Pantherre til Riburg. Det er hver redelig Mand's Kald, at forhindre Uretfærdigheder, og befordre Rolighed og Fred. Giv mig firestindstve Heste, og jeg lover Eder — ikke Havn; thi over Havn er Zürich, saavel som jeg, alt for ophøjet. — Jeg lover Eder Eders Fanges Frigivelse, og Erstatning for Eders Tab. Egnens
om"

omkring Riburg er mig bekfende, og jeg har Venner der.

Med Glæde gav Züricherne den ædle Mand de Heste, han forlangte; og mod Aften drog han med sine Ryttere til Riburg. Nær ved Stedet lagde han sig i Krattet, og ventede Morgenens Komme. Allerede vidste han — thi Bønderne var paa hans Side, fordi de i ham troede at see deres Befrier — allerede vidste han, at Grev Wilhelm om Morgenens vilde gaae paa Bildsviins jagt. Da Morgenens brød frem, befalede han sine Ryttere at stille sig paa begge Sider af Kratter, som førte fra Riburg ind i Skoven. Grev Wilhelm kom uden Harnisk ned fra Slottet, Rudolph stødte i Hornet, og Rytterne kom farende fra alle Sider. Wilhelm blev overrasket, og hans Jægere flygtede. Rudolph greb hans Hest: "Overgiv Eder til Zürich, Wilhelm von Montfort!" — Hvem er Du, Røver? spurgde Wilhelm. — "Ikke Røver. Isfærd med en ærlig Ridderdaad, ærligere, end Du nogentid kunde bryste Dig af." Han slog sit Visir op. Rudolph von Werdenberg? raabte Grev Montfort; Djævel! nu igjen paa vore Veie? Hvad har

jeg med Dig at gjøre, Rudolph? — ”Med mig intet. Jeg er Zürichernes Hovding! Følg med til Zürich!”

Du Zürichernes Hovding? Rudolph, Du er alt, naar det gjelder Hertugen! Lad mig gaae, og jeg forsoner Dig med ham. Rudolph, med Dit Hoved vilde jeg regjere over Fyrster; og Du krummer Dig for Kjobmand. Lad mig gaae, Rudolph; ellers fornærmer Du Hertugen usonslig. Du veed ikke hvilken Plan, Du med dette Øjeblik forstyrrer for ham.

”Og om jeg nu vidste det, Montfort? om jeg nu just havde begivet mig paa Veien, for at forstyrre den? om det var Hensigt, hvad Du troer at være Tilfælde?”

Nu, ved Gud! saa er det sandt, hvad Klerken af Chur siger: at der stikker en Pave i Dig. Rudolph! tilsidst falder Du dog i Hertugens Hænder. Lad mig slippe!

”Du gaaer til Zürich, Montfort. Jeg glæder mig ret jover, hvorroligt Du vil sove paa Taarnet Wellenberg!”

Gode! saa drømmer jeg da om Din Undergang! Ved Gud! fra nu af har Du med mig
at

at gøre! Hør mig, hvorhen Du vil; men Din Kone skal undgjelde det. Hører Du? Din Kone! Belan, før mig bort! Hidtil har Du havt at bestille med Berdenberg, der lod sig, som en Nar, lede om i Blinde af Dig, og beder om godt Vejr, fordi han seer et Par smukke Dine. Men jeg . . . ! Da boede Du end i Jordens Middelpunkt; een B. i maae føre derhen, og jeg skal finde den, finde den til Din Odelæggelse! forstaaer Du mig? til Din Odelæggelse! — lad mig gaae. Jeg vil glemme, at Du har overrumplet mig. Kun et Nar endnu; og jeg skal møde, hvor Du vil.

”Et Nar paa Taarnet i Zürich, og da, hvis vi endnu ere til, hvor det behager Dig, Montfort. Du er os ligesaa besværlig, som jeg Dig; og nu have vi Dig engang!”

Grev Montfort vedblev hele Vesen at forbande de snare Rudolph, snart sig selv, fordi han havde ladet sig fange. Saaledes kom de til Zürich, og Züricherne lovede Rudolph at forhale Grevens Loabelse saa lange, som mueligt.

Fredrik Hjelvede, da han hørte, at Montfort var taget til Fange. Stæderne i Aargau, i Thur-

i Thurgau, ved Rhinen og i Wald toge Mod til sig, og sluttede i Forening med Adelen et Forbund uden Fredrik, da denne nu manglede den mægtige, stolte Montfort. Saaledes saae Fredrik endnu engang sine Planer kuldkaastede ved Rudolphs Driftighed. Han forlangede Freden med Waldstädterne og deres Bundsforvandre, Appenzellerne, *) paa halvtresindstive Aar, og enhver beholdt, hvad han havde. Freden blev offentlig forkyndt; og Samfundet for Mennesselighed og Dyd, som havde forskaffet Helvetien den, højtideligholdte den med en glad Fest.

Fredrik var forbitret paa Rudolph. Berdenberg sagde til ham: "Sandelig! han har Ret. Vi skulde skjælv, sagde han mig, hvis vi kjendte hans Baaben. Vi kjende dem ej engang endnu, og skjælv allerede. Denne Ektiring, naadige Herre, hans Datter, Rudolphs Kone og deres Venner — ere dog som Aander allevegne og ingensteds! overalt paa vore Veie; ingensteds, naar vi vilde finde dem! Hvor hooe de? Jeg har været hos dem, og dog kan jeg ikke sige, hvor; endstjønt jeg kjender Eg-

nen

*) I Aaret 1412.

nen deromkring ligesaa godt, som Egnen omkring min Borg. Jeg vilde paastaae, de boede under Jorden, dersom jeg ikke havde seet Solen."

Og Rudolph er Sjelen i dette Kjults Trykkerie?

"Saa synes det, naadige Herre. Dog hvo kan her sige: det er saa! Vi ere forraadte, ferend vi selv kunne komme frem med en Tanke. Just nær ved Maalet, ved det sidste Skridt, der var tilbage, aabne de en Afgrund. Alting var ordnet; Montfort beherskede Thurgauer Adelen, I Argauerne, Biskoppen af Thur og jeg Rhârien. Allerede udbrod Krigen i Appenzell; med eet er Rudolph Zürichernes Hovding, og overs falder Montfort. Eders og hans Stæder slutte det forhadte Forbund; mig og Biskoppen holde Râgans og Greven af Sax Dje med; og vi ere glade, at vi kan erholde Fred, da vi dog allerede havde Seieren i Hænderne. Man burde lære at troe paa Spøgelse og Hæxformularer!"

Og er da denne Rudolph ikke at forsones? Greve! byd ham for hans Venskab hvad I vil. Hvad ville vi ikke være i Forening med denne alt formaaende Mand!

Fredrik

Fredrik søgte at træffe Rudolph, og talte med ham hos Greven af Sax. Jeg takker Himlen, sagde han til Rudolph, — da han var allene med ham; — jeg takker Himlen for Frelsen, den tillader mig ogsaa at kalde Eder min; og vilde Gud, jeg kunde kalde Eder min Ven!

"Det kan I, naadige Herre," svarede Rudolph; "Jeg var Eders Fiende; men i lang Tid er jeg det ikke mere. Troe mig, naadige Herre!"

Hvor gjerne troer man det, man ønsker! Uden Guds hjælp har I været min farligste Fiende. Jeg har lært af Eder, at Forstand er mere værd, end en heel Hær. — Rudolph, kom til mit Hof; I skal være mit Alt paa Jorden!

"Naadige Herre, lad mig blive, hvor jeg er. Jeg har nu allerede levet saa lange fri, af egen Drive, og gad ikke gjerne vanne mig til at leve af en andens Naade."

Ikke af min Naade, Werdenberg! Har jeg ikke endnu Rhindalen? Og veed jeg ikke, at I endnu stedse elsker Eders Kadreneborg? Har jeg ikke saa mange andre Borge? Hvad behøver Rudolph min Naade? I kan fordre!

"Og

"Og hvad vilde I fordre til Gjengjæld af mig?"

Intet uden Eders Venſkab; ſandelig, intet uden dette: I ſkulde ikke være mig imod.

"Bed Gud! naadige Herre, jeg er ikke Eders Fiende. I maae ſætte mig paa Prøve."

Saa giv mig Montfort fri!

"Han er ikke min Fange; men jeg lover Eder, han ſkal blive fri."

Jeg indløſer Sargans, Rudolph, og I ſkal være Sargans's Pantherre, til Pant paa min Kjerlighed for Eder, naar I ikke vil være mig imod.

"Lad os forſtaa hinanden ret, naadige Herre! Montfort ſkal blive fri; jeg afſlaaer Sargans, fordi jeg ikke mere behøver nogen Borg. Jeg er Eders Ven, ſaa længe I er Menneſkens Ven og Fader; men jeg er ikke mindre alle Undertryktes Veſkytter og dens Fiende, der undertrykke dem. Vil I paa denne Maade mit Venſkab?"

Men hvorfor antager I Eder Menneſker, der ikke angaae Eder?

"Fordi jeg troer paa Gud og en yderſte Dom."

Men

Men naar den hellige Fader giver mig Ret
 over mine Undersaatter. . . .

”Den hellige Fader kan ikke beskytte mig
 mod Gud og den yderste Dom.”

Godt! saa bliv da min Hørfører i mine
 retmæssige Krige. Jeg ønskede alt for gjerne
 at have Eder i min Tjeneste.

”Naadige Herre, jeg er en fri Mand og
 vil forblive det. Naar I er den Fortrængte,
 saa er jeg Eders uden Løn; men ikke før.
 Og, naadige Herre, tillad mig at sige det:
 Naar I vedbliver at undbrage Eder fra Eders
 Undersaatters Hjerter, saa kunde I snart komme
 i den Forsatning, at I behøvede min Hjælp.”

Jeg ønskede Eders Tjeneste, ikke Eders
 Raad, sagde Hertugen bitter.

”Tag Eder i Agt, at ikke Eders Skjæbne
 engang giver Eder den samme Lære! Den er ikke
 Eders Ven, naadige Herre, siden I strider imod
 den. Jeg siger Eder, tag Eder i Agt! En Hør-
 ste — det har jeg seet hos Abbed Runo — behø-
 ver i Ulykken, om det var muligt, den hele
 Menneskeslægt's Kierlighed og Medlidenhed, fordi
 den hele Menneskeslægt faster sine Dine paa
 ham.

ham. En fattig Mands Ulykke bliver skjult; og de saa Taarer, som han behøver, finder han altid. Forson Eder med Eders Skjæbne!"

Som sagt, Grev Rudolph, Jeg behøver Eders Raad ligesaa lidet, som I synes at behøve mit.

"Det give Gud, naadige Herre!"

Hvor forundret blev Fredrik den næste Dag, da Døren aabnedes og Montfort styrtede ind til ham og til Biskoppen af Chur! "Her er jeg! neppe fangen, strax fri; begge Dele ved Rudolph! Er han Eders Ven, denne Menneſtes fanger? Denne Hovedsmand i alle de Stæder, hvor vi have Fiender?"

Min Ven? Nu mere end nogensinde for min Fiende! Jeg har gjort ham Tilbud, som jeg nu skammer mig ved, saa store ere de. En Helgen vilde jeg dermed lokket fra Himmels Dørtærskel tilbage til Jorden! Vore Planer ere forstyrrede. Og ved hvem? Det ærgrer mig! ved en Mand, der intet er, der intet har, der ikke kan opbyde en eneste Lehnsmænd! Paa denne strander vor hele forenede Magt. Fred paa halvtresindstyve Aar, Montfort! og alt bortgi-
ver

vet ved denne Fred: til Schwyz Mark, til Appenzell, hvad det havde erobret. Mine Arvelande staae inde for den; jeg maae holde den.

"Saa længe man kan tvinge os dertil."

Det vil sige, saa længe Rudolph er vor Fiende.

"Har da denne Rudolph et Bryst af Staal, der brækker hver Lantsse? Han overfaldt mig uden Harnisk; ellers vare vi maaskee allerede befriede fra ham."

Montfort, hans Arm er ikke saa frygtelig, endskjønt han har slaaget mig to Gange. Men hans Mand, hans Venner, hans Alvidenhed, og — ja, det er sandt! — hans urettelige Dyd. Troe mig, tilforn skjalvede jeg for ham, nu begynder jeg at flamme mig for ham. Ved Gud! jeg ønskede at vare, hvad han er, naar jeg ikke var Kyrste. Hans Dyd . . .

Hans Dyd? begyndte Biskoppen af Chur. Han er ligesaa vel argjerrig og herskesyg, som I, Raadige Herre. I vil herke. Og han? han kan ikke herke; derfor kaster han sig i Besjen for Fyrsterne, som han misunder. Kunde dette uvovlige Hoved have Haab om at erobre et Fyrstent

slendomme — I skulle see, om han vilde agte
 Menneſkeblod. De Trin, han kan naae, beſtis-
 ger han. Selv kan han ikke herſte, og hindrer
 os dog derfra. Vi ſkulde ikke gjøre mere, end han
 ſelv tør. — Dyd! I undres over, at han ikke
 vil være Ederſ Tjener? Kan I fortanke ham
 deri, naar han kan være Ederſ Overvinder?

Det var ingen Dyd, Herr Biſkop? I ſkul-
 de ſee ham, tale med ham! En god Samvittige-
 hed lægger Fynd i hans Ord, og giver hans Dine
 en Glands lig en Engels.

Hm! lad ham nu ſelv troe det; desuden er
 man indtagen for ham. Men hvad ſiger jeg!
 Jeg maae dog i det mindſte vide, om Menne-
 ſkets Dyd har nogen Værd! Troe mig, ikke alle
 de, der have Capellet, ere Helgene.

”Vel talt, Herr Biſkop!” ſagde Montfort;
 ”og derfor kunde I endnu ſaae et Kapel. I mid-
 lertid er det altid eders Maade, I Herrer Lærde!
 Nu vide vi, at den Ting ingen Dyd er, uden
 derfor at være kommen et Skridt videre. For
 mig maatte den hedde, hvad den vilde; naar
 den kun ikke ſtod os i Veien. Jeg havde ſvor-
 ret Rudolphs Undergang; men han befriede mig,
 og

og nu er jeg, tænker jeg, fri fra min Fed. Om det har været Dyd hos ham, eller ikke, det kommer mig ud paa eet. Ellers havde jeg saa i min Drøselighed i Fængslet udtænkt allehaande Planer til Havn, som vare ganske arrige. Tillige har jeg indseet, hvorfor man siger om en ret giftig og lumsk Havn: han har hævnnet sig som en Klerk. Det er en Virkning af den uvirkfomme Eensomhed i Klosteret. I frie Luft, mellem Mennesker og Forretninger, havde jeg ikke tænkt videre, end i det højeste at maale mit Sværd med hans."

Lad høre! hvad har J da udtænkt i Fængslet? En Munkhavn!

"Som nu er overstyr; thi han har befriet mig. Jeg tænkte, jeg vilde lokke hans Kone frem af Afgrunden, holde hende fangen og indbilde ham, hun var løbet bort; for at gjøre det ret sandsynligt, vilde jeg sige: med en Munk."

Hm! ret godt udtænkt! paa Munken nær!

"Tilfældt, naar man længe nok havde mar' treet ham, gav man ham sin Kone tilbage."

Elet endt; thi det vilde bringe ham i Harnisk med Eder.

"Ja,

"Ja, Ja! Det duer altsaa ikke, Hm!
Jeg er dog ingen Munk, seer jeg."

Og desuden saa vilde det ikke kaffe os
ham fra Halsen. Altsaa bortstjerne ham fra os,
laanke hans Ergjerrighed til noget andet, sætte
Eplid mellem ham og hans Venner, paa det
de ikke skalde hjelpe ham paa Gode igfen. Det
var ret en Opgave for min ærlige Munk af
Gachnang.

"Ham kalder I ærlig? Nu, Gud bevare
os! saa ere Hjul og Steile Dydens Templer.
Vogt Eder, at den ærlige Mand ikke kommer i
Kast med Appenzellerne! De have allerede længe
havt et Nag til ham, og de paastaae, han er
den ærligste Skjelm i Landet."

I skal faae en Rolle at spille med ham,
Herr Greve.

"Nei, tal aldrig om det! At goae lige
løs paa, hvor det gaaer ærlig til, det er min
Maade; derfor har jeg mit Sværd; bag fra at
angribe, overlader jeg eder Geistlige; det have I
faaet Brev paa af Paven. Lad mig være sei ders
for. Gjør I længe nok, hvad I kan forsvare. I
maa selv vide, hvor vidt I tør drive det med
den

den gode Gud; vi Riddere mene det ligesvemt med ham."

Og komme ikke vidt!

"Og dog, Herr Biskop, lige til Døden. Og at vi saa siden, der hvor al aabenbar og hemmelig Strid ophører, maae kunne bringe det ret vidt, det forunde Gud os og alle Christne Mennesker. Amen!"

Og I, naadige Herre? tænker I ogsaa saa ridderlig?

"Skaf mig denne Rudolph af Beien, og gjør, hvad I vil!"

Saa Farvel da! Jeg vil lade min ærlige Pater Frank hente. I skulle see, hvad det er for en Mand.

"Gode Gud!" raabte Montfort; "lad mig dog hellere falde i Djævelens Klør, end i den ærlige Pater Frankes, hvis jeg da endelig skal falde i nogens!" — Forsamlingen skiltes ad.

Samsundet for Menneskelighed og Dyd var nu mere forsigtig, end forhen, da Forsøgene paa at udspeide Rudolphs Voltig tvang ham til at bruge større Forsigtighed. Medlemmerne forsamledes nu slet ikke mere paa det eenfomme Sted mellem Klippen,

perne, men i den dybe Dal ved Landsbyen Trutis; thi det laae dem alt for megen Nøgt paa, at ikke hemmelige Speidere lærte at kjende dem. Selv Rudolph gik kun, naar det var mueligt, tilde om Aftenen eller om Natten ud og ind, og sueg sig over de meest ubanede Fjelde til Forsamlingen i Trutis.

En Aften, da han atter gik derhen og dyb natlig Nøe herskede rundt omkring, hørte han en Luth sagte lyde mellem Klipperne. Han blev staaende og lyttede, og den rørende, inderlige Melodi trængte dybt ind i hans Hjerte. Rudolph satte sig paa en Steen, lænede sit Hoved tilbage og var henrykt af de smeltende blide Toner. Paa eensgang begyndte en quindelig Stemme at ledsage Luthen med disse Ord:

Mellem ode, vilde Klipper;
 Under mørke Egges Skjul,
 Langt fra Mennesker omsvæve,
 Ene hørt og seet af mig,
 Tusind' Vænder, som med blegé
 Maa'n raabe højt om Nøe.

Alle Vænder
 Vise Mester!

Lær mig fatte deres Gang!
 Lær mig, lær mig Du at fatte
 Disse blege Anders Toner,
 Og i skjulte Fremtid see!

Frem af mørke Grave vælde
 Hellige Propheters Blod;
 Frem af Klippens aabne Kloster,
 Frem af Jordens Usgrund blusse
 Lær af en hellig Tid.

Alle Anders
 Store Mester!
 Al, hold ej Udtydning's Lys
 For Din fromme Lærling skjult!

Her i skjult og hellig Stillehed,
 Her ved Troens Hoi-Altar,
 Dybt i Længsels Dække hyllet
 Venter jeg paa Tidens Golde
 Troende syv hede Aar.

Tregang' højt lovpriste Mester!
 Alle Anders vise Konge!
 Anders Stemme kjender jeg;
 Sønderriv nu Fremtid's Dække!
 Sandheds Skjul det meer ej være!
 Anders Konge! lær mig Du!

Her taug Stemmen og Lurken. Rudolph sad endnu længe med en hemmelig, men blid Gysen, og lyttede. Derpaa steg han sagte over nogle Klippestumper. Stemmen havde været ganske nær ved ham, og dog saae han intet uden en klar Ild, der brændte langt borte mellem Stenene. Han forbausedes og igjentog uvilkaarlig de Ord: "Alle Anders store Nester." Endelig gik han til Trunk til Forsamlingen; han vilde, ligesom alle de andre, vende tilbage om Natten, men han tøvede til om Morgenens, for nærmere at lære at kjende den Egn, hvor han havde hørt Stemmen. Han formodede, at der var en Hytte, og fandt intet, ja neppe engang Spor af Mennesker; kun en vild, øde Egn, fuld af Klipper og Fjæge. Efter længe at have seet sig om, satte han sig atter ned, hvor han havde siddet, og gjenskaldte endnu engang i sin Erindring Sangen og den rørende Stemme. Derpaa vendte han tilbage til sin eensomme Klippe, og forglemte Stemme og Sang ved Mariés første Ord.

Nogle Dage derpaa gik han atter til Trunk. Da han kom til det forrige Sted, satte han sig mellem Klipperne, og sad der en tidlang, uden

at høre noget. Allerede havde han i Sinde at gaae, da Luthen atter begyndte, og Stemmen, efter et vildt sværmende Forspil, sang:

Viet ind ved hellig Ild
 Og ved Lys af rene Luer
 Anders Aasyn jeg nu seer,
 Jeg Hændelighed fatter.
 Havet, aabnet er for mig
 Tjerne Fremtids mørke Dække,
 Friere jeg seer og stuer,
 Hvad Propheete aldrig saae.

Dode larve, Anders svæve,
 Her en anden Verden er!
 For mit Dje Taage stiger,
 Templets Forhæng falder ned.
 Offerreg overfulder Templet;
 Anders raabe til mig her;
 Om mig svæve Fremtids Vølger;
 Mig omgiver Guddoms Hav.

Rudolph forskækkedes; thi det forekom ham som en fjern Torden øjenslød mellem Klipperne ved de sidste Toner af Sangen. — "Hvad er det?" sagde han sagte ved sig selv. "Hvor er jeg?" Han streg atter op paa Klippen, og saae
 ogsaa.

ogsaa nu et Lys, der dog ikke brændte saa klart, som den forrige Gang. Langsom og dvælende gik han derhen. Han fandt en Ild, der brændte mellem Stenene i en Kredse, og var nær ved at slukkes. Nu lyttede han igjen, og hørte en blid mandig Stemme læse eller hede i et fremmed Sprog. Han nærmede sig til Stedet, hvorfra Stemmen kom, med al muelig Forsigtighed, og stødte paa en Grotte, som var tilluft med en hemmelig Dør af Træ. Gennem en Sprække saae han Lys. Han lagde Hjet til Nabningen, saae, og forbausedes, og kunde ei blive træt af at see. En Olding, med et ærverdigt Ansigt og et langt sneehvidt Skæg, i en lang, sort, seftlig Dragt, som var omgivet med et hvidt, bredt Belte, sad paa en lav Stol, og læste højt en stor Rulle. Rudolph kunde ej vende sit Hje bort fra den ærverdige Olding, der nu og da løstede de sammenfoldede Hænder mod Himmelen. Men nu faldt hans Hje paa en anden Gjenstand, der endnu stærkere trak hans Blik til sig. Paa den anden Side af Grotten stod en ung Pige, med et Engleansigt, med krydsviis sammenhængende Arme og med sorte mod Himlen vendte Øjne,

Dine, i hvilke den varmeste Andagt brændte. Hun var iført en ganske hvid Præstedragt, og de sorte Lokker bølgede sig over Skuldrene ned ad Bæltet. Dag ved i den med sort Klæde betrukne Grotte laae paa et Alter et Dødningshoved, hvort et Krucifix var fæstet, og i en Lysekrone brændte der syv Lys.

Rudolph stirrede endnu stedse ind ad Aabningen paa Døren. Nu opvirkede den Gamle den Kulle, han læste; og Pigen, der hidtil havde staaet som en Støtte, fik Liv: et himmelsk Smil udbredede sig over hendes Ansigt. Hun kastede sig i den Gamles Arme, og sagde med en uforlignelig reen Stemme: Men, mit Fader, hvorfor er der kun saa saa Mennesker, der vide dette?

Vil Du gaae i Rette med det evige Forsyn, mit Barn? Jeg har haft Discipler, der ikke kunde tie; de forraadede mit Opholdssted til deres Bønner, og jeg maatte forlade det. Mit Barn! jeg tør kun være kjænde af Een. Et Ord, som en Mand siger sin Ven, endog i det allerfortroligste Øjeblik, eller sin elskede Kone i Kjærlighedens helligste Stund om min Tilværelse,

tvinger

tvinger mig til at forlade ham for evig. Hvo er den, der skal arve mine store Hemmeligheder! Dog, lad Forsynet raade, mit Varn! Det kjender mig. Det er Midnat, lad os gaae! En vigtig Tidspunkt nærmer sig for mig. Naar see . . . . Dog kom! — Det bagerste Forhang støj ved disse Ord i Veiret, og Rudolph saae to lange svagt oplyste Gange. Oldingen gik langsomt gjennem den ene; Pigen gjennem den anden; og begge forsvandt for hans Dine. Lykene i Grotten sluktedes, Gangene bleve efterhaanden mørkere og mørkere, og Rudolph stod tilsidst omgivet af den sorteste Midnat, hensjunken i den dybeste Drøm.

Endnu blev han staaende længe som han stod for et fortryllet Slot; omsider gik han tilbage. Dog satte han sig snart mellem Klipperne, for at overtænke alt, hvad han havde seet: Pigen med de andægtige, skønne Dine, den ærværdige Olding, den hemmelighedsfulde Samtale mellem begge. Han forglemte Truns; og Morgenstunden fandt ham endnu hensjunken i Drømme. Saaledes blev han sidende, fængslet af en hemmelig Tryllekraft, indtil Solen stod op. Han lyttede, for at høre om der ikke

ikke var nogen, der talede; men alt var stille som Graven. Endelig gik han atter til Grotten i det Forsæt, at banke paa og foregive, han var faret vild. Men hvor stor var hans Bestyrtelse, da Døren var borte og han istedet for den kun fandt Dyrger af store Etene, intet Spor af menneskelig Bolig. Han besteg Klipperne, gjen-
nemsøgte hver Braa, og saae intet uden hensaldne Ruiner af en ødelagt Borg, der fordmulig havde tilhørt Biskoppen af Thur. "Gud," tænkte han, "hvem er dette Menneske? Hvor fra er han?" Han raabte, men Egnen var fuldkommen død; ingen svarede. Fortrædelig vendte han endelig tilbage til sin eensomme Klippe. Han fortaug Marie sin Tildragelse, fordi de Ord falde ham steds ind: jeg tør kun være kjendt af Een. Urolig gik han omkring den hele Dag, og kunde neppe oppebie Natten.

Saa snart det var mørkt, gik han til Osdingens Grotte, atter i det Forsæt, at banke paa. Han hørte ikke Stemmen synge, saae ingen Ild, og Klipperne vare tillukkede. Nu satte han sig ligeover for Klippen, og ventede taalmodig, at den Gamle skulde komme frem; men han kom ikke.

ikke. Nu hørte han en Stemme bag ved, som lignede en Klojstetone eller en Fugls Sang. Han saae sig om, stod op og fulgte Lyden, der nu og da lod sig høre, lige op paa Brinken. Med eet stod en Dreng hos ham. Rudolph von Werdenberg! tiltalte Drengen ham; Du gaar paa farlige Veie! Rudolph forbausedes, da han midt i den mørke Nat hørte sig navne ved Navn. "Hvem er Du?" spurgde han Drengen. — Din Veileder i denne Afsgrund.

Drengen rændte en Fakkell — Rudolph vidste ikke, hvorledes — og lysede ned i Afsgrunden, der laae lige for hans Fodder. Følg mig! sagde Drengen, og ledede ham ned ad Klippen. Der paa saae han smilende paa ham. Rudolph! Rudolph! ved Du, hvortil Du er bestemt? Med disse Ord udsluktes Fakkelen; Drengen var borte, og Rudolph stod ene skjalvende og fordybet i Tanker over denne Dreng.

Han satte sig ned, for at oppebie Morgenen. Neppe frembrød den første Straale af Dagen, saa gik han sin Vej tilbage. Fra en liden Kløft i Væggene saae han, hvor alting tildrog sig hans Opmærksomhed; saae han dog stige op, og hørte Ild knistre.

knistre. Han steg op paa Brinken og saae en
 Eremitbolig, foran hvilken Oldingen sad ved
 en klar Ild, og havde en Pergamentrulle paa
 Skjodet, med grandstende, med Himlen vendte
 Blik. Rudolph nærmede sig ham med dyb Vres-
 frogt, og traade frem for ham, men den Gam-
 le vendte ikke sine Øjne hen til ham. Omfiden
 taledede Rudolph. Oldingen saae paa ham uden
 Forundring, med et gjentnemtrængende Blik, og
 gav ham ved et Vink at forstaae, at han skulde
 sætte sig hos ham. Hvad søger Du hos mig,
 Rudolph von Werdenberg? spurgde han, greb
 Rudolphs Haand, og saae stivt paa ham.

”Du kjender mig? Jeg saae Dig sidde her
 i denne Orken; Dit ærværdige Ansigt. . . .”

Rudolph, aldrig gaae nogen Usandhed over Die-
 ne Læber! Du har allerede seet mig engang. Nys-
 gjerrighed drog Dig herhid. Den bevagede Dig til
 at gjøre det første Skridt. Gjør det andet og
 alle de øvrige af Kjærlighed. Nysgjerrighed,
 Rudolph, er en Lygtemand, som leder Mennes-
 ket i Moradser, Nysgjerrighed tæller Sjeres-
 nerne, og beregner Solens Opgang. Kjærlig-
 hed

hed skaber Stjerner, og leder Solen. —
Hvad vil Du vide af mig?

” Hvem Du er, min Fader?”

Du siger det jo selv: Din Fader! Eller
vil Du vide, hvad jeg hedder, saa gaae og tæl
Stjernerne, og lær aldrig at forstaae dem.
Bladene skjule Blomsterets Væger; Vægeret
Væxtens Hemmeligheder. Straaet vorer oven
over Jorden; men den skabende Kraft bliver be-
døkket af den. — Hvad ønsker Du helst: see
eller forstaae?

” Forstaae, min Fader; Forstaae!”

Saa vær ikke nysgjerrig, og lær at tie!

” Vil Du lære mig at forstaae?”

Jeg er Stov som Du. Jeg lærte, lærer
og skal lære; Du skal lære . . . naar . . .

” Fastsat Betingelserne: Naar, min Fa-
der?”

Naar Du er udvalgt, reen af Hjertet, og
kan tie.

” Hvo skal lære mig?”

Naturen. Dit Hjerte, Dit Haab, Din Tro,
et faldende Blod, et rullende Sunkorn, en
lille Orm, som kryber frem paa Straaet: alle

er eet! Naturen og Sandheden ere allevegne læselige, og steds sig selv lige, naar vi forstaae at læse.

”Hvad skal jeg lære?”

Tilbede og troe!

”Fader, jeg kan bede; Fader, jeg troer.”

Da behøver Du ingen Lærer. Hvem tilbeder Du? Hvad troer Du? Har Du seet den, Du bøjer Kne for? Har Du seet det, Du troer? Daarlige Mennesker! o daarlige Mennesker! Svar! Hvor er Din Søster Jutta? Hvad gjør hun? Er hun glad, eller lider hun? Kan Du hjælpe hende, om hun lider? Hvorved? Hvad troer Du, Rudolph? — Forlad mig, jeg vil være ene.

”Hvor seer jeg Dig igjen?”

Her, eller paa et andet godt Sted. Jeg seer Dig, Rudolph! jeg hører Dig, useet, ubemærket af enhver. Vogt Dig! man efterforsker Dig. Vals Matten, naar Du gaaer ud! Vogt Dig for Thur! Man efterstræber Dig. Vær forsigtig overalt. Du er nu et Redskab, intet mere. Føl Mesterens Vardighed! Farvel.

el. — Nu stod Oldingen op, gik ind i Eremita
boligen og lukte til efter sig.

Rudolph blev staaende, fængslet af Forban-
selse og Uerfrygt. Oldingens Ord havde noget
Højtideligt, noget Stort for hans Aand. Længe
stod han der. Omfider gik han hjem og erin-
drede sig paa Veien hvert Ord. "Hvor er
Jutta? lider hun, eller er hun glad?" det faldt
ham stedse ind. Han kunde ikke blive Herre over
det Ønske, at vide, hvor Jutta var og hvad
hun gjorde. Mide i disse Tanker forstyrredes
han ved en klagende Menneskestemme. Han ka-
stede sine Øjne derhen, og saas at der ved Veien
sad en dobbelteg Syg. I hvert hans Blik laa
den dybeste Elendighed, og hans Stemme blev
uophørlig afbrudt af dybe Sukke. Den Syge
bad Rudolph hente ham en Drik Vand i et
Trækæger. Rudolph bragte ham det og spurgde:
"Hvor vil du hen, arme, elendige Menneske?"
Til Klosteret Sankt Gallen, til Pater Klemens,
om I kjender ham, ædle Herre! Jeg vil vise
ham den adende Kræft, der nu i flere Aar plas-
ser mig. (Ved disse Ord blottede han sit Bryst,
og Rudolph vendte sine Øjne bort fra det vams-
melige

melige Syn.) Jeg troer fuldt og fast, sagde den Syge tillidsfuld, at Gud hjælper mig paa denne Reise! — "Gud give det!" svarede Rudolph, og Kiltes medlidende fra den Ulykkelige.

Endnu den samme Dag, da Rudolph atter igjen om Aftenen sneg sig hen til Eremitboligen, mødte han paa sin Tilbagegang den Syge, som gik ilende. Rudolph kjendte ham, og standsede ham. — Gud være lovet i al Evighed! raabte Manden med Glæde. Jeg er helbredet! See her! see! (Han viiste ham sit Bryst, hvorpaa man intet Spor af Kræften kunde see mere.) Gud lønne den hellige Mand! — "Hvo?" spurgte Rudolph hurtig, "hvo har helbredet dig?" — Det tør jeg ikke sige, sagde Manden; det er mig forbudet. Gud være lovet for Underværket! Et Ord, og jeg var helbredet. — Manden løb ilende sin Vej, og Rudolph saae forundret efter ham. Hvem anden kunde have helbredet ham, end den forunderlige Olding? Der boede jo ingen i den øde Egn, uden han allene. Rudolph var ligesom beruset af Tanker, og saae ikke, at Oldingen kom ham imøde.

Den Gamle velsignede ham. Rudolph vilde ikke at spørge ham, om den Syge var bleven helbredet af ham. Da Oldingen førte ham paa en skøn Vej imellem to Rader Gege, kom det paa Taler om de nyeste Tildragelser. Rudolph talte om de tre Paver og deres Levemaade med al den Afsky, som hans ungdommelige Iver indgav ham. Oldingen sagde smilende: See disse Gege, Rudolph; de ere de højeste, stolteste, stærkeste Træer; og deres Frugter kunne ikke nydes. Den ufrugtbareste Klippe rager frem over de frugtbareste Høje; Tigreren overgaaer i Styrke det nyttige Lam. Oplos mig det. Hvorfor vilde Gud det? Mennesket dommer efter Skinnet; Himmelsens Dje seer paa Hensigten. Er ikke Paven; er Himmelsens Villie i ham. Een Hjord skulle Menneskene blive; een Hyrde maatte vogte dem. Hjorden passer for Hyrden; Hyrden skal passe for Hjorden. Uden ham vilde den blive et Rov for Ulven.

”Tilfældet har dog sat ham paa en uanturlig Trone.”

Ligesom Tilfældet førte os sammen. Hvad er Tilfælde? Troer Du, at Tøjlen undertiden slipper

Skjæper Forsønet af Hænderne? Tilfælde et Him-
melens helligste Ord. Salig den, der kan see
den.

Rudolph ledede Samtalen paa de Afdøde.
Han spurgde Oldingen, om man med Visshed
kunde vide, at de Døde leve, og hvad de gjøre.
Oldingen svarede paa dette Spørgsmaal i en saa
hellig Dunkelhed, at Rudolph kun gjettede, han
vilde bejae det. Han fortalte gyselige Historier,
som beviste Omgang med Aander; og derpaa af-
brød han sig selv, som om han havde sagt for
meget. Endelig faldt han Ynglingen om Hals-
sen, og hvistende sagte og skjælvende til ham: Vi
ere omgivne af Underværker, min Søn! Der-
paa kom han til at tale om Rudolphs Venner.
Jeg kjenner Dine Venner, sagde han. De ere
ædle Mænd, hvis Iver, hvis Bestræbelser for
Menneskehed fortjene Ros. Og om de end
feile; om de end gaar en falsk Vej; — der-
res Hjerte er Sandheden værdigt. Engang
skulle Dine Venner kjende den, her eller i Gra-
ven, og smile over sig selv, som Forsønet nu
smiler med Barmhjertighed over deres Bildfarels-
ser. Moses stammede, og Gud brugte ham dog,
for

for at forkynde Menneskene sin Villie. Saaledes behøver Gud ikke altid de Væreste, for at forkynde Sandheden. For ham ere alle lige, og hvo veed, hvortil de ere bestemte?

Under denne Samtale vare de komne lige til den skjulte Grotte. I Dag bedækkede hvide Tapetserter Baggene, og dybt i Baggrunden stod et lille Alster med et Dødningshoved. Da Rudolph og den Gamle traade ind, løstes Forhængen i Veiret, og Pigen traade ind. Hun kastede et Blik paa Rudolph, og faldt i sin Faders Arme, der kyskede hende paa Vandens, og lod et gjennemsigtigt Slør falde ned over Ansigtet. Ogsaa i Dag var hun hvidklædt, og hendes tykke Haar folgede sig over hendes Skuldre ned ad den skjonne, kyndt tihyllede Barm. Rudolph betragtede med fro Forbauselse Pigen, der var skjøn som en Foraarsdag. Hun tog efter sin Faders Befaling Luthen, og sang en højtidelig Sang om Sjelenes hellige Kjærlighed i Liv og i Død. Ved de sidste Stropher randt Taarerne ned ad hendes Kinder, og hun raabte to gange med en Tone, der gjorde Rudolph yderlig rørt:

O! min Moder, min Moder! Den Gamle

stog Djnene op mod Himlen, greb sin Datters Haand, og sagde med en ædel, opløstet Stemme: Tak Gud, Heloise; hun er renset! — Pigen llede til Alteret, fastede sig der paa Knæ, foldede Hænderne over Brøstet, sæstede de skjønne, af Andagt brændende Djne paa Loftet, og bad længe og frygtig.

Nu stod Oldingen op, og sagde med en blid Stemme: jeg maae gaae; men jeg kommer snart tilbage. Langsomt gik han mod Hjørnet af Grotten, og et Forhæng faldt op for ham. Neppe havde Rudolph kastet et Blik i den klare opløste Gang, hvis Vægge syntes at være Jid, saa faldt Forhængen ned igjen. ”Du har bedet for Din Moder, Heloise?” spurgte Rudolph. Ikke for min Moder, svarede Pigen, med et fornøjet Blik, thi, Gud ske tak! hun er renset. Jeg har takket ham, som oprog hende. — Hun satte sig nu hos Rudolph, og talte til ham med den inderligste Kjarlighed om hendes afdøde Moder, hvorved hendes skjønne Djne sældede heds Taarer. Rudolph spurgte om de nøjere Omstændigheder; og Pogens lette, uskoldige Fortælling bestyrkede ham stedse meer i sin dybe Vrefrygt for Oldingen og hans underfulde Viisdom.

O! Gud! sagde Vigen, og trykkede Rudolphs Haand: hvorledes har Du fundet min Fader? Han lever ellers skjult for alle Dødelige. Hvorledes har Du erholdt hans Kjærlighed? En sjelden Skjebne, en Engel maae have ledet Dig. O, ædle Mand! vær taus, at vi ikke atter miste Dig! Jeg beder Dig, vær taus! See, saaledes maatte vi forlade Egypten. Vi boede i en Pyramide i Raïs. Min Fader . . . . .

Å! hvorfor tør jeg ikke sige Dig hans Forretninger! — Det evige Forsyn bringer ham, raabte min Fader en Dag, og i vor Bolig traade en Ungling ind, der siden levede adskillige Aar hos min Fader, men som jeg kun sjelden fik at see. Engang sadde vi sammen i from, glad Samdrægtighed. Under Bønnen rystede nu usædvanlig hæftigt et Jordenslag Pyramiden. Min Fader blev bleeg som et Ligg. Han trykkede Unglingen i sine Arme, og vadede ham med gode Taarer. Forvel! sagde han derpaa; hvilken Dæmon koste Din Tunge! nu ledede han ham uden for Høret; og mellem os og ham styrtede Murene sammen. Vi forlode Egypten, og gik til Jerusalem.

”Du kan ikke sige mig Din Faders Forretninger? Hvorfor ikke?”

Jeg beder Dig: tie! — Med disse Ord lagde hun den bløde, runde, lille Haand paa hans Læber; og i det samme Øjeblik rystede Grotten af en fjern Torden. En Lysekroner med syv brandende Lys kom ned fra Loftet; de hvide Tapetserier forsvandt, Grotten var sort betrukket, og Forhængene raslede, som om en stærk Vind bevægede dem. Alt dette skede i et Øjeblik. Heloise foldede Hænderne sammen og sagde: stille! min Fader beder! — Snart hvisttede hun derpaa: jeg kommer igjen. Forhænge, som bedækkede den ene Gang, støj op. Rudolph saa bagerst i Gangen Oldingen ligge paa Knæ, og en Ildmasse, hurtig som et Lyn, bevæge sig i en Kreds over hans Hoved. Heloise svævede ned ad Gangen, og Forhænge faldt langsomt ned. Rudolph stod skjælvende allene, indtil en nye Alarm vækkede ham, og Heloise sank med det Fryderaab: hun er renset! i hans Arme. Han kunde neppe holde hende, saa bedøvet var han over alle disse Handlinger. Nu saa han først, at Heloise var dødbleg og skjævede. ”Hvad færes Dig?”

Dig?" spurgte han. — Synet af hende, svarede hun bestyrtset, har forkrækket mig. Hun lagde Hovedet paa hans Skulder, for at komme sig igjen; og Rudolph skjælvede ligesom hun. Nu kom den Gamle og greb med det roligste Ansyn Heloises Haand. Saa svagtroende, saa frygt- som, Heloise? sagde han. Slip hende, Rudolph! — Han slap hende, og hun stod smilende og gradende for dem.

Det er Midnat, sagde den Gamle. Du bliver her hos os, Rudolph! — Hvor? spurgte Heloise forundret. Den Gamle trak i en Snøer, og et Forhæng rullede op. Rudolph saae en lille Grotte med et reent Veie. Heloise betragtede det, og rystede med Hovedet, saae paa sin Fader, og sagde smilende: Ellers Steen! — Gaae min Søn, kom Heloise. — Da de vare borte, lagde Rudolph sig paa sit Veie, og faldt i en usrolig Slummer. Jutta viste sig for ham i Drømme, og det forekom ham, som om hun sagde: hun var endnu ikke rensset. Men snart saae han hende igjen i Herlighed og i Glæde.

Eidlig om Morgenens vakte en let Melodie af Heloises Luth ham. Da han traade ind i

Grot-

Grotten, sad Heloise der i en let Morgendragt, og med Blomster i de skønne Haar. Hun gik ham venlig imøde og vilde kysse ham paa Læberne, og sagde: God Morgen, min elskede Broder! — "Hvor er Din Fader?" spurgde Rudolph. — Han beder. — Nu satte begge sig foran Grotten. Heloise kandsede ham med Blomster; dere paa bragte hun ham Mælk, Frugter og et Bæger med sød Viin. Hun talte med ham paa nye om sin Moder, om sig og sin Fader med en Blidhed, med en Uskyldighed, som indtog Rudolphs ganske Hjerte. Derpaa spyngede hun sin Arm om hans Skulder, trykte ham til sig, kaldte ham Broder, og viiste ham alle de uskyldige Kjærtegn, som en Søster viser sin Broder.

Omsider kom den Gamle. Han bad Heloise at gaae bort, og blev ene med Rudolph. Efter mangchaande Samtaler om Graven og det evige Liv, om Gud og den usynlige Verden begyndte den Gamle med eet: Rudolph von Werdenberg! Din Eljæbne bestemmer Dig til store Ting. Ulykken blev Din Ven! Mennekkelig Viisdom lærte Dig at være ædel og fornægte Din Væggjerrig

gjerrighed. Du havde Øren for Din Ulykkes og Dine Benneres Lærdomme. Nu staaer Du ved Grændsen, hvor den høje, himmelske, udvalgte Blisdom begynder. Naturen vil afkaste sit Oler for Dig. Har Du Mod, Rudolph, at følge dens Lærdomme? Ikke forgjeves fik jeg Befaling at gaae i denne øde, tomme, steenige Ørken. Jeg skulde finde Dig her. Har Du Mod, Rudolph, at opofre Dine jordiske Ejendomme for Himlen?

"Jeg har ingen jordisk Ejendom meer. Men havde jeg end Kongeriger, de skulde ikke være mig for kostbare. Tal! hvad skal jeg?"

Du har endnu jordiske Ejendomme. Din Blisdom, Dine Ønsker, Dine Benner, Dine Forhaabninger. Rudolph, har Du Troe som Abraham, der ofrede sin Eon? Om Himlen fordrede alt af Dig — havde Du Mod at give den alt?

Rudolph taug. Thuring, Marie, Pater Anton, Gärtingen saldt ham ind. Omsider sagde han: "Alt kan jeg ofre Himlen; kun ikke, hvad den selv befalede Menneskene at holde helligt: Min Trofasthed, mit Venskab.

Hvo

Hvo fordrer det? Og veed Du, om Du ikke er Middelet til at gjøre selv Dine Venner lykkelige? Allerede her at antænde for dem Himmelsens Lys, den evige himmelske Kjærligheds rene Lue? Allerede her at rense dem fra den vedhængende Smitte, at befrie dem fra Legemets tunge Baand? — Rudolph, gaae tilbage i Din Censomhed! elsk Din Kone og Dine Venner! Jeg har i lang Tid kjendt disse Venner, de ere ogsaa mine. De skulle lære at kjende mig. Gaae tilbage! bed! vær affholdende! — O! Gud, lad ikke den Kjærlighed, den Kraft, den Troe uddøe, hvormed jeg tjener dig, hvormed du har udrustet mig til at see dit usynlige Rige, og at herske i Naturen! Gaae! Det skee som han vil! — Hvad Dig tilhører, vil Du faae. Du kjender ikke de Veie, du Estræder; og jeg kjender dem ligesaa lidt. — Nok derom! Frugten falder ikke, før den er moden. Tie og tilluk ikke Porten for Dig for evig. Du er Herre over Din Skjebne. Mig vil Du finde her, saatlange jeg tør opholde mig her. Farevel Yngling!

"Fader! jeg besværges Dig, svar mig! Er Mændenes Verden synlig for Dig?"

Er der Du, at den kan være synlig for nogen Dødelig?

"Hvis den er det for nogen, saa er den det sikkert for Dig."

Godt; vi sees igjen. — Oldingen forlod Rudolph, og gik tilbage til Gretten. Rudolph tog langsomt Veien til sin Klippe, og satte sig der i den mørkeste Skygge under en Busk. Allerede længe sad Marie hos ham, uden at han blev hende vaer. — Rudolph! sagde Marie med sin hjælne Stemme: allerede i nogle Dage har Du havt noget paa Hjertet. Du er mørk og ubestemt. Truer en Ulykke os, der gjør Dig saa mørk?

"Nei, Marie! ingen Ulykke. Meget mere . . . . Dog, slip mig, kjære Marie! slip mig!"

Saa er det noget Ondt, Rudolph, som angster Dig?

"Ondt? ved Gud ikke!"

Rudolph, det Gode gjør os glade, gjør Sjelen fri og rolig; og Du er mørk og tung-sindig. Er Du maaskee syg, min Rudolph?

"Heller

"Heller ikke det, Marie! Der gives en højere Dyd, som opliver Sjelen, der giver den en højtidelig Stemning, og fører til uudgrundelige Betragtninger, som fordunkle Djet og gjøre Sjelen tungsindet. Om nu dette var Tilfældet med mig!"

Kjære Rudolph! saa kan det ingen Dyd, ingen Blisdom være. Sand Dyd og sand Blisdom opløse Sjelen, gjøre den blid, aabne den for enhver Følelse af den muntreste Glæde, og dyse den i en salig og uforskyrret Roe.

"Det gjør den Dyd, den Blisdom, vi kjende, Marie."

Der gives ingen anden Dyd, end den, vi kjende, ingen anden Blisdom, end den, vi elske — just derfor elske, fordi den gjør glad, beroliger og lærer Menneslægten at vorde lykkelig. Enhver anden Blisdom er Overtroe. Enhver Dyd, som gjør tungsindig, Daarlighed. Jeg beder Dig, Rudolph, lad de Griller fare!

Pater Anton kom og satte sig hos den mørke Rudolph under Busken. Han talede om den Plan at udbrede Blisdom i Høj-Rhatien. Rudolph hørte det neppe; dog tilsidst sagde han:

"Min

"Min Fader! er dette ogsaa sikkert den Viisdom, som skal læres? Gives der ingen højere, som Mennesket kunde lære?"

End den at gjøre Mennesker lykkelige? Rudolph! en højere har selv Guddommen ikke; at udbrede Held er Guds og Menneskenes Viisdom.

"Men hvorledes bliver Mennesket lykkeligt? See de saa Nar, som vi leve her! Skulle vi anstrænge alle vore Kræfter, for at være glade nogle Djeblikke, da en heel Evighed ligger for os?"

Enhver Tilstand, min Søn! har sin Lyksalighed. Vi leve her paa Jorden og kunde kun være jordist, kun menneskelig lykkelige.

"Mennesket har nu i saa mange Tusinde Nar arbeidet derpaa; og er det jordist lykkeligt? — Laster og Lidelser, Daarligheder og Bildsamtelser; see det er det menneskelige Kiøns Historie!"

Saa lad os formindske Lasten og fordrive Bildsamtelsen!

"Ja, kunde vi det! Saa vi maaskee ikke den længere Vej?"

Beed Du en Løftere, Rudolph?

"Vilsee

"Viser ikke maaskee Gud en anden bedre, der kun er synlig for saa?"

Hvorledes? Gav Gud ikke Mennesket Fornuft? Det er den Vej til vor Lykke, som Gud viste os. Naar kun saa kunne see en Vej, der fører til Lyksalighed, saa er det ingen menneskelig Vej, og kan altsaa heller ikke føre til menneskelig Lyksalighed.

"Godt! men til en guddommelig. Det er just det, jeg siger."

Rudolph, kunne vi være Gud? Gud har skabt os til Mennesker!

"Det er det, der martrer mig, Anton. Ere vi maaskee ikke allerede her bestemt til noget mere, end vi sædvanlig troe? Kunne vi ikke allerede her kaste løse Blik ind i hiint Liv? ikke allerede her vide, hvorledes det der vil gaae os? Hvad havde Güttingen i hine Dage, straf efter Justas Død, ikke givet, for at see hende igjen, at erfare hendes Tilstand! Var dette for gjeves Onske ikke hans Plage?"

Men er det endnu hans Plage? See! hvorledes Gud med Tidens sagte Gang har bortvistet fra vor Sjæl disse Begjerligheder, der vare
Virke

Virkninger af vor evige Nand! Hvorledes Gud
 saa fortryllende har bedækket den skrækkelige Grav
 med Haabets lyse Slør! Haab var tilstrækkeligt
 for ikke at lade Hjertet brikke i Fortvivlelsen; og
 det have vi. Visshed vilde drage de menneskelige
 Blik hen over Graven. Vi skulde da være Dilles-
 grime her, der paa Jorden, som i et fortryllens-
 de, velsignet, men fremmed Land, stodse kun faste
 langtselsfulde Blik til deres Hjem, Evigheden, og
 ved alle de Skønheder, som vi have rundt om
 os, svømme i Taarer! Nei, Jorden skal være
 vort elskede Hjem, derfor skjulte Gud Evigheden
 med ugsjennemtrængelige Skygger. Vi skulde fors-
 lade den uden Knurren, derfor antandre Gud i
 Evighedens Midnat Haabet om det evige Liv
 som et Fyrtaarn. Mere eller mindre skulde have
 gjort os ulykkelige. Vi skulle ikke see; vi skulle
 troe.

"Og dersom jeg kunde see! Fader! dersom
 Menneskene vare istand til at see, dersom Evi-
 ghedens ugsjennemtrængelige Slør splittedes ad,
 dersom det kunde splittes ad for mig."

Dersom! Dersom! Rudolph! Du er et
 Menneske og kan ikke ophøre at indsee og kjende
 som

som et Menneske. Ophørte Du at kjende, at
 andsee saaledes, som alle vi andre, saa var Du
 ikke andet end en Rasende, Sandserne forte
 vild, eller en Bedrager, som Bedragerne eller Ras-
 sende forlede. Sikker eet af Begge. Vagt
 Dig, Rudolph! Vagt Dig for begge! Til det
 ene kunde Din Ergjerrighed, til det andet Din
 ærlige Pætroenhed forlede Dig. Rudolph, aabne
 Dine Øjne! Det er Skyggebilleder af Din
 Phantasie, eller Gøgleriet af en fremmed Bedra-
 ger, som fra Evigheden vises Dig paa denne Side
 af Graven. Gud kunde ikke bringe nogen Til-
 stand i Forvirring. Lige til Døden skulle vi
 leve, leve glade, leve lykkelige; det var vort
 Bjemmed og det første, os ubevidste Skridt til
 Evighedens Naal. Rudolph! hvor har Du væ-
 ret disse Nætter? Jeg frygter, paa en farlig
 Vej.

Rudolph smilede. " Du frygter mere, min
 Fader, end fornødent er. En Drøm om Jutta
 har foruroliget mig. En meget levende, betyde-
 ningsfuld Drøm; derfor søgte jeg Eensomhed,
 Lad os afbryde!

Rudolph

Rudolph blev munter, da en anden Samtale begyndte; dog faldt han fra Tid til anden, naar Marte og Anton talede, tilbage til sin Tungsindighed. Han smilede selv derover, naar man erindrede ham derom. "Kasende eller besdraget!" Han kunde ikke saa ganske mistroe sin elskede Anton, og besluttede dog at holde Øje med den Gamle, skjønt han neppe ansaae det for nødvendigt.

Den anden Dag mod Aften gik han atter bort. Den Gamle sad med et muntert Ansigt foran Scotten, og saa ham imøde. Rudolph satte sig hos ham, og ledede Samtalen paa Menneskets Bestemmelse. Han gjorde Oldingen næsten de samme Indveendinger, som Anton havde gjort ham. Men den Gamle smilede, som om han var vis paa sin Seier, greb Rudolphs Haand og sagde: Har da den menneskelige Visdom i alle de Aarhundreder, som vi kjende, i det Hele gjort Menneskene lykkeligere? Hvad frembragte den? Love, Forbindelser, Pligter; og derved Rigdom, Forbrydelse og Krig. Hvor er bliin Usskyldighed i det første Paradis? Hvor er den rene, fra Bildfarelser friske Aand? Hvor er Legemet's Udsdelige

delsighed? — Du forbauses, Rudolph? Jeg siger endnu mere: Hvor er det Dje, der seer Engle og de evrige Aander i Skakningen? Har den menneskelige Wiisdom igjen oprettet alt dette? Rudolph! den gjer intet andet, end forgylder en Askekrulle, pynter et Fængsel udvendig. Men er den forgyldte Askekrulle og det pyntede Fængsel derfor ikke hvad de forhen vare? — Bedste Rudolph! troe ikke mig, tvivl paa alt, hvad jeg siger, men troe Guds Stemme. Sandheden er klarere, end Dagens Lys for den, der har Dine, og som det evige Forsyn udvalgte til at see den.

Rudolph traade ind i Grotten med den Gamle, kastede usformærkt sine Dine omkring deris, og belurede opmærksom enhver Bevægelse af Odsingen. Denne vendte sig med eet til ham, betragtede ham nøje og sagde: Hvo var det, Rudolph, der i Dag advarede Dig for Bedrageris? Rudolph saae urolig paa Jorden, og Odsingen blev smilende ved: Styredes Du ikke af en højere Skjæbne, saa havde Du allerede for længe siden tabt mig.

"Ved Gud! Fader, jeg har ikke talt et Ord om Dig!"

Det veed jeg, og dog . . . Man har sagt Dig, at jeg var en Bedrager. Ikke?

"Tilgiv! Han kjender Dig jo ikke; desuden talte han ikke umiddelbar om Dig."

Endnu mere. Det er en redelig, ærlig Mand, som elsker Dig, blev den Gamle triumpherende ved. Ved den Højslovede! han elsker Dig, og fører Dig dog vild, uden selv at formode det. Rudolph, den høje Blisdom vil have trofaste Disciple og Tausched. Opir ikke Din Skiabne mod Dig!

Rudolph forbausedes over, at den Gamle altid vidste, hvad Anton havde sagt ham, "Ja," sagde han, "var min Fader! min Lærer! Jeg er ganske Din, fuld af Tro, fuld af Tillid til Dig!"

Nei, min Son! ikke det. Vær min Ven! men vær det redelig. Skjul intet for mig, thi jeg vil intet skjule for Dig. Som det første Devils paa min Fortrolighed, hør min Historie. Jeg er en Jøde af Fødsel, og hedder Azer. Fra min Ungdom af, som jeg henlevede i Persten, brændte jeg af Langsel efter Kundskab. Derfor gjens

nemvandrede jeg Aften, og lærte i syv hele Aar
 Parfernes himmelige Wiisdom, uden at den fyse
 bestaforde mig. Jeg følte, at Mennesket er
 født til mere, end til at aande, æde og dse.
 Nu indsluttede jeg mig i en Huuse i Bjerget
 Sinai, og tilbragte min Tid med unyttig Grub-
 len. En Dag drev Hungeren mig ned paa
 Sletten. Just som jeg traade ud af min Huuse,
 stod en ærverdigg Olding foran mig. Han greb
 min Haand og sagde: Din Stræben efter at
 kjende Sandhed er kommen for Gud. Du er
 bønhørt. Følg mig! Jeg gif skjelvende bag
 efter ham, og han førte mig ind i en øde og
 vild Egn. Her levede jeg syrræthve Aar med
 ham, og blev dødt af ham selv. Ved sin Død
 efterlod han mig sine Skrifter, og sine tvende
 Døttre til Koner. Den ene fødte mig en Søn,
 der endnu boer i Aften, den anden Heloise, som
 Du har seet.

” To Koner, min Fader? ”

Hvorfor ikke, Rudolph? Ogsaa Abraham,
 denne Guds Yndling, havde to Koner. Dog,
 Du skal lære Himmelens Love nøjere at kjende.
 — Da min Lærer var død, levede jeg endnu ti

Aar

Naar i Aften. Derpaa kaldte min Engel mig til Egypten, hvor jeg boede ved Saïs. Endnu underviste min Lærer mig bestandig. Han lod mig see ud i Fremtiden og aabnede mine Øjne, naar jeg vilde seile.

”Efter sin Død? — Men hvorledes?”

Du skulde endnu mere forbauses, naar jeg sagde Dig, hvorledes. Dog, efter nogle Maaneder, hvis Din Skjæbne vil, skal Du see mere, og ej længer forbauses. — Jeg havde en Discipul, som jeg elskede, og hvem jeg bestemte min Datter til Kone. Han talte om mig, og jeg maatte forlade ham, fordi den Eviges Villie bød mig det.

”Men hvorfor saa haard en Straf for saa ringe Forbydelse?”

Drev ikke Dødens Engel de første Mennesker fra Livsens Træ? Det er ingen Gave for alle; kun saa Udvalgte tør smage dens Frugter. — Da jeg maatte forlade ham, førte min Engel mig til Sicilien. Jeg kom til Rom, og forbausedes over Paven og Gristlighedens Forbrydelser. Men min Lærer underviste mig. De ere Mennesker, sagde han; men Himlen styrer sit

Bark ved dem. Deres Handlinger ere Forbrydelser; og dog befordre de, selv mod deres Villie, Oplysningarn. Saaledes groer Giftplanten i den velgjørende Jord. Mennesket skal ikke løfte sin Arm mod dem: thi de ere, skjønt uværdige, dog Guds Medskabere. Jeg troede ham, og blev omsider overbevist, tom Du ogsaa skal blive. De tjene den høje Visdom, uden at tænke derpaa. Tiden gaaer hen med dem, og skjuler deres Forbrydelser; men deres Embedes Hellighed vedbliver. De ere de skarpe, skjærende Plougjern, der maae aabne det menneskelige Hjertes haarde Bund, paa det den velgjørende Sædemand kan komme bag efter.

Rudolph forbausedes over alt, hvad han hørte. Han gjorde Oldingen tusinde Indvendinger; men denne besvarede alle, deels med et medlidende Smil, deels med Løfter om et klarere Lys. Nu kom Heloise, og ilede hen til Rudolph. Hun kastede sig i hans Arme, og sagde: Jeg takker Himlen, at Du otter er her hos os. Ikke sandt, min Fader, han fortjener Tilgivelse?

”Hvorfor da, Heloise?” spurgde Rudolph. Den

Den Gamle smilede. Tilgiv det uskoldige Barn, og hendes Kjærlighed til Dig. Jeg lod falde et Ord, før Du kom, om Din Samtale med Din Ven om det Bedragerie, der skulde vente Dig her. Hun skjælvede, at Du ikke skulde see os mere at see. Men om han nu ingen Tilgivelse havde fortjent, hvad da Heloise?

Saa skulde min Bøn, mine Taarer have forskaffet ham Tilgivelse. O Rudolpb! hvorledes kunde jeg nogensinde skilles fra Dig? —

Gud! den hellige Uskoldighed! raabte den gamle Ager, og velsignede Pigen. Han gik, og lod Heloise være ene hos Rudolph. Pigen snakkede en Hob, men saa kjælt, uskyldigt og sødt. Hun greb Rudolphs Haand, legede med hans Haarlokker, klappede hans Kind, lænede sig til ham; og alt dette gjorde hun med saa megen Uskoldighed, saa lidenskabsfrie, som om Rudolph havde været af samme Køn.

Rudolph kunde ikke modstaae saa megen Kjærlighed, og fattede en hjertelig Godhed for den blide Pige. Hendes fortryllende Uskoldighed fornøjede ham; hendes Kjærlighed fængslede ham.

Hun

Hun fortalte ham om sin Ungdom; og Rudolph maatte besvare hende tusinde Spørgsmaale angaaende sit Liv og de mindste Omstændigheder i dette. Især underrettede hun sig om Jutta, og gik over den adle Qvindes Død. Hun faldt paa Knæ, og skædede bedende, at Jutta dog allerede maatte være rensket, som hendes Moder, og lod vide Rudolph, at hun vilde bede sin Fader, at man tog Jutta. Derpaa greb hun Luthen, og sang med sin rørende Stemme en Sang om den aandelige Kjærligheds Glæder; og de Blik, hun derved kastede paa Rudolph, vare saa hjertelige, saa inderlige, at han ofte fordybede sig i søde Sværmerier. Hun laa ved hans Bryst, og talte saa omt om Venstabs, om Fortrolighed, at han slyngede sin Arm om hende, og saae paa hende med den oymieste Kjærlighed i de brændende Øjne.

Han sørgede Heloise, hvor hendes Fader var. Hun svarede: Skulle vi søge ham? og greb hans Haand. Forhængeet rullede op, og hun gik med ham gjennem den snævre hvælvede Gang, hvori der kun var Skumring og intet Lyd. Ved Enden af Gangen kom de paa en større Plads,

til hvilken forskjellige Gange fra alle Sider førte. Hvor er han? spurgde Heloise: hvilken Gang gaae vi? Rudolph valgte den, som han stod lige over for, og gik ind med Heloise. Her saae jeg min Moder, sagde hun hemmelig, begyndte at skjæve og trykte sig ind til Rudolph. Der saae jeg hende, begyndte hun paa nye, og pegede foran sig hen i Gangen. Med eet holdt hun Rudolph tilbage. Længere tør vi ikke gaae, naar min Fader ikke er her. Fader! raabte hun ængstelig og svagt. I det samme kom Ajer dem i møde, og raabte til dem: Kommer, mine Børn! Han gik foran dem, og Rudolph traadte ud af Gangen ind i et lille gahste oplyst Tempel. I Midten af dette stod et Axtar, hvorpaa der brændte en blaae Ild; og igjennem Siden syntes Solen at skinne. Luer, der snart kom frem, snart forsvandt, fløi op og ned af de sorte Støtter, der bare Hvalvingen.

Heloise kastede sig strax paa Knæ foran Altaret, og bad. Den Gamle tog en Pergamentes Rulle, og læste noart i et fremmed Sprog med høj Røst; derpaa bestenkede han Rudolph med Vand, og sagde sagte til ham: nu er Du indviet!

viet! Han emfavnebe ham, og trak ham ned paa en Bænk. Rudolph, blev han ved, jeg læser i Dit Hjerter det Dufte, at see Jutta. — "O! Gud!" raabte Rudolph, "hvorledes veed Du det? er Du alvidende?" — Jeg er et Menneske, som Du; kun trænge mine Øjne gennem det jordiske Dække, der skjuler Sjelen. Er der Nysgjerrighed, Rudolph! saa forlad mig; Du vilde da blive uslykkelig; men er det Kjerlighed, saa begjer; jeg er beræed. — "Det er Kjerlighed til Jutta," svarede Rudolph. Højtidelig reiste den Gamle sig nu, og raabte tre gange med stærk, tydelig Røst nogle Ord. Heloise sprang op og fløj til Rudolph. Gud! hvisttede hun sagte til ham: du har sagt ham dit Dufte. Højt blusfede nu Ilden paa Alteret, og hurtig fløj Luerne paa Støtterne. Oldingen bedækkede sit Ansigt, tog fra Alteret et Kar med Vand, gav Rudolph det, og sagde sukkende: Dug den syvende Støtte staaet et Træ. Bestaak det, til jeg kalder.

Rudolph tog Vandet og gik til den syvende Støtte. Her stod et ungt, ganske udtørret Træ. Dette bestaakede han skjælvende, og Grevene havde sig efterhaanden som Vandet berørte

tem. En sagte Næsten susede i de tørre Grenes
 Blade brøde frem, spirede op, og stød behagelig
 lugtende Blomster. Nu kaldte den Gamle, og
 Rudolph gik til ham. Blomster Karons Stav?
 spurgde hiin: Rudolph kunde neppe svare ja, saa
 forskrækket var han. Du har rene Hænder, Ru-
 dolf! sagde Oldingen venlig. Du kastede han
 sin Kappe af, og stod i en hvid, med alle Slags
 Charakterer besat Klædning. Han lod sin Stav lø-
 be paa Jorden rundt omkring sig, og Kredsen, som
 han tegnede, blev skinnende. Heloise og Rudolph
 maatte paa hans Befaling træde ind i Kredsen
 og slutte hinanden fast i deres Arme. Forlader
 ikke Kredsen, raabte han, og gik nu syv gange
 omkring Alteret, i det han bad højt. Toner,
 som fierne Fugleskrig, lode sig høre omkring Støt-
 terne. Derpaa tordnede det, saa Hvalvingen ry-
 stede, og en hurtig Vind susede gennem Templet.
 Heloise segnede næsten af Angest ved Rudolphs
 Bryst, og Haarene reiste sig paa Rudolphs Hoved.
 Stedse blev Tordenen stærkere, stedsø Varmen mel-
 lem Støtterne lydeligere. O! Gud! sagde Helois-
 se med en kvalt Stemme, der er Jutta! Rudolph
 skjælvede og kastede sine Øjne derhen, hvor He-
 loise

loise saae hen. Zutta bleeg, med blonder Haar, der hølgede sig i skønne Løkker om hendes Skuldre, udstrakte sine Arme mod Rudolph. Snart bedækkede Røgen hende, snart svævede hun igjen frem paa Røgen. Heloise sank med et Skrig i Rudolphs Arme; og i dette Øjeblik hørte han ogsaa Zutta sige sagte: Rudolph! red mig, red Gåttningen! Han kastede sine Øjne paa Heloise, som han endnu holdt i sine Arme, og raabte: Zutta! Men i det samme forsvandt hendes Billede i Røgen.

Nær laae med et blegt Ansyn, der længtes efter Ro, paa Rør, og Heloise uden Bevidsthed i Rudolphs Arme. Rudolph vidste selv ikke, hvorledes det var fat med ham. — Hjelp mig, sagde den Gamle, at bringe Heloise ind i Grotten. Begge bære hende gjennem Gangen. Oldingen aabnede den mindre Grotte, hvor Rudolph sov, og denne bar hende hen paa sin Seng. Rudolph var bekymret for Heloise; men den Gamle tog en Phiole og gjød en Draabe Sæft paa Pigens Læber. — Kom nu, sagde han til Rudolph, og trak ham ind i Grotten. Heloise fulgte strax efter, blomstrende, som en Rose. Hun kastede sig i Rudolphs og sin Faders

Faders Arme, og raabte: O! red! red Jutta!
 Hun var bleg, ikke forklaret, som min Moder.

Fra nu af min Søn, sagde Ager, er denne
 Bolig Din, og intet Bærelse tilsattet for Dig,
 Med mig, uden mig, med Heloise, eller ene,
 gaar Du, hvor Du vil. Dig har Forsynet
 udvalgt; thi endnu aldrig gif alting saa let, som
 denne Aften. Fra nu af er Du min Søn!
 endog mod Din Villie min Søn! Forsynet har
 store Hensigter med Dig. Det allene kan jeg
 sige Dig. For Dig blomstrede Træet, der kun
 blomstreer for Kaa, der endog for mig ofte under
 slaar sig derfor. Begjer Alt. Jeg giver Dig
 det. Selv min Heloises Haand er Din, der
 som Du elsker hende — Heloise kastede et smil,
 glad Blik paa Rudolph, og denne saae paa Ole
 dingen. Dvalende sagde han: "veed Du ikke,
 Ager . . . ?" — at Du har en Kone? Det
 veed jeg, svarede den Gamle smilende, men
 jeg veed ogsaa, at Kjerlighed er en Nat
 turlov, som ikke kan indskrænkes af nogen
 anden Lov. Du vil snart smile over Dig selv
 og over Dine Vildfarelser. Gaae nu, Ru-
 dolph, og besee min Bolig. Følg ham Heloise

og var ikke bange. I hans Selskab tør Du see endog det Hellige. Giv Gud, at I engang maatte see det tilsammen, for der at forenes!

Heloise omfavnede Rudolph, da hun gik med ham gennem Gangene. Han gennemsøgte alt, enhver Vraat, enhver Muur: ikke af Mis-tillid; thi hvorledes kunde han endnu have Mis-tillid? Men for at gjøre Pater Anton skamsfuld i sin inderste Sjæl. Da han saaledes saae sig omkring kastede han et Blik paa Heloise, og saae Taarer bryde frem af hendes nedslagne Dine. Han trykte Pigen til sig, lagde sine Læber paa hendes blussende Kind, og sagde med den inderligste Dmhed: "Min elskte, fortryllende Søster, Heloise!" Hun smilede blidelig til ham gennem sine Taarer, trykte ham til sig, og skjulte det vaade Dye i hans Barm.

De gik videre. Heloise førte Rudolph fra den ene Grotte til den anden, og omsider i det Hellige, der bag i Klippen var skjult med et højt Teppe. Hun raste ved en Enor, og Forhanget sloj op. Rudolph blev staaende urakkelig af Forbauselse og Beundring. Dagens Aft med Cherubim stod paa et hvidt Alter, omgivet

glvet af hv hvide, med gyldne Siadbilder sty-
dede Støtter. Rudolph aabnede Døren til et
Gallerie, som løb rundt omkring Alteret, og
begge gik ind. Heloise bad Rudolph, at han
endelig ikke maatte være Dagens Ark, fordi
Guds Lynild beskyttede den. Men Rudolph ud-
strakte dog Armen, for at berøre den. Neppe
nærmede han sig den med sin Haand, saa traf
et Slag hans Arm, og rystede alle hans Led-
mode saa heftigt, at han troede Skjælvende til-
bage. Han tillukte Døren, og spurgte Heloise:
"Hvortil bruger Din Fader denne Ark?" —
"Lil at see ud i Fremtiden, svarede Pigen. Dog
lader os gaar. Det er mig saa angstligt her.

Endnu gik Rudolph omkring med hende i
Grotten, og sandt deri store Dvæ, Digler og
Kul. Heloise sagde: her laver min Fader sine
Lagemidler, der i et Øjeblik læge et Saar og
bringe en Døende til Live igjen. Rudolph tænkte
paa den Syge, som var kommen helbredet til-
bage fra Grotten.

Endelig vendte de tilbage, og Her førte
nu Rudolph til Døren af Grotten. Her tryk-
tede han paa en fremragende Sten, og istedet
for

for Døren bleve nogle Stene Kædte frem bag Forhængen, hvilke tilsluttede Nabningen. See, saade Njer, saaledes er jeg skjult for den hele Verden, kun ikke for Dig. Tryk den midterste Steen i Veiret naar Du vil ind til mig. Doa bet der jeg Dig: vælg Afstenerne til at gaae ud. Men veed Du, Rudolph, at det er langt ude paa Natten? I behøver begge Nødsighed. Gaaer mine Børn!

Rudolph laae i dybe Tanker paa sin Leie, og gjenkaldte sig alt hvad der havde tildraget sig paa denne mærkværdige Dag. Hans Sjæl var opfyldt med store Billeder. Han prisste sig salig, at hans gode Engel havde ført ham til denne ubegribelige Dødelige, og drømte om intet, uden om Underværker. Nu skabte han en ny Verden og forbedrede Naturen; derpaa reiste han paa Soelstrøaler fra Sjæene til Stjerne, og besøgte den Eviges Boliger. Midt under disse Tanker aabnedes Døren sagte, og Heloise traade frygtløs ind med en Lampe i Haanden. Jeg maatte tale med Dig, Rudolph! saade hun, og lagde sin Haand med et høitideligt Blik paa Brystet. Hun standse, saae mod Loftet, dernæst paa Rudolph, og Taarer brøde frem af hendes Øine. Med et dybt

dybt Suk begyndte hun igjen: Aldrig har jeg følt det, som jeg nu føler. Mit Hjerter er saa fuldt at det næsten brister. Fra det første Øjeblik af jeg saae Dig, Rudolph, elskede jeg Dig. Gud veed, hvor ømt; ømmere, end min Fader. Jeg tilstod det for ham selv. Han smilede og sagde: Din gode Engel førte ham til Dig. Rudolph! Rudolph! disse Ord, disse ulykkelige Ord hævede enhver Betænkelse, og jeg overlod mig til mit Hjertes søde Drivt. Jeg troede jo, at Engle saae siggende ned paa min Kjærlighed, og, ah! at Du Rudolph igjen skulde elske mig. — Hun kunde for Taarer ei tale videre. Omfæder begyndte hun paa ny: Rudolph, Du elsker mig ikke! De saa Ord, som Du sagde i Dag — o at jeg kunde forglemme dem! En elsket Kone har Dit Hjerter og Din Kjærlighed udeelt. Rudolph, min Fader talde endnu med mig, da Du var gaaet bort. "Min Blisdom er Heloises Brudegave!" sagde han, for at give mig Visshed om at Du skulde være min. Rudolph, min Fader kjender Himlen; ah, det eneste, som han ikke kjender, er Kjærlighed! Nei, Du elsker Marie, og den uheldige Heloise er fordømt til evige Taarer. Du lad
 saa

faa være! (Med disse Ord skulde hun Ansigtet i sit Glor.) Med bristende Hjerte frastiger jeg mig Dig. Vær ubekymret! sig: ja, til alt! Heloise vil være den, som aflaaer Din Haand, som forvisser den lykkelige Marie om Besiddelsen af den adle Rudolph. Heloise vil sige: nei! og med dette Nei vil hendes Hjerte bryde.

Rudolph laae forbauset paa sit Lide. Allerede længe var hans Hjerte ikke mere ligegyldigt mod den fortryllende Heloise, for hvem han i det mindste følte den største Godhed, om ikke just Kjærlighed. Ved den Idee, som Ager havde opvakt hos ham, at den uskyldige, sværrende Heloise skulde være hans Kone, var han aldeles ikke bleven kold, og den Gamles Fortælling om sit dobbelte Egetskab havde ogsaa vist ham Muligheden i at kalde Pigen sin. Det hele Aften, hans lange Ophold i Cenrum med Heloise, deres nøje og lange Omsavnelse i Trylleskredsen, hans Samtale med hende havde oplivet denne Idee i hans Sjæl. Mellem Drømmene om hans overjordiske Liv med alle Himmelenes Aander var fra Tid til anden ogsaa et Billede af hans jordiske Liv forekommet, og stedse havde i

dette

dette Billede Heloise og Marie, begge Haand i Haand, begge prydede med lige store Yndigheder, begge elskende ham lige høit og lige elsket af ham, svævet for hans Sjæl; og nu stod den hulde Pige med den hele Tryllekraft af sin yndige Skabning foran ham. Det skønne Legeme var kun omgivet af et hvidt snævert Klædebon, og den somfruelige Barm kun bedækket med sorte Løkker. Elskovs indtagende Taarer fløde ned over hendes Rosenkinder, og i hendes Dine tindrede Luer af den allerreneste, høimodigste og uslykkeligste Kjærlighed. Rudolph troede, at Skjebnen selv bestemte hende til hans Kone, at Himlen smilede til deres Forbindelse, og helligede den. Hvad er ikke mueligt for den sværmende Indbildningskraft?

"O, Heloise!" raabte han med udbredte Arme; "var det mig tilladt at kalde Dig min Kone! . . . Mit Hjerter bærer en usigelig Kjærlighed til Dig! Men, o Gud! det er umueligt!"

I det samme Djeblisk hvisttede en Stemme nær ved hans Ore: Heloise være Din! Han saas forstrækket til den tykke, uajennemtrængelige Muur,

og raabte høvede: "Gud! Marie! Marie! hvisken Stemme gjør . . . mig . . . trods! Heloise! Heloise! — Han greb hendes skjælvende Haand — Jeg er . . . Din!"

Nei, Rudolph, mine Taarer skulle ikke røre Dig. Lad mig dø! Hvorfor seer Du saa vilde paa Muren? Rudolph, lad mig dø! — Hun bøjede sit Ansigt mod hans Skulder, og sank, i det han trykte hende til sig, i hans Arme, og sagde med svag Stemme: O, Rudolph! hvis Du elskede mig?

"Jeg elsker Dig, Heloise! jeg elsker Dig som Marie!" Hun trykte sin Mund paa hans, og i det samme sloi Døren op. En sød, behagelig Lugt som af Roser, opfyldte Grotten, et skjont Lys oplyste den, og en sagte Harmonie høretes langt borte. Heloise rev sig ud af Rudolphs Arme og satte sig paa hans Seng. Stedse bleve Harmonien mere rørende, stedse Tonerne blidere. Rudolph og Heloise lyttede begge, og trykte sig tæt til hinanden. Nu traade Azet ind i Grotten, og raabte: Heloise! Hun gik, og Rudolph sprang op fra sit Leje. Strax traade Azet ind i Sovestammeret, og bag ham lukkedes Døren.

Døren. Tag denne Dragt paa, sagde Oldingen og gav Rudolph en lang, vellugtende, hvid Klædning. Tak Himlen, blev han ved i en alvorlig Tone, at min Forsigtighed reddede Din og Heloises Uskyldighed. Rudolph, Du maatte bedehende gaae. Hjertet er svagest i de helligste Djes blikke af jordisk Høimodighed. Heloises Høimodighed gjorde Dit Hjerte blødt, og antændte stille Begjærligheder. Soaledes lede selv det, de Dødelige kalde Dyd, til Svagheder. — Ladet os gaae, Rudolph!

Da de traade ind i Grotten, stod Heloise der, klæd ligesom Rudolph, og begge saae paa hinanden med Forundring. Nær satte nu en Krands af Roser paa Heloise og en af Laurbær paa Rudolph. Rudolph kunde ikke vende sine Bine fra Heloise, der endnu aldrig havde været saa skøn, som nu. Nær førte dem begge gennem en ny Gang, som Rudolph endnu ikke kjendte, til et Portal, hvis Vægge vare prydede med Blomster. Rudolph! sagde Oldingen høitideligt: svar mig oprigtig! elsker Du Heloise? — Rudolph svarede: "Ja, min Fader! men hør mig!" — Jeg beder Dig, tie nu. Din Kjærlighed,
 3 2 Heloise,

Heloise, fjender jeg. Han trak en Kreds om Heloise og en anden om Rudolph. Begge Kredse brændte. Mennesker adskilte Eder, sagde Azet nu; Himlen maae afsjøre, om I skulle være eet. — Begge Kredse brændte stedse klarere; med eet flode de sammen, og Rudolph laae i Heloises Arme.

Luerne slukkedes; Portalet formørkedes. Azet rystede med Hovedet. Rudolph, sagde han, Marie vil først silde blive vor; dog skal hun blive det. Syv Aar skal Din og Heloises Forbindelse være en Hemmelighed for hende; siden skal denne Forbindelse redde Marie fra Døden. Tag Heloises Haand. — Skjælvende greb Rudolph Haanden, og Heloise skjælvede ligeledes. Azet indviede deres Forbindelse med hemmelige, dunkle Ord. Rudolph var ligesom bedøvet. Jordens syntes at vakle under hans Fødder. Han tænkte paa Marie, paa Pater Anton; dog snart saae han igjen den yndige Heloise staae ved sin Side med Dine, der straalede af Elskov. Hans Bryst var fuldt af Uroe, af hemmeligt Nag. Men et Blik, en Omfavnelse af Heloise fordrev igjen denne Uroe. Azet førte nu begge tilbage

til Rudolphs Sovestue, som var opfyldt med
 Blugt, og hvori der nu, istedet for det lille
 Lige stod en høi, præstig, med Blonsterkrandse
 behængt Seng. Han trykte det unge Par til
 sit Bryst. Døren stød til, Lydene slukkedes, og
 Heloise sank i Rudolphs Arme.

Rudolph vaagnede, da det endnu var mørkt
 og Heloise endnu slumrede. Han løstede sit Hode
 op og sukede sagte: "O, Gud! hvad har
 jeg gjort!" En rasende Uro og et martrende Nag
 bemægtigede sig hans hele Sjæl. "Marie! Ma-
 rie! O, Du fornærmede, krænkede, uskyldige
 Sjæl! hvad har jeg gjort!" Han vilde op og
 hen til Marie. Men han frygtede for at vække
 Heloise. I kvalende Angst vred han sine Hæn-
 der. Han kunde ikke begribe, hvorledes det have
 de været ham mueligt, saaledes at lade sig overs-
 raste. Derpaa faldt det ham isjen ind, at det
 har været Himlens Villie; dernæst beroligede
 Abers Roelighed ham, og endnu mere den Tankt,
 at Forbindelsen skulde blive hemmelig. Men dog
 vred han sine Hænder, og bad Marie om For-
 ladelse.

Heloise

Heloise vaagnede. Rudolph, Du sukker? spurgte hun med sin yndige, behagelige Stemme. Hun trak i en Snor, og den klare Morgen lysede ned paa deres Leie. Taarer i Dine Dine, Rudolph? I mine Dine er den reneste Elskovs Ro! — Hun reiste sig op, omfavnede ham, smilte til ham, lænede sit Ansigt til hans Barm og sagde: Find dog Rolighed ved dette rolige Hjerter, min Elskte! — Rolighed fandt han ikke, men dog forglemte han sin Uroe. "O," raabte han, og betragtede Heloise med Henryk's Felse, "hvis Marie kjendte Dig, hun vilde tilgive mig!" — Nei, Rudolph! hun vilde ikke tilgive mig. Med heftig Bevægelse kastede hun sig om hans Hals, overstrammede ham med Taarer og trykte rørt hans Hænder. Rudolph, raabte hun saa: o, tilgiv Du mig! — Han trykte hende i sine Arme.

Døren gik op, Njer traade ind med uroligt Ansigt, kastede et betydende Blik paa Heloise, og sagde: Kommer, mine Børn! Morgenens er saa skjøn. Modtager Dagens Lys med Glæde, ikke med Taarer. — De vare inden for et Minut hos den Gamle foran Stotten; men Heloise gik,

gif, for at hente Viin og Frugter. Jeg veed ikke, Rudolph, sagde den Gamle, hvorledes jeg skal komme overeens med Din Skjebne. Der er endnu noget i Dit Hjerter, der ikke tilhører mig, ikke Lofet. Jeg læste, før jeg kom til Dig, Uro i Dit Hjerter, og derpaa saa jeg Taarer i Dine Øine. Rudolph, Du elsker Marie mere, end mine Lærdomme, Dine Venner mere, end mig. Du ærer og elsker Marie som Din Kone, og Heloise kun som Din Elskerinde: Heloise er Din Kone, som Marie. Er Du uroelig derover, saa vil jeg beroeligg Dig. Jeg kjender Dit for disse Hjertes Skinsyge. Ogsaa hos Heloise har jeg seet Spor deraf. Fortie endnu en kort Tid det nye Ægteskab, til Maries Hjerter er befriet fra Skinsyge. Jeg indestaaer Dig for, hun skal blive det; og hvo, Rudolph, vil da være lykkeligere end Du?

”Jeg tænkte, i hvo Aar skulde Marie . . . min Forbindelse med Heloise . . .”

Efter Skjebnens Villie, ja. Dog kunne vi forandre Skjebnens Gang. Men nu, min Søn, maae Du forlade Din Ensomhed, og boe her. Syv gange syv Dage og ligesaa mange Timer

Timer tør Du ingen see uden mig, Heloise og Marie. Med mig er Du forbunden ved Lyset, med Dine Koner ved Ægteskab, enhver anden Forbindelse maae Du afbryde!

”Med mine Venner er jeg forbunden ved Dyd og Venfskab, ligesaa hellige Baand som Ægteskab.”

Rudolph, nu igjen? — Hvad er Venfskab, hvad er Dyd mod den Lykke, som Forsynet agter Dig værdig til? Har Du forglemmt, hvilken Offer Himlen fordrer af Dig? Og Du vil ikke offere den et Venfskab, der kun beroer paa en ædel Bildfarelse, paa noget, som I kalde Dyd? Dine jordiske Venner foretrakker Du for de himmelske Ynglinge, de salige Aander, der udbrede deres Arme, for at optage Dig i deres Samfund? Inden saa Uger skal Du lære Midlerne til at kjende Fremtiden, til at behærskke Naturen, at adspørge Graven, at omgaaes med Himmelenes Aander; og denne Lykke støder Du fra Dig!

Rudolph sad længe rolig. Endelig spurgde han: ”Allerede om saa Uger vil Du undervise mig?”

mig? Jeg skal see ud i Fremtiden? omgaaes med Aander?"

Rudolph, vogt Dig, at Du ikke af Stolthed onsker denne Tidspunkt saa nær. At gjøre Menneskene lykkelige, ikke at glimre skal være Dit Hjemme. Allerede inden saa Uger! ja! — Næv mig Dine Venner. Jeg vil da sige Dig, hvilke der fortjener Din Underviisning, og hvilke ikke. Ikke alle, som Du kalder Venner, ere ædle Mænd.

"Min Fader, jeg har hellig lovet at fortieberes Navne."

Den Gamle sagde smilende: Louise Rudolph! De staae i Din Skjebnes Bog. Friherrerne af Mázuné, Greven af Sax, Maries Fader, Thuring og andre. I have udkastet en Plan; men Gud har udsløttet den af Skjebnens Bog. Du skal lære at kjende en herligere Plan.

Rudolph saae stivt paa Oldingen: "Gud har udsløttet den? Dydens Plan?"

Jeg vil strax vise Dig, at den maatte bringe Menneskeslægten i Forvirring, hvis den skulde udføres, istedet for at gjøre den lykkelig.

lig. Rudolph, jeg vil overbevise Dig. Lad mig høre. Hvad er eders sidste Hensigt?

Rudolph stod op og lagde Haanden paa Vandet. "Fader," sagde han omsider, "jeg har lovet, aldrig at tale derom."

Jeg ærer Din Betænkelse, Rudolph, omendstjont Din Mistrillid smerter mig. Du er en meget ædel Mand. Tausshed er ogsaa hos mig den første Dyd. Men, Rudolph, hvad vilde Du sige, naar jeg gik ind med Dig, og hver Steen, hver Støtte i mit Tempel, et umvundet Værns Mund, fortalte mig det, som Du holder for Hemmelighed? Kan Du skilles fra Marie i syv gange syv Dage? eller skal Marie boe her? Jeg vil give hende en Grotte nær ved vores, hvor hun kan leve, uden at see os.

Rudolph fordybede sig stedse mere og mere i Tanker. "Nei, jeg kan ikke bringe Marie hertil!" sagde han endelig.

Og kan Du leve saa længe uden hende? Rudolph, min Tid iler. Allerede svæver Dødens Engel omkring mig. Jeg ønskede ikke gjerne at kaldes af den, uden at have en Arving til min Viisdom. Gaa en Beslutning, Rudolph!

"Fader,

"Fader, kunde Du i dette Djeblisk see mit Hjerte! At forlade Marie i ni og syrrerdyve Dage! — Dog, det skee! Ja, jeg vil det! Giv mig endnu tre Dage. — O! Gud! min Marie!"

Du elsker Din Kone, Rudolph, og bringer Viisdommen et stort Offer, men Lønningen derfor skal være usigelig stor. — Hør! — Skal, medens Du er her, en let, skjon Slummer oversalde Din Kone, hvori hun ikke savner Dig?

"Giv mig, hvis Du kan, Rosighed, medens jeg er her, paa det jeg kan glemme mig selv. Ak, hun vil klage og jamre sig for min Skyld, og . . . . giv hende Noe!"

Min Søn! den skal hun faae, sagde den Gamle forig. Ingen Uroelighed over Din Fraværelse skal nærme sig hende. Tiden skal sønes hende en Time, et Djeblisk, i hvilket hun allerede sees Dig komme tilbage fra en Dal. Siig mig kun, min Søn! hvor er Din Kone? hvor er Din Marie?

"O, Gud! maae Du vide det?"

Det maae jeg vide, og af Dig.

Rudolph

Rudolph stod op. Omfider sagde han:
 "Fader og tie! Min Skjebne har fordømt
 hende til Taarer. Jeg tør ikke opdage Dig hendes
 Opholdssted."

Oldingen rystede med Hovedet og sagde:
 Du vil endnu ofte fortryde Din Mistillid!

"Ingen Mistillid, min Fader; ved Gud
 ikke! Kun har jeg svoret at tie, som jeg svor
 Dig det. Lad mig nu gaae! Inden tre Da-
 ge er jeg atter hos Dig. Lad mig gaae. O,
 Marie! Marie!"

Rudolph stod endnu et Djeblig stille, og
 Heloise traade nu ud af Døren med Viin og
 Frugter. Hun spurgde: Hvor vil Du hen? og
 fastede sig om hans Hals, da hun hørte det.
 Forlad mig dog ikke saa strax! bad hun og om-
 fnygede ham med begge Arme, trak ham til sig
 paa Bænken udenfor Grotten, og gjorde ham
 kjærlike Vebredelser. Tilfids bad hun ham kun
 at blive en Time endnu; og Rudolph lovede
 det. Nu førte hun ham ind i Grotten, hvor
 den Gamle ikke fulgte hende, satte sig paa hans
 Knæ, og begyndte at fortælle. Astenen var for-
 hænden, inden Rudolph vidste det. "Min
 Ma-

Marie," sukkede han stundom, og dog blev han; thi hvorledes skulde han kunde modstaae denne uskyldige, skønne Kones omme Kjerategn og kjærlige Bønner? — Heloise sad ved Siden af Rudolph paa et Hvide, kvædede til sin Luch de omme ste Sange, faldt paa Knæ for ham, og saas smægtende op til ham, indtil han løstede hende op og trykte hende i sine Arme. Marie, den stakkels Marie blev forglemmt under Elskovs søde Samtaler. Rudolph slumrede ind i sin Helois ses bløde Arme. Men den følgende Morgen var han ikke at holde tilbage. Han sluttede den grædende Heloise i sine Arme og trykte hende til sit Bryst. "Farvel!" sagde han, "min Heloise, min Elsker," og sagte lagde han til: "Farvel, min Kone!"

Heloise ledsagede ham, og næsten lykkedes det hendes Kjerategn at bringe ham tilbage. Endnu sad han længe med hende paa en Klippe, og maatte beskrive hende Marie, hvorledes han levede med hende. O! før mig til hende, bad Heloise; sig, jeg er foret vild; intet ømt Blik skal fortaade mig; ineen Taare, naar Din elskede Kone ligger ved Din Barm. Lad mig see min Søster!

ster! (Hun hængte sig ved hans Arm og vilde ikke slippe den.) Saa sig mig i det mindste, hvor Du boer, Rudolph. Jeg vil komme allene og kaste mig for hendes Fødder, og bede hende om et Fristed. Siig mig, min Elskte, hvor Du boer! Jeg ser Dig dog de tre Dage. Er dog hos Dig.

Neppe kunde Rudolph modstaae den elskende Kones samme Bønner. Allerede vilde han aabnebære Heloise Bejen til sin eensomme Klippe; men hendes Kys kvalte hans Ord.

Endelig gik han. Saa ofte han saa sig om, vinkede Heloise endnu til ham. Han smilede, og kastede Kysse tilbage. Men, da han var bag Klippen i Baggrunden, faldt en Centner vægt paa hans Hjerte, og med hvert Skridt, som han kom sin eentlige Klippe nærmere, blev denne Byrde mere trykkende. Skjælvende steg han over Klipperne, skjælvende gik han gennem den underjordiske Gang. Neppe havde hans Haand Kræfter nok til at aabne Døren. Han aabnede den, og Marie stoi med det høje Frydberaab: Gud ske Lov! der er han! i hans Arme.

Taus omsavnede han hende, og havde ikke Mod til at slaae sine Dine op paa hende. Over Glæden at see ham igjen blev Marie i Førefinnigen ikke vaer denne Mørkhed i hans Ejel og i hans Blik. Men nu satte hun sig med ham i en Lovhytte, for at høre af ham, hvad der i to hele Dage kunde have holdt ham borte fra sin Marie. Rudolphs Kind brændte, og hans Dje var meget mørkt. Marie saae det, og plagede ham om at sige hende Marsagen til sin Tungstindighed. Han vilde smile, og i det samme rabte hans Emil sig i et Udtryk af Rummert. Rudolph, hvad skader Dig? Du kan jo ikke mere holde Dine Dine fæstede paa mig? Rudolph, gjør jeg noget, som mishager Dig? eller troer Du at gjøre noget, som kunde mishage mig? — Hun greb med den ene Haand hans Haand og lagde den anden under hans Hage, for at rette hans Blik paa sig. Han skjulte sit Ansigt paa hendes Skulder, og var i dette Djeblik fast besluttet, aldrig at see Heloise og hendes Fader mere. Marie afbrød nu Samtalen. Hun fordoblede sine Rjærtegn, dog blev hun ængstelig og forbauset. Gjærne havde hun spurgt:

Spurgte: hvor har Du været? men hun tvang sig selv, fordi Pater Anton havde bedet hende, at hun ikke maatte plage ham for meget om at tilstaae hende Hensigten med hans Nattevandringer.

Efterhaanden blev Rudolph vel mere be- roelst, men ikke rolig. Var han blot et Øjeblik ene, saa fløt hans Tanker til Uzer og Heloise; thi hos Heloise var hans Tilstand en stedsevarende Marter. Ethvert Kjærtegn af hende trængte som en Vebredelse gjennem hans Hjerter; ethvert Kjærtegn, som han gav hende, syntes ham en Løgn, et Bedragerie; og saaledes døde de paa Halvvejen. Hos Heloise ansaae han selv sin Uret mod Marie for ringere; han kunde dog sige hende, hvor ømt han elskede Marie, og han sagde det med en Slags Triumpf, hvorved han følte sin Forurettelse mindre. Hans Kulde mod Marie havde ogsaa gjort hende frygtløs og altsaa ogsaa koldere, en fremmed, kold Ovmærksomhed fortrængte nu den fortrolige, kjærlige Tilfredshed. Marie gik og kom tilbage med røde Dine. Rudolph kunde ikke taale dette Syn. Han tog Marie i sine Arme, sukkede dybt:

"O, Gud! Marie!" og gik i den tykke Skov for at skjule sin Græmmelse. Marie saae efter ham, udstrakte Armene mod Himmelen, og skjulte sig paa den anden Side af Klippen under de skyggesfulde Grane. Roklighed og Fred havde forladt deres Helligdom.

Men længere kunde Marie ikke taale det. Hun søgte Rudolph op, og fandt ham siddende under en Busk. Hurtig kastede hun sig for hans Fødder, og raabte med en Strøm af Taarer: Rudolph! vær atter min! Gjør os ikke begge uheldige. Min elskede Mand, fremkald ikke Elendigheden! Ved disse Ord trykte hun sin blege Kind til hans. — "O! min Marie!" raabte Rudolph ængstelig, "kan det berolige Dig, at jeg endnu elsker Dig lige smerteligt, endnu elsker Dig sommere, end ellers?" — Rudolph! er det sandt? — "Ja, ved Gud! ved mit Liv! det er det, Marie! min Marie! det er sandt!" — Nu smilede Marie til ham, og lagde Haanden paa sit Hjerte: Rudolph, Gud hjælp mig da! saa er jeg rolig og tilfreds. Lad Jorden end styrte sammen, min Rudolph elsker mig jo!

”Marie!” begyndte Rudolph nu hurtigt, ”jeg elsker Dig mere, end jeg kan udtrække det, og skal snart for evig være hos Dig igjen, intet Minut skilles fra Dig. Men inden tre Dage er jeg nødt til at gjøre en Reise paa nogle Uger. Spørg ikke hvorhen. See! jeg kunde let finde et Vaaskud, kunde sige: jeg maatte til Appenzell, eller til Thurgau, eller til Tydskland. Men nei, Marie! Jeg gjør en Reise, for at befæste min Rolighed og Din Lykke. Kun hv Uger bliver jeg borte, for at være Din for min hele Levetid. Marie! jeg beder Dig, vær rolig. Det er den sidste Reise, jeg gjør.”

Det Hemmelighedsfulde angster mig, Rudolph. Det er dog vel kun en Fare eller en urigtig Handling, Du er istand til at skule for mig. Men lad saa være. Du elsker mig jo. Saa rejs da, og kom snart tilbage, for at afstørre mine Taarer, der allerede nu synde. Rudolph! Rudolph! kunde Du eensgang see ind i mit Hjerte!

Nu hørte de Pater Anton falde, og gif ham imøde. Rudolph frygtede Vebredsel af Anton; men den gode Pater saade kun: Du er urolig. Et Bevnis paa, at Du ikke maas
være

være aldeles overtydet om, at det, Du har fore, ogsaa er got. Rudolph! vær opmærksom paa Dig selv! — Sandheden er simpel, aaben og oprømt. — Rudolph taug med et beklemt Hjerte.

Anton blev to Dage paa den eensomme Klippe, derpaa tog han Afsked med Rudolph og Marie. Jeg vil, sagde han vært, gjøre en nye Reise, for at redde en Ulykkelig. Himlen lade det lykkes for mig. Rudolph forekom det, som han for evig skulde sige ham Farvel. Ogsaa han vilde gaae den næste Dag mod Aften; men han havde ikke Mod at sige Marie noget derom. Han blev endnu denne Nat. Den følgende Morgen sagde han med et tvungent Smil: "Saa nødvendig min Reise ogsaa er, Marie, saa kan jeg dog neppe skilles fra Dig. Men jeg maae."

Rudolph, spurgte Marie, — er denne Reise virkelig nødvendig for Din og min Lykke? Hun saae skarpt paa ham ved dette Spørgsmaal, og han rødmede. "Men," svarede han forlegen, "om den nu er for Menneskenes Lykke, Marie? Skal jeg blive her og kun leve for mig?"

Saa gaae da, og Gud ledsage Dig! Hun omfavne ham; men han kunde ikke rive sig løs fra hende, og først mod Aften gif han endelig: — Neppe var han uden for sin eensomme Klippe, saa syntes han at være forladt af den hele Verden. Han vred sine Hænder og vilde tilbage, men hans Skjebne syntes at trække ham fremad.

Silde om Natten kom han til Nzers Grotte. Heloise sloj ham, mere fortryllende end nogensinde før, imøde, og med den første Lyd af hendes Stemme var det, som en anden Mand besjelede ham. Hun fortalte ham, med hvilken Angst hun havde ventet paa ham den hele Gaarsdag. Rudolph glædede sig hemmelig over den Gamles Bevarelse, som bad i Eremitboligen. Han havde nu sin Heloise allene, og kunde nu ganske ofre Natten og Morgentimerne til Kjærlighed. Solen havde alt længe skinnet, da Nzer vaktede to Lykkelige af Slummeren.

Nu begyndte Prøvetiden for Rudolph. Hans Phantaste blev ved den Gamles Fortællinger frygtelig ophidset. Han troede, ikke at see andet end Nander, alle vegne at høre deres Røst, deres

res Næsen; og selv den Gamle bad ham at være forsigtig og ikke antage hver Lyd for Stemmen af en Mand. Havde han saaledes tilbragt et Par Timer bag i Templet med den Gamle, saa faldt han igjen tilbage i Heloises Arme. Rudolph blev da ene med hende i den skønneste Deel af Grotten, i et Slags Løvhytte, som var bedækket med Blomster, og igjennem hvilke kun enkelte Straaler af en Fjøn Skumring trængte ind. Aldrig havde han i Mariæ Arme saa ganske udtømmet Kjærlighedens Bæger, som nu hos Heloise. Hun var udtømmelig i at give sin Elskov med ethvert nyt Djeblik en nye fortryllende Dragt, saa han blev i en bestandig Ruus. Allerede efter saa Dage tænkte han kun sjelden paa Marie, og selv naar Heloise begyndte at tale om hende, og blev alvorlig, søgte han ved Kjærtegn atter at omstemme hende til Kjærligheds glade Følelse.

Mangen Aften kaldte Njer ham ind i det hemmeligste Tempel, hvor han saae Skygger og hørte Stemmer, Spaadomme og Hemmeligheder, der stedse fængslede hans Mand stærkere og stærkere til Heloise og hendes Fader. En Morgen,
da

da Rudolph endnu var ene med Heloise, talte begge om Marie. Heloise trykte ham med Inderlighed i sine Arme og bad ham at sige hende, hvor Marie boede. Rudolph skjemtede, og søgte at undvige; men hun blev ved sin Paastand. — Da han endelig ligefrem afflog hende den, saae hun stivt paa ham, lod sine Arme synke, og et Par Taarer trillede ned af hendes Kinder. Rudolph vilde omfavne hende; Heloise unddrog sig vel ikke, men hun blev kold og sørgmodig. Hun gik bort, og han fulgte hende. Efter lang Søgen fandt han hende omsider i den mest skjulte Grotte, hvor hun sad og græd. Da han satte sig hos hende, vendte hun sig bort. Han bad, hun græd; men hun blev kold og sørgmodig. Rudolph søgte nu for første Gang hendes Kulde, og anvendte alt, for at forsone Heloise, der uophørlig svømmede i Taarer.

Saaledes gik Dagen, Natten, den følgende Dag, og Heloise blev endnu stedse kold. Rudolph var altsor vant til hendes omme Kjørtegn, og hans Hjerte langted altsor meger efter dem, til at han Kulde kunne udholde dette endnu længe. Han kastede sig om Aftenen for Heloises Føds

Fødder, kyskede hendes Hænder, og besvor hende at skienke ham sin Kjærlighed iagen. Men Heloise svarede kun med Taarer. Snart udbredede hun sine Arme, som om hun vilde omfavne ham, snart stødte hun ham sagte bort fra sig. Du saae hun smil paa ham, dernæst saae hun paa Loftet, som om hun beklagede sig over sin Ulykke.

I dette Øjeblik, da Rudolphs Hjerte var fuldt af den ymmeste Kjærlighed til Heloise, kom Nær med et sørgmodigt Blik og mørke Rynker i Panden. Jeg beklager Dig, Heloise, beyndte han medlidende. Dit Hjerte vil brikke; men Skjebnen vil det. Du maa endnu i Aften afsked til Sicilien. — Heloise streg høit, og kastede sig i Rudolphs Arme, med hvem hun i Øjeblikket forsonede sig. — Jeg bort? ja ene? raabte hun: aldrig! — Du maa, mit Varn, soabe dem Gamle. Spild ikke de sidste kostbare Øjeblikke med unyttige Klager. Lader os alle tre overlægge, hvad vi kunne gjøre. Jeg forlader Europa paa nogle Maanedes, da Skjebnens uglemskaldelige Villie byder det. Du, Heloise, maa til Sicilien. Rudolph kan vente os her. Dog, maaskee see vi hinanden aldrig mere.

Aldrig

Aldrig mere? raabte Heloise med vilde Dø-
ne. Jeg skal forlade Rudolph, leve for evig skilt
fra ham? jeg hans Kone? O! drab mig heller
paa eengang, paa det jeg ej skal døe tusinde Gaa-
ge! — Hun hængte sig ved Rudolphs Arm.

”Lad Heloise blive her, Ager!” sagde
Rudolph, og trykte Heloise til sig. ”Hvad Mæt
har Du over min Kone? Hun skal blive her!
Jeg vil det!”

Jeg vil ogsaa det, min Son! men hvo
kan stride mod Skjebnen?

Jeg, svarede Heloise; jeg i Rudolphs Ar-
me! Rudolph! Dig tilhører jeg. Mere Dig
end min Fader. Jeg er Din Kone. Waaskee
tilkommer mig allerede det helligste Navn i Na-
turen: Modernavnet. Og jeg skulde forlade
Dig? Nei, nei! jeg bliver her!

Heloise, sagde Ager sagtmodig; jeg beklæ-
ger Dig. Men kan jeg forandre Din Skjebne?
En Time efter Midnat tager Du frivillig Veien
til Italien. Tænk paa Kastro! Du vilde ogsaa
blive der; og hvortledes gif det Dig?

O! Gud! raabte Heloise med en klagende
Stemme, Rudolph! forlad mig ikke! En Storm-
vind

vind bar mig over Havet! . . . Min Fader!
er der ingen Hjælp?

Ingen! Du gaar frivillig, eller en Storm-
vind fører Dig paa sine Vinger. Jeg har fors-
gives stræbt at forsone Skjebnen.

Rudolph! raabte hun nu skrækkeligt, saa
forlad Du mig dog ikke! Forlad ikke Din Kone,
Din Elskede! dræb mig heller! O! gaar med
mig! Er det ham tilladt?

Det er ham tilladt, svarede den Gamle. —
Rudolph stod som forstænet. Ummelig kunde han
skilles fra Heloise, men ligesaa umuelig var det
ham at forlade Marie. Han hang uden Beslut-
ning i Heloisens Arme. — Mine Børn, satter
en Beslutning! sagde den Gamle. Det er snart
Midnat. Rudolph, vil Du ledsage Din Kone?
Vil Du lade hende i Fødsels-Timen være uden
Trost? Jeg siger Dig, hun er Moder. — Begge
de Elskende omfavnede hinanden ved disse Ord
endnu stærkere, og Rudolph raabte suertelig:
"O, Marie! Marie!"

Nei, raabte Heloise, Marie maa han ikke
forlade, og mig ikke heller. Een af os er for-
dømt til Døden; og den vil jeg være! Rudolph!

Du

Du kan ikke reise med mig. Saa lad mig døe, døe med dette Pant paa Din Kjærlighed under mit Hjerter!

"O! for Guds Skyld, Aser! lad mig ei skilles fra Heloise og heller ikke fra Marie. Hav Medlidenhed med den ulykkeligste Kjærlighed!"

Sag Marie med til Sicilien, sagde den Gamle rolig.

Ja, min Fader! Hun skal ledsage os. Ja, Rudolph! Marie skal gaae med Dig, Din Marie, Din Kone, min Eosler. I Dine Arme ville vi begge leve, al vor Idraet skal være, og elske Dig og elske hinanden, og Englene skulle misunde os. Gud ske Lov, Marie skal med!

Rudolph løstede Hænderne op mod Himlen, og raabte: "O! Marie! hvad vil Du sige! Jeg Ulykkelige! Døe vil Du af Grammelse. Dit trofaste Hjerter vil briste af Lidelser og Kummer. Marie, Marie! er det Lønne for Din Trofskab?"

Nei, hun skal ikke døe, Rudolph! sagde Heloise. Jeg vil forstille mig. Hun skal ikke see min Kjærlighed, ikke høre mine Sukke. — Jeg vil anfille mig som en Fremmed, som en Flygtning.

ning. Først i Morgen vil jeg møde eder, og anraabe Mariæ Beskyttelse. Jeg vil være hendes Opvarterske. Gjør alt, hvad Du vil; kun forlad mig ikke! forlad ikke Marie! Til! hente hende! Men, Rudolph, hvor skal jeg træffe Dig? Jeg vil ikke kjende Dig; vær ubekymret. Et Blik fra Dig skal være mig nok; kun forlad mig ikke!

Hvor er Marie, Rudolph? En Hand skal indgive hendes Sjæl den Beslutning, at forlade sin Fader, som hun elsker, og gaae med Dig. Stig mig, hvor er hun?

” Hun er . . . o Gud! hun er . . . Men er det ogsaa vist, at Skjebnens Villie binder Heloise at reise? Overbeviis mig derom, Fader, og jeg er bereed til alt. Lad mig høre Skjebnens Stemme! Jeg skal forraabe, hvad jeg hellig har lovet at fortie, Mariæ Opholdssted? Lad mig blive overbevist. ”

Det skal Du. Kommer mine Børn. — Han gik foran.

Bliv ved Dit Forsæt, Rudolph, hvilstede Heloise til ham, og gaae ikke, førend Marie er hos os! Lad Dig ikke afholde derfra! —

De gik ind i Templet. Nær lod Rudolph og Heloise træde ind i en brændende Kreds, og holde hinanden tæt omfavnede. Derpaa trak han en Ildkreds rundt omkring sig selv, begyndte at bede høit, bedækkede sit Hoved og faldt paa Knæ. Med eet traade sex blege Dødnings- Skikkelser ind og omringede Kredsen, hvori han laae paa Knæ. Fire vare Riddere, som stode her med dragne Sværd, opslagne Visirer, aftegraae Ansigter og stive ubevægelige Dine. Den femte af disse græselige Skikkelser var en Biskop, klæd paa ældgammel Maner; den sjette en skjon Kone i en sort Dragt, bleeg, med et langt Slør, som hang til hang ned over hendes Haar. Heloise raabte, da hun saae disse sex gyselige Skikkelser: O! Gud forbarme sig! og gjorde en Bevægelse, for at redde sig. Rudolph holdt hende fast omslynget og hviskede til hende: "bliv i Kredsen Heloise!" Hun faldt kold og livløs i hans Arme. Kvinde- Skikkelsen vendte sig langsomt til Rudolph, og saae derpaa med de stive Dine op mod Himlen.

Nu reiste Nær sig fra Bønnen. Han kastede Dækket af Hovedet, og sank halvdød tilbage,

da han blev de sex gyselige Skikkelser vaer. Gud af Skrak vilde han forlade Tryllekredsen, men hvor han vendte sig hen holdt en af Ridderne ham sit Sværd imøde. Bedrager, sagde Biskoppen med huul Stemme; Din Time er kommen! — Han har opvaakt Guds Bredde! raabte Ridderne. Njer faldt paa Knæ, og bad: Naade! Naade!

Bedragne Rudolph, sagde Biskoppen, vi dømme! de Døde dømme, som denne Bedrager har spottet! Bring Pigen nærmere. Rudolph blev staaende uroffelig i Kredsen og trykte Hæloise fast til sig.

Forlad Tryllekredsen, blev Biskoppens Stemme ved; vi komme, for at redde Dig fra Bedrageres Hænder.

"Fra Bedrager?" spurgte Rudolph Hæloise halv høit, der just kom til Live iagen i hans Arme. "Hæloise, fra Bedrager? For Guds Skyld tael!"

Ja, fra Bedrager, Rudolph, svarede Hæloise angstlig. O! Gud! det er ude med mig.

Biskoppen taledede atter. Oprigtig Tilstaaelse kan redde Dig, Munk af Sachnang! Tael!

Langsomt reiste Azet sig, og betragtede opmærksom disse Skikkelser efter Naden. Hvad skal jeg tilstaae Eder? sagde han derpaa. Troer I, jeg mis kjender Eder? Mennesker ere I, ikke Vænder, tager Maskerne af!

Rudolph holdt endnu bestandig Heloise i sine Arme. Paa eengang vakkede den quindelige Skikkelse, og kaldt med det Skrig: Rudolph! i en Ridders Arme. "Marie! Marie!" raabte Rudolph, lod Heloise synke, tog den ulykkelige Marie i sine Arme, og holdt hende fast trykket til sit Bryst. "Marie! For Guds Skyld, giver mig dog Lys heri! Er jeg bedraget? o, er jeg bedraget?"

Det er Du, sagde Biskoppen, og tog Masken af. Det var Pater Anton. Du er bedragen, trods mine Advarsler bedragen, Rudolph!

"O, jeg ulykkeligste af alle Mennesker! Heloise, Du kunde bedrage mig?"

Nei, sagde Azet; Heloise var selv bedraget. Hun vidste ikke mere, end Du. Tillad mig. Jeg vil tilstaae Eder alt. I have overrumplet mig.

Heloise

Heloise reiste sig. — Er det Marie? spurgte hun; det den lykkelige Marie? — Hvad Du saa end maatte vilde, Du Ondskabefulde, jeg vil ikke længere tjene Din Ondskab. Du vil redde mig. Jeg vil ikke være reddet; thi han elsker Marie! Rudolph! Du er bedraget af denne ondskabefulde Munk og af mig. Allerede havde jeg ofte i Sinde at opdage Dig alt, men jeg skjalvede for denne afskyelige Dævels Dolk. Han havde mig i sin Magt, og kjendte mit Hjerter. Hvad havde jeg ikke gjort, for at bestøde Dig! . . . Erindre Dig, da vi gif hid, bad jeg Dig, ikke at reise uden Marie. Han havde solgt Marie til Biskoppen af Ehur. Du, Rudolph, skulde med mig til Sicilien. O! vend Dig ikke bort fra mig med Afsky! Jeg har bedraget Dig, men jeg vilde ikke gøre Dig ulykkelig. Uden Marie var jeg ikke reist; og Du skulde have faaet alting at vide af mig. Ak! jeg elskede Dig alt for meget til at bedrage Dig længere.

”Heloise,” sagde Rudolph smertelig, ”Du kunde bedrage mig?”

O! Gud! drøb mig, piin mig, Rudolph, men spørg ikke i denne Tone; der sønderriver mit hele Hjerte!

Men hvorledes bedrog Du ham, Munk? spurgde Anton.

Ligesom I bedroge mig det første Øjeblik ved at overraske og spille under Døkket med hinanden. Nogle Munkes ere mine Hjelpere. Et Huulspeil, en Tryllelygte, tåk Damp, mange Forhaabninger, Rudolphs Forsængelighed og Indbildningekraft, høje og hemmelighedsfulde Løfter, underjordiske Smuthuller, min Klædedragt — det var alle mine Herrier, som fangede Rudolph. Derpaa maatte Vellysten holde ham i mine Lænker. Han udtømmede i lange Drag Vellystens Bager i den næ fortryllende Niges Arme.

Skurk! skændige Skurk! raabte den gode Anton med Afstye.

Skurk? Hvad har jeg gjort? Jeg forskaffede ham nogle vellystige Dage, og gav ham, om han vil, for sit hele Liv den Lære at være forsigtig. Min Rolle er nu endt. I, som jeg ikke kjender, vare mig for fine. Jeg bedrog ham, I mig. Som Præst staaer jeg under

Deslyt

Beskyttelse af den hellige Fader og Biskoppen af
 Chur. Det sætter mig i Sikkerhed for eders
 Hævn.

"Sætter det Dig i Sikkerhed?" raabte
 Rudolph, og reev en af Ridderne Sværdet af
 Haanden, og Munken laae paa Gulvet i sit Blod.
 Nu kastede han Sværdet paa den Døende, saae
 op mod Himmelen, dernæst paa Marie, og raabte:
 "O, Gud! hvorsfor maatte jeg være fød, for
 at gjøre de bedste Mennesker ulykkelige! Marie!
 jeg beder Dig kun om Medlidenhed. Forband
 mig ikke i min Elendighed! Gud velsigne Dig!"
 Han vilde ud, men Marie holdt ham tilbage.
 Rudolph, sagde hun og aabnede sine Arme; kan
 Du finde andensteds Noe, end ved Din Maries
 Hjerte? Hun trykte ham til sit Bryst. Han
 skjulede sit Ansigt ved hendes Barm, og stansede
 mede, uden at see paa hende: "Nei! Marie,
 lad den Ulykkelige fare, Du kan ikke tilgive mig!"

Heloise kastede sig for Maries Fødder, og
 sagde: Ja, Du maae tilgive ham. En Engel
 havde ikke modstaaet de djævelske Snarer, som
 Munken og — jeg — ja ogsaa jeg lagde for
 ham.

ham. Lykkelige Kone, Du er elsket saaledes som aldrig nogen Kone endnu var.

Marie kastede et foragtende Blik paa Heloise; og denne blev ved: Ja, jeg har fortjent dette Blik, der knuser mit Hjerter. Og dog — ak! jeg elskte ham maaskee undsigeligere end Du, og vilde dog ikke berøve Dig ham.

Bort fra mine Dine, elendige, fordærvelige Slange! raabte den blide Marie med bitter Heflighed; Rudolph, stød hende bort! — Ak! sagde Heloise til Rudolph, der endnu laae taus ved Maries Hjerter, kun et tilgivende Blik, og jeg vil gjerne døe. Langsomt reiste Rudolph sig fra Maries Barm, saae bedende paa Marie, og sagde sagte: "Jeg tilgiver Dia Heloise som Marie tilgiver mig!" Marie lod Rudolph staae, løb grædende til Pater Anton og sagde med Bitterhed: nei, min Lykke, min Rolighed er borte! Pateren svarede hende smilende: Marie, Du er ikke rolig nok for at dømmes rolig. Rudolph er atter vor, er Din! . . . Heloise — han vendte sig til Pigen, som endnu stedsse laae paa Knæ — Heloise, staae op! Du gaar med mig.

Til Graven? Ikke sandt, til Graven? . . .
 O, Rudolph! maae jeg døe, fordi jeg elskte Dig
 . . . Rudolph! . . . Dog, jeg gaaer med
 Dig. Ikke sandt, til Graven?

Til Din Lokke, sagde Pater Anton. He-
 loise, i dette skønne Legeme kan ingen djævelsk
 Sjel boe. Du har stiftet Ondt. Jeg vil lære
 Dig, hvilken Lykke det er at være god. Kom!
 vær fra nu af min Datter, om Du vil! Han gik
 med hende. — Farvel, Rudolph, raabte Heloise
 med en angstelig, afbrudt Stemme; Farvel for
 evig!

Min Son Rudolph! sagde Thuring. Gåte-
 ringen og begge Friherreerne af Rázuns sagde:
 Broder Rudolph! Du er reddet! Lader os gaae!
 Thuring lagde Maries og Rudolphs Hænder i
 hinanden og sagde: Jeg giver Dig Marie anden
 Gang. Marie slog Diene ned, og trak vel ikke
 Haanden tilbage, men rørte den heller ikke. Men,
 da Rudolph sagde med inderlig Omhed: "min
 Marie!" da var hendes Kulde forsvunden. Hun
 kastede sit Dje paa ham, trykte hans Haand,
 og beseglede sin Tilgivelse med et Kys. Nu
 blev hun paa Mændene, der først vilde besee

Grotten, at de maatte ile hjem. Nei, sagde hun, lader os ikke opholde os længere. Rudolph har allerede været her alt for længe, og alt for ofte. Ak! kunde jeg aldeles udrette Mindet om denne Grotte af hans Sjæl! — Det kan Du, sagde Thuring sagte til hende, ved Kjarlighed og fuldkommen Forladelse for hans Feil.

De kom alle tilbage til den eentlige Klippe — Rudolphs og Maries Bolig. Saasnart Marie omsider var ene med Rudolph, grad hun bitterlig, og han kunde ikke stille hendes Taarer. Hun tilgav ham, hun lovede at forglemme, og dog hørte han den hele Nat hendes Suk, hvoraf ethvert var et Dolkeskik i hans Hjerte. "Ja!" tænkte han, "min og Maries Fred er borte."

Der forløb Maaneder, inden Marie fik sin forrige Munterhed tilbage igjen. Den gode Munks hele Anseelse var nødvendig, for at trylle Roligheden tilbage, der dog ofte blev forstyrret ved Maries Suk.

Rudolph blev nu uafbrudt paa sin eensomme Klippe; thi blot den fjerneste Ytring om, engang for en Times Tid at forlade Marie, loffede Taarer i hendes Øine. Rudolph! sagde hun,

hun, og han svarede strax: "Jeg forlader Dig aldrig mere." Ofte spurgte hun Munkene i Centrum, hvor Heloise opholder sig. Han svarede, vær dog rolig, Marie! Heloise er bleven en god Nige, og sælger bittere Taarer over at hun har forstyrret Din Rolighed. Marie, kan Du ikke elske hende? Hun er meget uheldig! — Ak! Fader, svarede hun saa, jeg hader hende ikke mere; men hun har dog villet forgifte mit hele Livs stille Glæde.

Saaledes vare adskillige Maanedes forløbne, og endnu stedse kunde den fjerneste Hentydning paa Grotten gjøre Marie urolig og bevæge hende til at kaste et forstændt Blik paa Rudolph. "Ja," sagde han ofte, "jeg har fortjent det; men, Marie, naar vil Du forglemme?"

En Dag kom Pater Anton om Aftenen tilbage paa den eensomme Klippe. "Marie," sagde han, "jeg har Din Hjælp fornøden hos en Uheldig. Du maae forlade Rudolph i Nat." — Hun gik med ham, og han førte hende gennem Klipperne til en liden Landsby. "Du gætter vel ikke, Marie, til hvem jeg bringer Dig? Den døende

dvænde Heloise vil tage Din Tilgivelse med sig i
Graven." —

Den dvænde Heloise? O, Gud! den dvænde?

"Ja, den dvænde. Marie, Du sølte Had
mod hende. Graven forsoner jo alt Fiendskab,
jeg haaber ogsaa Dit." —

Lad os ile! lad os ile! O, Gud! jeg har
nok bedrøvet hende?

"Gjør nu vel imod hende, Marie." —

Han førte hende ind i en Hytte, hvor Heloise
laae bleeg og dvænde paa en Seng. Da hun
saae Marie, reiste hun sig op med Møje og sagde
sagte: har Du tilgivet mig, Marie? — Lyden
af den matte, hule Stemme trængte Marie gjens-
nem Hjertet. Hun greb Heloises Haand og
vadede den med sine Taarer. Heloise, Gud
tilgive mig, som jeg tilgiver Dig! Hun trykte
et Kys paa den Dvændes blege Læber.

Jeg takker Dig, Marie! jeg takker Dig!
Marie, jeg har endnu een Skat, for hvilken jeg
ene ønskede at leve, dersom mit Liv ikke var en
evig Lidelse. En Dvænde overgiver Dig den.
Marie, vil Du modtage den af mig?

Gud! Heloise, tael, tael!

Vær Moder for min Datter! (Hun tog et Barn frem under et Klæde.) Hun hedder som Du: Marie. Jeg beder Dig for Gud: vær Barnets Moder. Du maae elske det, om ikke for min, saa dog for Rudolphs Skyld. Det er Rudolphs Datter!

Marie tog Barnet med skjælvende Hænder, trykte det til sin Barm og beduggede det med sine Taarer. Rudolphs Datter, min Rudolphs Datter! raabte hun rørt. Heloise, jeg vil være Barnets Moder! Gud er mit Vidne. Kom, min Marie, til Din Moders Hjerte.

En blid, himmelsk Smil udbredede sig over Heloises blege Ansigt. Gud velsigne Dig derfor, gode Marie! Løv jeg sig: min Søster Marie?

Min Søster Heloise! min Søster! Ja, jeg har tilgivet Dig! O Gud, gode Heloise, tilgiv mig, at jeg bedrøvede Dig.

Heloise trykte sine kolde Læber paa Mariens Haand, og kyskede Barnet. Farvel, min Datter! Jeg giver Dig en ædlere Moder, end jeg kunde været Dig. Søster Marie, bring Rudolph mit Farvel! O! naar I nævne for min Datter hendes Moder, saa fortier hende min Forbrydelse!

For.

Forglemmer den, om I kunde, og tænker kun paa den ulykkelige døende, aldrig paa den lykkelige Heloise. Farvel, min Søster! Farvel, min Datter! Hilser Rudolph fra mig. Da Du, min gode Fader, Gud lønne Dig, for Du reddede mig! Lever alle vel! Hun udstrakte Haanden efter Marie; men hendes Aand forsvandt, og hendes Haand sank tilbage paa Puden.

Stum, henreven af Medlidenheds Hjønnie Kælsker stod den menneskelige Marie ved Sengen, hvor Heloise laa, og ønskede hende tilbage i Livet. Munken benyttede dette Øjeblik, og vriste Marie med Sægtmodighed de Keil, som hun af Skinsyge havde begaaet mod Rudolph. Marie afbad endnu engang hos den Døde sin bitre Skinsyge, og ledsaget af Munken, gik hun derpaa, sikkert bedre og taalmodigere, med Heloises Datter paa Armen, tilbage til sin eensomme Klippe.

Hun bragte Rudolph Børnet, lagde det paa hans Arm og sagde: Rudolph, jeg er dette Børns Moder, Du dets Fader. Det er Heloises og Din Datter. Hun fortalte ham nu, hvor hun havde været og hvad hun havde talt med Heloise.

Rudolph trykte sin Datter til sit Hjerte, og faldte med Smerte Taarer for Heloise. I Forfæmningen skjulte han sine Taarer, men Marie trykte ham i sine Arme og sagde rørt: Grød! gode Rudolph! hun fortjener det; hun elskte Dig. Rudolph, jeg gjorde Dig; jeg gjorde Heloise Uret.

Begge grød nu for Heloise, hvilken Kjærlighed, Grammelse, og Mindet om hendes Forbrydelse havde dræbt; og deres Taarer flode endnu stærkere, da Anton fortalte dem om Heloises Anger, om hendes Kjærlighed til Rudolph og Marie. See! mine Dørn, sagde Munken, allerede tidlig tabte Heloise sit Hjertes Uskyldighed, der ikke var skabt til Forbrydelse; Om Kjærlighed til en adel Mand gav hende den igjen, og hun døde som en god Kone, som et Offer for sin Kjærlighed og sin Beslutning aldrig at see Rudolph mere. En vellystig Munks fineste List havde ved de selvsamme Midler, som man anvendte for at forsøre Dig, ved Son af Mander, skilt hende ved sin Sjels Renshed, der er Menneskets eneste Stoltthed.

Nu forklarede han dem de Midler, som Munken af Sachsmang havde brugt, for at frembringe

bringe alle de tilsyneladende Underværker. — Kun eet kunde Rudolph ikke begribe, hvorledes Bedrageren har kunnet gjette hans Tanker. "Munken vidste," sagde han, "at Du havde advaret mig for Bedragerie, og at jeg ønskede at see Jutta." Anton svarede smilende: Du var Din egen Fortæder. Dine Blik faldt paa den Dag, da jeg havde advaret Dig, forskende omkring i Grotten. Den listige Munk bemærkede Dine mindste Bevægelser. Han sluttede fra denne Omstændighed til Mistillid, og, fordi han kjendte din Lettroenhed, til Mistillid, som af en Fremmed var opvakt mod ham. Da Du ønskede at see Jutta — havde ikke Heloise talt den hele Aften om hende? bedet for hende? grædt for hende? For Din Indbildningskraft svævede intet andet Billede end Juttas. Munken kjendte dit Ønske; thi han havde selv ved Heloise opvakt det. — "Men hvorledes Juttas Mand?" spurgte Rudolph. "Saavidt jeg kunde dømme, var det Juttas Skabning og hendes Stemme."

Ritig, min Sønn! saavidt Du kunde dømme; thi det Billede, som man lod Dig see, havde kun en fjern Lighed med Jutta; maaske kun det blonde

blonde Haar og Dragten. Derfor kom det og
 saa kun paa nogle Djeblikke frein af den ind-
 hylende Røg. Og først, da Heloise laae afmægtig
 i Dine Arme, da Du var beskæftiget med
 hende og maatte vende Ansigtet bort fra Wille-
 det, talede en Stemme. Hvorledes vil Du
 skjelne mellem sagte udtalte Ord — der altid lød
 de sig vanskelig skjelne imellem, i det Djeblik,
 da alle Dine Sjælekrafter ere i en højst store-
 mende Bevægelse, da Dine Dine og Din Troe
 allerede have overbevist Dit Ore — hvorledes vil
 Du i saadant Djeblik skjelne mellem saadanne
 Ord? under disse Omstændigheder kunde Munken
 have spaaet sig et lykkeligt Udfald, om end Be-
 drageriet havde været grovere endnu. Din Phant-
 rasie blev sat i Flamme, Din Sandheds Kjærlig-
 heds bedøvet ved Belyst og Begjærligheder.
 Man bragte Dig til at ønske, at finde Sandhe-
 den her, i Heloises Arme; og endelig fulde Du be-
 væges til at finde Behag i dette Bedragerie. In-
 gen Vej fører lettere derhen, end Vellost, og Du
 sank stedse fra den Gamles Trøllekrebs i den
 skjønne Heloises Arme. Munken vilde bortførte
 Dig fra Lydsland og vide Mariæ Opholdssted.

for at overlevere hende i Bøllystens Hænder; og, hvis dette ikke lykkedes, da ved Din Kjærlighed til Heloise sætte Splid imellem Dig og Marie, for saaledes at ophæve vort Forbund, hvis Virkning man frygtede mere end man behøvede. Din Uroelighed efter det første Besøg i Grotten forraader de Dig for mig, og jeg eftersporede Dine Veie. Vel kunde jeg i Begyndelsen ikke komme paa de rette Spor; men omfider opdagede jeg ved en Hjælper Hjælper Indgangen fra oven af ned i Ruinerne, To af hans Hjelpere bleve betagne af Skraf, da de saae os. Saaledes kom vi uopdagede lige til Templet, og Du var reddet. — Min Søn! Kunde dog hvert Menneske høre Din Historie og lære deraf, at Guddommen har gjort alt, hvad der kan forbedre og lykkeligjøre Mennesket, simpelt, klart og begribeligt! Sandheden, min Søn, behøver ingen Gjensfærd, ingen Hemmeligheder, for at erkjendes; vor Fornuft er det Lys, der skal og maa lyse for os. En anden Veie at lære Sandhed paa kunde ikke gives, fordi enhver anden staaer Bedrageren og Forbryderen aaben, for paa den at prædike Overtroe og gjøre Mennesker ulykkelige. Kun over Fornuftgrunde er
 vor

vor Fornuft Dommer. Dersom ogsaa Syner,
 Underværker og Gjenfærd skulde være Beviis for
 Sandheden, saa maatte Phantaste, Lettroenhed,
 Bøllyst og Sandselighed være dens Dommere; og
 da veer Menneskeslægten! — Endvidere, min Søn!
 Din Tildragelse er bleven mig dobbelt lærerig.
 Hvor meget vi nu end behøve denne eensomme
 Klippe, for at beskytte og skjule os, hvor ædelt
 vi end anvende dette usynlige Tilflugtssted; saa
 er det dog ikke glemt, at engang et ærgjer-
 rigt Hoved blandt os kunde misbruge dette
 hemmelige Tilflugtssted til Bedragerier. Vel har
 jeg af Forsigtighed bettoet dette Opholdssted kun
 til saa — de ædleste Mænd, som jeg har prøvet
 og opdraget; men vi ere alle Mennesker. Og
 saa det bedste Menneske er ikke Gud, og det kan
 falde. Selv Dyden, naar den bedrager, kan
 blive farlig, i det mindste ved Exemplet. Dette
 Sted, som Dyden nu beboer, kunde engang blive
 en Bølge for Last og Ærgjerrighed. Sandhed,
 Biedom og Dyd maa vel virke uden Larm og
 Skjul, men ikke adskilt fra Mennesker. Et hem-
 melige Selskab for Dyden kan blive farligt,
 fordi Medlemmernes kunne vænne sig til den Tanke,

at herſke over Menneſkene ved deres hemmelige
 Birken. Fra Hemmelighed til fromt Bedragerie
 er kun et lille Skridt, og derfra til Bedragerie
 for at herſke et ikke større. Ogsaa i Dyden gi-
 ves der Overtroe, og intet kan lettere befordre
 den end hemmelige Forbindelser. Vi ere gangne
 for vidt. Nogle af vore Medlemmer feile alle-
 rede nu; de begynde at anſee vort Selskab ſom
 Herre i den hele Fjeldegn. Kun endnu nogle
 Skridt videre, og de vilſe ikke længere lede,
 men herſke. Men det Skridt, ſom vi ere gang-
 ne forvidt, kunne vi let træde tilbage. Jeg vil
 i den næſte Forſamling gjøre Forſlag, hvorles
 des ethvert Tilflugtsſted for Bedragerie og For-
 brydſe lader ſig forſtyrre. Vi ere dydige, men
 vilſe ogsaa de blive det, der efter vor Død kjende
 denne ſkjulte eensomme Klippe? Vil den aldrig
 falde ondſkabsfulde Menneſker i Hænderne?

Rudolph ſagde ſagtmodig: "Vel elſker jeg
 denne Eensomhed mere nu end ellers, fordi mine
 Daarligheder have gjort Verden modbydelig for
 mig; dog fra nu lever jeg ganske for Dig og
 Marie." Han gik med Munken til den næſte
 Forſamling til Truus. Denne yttrede ſine Tvivl

angaaende det hemmelige Forsamlingssted, og alle Medlemmerne i Selskabet vare ædle nok til frivillig at give Slip paa Hemmeligheden. — De gjorde de omkring boende Bønder bekjendte med den eensomme Klippe, lode Indgangen til den udvide, og satte Bønder derind, for at dyrke dens frugtbare Marker. — Fra tredive Hytter gjenlød nu Glæde og Liv, der ellers kun havde boet i een Hytte.

Rudolph og Marie forbleve paa den eensomme Klippe, og det var deres kjæreste Forretning at opdrage deres Datter Marie. Ogsaa Juttas og Güttingens Søn kom nu ofte igjen til sine elskede Pleiesforældre; en skøn, meget ædel Ungling paa sexten Aar; han var en Glæde for sin Fader, hvis Discipel han tillige var, og som hele Maaneder opholdt sig hos Greven af Sax, for at undervise ham. Wilhelm af Güttingen var Bøndernes Yndling i den hele Fjeldcan ved Rhinen. Ingen kjendte de enkelte Bønders Karakter saaledes som han. Han vidste altid med Sikkerhed at opgive Vater Anton de Bedste og Roligste blandt dem. Den muntre Ungling sværmede bestandig omkring. Snart var han paa

Sagt,

Sagt, snart i Disentis, snart hos Räkuns.
 Hvor Bønderne havde en Fest, der savnedes han
 aldrig. Han kampede med dem om Prisen,
 dandsede med dem, opholdt sig i deres Hytter; han
 bad for dem hos den gamle Abbed af Disentis,
 hos Car, hos Räkuns og de andre Adelsmænd,
 som han kjendte; og ingen kunde afflaae den saa
 inderlig bedende Yngling noget. Allevegne, hvor
 han kom hen, fløj ham venlige og taknemmelige
 Blik imøde. Bort Selskab, sagde Anton, vil
 i Wilhelm overleve os.

Nu herskede mere Røstighed i Fjeldegnen.
 Keiser Sigismund var en Ven af de frie Wald-
 stædter og de byrlige Landmænd. I Kostanz for-
 samlede sig nu Biskopperne og Geistligheden fra
 alle Dele i Europa tilligemed de tyske Fyrster,
 *) for endelig igjen at forene den adspaltrede
 Kirke, og ved et Koncilium at tvinge det romer-
 ske Hof til at forbedre Geistlighedens Sædel-
 ogsaa Hertug Fredrik var der tilligemed Pave
 Johannes, og Keiseren gav Kirkeforsamlingen
 Møjsstet og Værdighed. Pater Anton var der i
 Abbedens af Disentis Ravn. I Begyndelsen

*) 1414.

en ubemærket Munk; men allerede efter nogle Dage de fornemste Biskoppers Fortrolige, ehé han var den første, der opdagede saavel Paven's Uvillighed mod Kirkeforsamlingen, og hans Lyst til at splitte den ad, som Hertugens Forsæt at hjælpe Paven. Han havde de bedste Efterretninger fra Rom selv; hans Forslag til Forbedringer vare de viseste, hans Forholdsregler for at vedligeholde Enighed, de virksomste.

Reiseren begyndte snart at blive opmærksom paa den Munk, der kjendte Helvetiens Land saaa nære, og som saa mange Adelsmænd hængte ved. Ved en Turnering, som Fredrik gav de Store og Adelen, trængte Anton sig ind i Reiserens Loge og lod ham melde, at han havde noget nødvendigt at aabenbare ham. Reiseren saae sig omkring og sagde: I Aften, kjære Munk!

Fredrik trak Pater Anton næsten med Raagt ud af Logen. "Siig mig det, Munk! hvis Du veed noget." Jeg siger Eder, Naadige Herre, svarede Anton, denne Dag vil styrte Eder i Elendighed! — "Munk! Du har Pagt med Djævelen!" raabte Hertugen. "Kom, Du skal siige mig mere." Han tog ham med

E c sig

sig, og gav Befalinger. "Tael nu! hvad veed Du?"
 — Jeg veed, Naadige Herre, at Paven vil flygte,
 eller er flygtet, og at ogsaa J forlader Konstanz,
 for at følge ham. Det vilde jeg aabenbare Kei-
 seren, for at redde Eder.

"For at redde mig? Munk, Du raser!
 For at redde mig?"

Ja, Naadige Herre! Keiseren hader Eder;
 han vil gribe Leiligheden —

"Munk! jeg har Arm og Sværd."

Og Fiender, Naadige Herre!

"Ja — Munk! hvad har jeg gjort Dig, at
 Du vil tælles blandt Rudolphs Venner?"

J misligner Eders Venner og Eders Fien-
 der. Rudolph er ikke Eders Fiende, omendstjont
 han veed, at J vilde styrte ham i Ulykke ved
 Munken af Wahnang. — Naadige Herre, J iler
 Eders Undergang imøde.

Hertugen sagde smilende: "Keiseren kan
 ikke høre Bannere frem."

J forglemmer Sjælden. Jeg beder Eder,
 forstyr nu ikke otter Freden.

J det samme traade en af Fredriks Væde
 ind i Gemaket. "Nu, Munk, gaae nu og sig

Keiseren, hvad Du veed." Fredrik kastede sig paa sin Hest og reed i fuld Fart op ad Rhinen. Folket rasede af Harmen, da det fik at vide, at Paven og Hertugen vare flygtede. Begges Boliger bleve forstyrrede, og neppe kunde Keiseren redde deres Venner fra Døden.

Rudolph gik med Pater Anton tilbage til Fjeldegnen. Jeg ventede af Conciliumet, saade Anton, mere end der er udvirket; men lader os være rolige, Rudolph. Endnu er ikke den Tid kommen, at Mennesket, befriet fra Overtroens Nag, kjender og føler sit Værd; men den vil komme. Hus — Gud trøste den Sandhedens Martyr — er kun en Forsløber for den sekrende Fornuft. Af hans Aske skulle Tusinde staae op, som ingen Luer mere skulle undertrykke. Jeg har talt med den ædle Mand, Dagen før hans Død, i Fængslet. Vi forstode hinanden snart. For den Eviges Throne, hvor Sandheden boer, see vi hinanden igjen, sagde han blid som en Engel, da jeg forlod ham om Morgen. — Lader os fra nu af være roligere end nogenstunde før, og intet overdrive. Lader os lære Sandheden, men efterhaanden. Fredriks Flugt maae have store

Følger, de første Følger for Helvetien. Fjeldge-
 nen vil faae en nye Skikkelse. I denue almin-
 delige Forvirring kunne vi intet gjøre, uden i det
 højeste afhjælpeløst Elendighed. Saa lader
 os benytte os af Tiden; lader os udbrede Lys,
 hvor vi formaae, og midt i Stormen rolig vente
 dens Ende. O! Rudolph, Rudolph! jeg lærer
 hver Dag mere, at intet maae fremstødes, intet
 overiles, intet overdrives; allermindst Sandhe-
 den! Den uheldige Hus's Ven kaffede den
 sidste Afteen i hans Liv den adle Mand's Banker,
 vædede dem med Taarer, og søgte at trøste
 ham. Døe! med Gud! raabte han, døe! Hus.
 Din Død vil skaffe Sandheden tusinde Tilhæn-
 gere; Dit Martyrblod forsaml tusinde til
 Lyset. Hus, den vise, sagtmødige Mand, rystede
 ved Hovedet. Kjære, sagde han, Tilhængere vil
 min Død vist nok skaffe mig. Men kun Sand-
 heden fordrer Tilhængere, ikke jeg. O! maatte
 min Død dog i eet Hoved antænde Sandhedens
 Lys! denne En skulde være mig klarere end de
 Tusinde, der ville rose over min Død, uden at
 kjende Sandheden. En Martyr gjør ligesom Un-
 derværkerne Fanatiker. Oplysning er nødvendig
 for

for Verden, ikke blindt Roserie. Jeg frygter, Böhmen vil blive en Skueplads for blodige Krige, ikke en Skueplads for Lyset. O! sig mine Böhmer, at Hus velsigner dem med sit sidste Aandedræt, men at han ogsaa beder dem rolig at søge Sandhed. Troe mig, først det kommende Aarhundrede vil finde den. — Saa talte den blide Hus. Jeg kastede mig i hans Arme og sagde: Gud vil lønne Dig, ædle Menneske! Doe! men Dit Lys vil ikke forsvinde. Og saaledes gik det ogsaa, Rudolph. Lader os kun lære; ikke overdrive. Sandheden maa beskrives, ikke udbredes med Baaben. En rasende Skare kæmper i Dag for Sandheden og i Morgen for Overtroen, saa snart en Bedrager forstaaer at hellige den og en Martyr døer for den. Vær rolig, gode Rudolph. Friheden er Sandhedens Datter, og begge have eet Tempel. Blod og Krig kunne ikke undertrykke dem, men heller ikke udbrede dem. Friheden fordrer løse Hoveder, og ikke bevæbnede Høre. Et eneste ærgjerrigt, listigt Menneskes Navn bringer et heelt Folk i Oprør, og styrter det snart igjen tilbage i det meest trykkende Slaverie, saalænge den store Hob

ikke

ikke kjender Sandheden og er fri fra Overtroe. Lader os fordrive denne, og Friheden seiret af sig selv. Kysterne selv skulle, maaske befordre den, saasnart Sandhed omsvæver deres Folk og deres Throner. Lader os rolig sætte vort Haab til Gud. Forsynet gaaer aldrig tilbage. Det fører stedse Menneskene ved Haandens fremad.

Under saadan Samtale kom de hjem til Marie. Selskabet for Sandhed og Dyd blev forsamlet; og Medlemmerne besluttede, i hvad der end maatte ske, at vedligeholde Roligheden i Høj-Ribårten.

Meget snart indtraf, hvad de frygtede for. Fredrik blev erklæret fredløs, og Keiseren overdrog Schweiz, at erobre hans Lande. Alle vegne brøde nu Bannerna op fra forskjellige Steder og Forbund; og den ulukkkelige Fredrik tabte i fjoa Dage alle sine rige Ejendomme i Thurgau, i Nargau, ved Wald, i Rhindalen og paa hin Side af Rhinen. Forladt af alle sine Venner flygtede han fra den ene Borg til den anden. Dag hom brændte hans Borge og Crader. Hvor meget havde den ulukkkelige Fyrste nu givet for Wandernes Kjærlighed, som han

eller

ellers foragtede, hvor meget havde han nu givet for
 een Taare, som en Almues-Mand havde grædt ved
 hans Fald! Ak! han sølte saa dybt, at en bitter,
 haauende Patter forfulgte hans Flugt. Nu ind-
 saae han, at man kun bør lide paa Folkets Kjær-
 lighed, ikke paa dets indgangne Forpligtelser; thi
 Sjeldne vilde sikkert holdt den halvtredsinde-
 vearige Fred, hvis Kjærlighed havde sluttet den.
 Endelig, aldeles spækket, uden Mod, uden Tillid
 til sine Tyrulers Kjærlighed, som af Medlidenhed
 med den Ulykkelige havde grebet til Vaaben; —
 thi nu stolede han ikke engang paa Medlidenheden,
 fordi han sølte, at han ei fortjente sit Lands Kjær-
 lighed; — endelig gjorde han Keiseren fornædren-
 de Forslag til Fred. Keiseren stævnede ham til at mø-
 de i Konstanz, for der paa nye at give ham hans
 Lande til Lehn. Hvilken Reise for Fredrik! Uden
 en eneste Ridder i sit Følge — thi enhver frygtede
 Keiserens Vrede — reed han derhen paa eensomme
 Bøie, undveg ethvert Menneske, og skuede enhver
 Hytte. Nær ved Konstanz kom en Skare af Rids-
 dere ham imøde. Han vilde dreje af i en Huul-
 vei. Men Ridderne ilede hen til ham. Den forreste,
 Rudolph, aabnede Vistret. Fredrik forbausedes;
 han

han havde nu oplevet den bitterste Time i sit Liv. "Naadige Herre," begyndte Rudolph, "lads os, at ledsage Eder til Konstanz. Eders Benner have forladt Eder! men fordi, I tog fejl af dem, skal I ikke fremtræde spottet og foragtet for Keiseren. Vi ere Eders Riddere, Naadige Herre! bnd over os!" Fredrik saae et Djeblik paa Rudolph, derpaa slog han Dinene ned. "Og det vil ogsaa forskaffe Eder bedre Betingelser," blev Rudolph ved, "naar Keiseren seer, I endnu har Benner."

Rudolph von Werdenberg! sagde Fredrik, og de første Taarer af et inderlig rørt Hjerte trængte frem af hans Dine — Rudolph von Werdenberg! Tabet af mine Lande smertes frygteligt! men endnu langt mere, at jeg gjorde Eder Ont! Og dog vilde jeg ikke bortgive dette Djeblik for alle mine Lande. Rudolph! tag min Haand og dette vaade Dje til Tak! Jeg skulde falde Eder Broder, var jeg ikke en Fyrste uden Ere, uden Land. I er en stor Mand. Sandelig, der gives dog vel en højere Storhed end Purpurkaaben! — Gud! jeg er rørt som en Kvinde! O! Mand, Mand! er det Himlen eller

eller Helvede, jeg nu føler? Rudolph! Gud
lønne Eder!

De øvrige Riddere vare samtlige Lemmer
af Selskabet, som Fredrik i sine lykkelige Dage
havde hadet og forfulgt.

Fredrik kom, ledsaget af Ridderne, til Ro-
stanz til Keiseren. Denne gjorde ham bittere
Behreidelser. "J er selv Skyld i, Fredrik af
Tyrol, at J nu er saa aldeles fattig!" saade
han. Fredriks Dje var vaadt. Ja, Eders Kei-
serlige Naade! jeg er fattig, meget fattig, og
haaber kun paa Eders Naade; men dog var jeg
maaskee aldrig rigere end nu. Disse Mænd, som
jeg hadede, som jeg forfulgte, ere de eneste, som
viste mig Medlidenhed. — Keiseren kastede et
Blik paa Fredrik; dernæst et paa hans Følge.
Han kunde ikke nægte den Ulykkelige sin Medli-
denhed, gav ham Haab om bedre Tider, og gjorde
ham gode Løfter. Fredrik blev tilbage i Ro-
stanz til Sagen endelig var afgjort. Endnu daglig
erfarede han, at han tabte sine fasteste Vorge og
at hele Landskaber falde fra. Kun Høj, Rhä-
nen allene, hvor hans formicente Ziender boede,
blev

blev rolig; forbi Pater Anton vedligeholdte Ro-
ligheden der.

Hertug Ernst benyttede sig af Fredriks Grav
værelse til at erobre Tyrol. Da Budskaber derom
kom til Konstanz, forklædede den uheldige Fredrik
sig som en Bønde, og flygtede om Natten ud
af Staden. Han stolede paa Tyrolernes Troskab,
paa Medlidenhed med sin Ulykke, og gik op ad
Alpinen. Saaledes martreret af Haab og Frygt
kom han til Grændserne. Her fandt han en Hær
bevæbnet Tyroler, og deres Anfører med Land-
banneren blandt dem. Rudolph von Werdenberg
— som var Anføreren — kjendte Hertugen, og
Luften gjenlød af et høit Frydeskrig. Werdenberg
saad Fredrik og omsavnede ham: jeg er meget
ulykkelig. Ved enhver ond Time bliver jeg for-
bitret mod mine falske Bønder, og ved enhver
god mod mig selv; thi de gode komme kun fra
dem, som jeg engang hadede. Rudolph! hvilket
Menneske er Du! — "Vær Ederes Undersaatters
Fader, Naadige Herre!" svarede Rudolph. "Mere
har jeg ikke at fordrø af Eder, og det fordrer jeg
for Ederes egen Skyld." Han overleverede nu Hæ-
ren til Hertugen, som hele Tyrol nu blev tro.

Stedsfæ forenede Waldstättterne sig nøjre med hverandre, stedsfæ udbredte Friheden sig mere og mere. De otte Stæder havde erobret Hertug Fredriks Eiendomme, og beholdt dem nu i Fred. Men endnu herskede stedsfæ Uenighed blandt dem; evige Fejder mellem de Store og Undersaatterne gjorde Voldsomhed og Blodsudgydelse almindelig i alle Dale. Især bleve Appenzellernes Tænkesmagde stolt og tøjsløs fæ. De undslog sig for at hylde den nye Abbed af Sankt Gallen, og han anklagede dem for de eedelig forbundne Stæder. Disse kjendte i Sagen, men Appenzell adlød ikke Kjendelsen. Bønderne nægtede Adelen retmæssige Afgifter af de Godser, som de havde erhvervet sig. Vi ere frie, sagde de: en fri Mand gjør alle fæ, som han erhverver; ved Jordskorpen kan ingen blive til Slave.

Appenzells Tale behagede Bønderne. Alles Vegne grebe de til Sværden, for at forsvare deres Frihed fra Afgifter. Fra alle Sider flød Blod. Hver Dag steg Forbittheden, og med den Grusomheden. Lovene kom i Forsæld, Handelen ophørte, Brevene vare usikre; Derabnede maatte vogte Hjorderne. Læret ansaae man mere for

helligt,

helligt, thi Appenzellerne troede sig kun frie, naar ingen Love indskrænkede dem.

Seer Du nu, Rudolph, sagde Vater Anton, at Frihed uden Viisdom er det skrækkeligste, som man kan give en Dødelig? Seer Du nu, hvor nødvendigt det er, at befrie Menneskene fra Overtroe og Bilsfarelser, førend man betroer Friheden i deres Hænder? Endnu er Høj-Rhårien rolig; men, hvis vi ikke med den forsigtigste Viisdom, med det roligste, koldeste Overlæg lede Folkets Mand, saa vil det almindelige Exempel, Biskoppen af Churs og Henrik af Werdenbergs Undertrykkelser, maaskee snart ogsaa her forstyre Roligheden og gjøre vore fredelige Fjælde til en Skueplads for Blodsudgydelser. Jeg har allerede vunden Heererne af Stein og af Ehrensels for vort Selskab. Henrik af Werdenberg er alt for stolt til, at han skulde indsee, hvor frygteligt Folkets Had er. Han stoler blinde paa sine faste Borge, og hvad hans haarde Fogder indbilde ham.

Rudolph gif til Henrik von Werdenberg og talte venligt med ham om den Fare, han søvede i. Henrik svarede smilende: Havde Adelen i Thurgau hand-

handlet som jeg, saa skulde det være gaaet langt anderledes til. Jeg veed meget godt, hvad I vil. I vilde gjerne affnakke mig min Magt. Jeg skal være mine Undersaatters Fader, for at blive deres Slave. Gaae I Eders Vel, jeg gaaer min. Eders, Rudolph, fører til Almissen, som Abbeden af Disentis tildeler Eder. Jeg er ikke saa beskeden. I tager gjerne imod Almissen. Jeg uddeler dem gjerne. Eders Trudster vil jeg oppebie. Mine Fogder i Farsbun og paa Wärenburg skulle nok holde den usle Hob Bønder i Tjale.

"Henrik! tænk dog paa Hertug Fredrik! tænk paa Abbed Runo! tænk paa saa mange Ubesemand, der forsvante deres Undersaatters Kjærlighed, og tabte derfor alt! Henrik! jeg har advaret Eder!"

Det har I. Men jeg støtter ikke om Eders Raad. Man maa binde den sidste Arm paa et rasende Menneske, naar det skal være uskadeligt.

Rudolph gif. Paa Veien til hans Hiem fulgte Wilhelm, Güttingens Søn ham, som havde

havde en ung Pige hos sig. Rudolph biede paa ham. "Hvorhen, Wilhelm?"

Til min Fader til Disentis, og saa til Dig og Marie paa den eensomme Klippe, for at bede Ed. r om Eders Belsignelse for denne Pige — Med en huld Nadme slog Pigen Djinene ned. — Hun er min Brud, en ærlig Bondedatter. Hendes Fader hedder Adam von Kamogasch. Jeg elsker Gertrud, som Du Marie, som min Fader elskede Jutta. Rudolph betragtede Pigen, der blufærdig slog Djinene ned. Det var en fortryllende Skabning, med et ædelt, uskyldigt Ansigt.

Oste havde Wilhelm talt med Gertruds Fader, den gamle gode Adam, fordi den Gamle's adle Frihedsfjnd, hans rene Forstand og hans hjertelige Godhed trak ham til sig. Han elskede den adle Adam, som sin Fader. Ved Bøndernes Forsamlinger var han stedsse ved hans Side. Adam havde kjendt Wilhelms Fader og Rudolph, da de endnu vare Ynglinge, paa Guardowall, og havde den Gang været oste paa Borgen. Tidt havde Gdiringen og Rudolph ledsaget ham, naar han gik tilbage til sin Landsby, og havde endog

endog som Gæster højtideligholde hans Bryllup. Naar nu Wilhelm ved de landlige Feste sad ved Siden af den Gamle, moatte denne fortælle ham alle sinde Tildragelser med hans Fader og Moderbroder. Han glædede sig nu, ved Kjærlighed og Venfkab at kunne gjengjelde Manden den Kjærlighed, denne havde havt for Güttingen og Rudolph i deres Ungdom. Saaledes opstod mellem den Gamle og Ynglingen et meget teent Venfkab; men endnu havde Wilhelm aldrig været i Adams Hytte, fordi den laae saa nær ved Guardowall, og fordi han hadede denne Borg for den stolte Fogeds Skyld.

Omsider gik Wilhelm engang til den gode Adam, og fandt, istedet for ham, hans Kone og hans Datter Gertrud. Da han nævnte sit Navn, reiste Moderen sig med ubeskrivelig Venlighed fra sit Arbeide og bød ham Haanden, medens Gertrud laae venlig, men med nysgjerrige Blik paa ham. I et altsaa, spurgte Moderen, den unge Herre af Güttingen, som min Mand holder saa meget af? som han altid har saa meget at fortælle om? Gud ske Lov, at I dog kommer engang! Hvor længe har ikke jeg og Gertrud længtes efter Eder!

— Wilhelm kastede et Blik paa Gertrud, og Nigen rødmede. Adam var gaaet bort for en Dagstid; den godhjertede Kone bad Wilhelm, at han dog maatte blive der Natten over, og vente paa hendes Mand. Wilhelm samtykkede deri, og efterhaanden kom man i Snak. Gertrud talte med sit uskyldige, simple Hjertes hele Fortrolighed. Aftenen var forhaanden, inden Wilhelm mærkede det.

Gertrud betragtede Ynglingen med smilende Blik, og hendes Njane bleve stedse klarere. "Hvorfor betragter Du mig saa, Gertrud?" spurgte Wilhelm. Min Fader sagde, svarede den uskyldige Nige, I var den skønneste Yngling af Skabning, som han nogensinde havde seet, saa skøn som den hellige Johannes i Klosteret. Og derfor seer jeg nu paa Eder, om min Fader ogsaa har Ret.

"Nu? han har Uret, eller den hellige Johannes maae ikke vare godt malet."

O! nei. Jeg vilde sige, I var endnu skønnere, end den hellige Johannes. Men lig er I ham dog. See, netop ligesom de løse Lokker falder om Eders Skuldre, saaledes falder

de og om hans. Men Ebers blaae Dine ere
 venligere. — Hun saae derved meget ventlig og
 uskyldig paa ham, og ordnede Lopperne paa hans
 Skuldre, rimeligviis ligesom Johannes bar dem
 paa Malsriet. Saaledes sadde de den hele Afs-
 ten ved Siden af hinanden. Endnu aldrig hav-
 de Wilhelm pludret saadane ubetydelige Ting og
 derved underholdt sig saa godt, som i Dag.
 Moderen maatte meer end een gang erindre begge,
 at der alt for lange siden var ringet til Bon i
 Klosteret. Gertrud gik bag efter sin Moder op
 med ham, for at lagge sig. Hun viste ham sin
 Seng. Der sover J, og tat ved Eder, jeg.
 Kun Bæggen er imellem. God Nat! — Wil-
 helm lagde sig. Han hørte Gertruds Seng knage,
 og bankede paa Bæggen. Hun svarede, Begge
 vaagede endnu nogle Timer, og bankede vere-
 viis, indtil Moderen befalede Gertrud, at være
 rolig.

Den næste Morgen bankede Gertrud alle-
 rede ganske tidlig, da Wilhelm endnu sov. En-
 delig vaagnede han, og bankede ligeledes. De
 stode begge op, og inden nogle Minuter vare de
 sammen. Denne Morgen kom Adam tilbage;

og Gertrud fortalte ham strax, at hun fandt Wilhelm meget, meget skønnere, end Helgenen. Wilhelm tilbragte endnu en Dag her; men hans Opmærksomhed var nu deelt mellem Gertrud og hendes Fader. Da han gik, ledsagede Gertrud ham. Hun bad ham hundrede Gange at komme igjen, var ikke tilfreds, hvor meget han end lovede at gjøre det, og raabte endnu langt fra til ham, han maatte endelig holde Ord.

Ogsaa Wilhelm søgte den samme Tilbøjelighed til Gertrud, som hun havde vist til ham, og allerede efter nogle Dage var han attet hos Adam. Gertrud kom ham imøde med de tydeligste Tegn paa Glæde. Hun fortalte ham, at hun ikke havde tænkt paa noget, uden paa ham, at hun hver Dag havde gaaet til Klosteret, for at betragte den hellige Johannes, at hun endog, naar hun vaagnede om Morgenen, havde banket paa Døren; men af! aldrig faaet Svar.

Wilhelm greb hendes Haand og hørte denne Fortælling med usigelig Fornøjelse. Fra Time til Time tabte nu Faderen Ynglingens Opmærksomhed mere og mere, og Gertrud beholdt den udeelt. Wilhelm havde intet mere at spørge om

om sin Faders og Morbroders Ungdomskaar; men
 destomere at tale med Gertrud om hendes Løve-
 hytter, om hendes Blomster og om den hellige
 Johannes. Bankningen paa Bæggen tog til med
 hver Nat, og begge de Gamle, som endelig for-
 bade det, hørte dog endnu stedse en sagte Van-
 ken, der stundom ogsaa blev ledsaget af et
 Suk. I Dagbrækningen var Gertrud og Wil-
 helm allerede vaagne, og Midnatten syntes for
 dem først den tidlige Aften. Det var, som om
 de ingen Søvn mere behøvede; og dog blom-
 strede begge, som et Par Naboeroser i Foraarets
 skjønne Dage. Traade den Gamle om Morge-
 nen til Vinduet, saa saae han, hvorledes begge
 allerede stode eller sadde ved Siden af hinanden,
 hvorledes Gertrud legede med Wilhelms Lokker,
 eller denne havde grebet hendes Haand og de
 smilede ad hinanden. Ikke anderledes saae han
 dem endnu om Aftenen, ikke anderledes havde
 han seet dem den hele Dag. Saaledes gik det
 en Tidlang. Omstøder kom Wilhelm: næsten slet
 ikke mere ud af Adams Hytte og den fortryllende
 Gertruds Side. Forlod han hende engang imel-
 lem, saa gråd hun, og levede i en vaagen Drøm,

til han kom tilbage. Den ædle Gamle blev usroelig, da han saae Begges Kjærlighed, og talte med Gertrud derom. "Kjære Barn, Du bereder dig store og tunge Lidelser." Gertrud saae med Forundring paa ham, thi hun følte sig saa lykkelig. "Güttingen er ikke Herre over sin Haand. Du er en Bondedatter, og han . . . Kjære Pige, endnu er det Tid; riv dig løs fra Güttingen!"

Fra Güttingen? spurgte hun, og hendes Dine stode i Taarer. — Jeg begjærer jo ikke at være hans Kone; men hvorfor skal jeg ikke see ham? — Det manglede aldrig den Uskyldige, sig selv ubevidste Kjærlighed paa Indvendinger. Havde end Faderen engang overbevist Datteren, at hun vilde gjøre Wilhelm ulykkelig, hvis hun vedblev at see ham; havde Datteren end engang lovet at slyge Wilhelm af Kjærlighed til ham; saa gik dog alt den forrige Gang, saasnart Wilhelm selv kom. Saasnart hun saae ham, kastede hun et kummerfuldt Blik paa ham, sukede, stod op og gik bort. Wilhelm havde intet mere magtpaaliggende at gjøre, end at flyve bag efter hende, tage hende
i sine

i sine Arme, og tusinde Gange at spørge: Gertrud, hvad feiler Dig? hvorfor gaaer Du? hvad sukker Du for? — Alle disse Spørgsmaal besvarede Gertrud med Suk og Taarer, der da sædvanlig indviklede begge endnu dybere i Kjærligheds: Svarer. Det angrede Faderen hundrede Gange, at han havde bedet Pigen rive sig løs; thi denne Løsriven endtes stedse med samme, kjærlige Blik, med nye, hellige Forsikringer om Kjærlighed, med fastere, inderligere Omfavnelser. *Al Fader!* sagde Gertrud, naar Adam paa nye gjorde hende Forestillinger — Du saar, at jeg gjerne vilde rive mig løs, men er det min Skuld, at det ikke vil lykkes; Du seer, jeg gjør mig jo al Umage. — Ja Gertrud, det veed Himlen! sagde den gamle Mand med et tungt Hjerte, og besluttede at tale selv med den unge Güttingen.

Da Wilhelm den næste Dag kom igjen, gik Adam ham imøde. "Kjære Ungling! Du kan gjøre mig en Tjeneste. Der ligger mig noget tungt paa Hjertet. "Wilhelm blev et Øjeblik staaende, hvor meget han end iilde, og saae ham med fuld Forventning i Øjnene. "Du veed, jeg elsker Dig, gode Güttingen!"

Begjer

”Hvad er Din Begjering, kjære Adam!
hurtig! Solen brænder.

”Jeg er Greven af Werdenbergs Livegne.
Ogsaa min Gertrud. — Du . . .”

”Bed Gud! jeg vil løse Eder. Vær ubes-
lymret; det har alt længe været min Agt.

”Du elsker min Datter. Tor Du nogens-
sinde føre en Livegen til Alteret? Kjære Gåttin-
gen! tør Du nogenssinde det? Og tør Du ikke,
vil da ikke denne Kjærlighed gjøre Eder begge
ulykkelige? Og om ogsaa Du vilde, vil derfor
Din Fader?”

Wilhelm saae mørkt paa den Gamle. ”Min
Fader?” spurgte han mekanisk. Ja Adam! vær
min Fader! Giv mig Gertrud til Kone! Det
er det; det allene feiler mig i min Lykke. Ger-
trud skal være min Kone. Wilhelm havde af
alt, hvad den Gamle sagde, ikke hørt andet end
de Ord: ”Du elsker Gertrud” og ”føre hende
til Alteret.” Tilforn vidste han ikke selv ret
tydeligt, hvad han ønskede. Han følte kun, at
han ønskede Gertrud højere end alt, og var lykkelig
i hendes Arme. Nu kom han paa eensgang paa den
Tante

Tanke, at føre hende til Alteret, og havde fast besluttet at gjøre det. "Ja, hun skal være min Kone!" raabte han endnu engang højt, og nu ilede han saa hurtigt, at den Gamle neppe kunde følge ham. Gertrud stod i Døren. Wilhelm kastede sig i hendes Arme, trykkede hende til sit Hjerte og raabte: "Du er min Kone, Gertrud! her lover jeg Dig min Haand og min evige Troeskab!" Gertrud sank hen i den skjønne Følelse, at hendes hemmeligste Ønsker, hendes umuelig ladende Drømme, der hidtil havde forstet hende saa mange Taarer, nu skulde blive opfyldte. Midt i denne Lummel af lykkelig Kjarlighed havde de neppe et Øre for Faderens Bekymring. "Og naar nu din Fader siger: Nei, Gåttingen?"

Fader! sagde Wilhelm, han behøver jo kun at see og tale med Gertrud. Og det skal han. Kom, min kjære Gertrud! kom! — Han trak hende med Heftrighed med sig, og Faderen saae Ønskende efter dem. "Himlen give at den gamle Gåttingen maatte føle for Gertrud, hvad jeg har følt for hans Søn, og de skulle blive lykkelige!"

Under glade Omfavnelser, under behagelig Samtale isede Wilhelm med Gertrud til Klosteret Disentis, da han indhentede Rudolph. Rudolph betragtede den fortryllende Pige, og gav sig ved den stille, rene Ufkyldighed, som laae i hendes Ansigt. Naar hun engang slog sine Øje op paa ham, saa lystede der af dette Blik en saadan Aenselighed i Sjelen, skjønt blandet med nogen Ungskelighed, at det ynkaldte ham Minde om de Tider, da han som Yngling elskede Marie. "Og, hulde Pige, elsker Du da ogsaa min Wilhelm?" spurgte han. Gertrud saae paa ham, og dernæst paa Wilhelm. "Ja, Fader Rudolph! Hun elsker mig, som Marie elsker Dig. Rudolph satte sig mellem de to Elskende, og efterhaanden tabte Gertruds Blyhed sig. Hun fortalte om Oprindelsen til sin Kjærlighed med saa mygen Beskedenhed, at Rudolph ikke kunde afholde sig fra at lægge sin Haand paa hendes Haand og velsigne hende i sit Hjerte. "Men, Gertrud! naar nu Gürtingens Fader nægter Dig sin Velsignelse?" Hun slog sine Øjne op, saae derpaa ned, pillede paa Forklædet, og hendes Øje faldte en Taare: Saa er jeg ulykkelig, sagde hun

hun endelig med et dybt Suk. Dog, naar han kun ikke hader mig! Naar jeg i det mindste stundom maae see min Wilhelm!

Rudolph trykte hende i sine Arme og sagde: "Gud forbyde, min Datter! at et saa skjønt Hjerte, som Dit, skulde brikke. Kommer, mine Børn, jeg gaaer med Eder til Disentis." Gertrud kastede sig grædende for Rudolphs Fødder og raabte inderlig rørt: Min Fader, min Fader! Rudolph løste hende op; og ikke længe efter dansede hun med muntert Hjerte ved Wilhelms Haand foran Rudolph. Jo nærmere hun kom Klosteret Disentis, desto muntrere blev hun, thi hendes uskyldige Hjerte kjendte ingen anden Frygt, end den, man opvakte hos hende.

I Klosterhaven tog Rudolph Pigen ved Haanden og førte hende til Gårtingen, der stod eensom i en stille Løvhytte. "Her bringer jeg Dig et Hjerte fuldt af Uskyld," begyndte Rudolph, "Din Søns Pige, en anden Surta." — O! Gud! sagde Gertrud, og kysede Gårtingens Haand, hvor ligner I ikke min Wilhelm! Sønnen omfavnede Faderen, fortalte ham, hvorledes han

Han var bleven bekendt med Gertrud, og bad om hans Velsignelse. Gud velsigne Eder, mine Børn! sagde Güttingen; og Dig, min Søn, give han i disse Arme, ved dette Hjerte flere Dage, end han gav Din Fader ved Juttas Side! Han holdt den hulde uskyldige Pige længe i sine Arme.

Rudolph og de to Ekkende forbleve Natten over i Klosteret, og den følgende Dag gik de med Güttingen til Marie, hvor de ogsaa fandt Pater Anton. Wilhelm blev her høitidelig forelovet med Gertrud. Om Aftenen maatte han lade sin Pige blive hos Marie, og gaae med de tre Mand til Trun, hvor Selskabets Medlemmer forsamlede sig om Natten, og optog Ungeligen i deres Samsund. Han lastede sig grædende i Armene paa alle de adle Mand, og af lagde Løftet: aldrig at udøve nogen Voldsomhed, at udbrede Sandhed og Dyd, at vedligeholde Fred, at beskytte Retfærdighed, at bekæmpe Bilsfarelse og Laster, og at leve rolig uden argjerrige Planer, ene helliget den menneskelige Lykfelighed. Medlemmerne bleve ham navnte, deres Planer opdagede, Midlerne til at udføre disse Planer

Planer satte ud fra hinanden og gjorde ham tydelige. Han sønderbrød sit Sværd, til Tegn paa, at han vilde sive af Voldsomhed, og ene ved Fornuftgrunde, aldrig ved Evang, lede Menneskene til Dyden.

Alle klagede endnu stedse over de Voldsomheder, som Henrik von Werdenberg og hans Fogder paa Bärenburg, Fardün og Guardowall udøvede. Ulrik, den yngste af de tre ædle Brødre af Ruzens løstede med Iver Hænderne i Beiret og sagde: Det er næsten umuligt, mine Brødre! længere at standse de Werdenbergske Undersaatters Raserie. Henriks Kastellan paa Bärenburg er et Umenneske. Endnu for nogle Dage siden var jeg Vidne til hans Grusomhed og Bøndernes Forbittrelse. To Bønder fra Bärenburg dreve en Flok af hans Sviin ud af deres Sæd. Han stødte dem op paa Borgen, og, uden at ville høre deres Undskyldninger, tvang han dem til at svise af eet Trug med de samme Sviin, som de havde drevet ud af Sæden. Jeg red just forbi, da disse to Mand kom ned fra Borgen og i heftigste Raserie fortalte denne Forhaanelse. En af vore Brødre, Mun-

ten

En Ludolph af Disentis, besvor dem at være rolige. Jeg lovede dem med hellige Eder Fyldestgjærelse, og bad dem, kun nogen Tid endnu at have Taalmodighed; men neppe formaaede vi at holde dem tilbage. Vi maae iise, eller og Krigsluen brænder ud ogsaa her i Fjeldet. Kunde I fortænke disse Mennesker i, at de endelig gribe til Vaaben? Møder ikke længere!

Andre fortalte om Fogden paa Guardowall, om hans Bøllyst, om hans overdaadige Levemaade. Skulle vi bide, sagde Ulrik, til denne Bøllystige har forgivret vor Landboes rene Hjerter og Fydske Sæder? Vi udstrøede Dyden, og han forstyrret vor Sæd med frække Hænder. De smule fæste Diger i sin Goaderte slæber han op paa Borgen, frænker dem for deres Fædres Dine, og driver Spot med deres Fortvivlelse. See! Følket vil, saa svagt det end er, i sin Fortvivlelse bryde sine Lænker. Ladet os forsiikre de Werdbergiske Undersaatter om vor Hjælp med den Betingelse, at de endnu ere rolige i nogle Dage. Selv vore Undersaatter, hvor mildt de end blive beherskede, haabe daglig mere paa Stadfæstelsen af deres Friheder. Nu ere disse endnu ingen

Retligheder, kun Privilegier, som vi eller vore
 Børn igjen kunne tage tilbage, saasnart vi vilde.
 Lader os gjøre vore Undersaatter det til Rette-
 hed som er Retlighed. Vi ere stærke nok, for
 at kunde byde Biskoppen af Thur og Greven af
 Werdenberg Spidsen. Hvad formaae Thur,
 Sargans og Toggenburg mod mig og mine
 Brødre, Greven af Sax, Abbeden af Disentis,
 Rudolphi's Broder Hugo von Werdenberg i Hei-
 ligenberg, Johannes von Stein, Friherren von
 Ehrenfels?

Ville vi da Krig? spurgte Anton. Nei!
 Nei! i Fred ville vi betrygge Indbyggerne af Hojs
 Rhätien deres Mennekerettigheder. Vore Un-
 dersaatter ere rolige og leve lykkelige. Det er
 sandt, de haabe, at eders Godhed skal blive der-
 res Retlighed; men give vi dem nu disse For-
 retligheder, saa ville Undersaatterne af Thur, Wer-
 denberg og Toggenburg gribe til Vaaben og til-
 søgte sig lige Retligheder. Kunne vi undgaae at
 blive dragne ind med i denne Krig? Sæt, de
 undertrykte Vænder seiredt; troer I da, de ville
 lade sig nøje med Retlighed, med Willighed?
 Hase ville de, gjengjelde deres haarde Fogder af den
 udstande

ubestandne Uret, brænde, myrde. Og kunde I da forhindre, at de behandlede den gode Ulrik von Råzuns paa samme Maade som den grusomme Henrik von Werdenberg? De ville forglemme Din Godhed, kun tænke paa Din Adelskab, paa Dine Borge, og straffe den stolte Henrik i Dig, fordi Du er af hans Stand. Endnu maae vi nøle. Lovet eders Undersaatter, at de snart skulle faae retmæssig Frihed, beroliger Henriks, Foggenburgs og Biskoppens Undersaatter. Vi maae først være frygtelige for ham og for Henrik. Det ere vi, saasnart Fredrik von Foggenburg er vor: og troe mig! ham vinder jeg endnu. Han tænker menneskeligere, end I troer, og hadet Biskoppen. Lader os nøle, for at spare Blod.

Alle vare af samme Mening, som den vise Anton. Selskabet skiltes ad; Göttingen, hans Søn og Rudolph gik tilbage til Maria. Her overlagde man, hvorledes Gertrud kunde blive udløst fra Henrik. Rudolph sagde: Henrik er vor Fiende. Saaer han at vide, at Du elsker Pigen, saa er hun ulykkelig. Fortie Din Kjærlighed, til Faderen har udløst hende. Jeg skal tale med ham derom.

Mun

Munter vendte Gertrud med Wilhelm tilbage til sin Fædrenshytte. I Skoven ved Suar-dowall satte de sig paa en Høj, og talede i henrykkende Samdrægtighed om Fremtidens sa-lige Dage, uden at blive vaer, at Slotsfogden stod foran dem og med graadige Blik betragtede den skønne Pige.

Endelig traade han nærmere og spurgte i en barsk Tone: Hvem er Du, Pige? Begge saae op, og Gertrud skjævede, ved at see Slots-fogden for sig. Pige, hvem er Du? gjentog Fog-den endnu engang. — Jeg er en Datter af Ka-dam von Kamogasch, sagde Gertrud med skjæl-vende Stemme. — Min Livegen altsaa . . . . Og hvem er Du? spurgte han Güttingen. Den-ne maalte ham med Dinene og svarede: "Hvo gav Dig Ret til at spørge derom? Jeg er en Mand, og bereed at lære enhver Tølper at være artig. Kom Gertrud! . . . ."

Bliv her, Pige! raabte Fogden heftigt, og Güttingen stod stille med Gertrud. Du kan gaae, sagde han til Güttingen. Denne svarede smilende: "Hvem er Du da, at Du byder Frie og Rædse at gaae og komme? Som Du seer, er jeg

jeg Nigens Ledfager. Jeg bliver og gaaer med hende. Har Du noget at sige Nigen? . . . . Hvem er denne Mand, Gertrud?" — Slotsfogden paa Guardowall, svarede hun.

Slotsfogden vendte sig nu bort med tilskyndeladende Kulde, for at gaae ind i Skoven, og Güttingen bragte den skjælvende Nige til hendes Fader. Denne takkede Gud for sin Gertruds Lykke, og foresatte sig, ret snart at tale med Fogden om hendes Udløsning. Güttingen sluttede Gertrud endnu engang i sine Arme, hvor hende endnu engang evig Trost, og sagde hende derpaa Farvel.

Den næste Dag kom Slotsfogden til Adam. Han var venligere end sædvanlig, trykte den gamle Fader i Haanden, og forsikrede ham om sin Bølgvillie. Dette ansaae Adam som en god Leilighed til at lade et Ord falde om Gertruds Udløsning. Slotsfogden blev opmærksom; dog afflog han ikke hans Begjæring. Han søgte, ligesom i Forbigaaende, at erfare, hvorfor Adam vilde have sin Datter frei, og denne opgav nogle sandsynlige Aarsager, uden at sige den sande. Send mig i Morgen Eders Datter paa Morgen, sagde
Fogden,

Fogden, i det han vilde gaae; jeg faaer vel at see, hvad derved er at gjøre.

Den kloge Adam satte ingen Lid til Fogdens tvetydige Mine, især da han hørte af sin Datter, at han havde seet hende hos Gåttingen. Dog gif han den næste Dag med Gertrud paa Borgen. En Tjener tog Pigen ved Haanden, for at føre hende ind i Salen. Da Faderen vilde med, bød hiin ham at vente, indtil han blev kaldet. Skjælvende gif Gertrud med Tjeneren gjennem Salen ind i et lille Værelse, hvor Fogden var.

Din Fader vil kjøbe Dig fri, min Datter, begyndte denne, og betragtede den skønne Pige med grandige Blik. Men saaledes lader jeg ikke de skønneste Piger slippe mig af Hænderne. Jeg selv elsker Dig, mit Barn; og, hvis Du vil, saa kan Du blive her hos mig paa Borgen. See, min søde Engel — han greb ved disse Ord hendes bløde Haand — hos mig skal det ikke mangle Dig paa noget; Du behøver ikke at arbejde, og kan leve som en Frue her paa Slottet. Jeg vil give Dig fri uden Løsepenge, naar Du kun vil

høe nogentid hos mig; og da skal Du endnu ovenikjøbet faae et rigt Udstyr.

Gertrud begyndte at græde. O, slip mig, Herr Foged! Jeg vil og kan ikke blive hos Eder.

Ikke? Vige, veed Du, at det staaer i min Magt at beholde Dig her? Jeg raader Dig, mit Barn, sig ikke nej! Du maae vel ikke vide, hvorledes det seer ud i Slotsfængslet. Kom, mit Barn! vær god, paa det ogsaa jeg kan være god!

Ved disse Ord omsavnede den Vellystige Gertruds ranke Liv, og hun udsigtede et høit Skrig. Han trykte hende tæt til sig, og holdt Haanden for Munden paa hende, for at dæmpe hendes Skrig; men paa eengang sprang Døren op, og Adam traade uilfsrdig og bestyrstjet ind i Kammeret.

Fogden lod Vigen fare, og soer med Bredde ind paa Faderen: Hvo har ladet Dig kalde?

"Min Datters Skrig, Herr Foged!" svarede den gamle Mand bleeg og skjælvende, og greb Gertruds Haand. "Hun er mit Barn, Herr Foged, og jeg har et Hjerte, der staaer for hende."

Hun er min Livegen, gamle Daare! det veed I dog?

"Desværre! veed jeg det, Herr Foged; og Gud maae dømme, om det ogsaa er Ret, at Mennesker maae være deres Brodres Livegne! Ja, Eders Livegen er Gertrud, og jeg skal ikke nægte Eder hende. Men ikke paa denne Maade, Herr Foged! ikke paa denne Maade!"

Du, og hvorledes da?

"Herr Foged, jeg elsker min Datter, om endskjont hun er en Livegen, og jeg har Blod, der kan blive lige saa varmt, som det ædleste i Landet. Ikke paa denne Maade, Herr Foged! jeg siger Eder, ikke paa denne Maade! Og skulde jeg end blive fordømt derfor paa den yderste Dag, saa tilstæder jeg det dog ikke! Jeg er Fader; og denne Følelse kan ikke I, kan ikke Keiseren udrydde. Hellere vilde jeg være mit eneste Varns Morder, end at have avlet det til Skjandsel. Herr Foged, lad min Datter gaae! I veed endnu ikke, hvad en Fader er istand til."

Jeg troer, Du truer?

"Jeg truer ikke, Herr Foged; men jeg er Fader. Troer I, jeg skulde smile, naar jeg seer,

man sender min Datter til Helvede? Kom, Gertrud!"

Adam, jeg paastaer, Din Datter skal blive her paa Vorgen. Her skal hun blive! Du kan gaar.

"Herr Foged, ved Gud! uden min Datter gaaer jeg ikke."

Kjender Du Blokken? Kjender Du Lankerne? — Gertrud kreg høit.

"Store Gud, Herr Foged! tank dog ogsaa engang paa den sidste Dag! Troer I, Gud kan ikke straffe?"

Kort og godt, Viggen bliver her! — Han greb Gertrud.

Den Gamle trak en Dolk af Bæltet, og sagde med et skrækkeligt Udsagn: "Slip! eller jeg gjennemborer Vigens Hjerter, og det andet Stød sender Dig, Djævel, til Helvede, Din rette Bolig!"

Fogden lod forskrækket Vigens Haand fare. Saa gaae da, raabte han; saa gaae da! Men Din Datter skal ikke blive fri. Hun skal stedse være vorret til Vorgen Guardowall.

Hurtig

Hurtig gik den gamle fortørnede Fader bort med sin Datter, uden at sige et Ord mere. Undervejs rystede han betænkelig med Hovedet. Da han var kommen til Kirken med hende, stod han stille, og syntes at kæmpe med sig selv. Omfiden førte han hende ind, og til Alteret. "Mit Barn," sagde han fordybet i sig selv; "jeg seer skrækelige Ting imøde. Her, ved den Høilovedes Alter, sværg mig, hellere at døe end at lade Dig føre til Helvede af den velslystige Djævel. Jeg kan ikke redde Dig. Vilde jeg end flygte fra min Hytte og mine Ager med Dig, saa var Du dog allevegne denne Djævels Livegen, og Dine Børn med Dig. Desuden vilde hans Opsynsbesjenterne forhindre vor Flugt. Gud, hans Helgene, og Du selv maae beskytte Dig. Tag min Dolk, Gertrud! Red med den Din Uskyldighed og Din Salighed! Gjennembor hans velslystige Barm, naar han vil krænke Dig. Der tag, mit Barm! og sværg mig, hellere at døe end at blive en Skjæge."

Gertruds skjælvende Hænder kunde neppe holde Dolken. Hun svor med bævende Læber, hvad Faderen foresagde hende, og gik med valkende Skridt

Skridt ud af Kirken med ham. Da begge just vilde gaae ned af Bjerget, grebe to Betjentere Faderen, og slæbte ham i Fængsel. "Tænk paa Din Eed, Gertrud!" raabte Faderen til hende. Hun faldt om paa Jorden. Da hun igjen kom til sig selv, laae hun, omgivet af sine Naboer, mat paa sin Bænk. Efterhaanden fortalte hun Tildragelsen. Alle forbandede den umenneskelige Foged og hans Vellyst; alle beklagede den gode Fader. Men ingen vidste Raad; ja, mange sagde til den uheldige Familie: de maatte berebe sig paa de skrækkeligste Følger, thi Adam havde jo dog trukket Dolken mod Skotsfogden. Moder og Datter vare i den meest træstløse Fortvivlelse,

Mod Aften sneg en af Fogdens Folk sig hen til Hytten, og gik ind, fordi han ingen soae uden Moderen og Datteren. Han satte sig hos dem, beklagede deres Ulykke, forstørrede Adams Forbrydelse, og pinede dem med Frygt for Retterstedet. Endelig, da Moder og Datter laae paa Knæ for dette Uumenneske, sagde han til dem: der gives endnu eet Middel at redde ham, Gertrud behøver kun at være sejelig mod Fogden. Været dog ikke saa daarligt, og myrder ikke Ederes Fader. Disse

een skal vide eet Ord deraf. Du behøver ikke engang at komme paa Slottet. Fogden vil selv besøge Dig her i Din Hytte. Om Morgenen er saa Din Fader fri, og Du udløst. Den Listige anvendte sin hele Veltalenhed paa at overtale Moder og Datter, at de skulde gribe dette Middel til at redde den Fængne; men Moderen svarede ham kun med Taarer, og Gertrud kun med Forbandelser. Endelig sagde han: Betanker Eder! glemmer ikke, at Eders Fader paa anden Maade ikke kan blive reddet fra Bøddelens Haand! I Morgen ved denne Tid vil jeg hente Svar. — Han sneg sig bort lige saa hemmelig som han var kommen.

Nu steg begge de Ulokkeliges Glendighed til den højeste Grad. De kunde redde deres Fader, og vilde ikke; de vilde saa gjerne redde ham, og turde ikke. Güttingen, sem Gertrud saa angstelig længtes efter, lod sig ikke see. Saaledes forgik Natten i Glendighed og Forvirrelse. "Nei, min Fader," raabte Gertrud; "jeg har svoret Dig det til! Hellere døe, end blive fordomt! Güttingen! Du skal græde for mig, og hævne mig!" Just som hun sagde dette,

vid

ved den første Dagbrækning, fysi Dørren op, og Skæringen traade ind. Han vilde om Aftenen til Truns til Forsamlingen, og var gaaet den hele Nat, for at see sin Gertrud den hele Dag i Forveien. "Gud ske Lov og Tak!" raabte Gertrud; "der er vor Frelser!" Hun fløi i hans Arme, og Moderen fortafte ham deres Elendigheds Historie.

Tusinde Gange afbrød Skæringen Fortællingen med de heftigste Forhandelser over Fogden; omfider sagde han, og trykte Gertrud endnu engang i sine Arme: "Gertrud, jeg vil hævne Dig, og straffe den afskyelige Skark. Giv mig den Dolk, som Din Fader gav Dig!" — Han besaae den med sunklende, af Harm og Raserie lynnende Blik. — "Ja! jeg har det!" raabte han; "jeg har det! Lad ham komme, den Vellystige! Jeg vil berede Djævelen en Fest." Nepp kunde han for Hestighed overlæge, hvorledes alting skulde være indrettet. "Gertrud, vær Du rolig. Moder, sig I kun til Budet, I havde besluttet at bede Fogden endnu engang om Eders Wands Liv, og vilde derfor vente ham i Nat. Det øvrige kan I overlade til mig! Men ingen

gen mane see mig!" Han gik op paa sit Sovekammer, og der blev han omfider roligere. Nu faldt det ham ogsaa ind, at han høitidelig havde lovet Selskabet for Dyd og Menneſkelighed, aldrig at begaae en Voldsomhed. Han smilede over dette Løfte. "O! du forfynede Godhed! du uvidende Dyd!" raabte han; "hvor ſlet kjender du Laſten, naar du troer, at Ord ere tilſtrækkelige til at holde den i Tøilen! Dyden behøver Dolk, Sværd og Luer ligesaa vel ſom Laſten!" Dog, jo roligere han blev, des tungere hvilede Løftet, aldrig at handle voldsomt, paa hans Hjerte. "Kjære Gertrud," ſagde han, "i Alfen, naar Umenneſket er her, ſaa ſtræb at røre ham ved Taarer, Bønner og Graad, at han fri-giver Dig Din Fader uden Din Skjændſel. Førſt, naar Bønner og Taarer intet hjælpe, ſaa ſørg ham her ovenpaa i Dit Sovekammer. Da bønſald ham endnu eengang. Anvend alt, for at røre hans Hjerte. True ham med Din For-tvivelſe, med Din Dod. Siig ham, at Du har ſvoret Din Fader det til, at Du ikke vil overleve Din Skjændſel." Gertrud lovede det med Taarer, og Gæſtingen tænkte, da han var ene:

ene: "Jeg er uskyldig i hans Blod. Det komme over ham selv! Hævner i Himlen!"

Güttingen blev den hele Dag paa sit Kammer. Gertrud gik fra Tid til anden op til ham, og hans Harmen vorte stedse paa ny, naar han hørte hende fortælle. Mod Aften kom Tjeneren fra Slottet, og sneg sig ind i Huset. Grædende sagde Moderen til ham: Hun venter Fogden, for endnu engang at anraabe ham om Naade for sin Mand. Tjeneren raadede hende at pynte sin Datter, fordi hun da skulde behage Fogden desto mere, og sikkert være ham. Güttingen hørte dette Naad, og blev ubeskrivelig rasende derover. "O! den Skurk!" sagde han, da Tjeneren var gaart bort. "Prydet skal Offeret falde i hans Arme? Denne Satan sørger med en djævelsk Kalde for sin Vellyst. Godt! kom, Gertrud! pynt Dig! kom, jeg vil hjælpe Dig." Han tvang den hulkende Pige til at tage sine bedste Klæder paa; krollede selv hendes blonde Lokker, og flettede Blomster i hendes Haar. "Smil til den Skurk, Gertrud, for at lade ham dobbelt føle Helvede!" Gertrud var pyntet, og ventede nu med Skjalven paa den afgjørende Time.

I AftenKumringen bankede noget sagte paa Døren. Da Moderen aabnede den, traadde Fogden ind. Skjalvende førte hun ham ind i Værelset, hvor hendes Datter var. Gertrud foer sammen af Skræk, da hun blev denne Belystige vaer, og kastede sig derpaa for hans Fødder. Ved alt det Rørende, Smertes, Klager og Taarer kunne udtrykke, besvor hun ham at frigive hendes Fader uden hendes Skjendsel. Han løstede hende op, og trykte hende i sine Arme. Moderen anraabte ham om Naade. Forgjebes. Sparer eders Bønner! sagde Fogden; Adam døer for Bøddelens Haand, eller Gertrud er denne Nat min! — Begge omfavnede hans Knæ, og beduggede dem med Taarer. — O, holder mig dog ikke op med unyttige Bønner! Det er dog kun forgjebes. Kom, deilige Gertrud! kom! — "O! Gud!" raabte Gertrud; "saa er der da ingen Barmhertighed hos Eder? Nu, saa forbarme Gud sig over mig og over Eder!" Skjalvende — neppe kunde hun løfte Fødderne — gik hun med dette Umenneste op ad Trapperne, aabnede Døren til sit Værelse og kastede sig endnu engang for hans Fødder. Han vilde tage hende i sine Arme; men hun rev sig

sig løs, og raabte: "Nei! hør mig først! Da jeg med min Fader gik bort fra Eder, førte han mig ind i Kirken. Ved Alteret maatte jeg sværge ham til, ikke at overleve min Skjændsel. Herr Foged, jeg har fast besluttet, at redde min Fader; men, ved Gud! min Skjændsel overlever jeg ikke. Tænk paa det, Herr Foged, og vær barmhjertig. Tving mig ikke til at myrde mig selv."

Man dør ikke saa let, min smukke Pige! Gjør ikke længer Modstand! Jeg kjender en sødere Død: Døden i Kjærligheds Arme. — Han omfavnede hende og løftede hende op. Gertrud skreg om Hjælp, og med eet stød Gåttningen i Døren. Fogden blev forskrækket, og lod sit skjønne Bytte fare. Gåttningen stod rolig og tavøs paa Dørtærskelen, og saae den Belystige alvorligt i Djnene.

Hvem er Du? spurgde Fogden forlegen.

Jeg er den Edle af Gåttningen, denne Piges Trolovede, hendes Elendigheds Hevner og — affævelige Djævel! — din Dommer. Se paa Pigen, Skurk! Denne Blomst vilde du forgifte med din djævelske Haand! Du Djævel for alle dine

Under

Undersætter! Din Dom er faldet! Gud gav dig Tid; men du hørte ikke. Han trak en Dolk; og Fogden blev bleg. "Se, denne Dolk gav Faderen sin Datter ved den Høstlovedes Altar; og bad hende, at stode den i sin kyndste Barm. Skurf! dertil tvang du Faderen! du! du! afskyelige Umenneske! søel, hvis du endnu har Følelse, at du tvang Fædre til at byde sine egne Børn Selvmord!"

Fogden faldt paa Knæ. For Guds Skyld! Jeg vil give Faderen fri!

"Det skulde du have gjort, da denne Uæghed bad dig derom, da hun forsikrede dig, at hun ikke vilde overleve sin Skjendsel. Du afvinger Frygt dig dette Lovte; i Morgen vilde du paa ny være en Djævel! Afsted med dig! til Helvede!" — Han trangte ind paa Fogden. O! tilgiv ham, Gåttingen! raabte Gertrud, og traade frem foran ham; tilgiv ham! naar han blot lader min Fader slippe fri. — "Gertrud! gode menneskelige Sjæl! Du kjender endnu ingent Skurf!" I dette Øieblik stod han Dolken hen over Gertruds Skulder ind i Fogdens vellystige Barm. Han faldt med et Skrig til Jorden,

den, og læne stridende med Dødens Gåttungen, saae op mod Himlen. "Gud!" sagde han, "kunde jeg andet? Hans Blod komme over ham selv! Jeg var din Mælsærdigheds Hevner!" Han kastede Dolken paa Jorden. I det samme sprangte man Døren ind neden under. Tjeneren havde hørt Skriget, trangte ind i Huset og søgte sin Herre. "Din Herre er i Helvede, hans rette Hjem!" sagde Gåttungen, der just gik ned ad Trapperne med den halvdøde Gertrud. Bildt styrede Tjeneren tilbage og fik frygtelig om Hjelp.

Bønderne løbe sammen, og fik af Glæde da Gåttungen fortalte dem det. Bryder ind paa Vorgen, raabte en Vassing. Alle stormede derop, og brød Adams Lænker. Nu vilde Gåttungen berolige Bønderne, men de vare alt for rasende. Høt sloge allerede Luerne i Beiret paa Vorgen: et skrækkeligt Tegn paa Døds! Stormflokken led fra Landsbye til Landsbye, og Bønderne forsamlede sig. Udsendte Bud kom tilbage med den Efterretning: Vorgen Guordovall er bestormet, den tyranniske Foged er dræbt.

Bestormer ogsaa de andre Vorge! Følge alle fuldt Kaserie. Færdig og den høje Bärenburg

bleve endnu erobrede *) i denne Nat., stulne i Brand og Fogderne dræbte.

”O Gud! raabte Anton, da han saa Guardowall brænde; Noeligheden er borte! — Mod Morgenen brændte ogsaa de to andre Borge. De af Selskabets Medlemmer, der endnu seilede, ilede fra Trun; men ingen af dem vidste ret egentlig Harsagen til det saa hurtigt udbrudte Oprør. Wilhelm kom og fortalte. ”Na! siger nu selv! var ikke her Voldsomhed den sandeste Dyd, den frødeligste Menneskelighed?” Enstemmig biesalder alle Medlemmerne ham. Men nu er ingen Tid mere at spille, sagde Anton, hvis Høj-Nåden skal blive reddet. Op, mine Venner! fordeler Eder, og sammenkalder hele Muen til en Forsamling ved Sankt Anns Kapell ved Trun! Siger til de Werdenbergske Under-
saat

*) I Aaret 1424 blev Fogden paa Guardowall dræbt, og de tre Borge, der tilhorte Grev Henrik von Werdenberg, af den hvide Fane, ødelagte og opbrændte. Bärenburg laae høit oppe i Dalen Schams, Gardån i Donat. — Missivratiderne i Athen, Decemvirerne, Tarquinus o. a. fl. ere ligesaa skrækkelige Udvarsler.

saatter, at vi ville slutte et Forbund med dem, for at hevne paa deres Herre den Uret, de have lidt, og afvende enhver Undertrykkelse fra dem. Hør! i Morgen, naar Bedykloffen har ophørt at ringe, være Forsamlings-Timen. Rudolph, Wilhelm af Güttingen følger mig begge! Vi ville til Ortenstein til Henrik von Berdenberg. Nu er han nødt til at tiltræde vort Samsund. — Alle skiltes ad.

Anton, Rudolph og den unge Güttingen ilede til Ortenstein, hvor Henrik for nærværende Tid opholdt sig. Allerede hørte de langt borte det frygtelige Oprørs Skrig. Bønder bevæbnede med alt, hvad de i deres første Raserie havde faaet fat paa, ilede forbi dem, og skrege vildt: til Ortenstein, for at myrde Tyrannen! Anton skøndte sig, saa meget hans Kræfter tillode, understøttet af Rudolph og Wilhelm. Da de kom til Ortenstein og Bønderne kjendte dem, udstødte de et vildt Skrig: Der komme vore Reddere! vor Elendigheds Hevnere! Anton gik ind i den tykkeste Skare og bad om et Djæbligs Tausked. Alle forsamlede sig om den ærværdige Olding; ingen Stene fløi mere om, Sværdene bleve roo-
lig

lige i Skedene, Vilene i Roggerne, og Faklerne
 fluktes. Den dybe Nolighed i Oldingens for-
 klarede Masyn formildede endog de Vildeste. Han
 stod midt iblandt dem paa en Høj og begyndte:
 "Hvorfor ere I her forsamlede, mine Venner?
 Mon for at hevne den Uret, I have lidt, og
 derpaa atter styrte end dybere i Undertrykkelsens
 Afgrund? . . . Mon ikke hellere, for at for-
 Kaste eders Børn og Efterkommere en rolig og
 retmæssig Frihed? I vilde ødelægge Ortenstein og
 myrde Greven. Har han ikke endnu andre Børn
 ge, der paa ny kunde paalægge eder Lænker?
 Vil ikke hans Søn efter Faderens Død reise
 Blodbanneren mod eder, og, i Forbindelse med
 Thur, Toggensburg og Østerrige, med den hele
 Adel, fjern og nær, drage mod eder? Nævner
 mig dog den Magt, som I vilde sætte mod dem?
 Jeg og mine Venner tør da, saa gjerne vi end
 vilde, ikke hjælpe eder; thi hvad skulde vi sige?
 Stedse vilde man indvende os: de have myrdet
 deres Landsherre for at hevne fremmed Brøde,
 hans Fogders Forbrydelse. Da hvad kunde
 vi svare? Kjære Venner, myrder ikke, men er-
 hverver eder Frihed. Ved Truns forsamler sig
 I f i Nore

i Morgen hele Almuen fra Høj-Rhätien, for at slutte et Forbund for Ret og Frihed, Vi ere her, for at indbyde eder og Grev Henrik til dette Forbund. Dette edelsig forbundne Samsfund vil beskytte eder, forsikre eders Børn den guldne Frihed, og uimodstaellig knuse eders Greves Vælde. Gaaer tilbage til eders Hytter, indtil i Morgen. I Morgen er den skjønneste Dag i eders Liv: eders Frihedsdag; den maa I ikke besmitte med Blod og Oprør!"

Paa denne Tale fulgte en almindelig Taus-
hed. Derpaa hørtes en sagte Mumlen, der rø-
bede Misbag, og snart raabte enkelte Stem-
mer: Vort med Undertrykkeren! ødelægger den
Tyrans Borg! Anton udstrakte sine Arme; men
et vildt Skrig: paa Vorgen! paa Vorgen!
qualte hans Ord. — "Saa maa I først
drabe eders Velgjører!" raabte Anton, og ilede
til den snevre Stie gennem Klippen, som førte
til Ortenstein. "Eders Bei," raabte han til
dem, der trængte sig frem, "gaaer over mig!
Jeg heder eder, mine Venner!" Han udstrakte
sine Arme mod dem, og holdt de forreste tilbage,
for at beskytte den snevre Stie.

Mængden blev stedse mere rasende. Rudolph og Wilhelm stode ved Siden af Oldingen, og bade ham, ikke længere at modsætte sig den rasende Skare. "Jeg kan ikke mere end dø!" sagde han; "og min Død maa formisde dem!" Rudolph og Wilhelm beskyttede Oldingen med deres Skjolde mod de flyvende Stene og Pile. Han faldt paa Knæ, og alting blev endnu engang stille. "O, forbarmer eder over eders Børn!" raabte han til dem; "paadrager eder ingen Blodslyld!" I dette Øjeblik traf en Steen af en Slynge Oldingen paa Vandens, og han faldt blodig i Rudolphs Arme. "Morder! fordomte Morder!" raabte Rudolph; og det var, som om et Tordenflag fra den klare Himmel slog ned blandt dem, da den ædle Olding faldt. De stode nogle Øjeblikke ligesom forstenede. Med eet blev den hele Skare angreben af Angest for den yderste Dom, og alle forsvandt pludselig. Anton, der kom til sig selv igjen, vinkede ad Gåtingen, og spurgte med maa Stemme: "hvor bleve de af? Gaae efter dem, min Wilhelm! og bed dem, at forsamles paa Engen. Jeg ønskede gjerne at see mine Børn endnu engang, og sige dem, at

at jeg tilgiver dem min Død. Du, Rudolph, gaae, og bed Grev Henrik komme til mig." Rudolph satte Oldingen sagte ned paa Græsset og lænede ham med Ryggen mod Klippen, og gik op paa Borgen. Greven havde seet Tildragelsen fra Muren af, og kom ham med Hjælp imøde. Rudolph forbandt Oldingens Saar. Nu vendte denne sig med bristende Dine til Greven: "Henrik, jeg dør for Dig. De havde svoret Din Død, og desværre! Du fortjente den. Du er reddet! Jeg besværges Dig nu, Greve, en Døende besværges Dig: lad Dine Undersaatter nyde deres Mennekerrettigheder! Gaae til Trons! der finder Du i Morgen Beskyttelse og Retfærdighed. Greve! den Time, der nu slaaer for mig, vil en gang ogsaa slaae for Dig. Sørg for, at Du kan være lige saa rolig derved, som jeg er."

Henrik var rørt, og lovede sin Bestier Lydighed. Han vilde lade Oldingen bringe paa Borgen; men denne sagde: "nei! mit Liv var hellig det menneskelig Lyksalighed; ogsaa min Død skal ikke være Orkesløshed. Bringer mig ned til Bønderne. Jeg maae redde Dig, jeg maae redde Freden."

Greven benyttede sig af denne Leilighed til at forlade Borgen og gaae til Thur. Hans Folk bare Munkens sagte hen til Forsamlingen, der alt var paa Engen med Wilhelm. Da han kom nærmere, hørte han en lydelig Græden. Hans Ansigt var blegt, hans ærværdige graae Haar bestrankte med Blod; og dog smilte han sine Morderere saa venlig imøde. Man satte ham ned. Tilgivelse! Tilgivelse, Fader Anton! raabte alle. Han udstrakte sine Arme mod dem og sagde smilende, saa høit som hans Kræfter tillode ham: "Jeg tilgiver eder af mit inderste Hjerte, mine Børn! I have jo kun forført mit Liv for nogle saa Limer. Og i disse mine sidste Djeblikke kunde I berede mig en Himmel fuld af Salighed, naar I ville ledsage mig til Truns. Jeg har ikke lang Tid tilbage. Givet, mine Børn! bærer mig den ene efter den anden! I bringe mig saa i Himlen." De udstødte et Frydeskrig. Nu gjorde de en Vaare, lagde Sengeklæder derpaa, og bare Didingen til Truns, uden at tænke mere paa Borgen og Greven.

Underveis talte Anton uophørlig med dem, som bare ham, om Nødsituationen, om Fredens Lyksalig-

salighed. Han gjorde dem bekendte med Selskabets Hensigter, og satte de Fordele, de kunde have af en saadan Forbindelse, ud fra hinanden; og endnu før de naaede Truns, havde alle disse Mennesker fast besluttet at opofre Liv og Blod for at vedligeholde den Koldighed, som de for saa Limer siden vilde forstyre. De Bud, som Anton underveis affendte, havde allerede samlet en stor Deel af Selskabets Medlemmer. Een efter den anden kastede sig for den ædle Oldings Fødder, og sældte oprigtige Taarer ved hans Ulykke. Blandt meer end tusinde grædende Mennesker var Anton den eneste med glad Ansyn. "O, hvor lykkelig er jeg!" raabte han med udbredte Arme, og kastede sine brændende, forklarede Blik mod Himlen; "Gud, hvor uudsigelig belønner du den gode Villie, som bestjeter mit Hjerte! Jorden min Dødsfeng, over mig den klare Himmel, omkring mig tusinde af mine Bøen, der elske mig! O, Gud! Gud! lær Kongerne at forstaa sig saadan en Dødsfeng!"

I dette Øjeblik stortede Thuring og Maria frem gjennem Skaven. O, hvor er han? lever han endnu? raabte Thuring allerede langt borte.

Han saae Oldingen, og kastede sig ned ved hans Side, greb hans Haand, svømmede i Taarer, og klagede: O, jeg Ulykkelige! o, Du bedste blandt Mennesker! o, min Ven, min Lærer, min Betsgjører! Anton smilede til ham. "Nylig takkede jeg Gud for min Lykke; og nu takker jeg ham endnu engang, at han gav mig Dig, min Thuring, min Medhjælper i det Gode." Marie knælede ved den anden Side, kyskede Oldingens blodige Haar, og vred Hønderne. "Min Datter!" sagde Anton; "fortjener min Skjebne Taarer?" — Nei; men vi! vi Forladte, vi Faderløse! svarede Marie hulkende. Anton pegede mod Himlen: "Marie! I Forladte, I Faderløse?" Her kastede Güttingen sig for hans Fødder; der kyskede Friherreene af Ditzuns hans Klæder; hist laae Greven af Sax paa Rudolphs Skuldre, og deres Taarer blandedes sammen; der stode Wilsheim, og Stein, og Ehrensels med vaabe Dine, og vare Bidne til det rørende Syn — Synet af den døende Bise. Nu kom alle Brødrene fra Disentis, som havde den gamle blinde Abbed, Pater von Potaningen imellem sig, og bragte ham grædende til den Døende. Begge

Oldin

Oldingene omfavnede hinanden, og Abbeden sagde med skjælvende Stemme: "Du gode og troe Tjener, drag ind til Din Herres Glæde!"

"O!" sagde Anton; "I skænke mine sidste Øjeblikke alle det menneskelige Livs og Evigheds Glæder! Dyrebare, uskatteerlige Øjeblikke! O Gud, hvor lønner Du!"

Nu kom efterhaanden Bänderne fra Cassien, Tenna, Oversø, Jlang, Grub, Lugnez, Bals, Glims, Tamin, Rheinwald, Tuffe, og Schams; og tilsidst ogsaa Hugo von Werdenberg, Rudolphs Broder. Alle disse Tusinde stode rundt om den Døende. "Saa ere I da nu alle forsamlede," begyndte Pater Anton, "for at forskaffe eder og eders Efterkommere en frei og retfærdig Forsatning, uden Vold, uden at skade Andres Rettigheder, naar det kan bestaae med den menneskelige Natur og Sandheden. Allerede for lange siden have vi i vore rolige Timer gjort Udfast til en saadan Indretning; og jeg haaber, mine Venner og Brødre, at den ikke vil mishage eder. — Rudolph, forelæs Indretningen!" Det var fra Anrons Haand: et Værk fuldt af Wiisdom og Sandhed. Over enhver Artikel især
raad

raadsflog man indbyrdes, og tilfidsk stemmede man derover. Den hele Indretning var saa simpel, saa menneskelig, saa billig, og Grundene for den saa indlysende, at alle begrebe den og antog den gjerne.

”Finder I denne Indretning gavnlig for eder, mine Venner?” spurgte Anton; og et lydeligt Frydskrig var Svaret. Nu, mine Brødre, sagde Thuring; saa lader os sværge, altid og evig at opofre Liv og Blod for denne Forsatning. Afslægger eders Eed for den høierverdige Abbed af Disentis! — Abbeden lod sig føre midt iblandt dem. ”Nei, mine Venner,” sagde Anton; ”beedige denne Forsatning skulle I ikke. Lader mig endnu hellige mine sidste Timer til at hindre eder fra en urigtig Eed. For os, for vore Omstændigheder, for det Diemeed af Sandhed, som vi kjende, for den nuværende Tilstand og Dannelsse, for de nuværende Eader i Hjeldeggen er denne Forsatning, som jeg tror, gavnlig. Men vil den stedsse være det? ville vore Eader stedsse blive de samme? Viser ikke Sandheden sig med hver Dag renere og klarere? Behøver ikke, maaskee allerede om hundrede Aar,

Men,

Menneskeslægten en ganske anden, en ædlere, bedre Frihed, end vi? Nei, lader os ikke være Forsynets Haand til Hinder i at bringe Menneskene stedse nærmere til Fuldkommenhedens Maal! Vi have gjort, hvad vi kunde. Skulle vi være saa grusomme, at byde vore Børnebørn: saaledes skulle I være lykkelige, og ikke anderledes; naar de kunde blive det paa en ædlere og bedre Maade? Hvad nu er Mandsfrihed, kan allerede om hundrede Aar være det meest trykkende Slaverie. Friheden stiger med Sandheden, med Menneskets indvortes Manduddannelse. Vi bryde vore Lænker; lader os ikke smede nye for vore Børnebørn! Lader os kun aflægge vor Eed paa det, der under alle Omstændigheder evig er og maae blive Sandhed!”

Et nyt Frydestrøg bifaldt den ædle Mand's Raad.

Thåring opsatte Eeden, og forelæste den. Nu traadte alle Menighederne frem, den ene efter den anden, foran Abbeden, og aflagde for Guds Aarsyn denne Eed *): ”Vi ville alle, uden Forskjel, være

*) Eedens egne Ord, uddragne af Samsfundets Papirer.

være lige edelig forbundne, intet Livegenskab taale mellem os, men være frte Mennesker; med Liv og Guds, Land og Folk staae hinanden bi, holde Friene sikre, og vedligeholde Freden, gjøre Ret og Skjal uden Feide og Vold, beskytte enhver Eiendom, og ved enhver Stridighed først forsøge det Gode, fremme og agte Sandhed og Dyd, forstyrre og afværge Bildefarelse og Laster, og vedligeholde vor Forfatning, uden at frænke Sandheden og den bedre Lyksalighed, som Gud engang kan og vil give Menneskene."

Efter Menighederne svore Adelen; tilsidst Abbeden og Klosterkonventen. Anton smilede venlig, og løftede Hænderne mod Himmelen: "Gud, du har hørt denne Fed. Beskyt det Samfund, der er saa gammelt, som Menneskeslægten! Ja! Samfundets Navn være; det graae Samfund; og I skulle hedde: Mændene af det graae Samfund! (Graubündner) Saa holdt der da Feden, mine Venner! Gud velsigne Eder, velsigne alle Mennesker! Gårtingen! Rudolph! Marie! min Thuring! O Gud! sætter Pris på Sandheden!" — Han sank tilbage i Maries

ries Arme, og Thuring trykte hans brystne Dine sammen.

"Mine Brødre," sagde Thuring som laae paa Knæ; "den hellige Mand har taget vor Eed med sig op til Gud. Den Allgode forbarme sig over det graae Samsund, og over os alle!" — "Gud! Sandhed! og det graae Samsund!" raabte Rudolph med vaade og tindrende Dine. — Gud! Sandhed! og det graae Samsund! raabte alt Folket. Edle og Bønder omfavnede hverandre, som Brødre; og alle besluttede eens stemmigen, at her paa Engen, hvor den fromme Anton døde, skulle Samsundets offentlige Forsamlinger stedse holdes. I Sankt Annas Kapel blev Antons Lig bisat, og paa det Sted, hvor han døde, opreiste man en Støtte, hvorpaa disse Ord stode: "Her døde Anton. Hans Liv og hans Død skabte Menneskehæd."

Strax den følgende Dag var Samsundets forsamlet, for at vente paa Greven af Berdenberg og Biskoppen af Ebur. Begge udebleve; dog kom deres Undersaatter: de frie Bønder paa Laar, paa Rheinwalden og i Schamps, alle Edle og Børnede, og Huusmænd, som hørte til

Vor

Borgen Guordewall, under Anførsel af Adam von Kamogasch. De sendte alle de ældste Mand, under Ledsagning af nogle Edle, til Henrik og Biskoppen af Chur, og erklærede dem, at de vare svorne Lemmer af det graae Samsund, og at de vilde leve og døe som saadanne.

De Udsendte fandt Greven hos Biskoppen. Adam, der førte Ordet, talte med al den Kraft og Kynd, som den ædle Mand har, der føler sig fri fra umenneskelig Undertrykkelse. — "J er min Livegen!" sagde Greven fortørnet. "Det er jeg ikke mere, Herr Greve!" svarede Adam, "fra den Tid jeg hører til det graae Samsund. Gud vare lovet! jeg er en fri Mand, og føler mig bereed til at vove mit Liv for min Frihed!" Biskoppen vilde lade Manden gribe; men alle Edle lagde Hænderne paa Sværdene, og truede at forsvare deres Eeds- og Bundsforvandre til Døden. Biskoppen saae sig omkring efter sine Folk; men disse stode rolige, forundrede over Mandens dristige Mod, og ingen greb til Nødværge, Gaar! raakte Biskoppen; Svar skulle I faae fra mig og Greven! — "Vi have erklæret Eder vor Mening lovmæssig," sagde Adam, "Eedsfor"

forbundne ere vi nu eengang, og ville blive det. Tænker og overlægger nu I længe nok, hvorledes det kunde være andersledes!”

Deppé vare de borte, saa forsamlede Greven sine Mænd; men da han løstede Banneren mod det graae Samsund, saa erklærede alle hans Folk ham, at de ikke vilde bekrige de frie Mænd. — Under disse Bestræbelser, for at ødelægge Samsundet, vandt det daglig mere Føsthed, og de offentlige Forsamlinger bleve ordenlig holdte ved Truns ved Antons Grav. Den ene Menighed, den ene Adle efter den anden tiltraadte Samsundet. Deels af Frygt, deels vundne ved Sandheden. Biskoppen af Thur satte sine og Grevs Hertigs Menigheder i Bånd. Deres vertroen virkede mere end Trusler, og Schambsskyldede Greven paa nye; men Samsundet erklærede denne: det vilde betrygge Menighedens Rettigheder. Nu satte Greven ingen Foged mere i Dalen.

Stedsse blev Høj-Nidhatten mere rolig, Stedsse levede Rudolb og Maria mere fornøjet ved de tusinde Menneskers Lykke, som de havde hjulpet at stadfæste. Deres Arbejde var Dyrkelsen af
deres

deres eensomme Klippe; deres Nydelse smaa
 kunstige Feste, med hvilke de frydede Thürings
 høje Alder. Thüring levede efter Antons Død
 eensomt, i Skjødet af sin Familie, og lyffels-
 satte sig med at opdrage den yngre Ma-
 rie, der nu var bleven en fortryllende Pige
 paa femten Aar, et udtrykt Billede af sin skøn-
 ne Moder Heloise og sin ædle uskuldige Pleje-
 moder Marie. Nu drog ogsaa Wilhelm Güt-
 tingen med Gertrud og de to Børn, som hun
 havde sødt ham, op paa den eensomme Klippe,
 Her, hvor Kjærlighed, Venstabs, Rolighed, Dyd
 og den lykkeligste Munterhed havde deres Bolig,
 fandt ogsaa Fader Güttingen, nu Abbed i Klo-
 steret Disentis, Bedergvægelse fra Arbejde, i
 Skjødet af sine Ungdomsvenner og sine Børn.
 Roligheden omkring disse Klipper blev i øvrigt
 ikke forstyrret ved noget, uden ved Frygten for
 Grev Henriks og Biskoppen af Churs Anslag
 mod Samsundet, og ved Mariens alt for inder-
 lige Deeltagelse i Appenzells Skjebne. Marie
 maatte nægte det, saa meget hun vilde: hun el-
 skede ikke den eensomme Klippe saa højt, som
 den Dal, hvori hendes Ungdom henrandt, hvori
 hun

Hun var opvoret med Træerne, og som var helliget ved hendes første Kjarlighed til Rudolph. Hun besøgte den engang med ham, stod stille midt i Dalen, kastede kummerfulde Blik omkring, smilede derpaa atter, og talte med sine Træer, sin Kilde, sine Høje. Til sidst kastede hun sig i Rudolphs Arme og sagde grædende: Rudolph! i det mindste lad min Afske hvile her! Hun kunde, da hun atter kom tilbage til sin eensomme Klippe, ikke undertrykke sine Tanker om Dalen, og faldt ofte hen i tungsindige Drømme, hvoraf selv hendes elskede Marie, Heloises Datter, ikke var i Stand at vakke hende.

Saaledes gjød Naturen en Draabe Bitterhed i det søde Bager, der indeholdt Mariens Kjolighed og Lyd. Kun denne Længsel erindrede hende om Menneskeligheden; thi ingen anden Bekymring nærmede sig hendes rene Aand. Naar Rudolph undertiden blev urolig over Hertigs og Biskoppens stedse næjere Forbindelse med Østerrige, saa sagde Marie smilende: Kjære Rudolph! kunde jeg saa vist endnu leve engang i min Ungdoms Dal, som jeg er vis paa at Hertig og Østerrige, og al Verdens Fyrster ikke skulle

oddelagge

Ødelægge det graae Samsfund; hvor lykkelig skal de jeg da være! Kjarlighed og Dyd have stiftet Samsfundet; Gud vil beskytte det.

Grev Henrik og Biskoppen gjorde virkelig Anslag paa at adsplitte Samsfundet, og saaledes atter at sætte sig i Anseelse hos deres Undersaatter. Deres evige Samtale var om Samsfundets Lemmer, og især om Rudolph og hans besværlige Driftighed, der stedse erhvervede Samsfundet nye Medlemmer. Henriks Son, Johannes, en ædel Yngling, hvis Lærer havde været et lyst Hoved, havde hørt saa meget om denne Rudolph, at han endelig blev nysgjerrig efter at lære at kjende ham personlig. Klædt som en Landmand gik han op ad Rhinen, lod en Hyrde vise sig Indgangen til Grotten, der førte til den eensomme Klippe, og fulgte den snevre Gang, der nu fik en svag Lyéning gennem den udvidede Indgang og Udgang. Medens han gik, tænkte han: Hvilken Mand er denne Rudolph, for hvis Roeskagede Førster endnu skjæve! Her lever han i Landom, som i sit Kongerige, og udbreder Glandsen af sine Dyder og sine Bedrifter over hele Jorden! Stedse tænkte han sig tillige

Rudolph — besynderligt nok — i en prægtig Fyrstekaabe, i et stolt, med Triumfbuer og faste Taarne prydet Pallads. Nu traadde han ind paa den eensomme Klippe, og gik langsomt ved den ene Side, hvor han snart kom i en Skygges fuld Kratkov, bag hvilken nogle Hytter ragede frem. I denne Kratkov blev han ved at gaae sagte frem, indtil han endelig hørte Stemmer, som han nu med Forsigtighed nærmede sig.

Med eet saae han mellem Grenene, som skjulte ham, tæt foran sig, Indbyggerne paa Klippen. En gammel Olding, med sneehvidt Haar og et ærverdigt Ansyn, sad paa Jorden, og omkring ham løbe to Børn, der af hjertelig Glæde skrege højt. Oldingen søgte at standse den ældste Dreng; men hans Haand var allerede for svag. Han smilede selv over sin Svaghed, og raabte nu til Drengen, at han ikke skulde være saa vild, naar han løb. Ved Siden af ham sad paa en Træstoel en ung yndig Kone, med et diende Barn ved Brystet. Paa det omme, himmelske Blik, hvormed hun forfulgte Børnene, og paa den lille Skæk i hendes Ansyn, naar den yngste vaklede i det bløde Græs, kjendte Grev Johannes let Børnenes Moder.

Moder. Bag hende stod en ung Mand, ganske henrykt ved Synet af Børnenes Lege og Moderten, der gav Die, men som dog Tid efter anden gik nærmere til den ene Hytte. Foran denne sad ved et Bord en Mand, der læste højt i en Bog; og ved Siden af ham en Kone, med en Teen, som hun stundom lod hvile, for at høre desto opmærksommere. Endnu var der en Pige, der længere borte gik op og ned under en Stad Trær. Nu kom hun til Bordet, og rakte det arbejdende Kone Haanden; derpaa gik hun til Børnene, løb spørgende omkring med dem i Blomsterne, forsvandt derpaa med eet, og kom igjen frem mellem Trærne. Alle disse Mennesker vare klædt saa simpelt, som Hyrder; og dog kunde den unge Greve ikke tvivle paa, at den Mand, der læste, var Rudolph von Werdenberg. Hans Blik sløj fra den ene til den anden, og han vidste ikke, hvorledes han skulde træde frem.

Nu hoppede Pigen atter frem. Lege Skjul! raabte de Smaae hende imøde. Fader! Du med lege Skjul! — Saa søger mig da! sagde Güttingen, og skjulte sig i det samme Krat, hvor den unge Greve Johannes stod. Børnene

Krøbe frem og tilbage. Marie, Heloises yndige Datter, hjalp dem at søge. Pludselig raabte hun: kommer! jeg har ham! og slyngede sin Arm om den unge Greves Skuldre. Børnene kom, og grebe begge i Johannes Klæder. Marie saae ned paa Børnene, for at lede dem rigtig. Har I ham? raabte den Gamle. Ja, vi have ham! svarede Børnene. Nu slog Marie Øinene op, saae en fremmed Yngling i sine Arme, og sprang skamfuld to Skridt tilbage. Børnene loe. Nu traadde ogsaa Güttingen frem af Bussen, og gik hen til Greven, der endnu stod og stirrede paa Marie. Hvem er Du? spurgte han; og Greven taug forvirret. Da han endnu engang spurgte, svarede hiin: En Landmand fra Skoven. Güttingen tog smilende Grevens Haand, besaae den, og sagde: Denne Haand, saa hvid som Sne, har aldrig arbeidet i Solen. Og dit Bæsen, Yngling! Paa Turnering har du vel været; men en Fjeldboe er Du ikke. Hvorfor vil Du skuffe os?

Nei, skuffe eder, vilde jeg ikke. . . . Til-
 giver mig! — Med disse Ord vendte Greven sig
 til Rudolph og Oldingen, der nu ogsaa stode hos
 ham.

ham. Tilgiver mig! Ja, jeg er Ridder. Men hvorfor skal jeg ikke sige eder Sandheden? Jeg hørte saa meget tale om den ædle Grev Rudolph, at jeg vilde see ham, tale med ham: dette har bragt mig hid.

”Og blive min Ven?” sagde Rudolph, og rakte Greven fjærligen Haanden.

Hvis I agter mig værdig til Eders Ven-
skab! svarede Grev Johannes noget bestyret,
fordi han tænkte paa sin Fader. Jeg er en Son
af Henrik von Werdenberg, Eders Fiende. I
har overrasket mig. Jeg vilde være ukjendt for
Eder, Grev Rudolph, høre Eder, og derpaa igjen
forlade Eder. Nu veed I alt.

”Nei, Grev Johannes! Eders Fader er
min Fiende; men I skal ikke gaae fra mig, uden
at give mig det Vidnesbyrd, at han med Urette
er min Fiende.” Han førte ham til sin Fa-
milie. Snart sadde alle omkring Bordet, og
allerede efter nogle Minuters Forløb havde
Grev Johannes ganske forglemmt, at han var hos
en Mand, som hans Fader hadede. Den Tillid,
den rene Velvillie, den Kjærlighed, der, som et let,
Kjønt

skjont og stærkt Baand forenede disse Mennesker, indsluttede ogsaa snart Unglingen i deres Kredse. Jo længere jeg er hos Eder, Rudolph, sagde Johannes, desto mere seer jeg, at I fortjener de Stores Misundelse; thi Eders Lykke er stor som Naturen. — Og riig, som Naturen, søjede Marie til: Lykke nok for ethvert Hjerter, der forstaaer at være nøjsomt. — Edle Frue, blandt saadanne Mennesker, som I, kan man lettelig være nøjsom. Jeg var fornøjet med en Askrog paa Eders Klippe, naar jeg havde Eders Beskab. Hvo lader sig ikke nøse med Himlen og Englene?

Dette var Johannes hjertelige Mening. Den høje Simpelt, den adle Tiltroe, den søllesfulde Roelighed, det venkabelige Skjemt, og den lette, behagelige Viisdom hos disse Mennesker, havde gjort dybt Indtryk paa ham; og da han omsider maatte gaae, sølte han saare vel, at han lod sit Hjerter blive tilbage. Rudolph, som han sagde dette til, bad ham at komme igjen; og alle ledsagede ham med Velvillie i Dinene, og med Haandtryk, lige til uden for Grotten.

Johannek kom ofte igjen, og hver Gang, naar han gik, følte han sig mere fængslet af disse Mennesker. Jo næjere han lærte at kjende Rudolph, dennes Venner, og deres Hensigter, desto mere fandt han sig tvungen til at elske dem. I Begyndelsen havde man slet ikke talt om hans Fader; men nu ledede han selv ofte Samtalen paa ham. Alle ærede Faderen i ham, og aldrig behøvede han at rødme ved, at kaldes Henriks Son. Her holdt han sig til Wilhelm Güttingen, der næsten var af samme Alder som han. Opholdt han sig nogle Dage efter hinanden paa Klippen, saa boede han i Güttingens Hytte; og her lærte han nærmere at kjende Heloises Datter, den yndige Marie, der ofte kom til Gertrud, fordi Ungdommen knyttede Venkæbsbaandet mellem begge endnu stærkere sammen. Gertrud sad der med sit diende Barn ved Brystet. Johannes fortalte Børnene smaa Historier, eller legede med dem; men, saasnart han kom, løb de strax til Rudolph, og hentede deres anden Moder, Marie, der ogsaa med Fornøjelse lod sig hente af dem.

Nedigers end nogenstinde før forlod nu Johannes den eensomme Klippe, og hans Tanker bleve hos Marie, ligesom hendes Tanker fulgte ham. Allerede begyndte han at forsvare Rudolph mod sin Fader, og nu og da at beklage hans Haardhed mod det graae Samsund. Grev Henrik elskede denne sin eneste Søn meget om; han formildede sine Domme over Rudolph og dennes Venner, fordi disse Domme smertede hans Søn. Ogsaa begyndte hans Had mod Rudolph virkelig at blive koldere, da han saa ofte hørte Lovtaler over ham af hans Søns Mund. Belrynkede han endnu Vandet, naar Johannes sagde: Jeg kjender ingen ædlere Mand, end denne Rudolph. Vil satte han sig endnu med Hefstighed imod, naar Johannes bad ham om at forsones sig med Rudolph; men dog blev hans Had mod ham uformærkt koldere, og derfor ogsaa hans Jver mod det graae Samsund ringere.

Grev Henrik hørte egentlig ikke til de onde, men til de svage Mennesker, og blev kun ved Forsængelighed, Stolthed og Kjærlighed til Fruentimmer sit hele Liv igjennem et Medskab for nogle onde Mennesker. Paa visse Tider kun

de Dyden gjøre hurtige og stærke Indtryk paa hans Hjerte; men vist nok var det kun Indtryk i Bånd, som den næste Bølge ogsaa udsleede. Saaledes ledede før Hertug Fredrik ham, nu Biskoppen af Chur. Men dog fik Johannes efterhaanden en stor Magt over sin Faders Hjerte; og Biskoppen af Chur fandt nu Greven ofte redeligere og mere fast i sin Redelighed, end han havde formodet. Sønnens Dyd talte gennem Faderen, hvilken Rudolphs Aand ofte besjelede, uden at han vidste det.

Blot den Tanke, at tabe Henrik, sin sidste Bistand mod det graae Samsund, opvakte Biskoppens Harm. Han forskede, udspredede, og fik at vide, at Henriks egen Søn, om hvem han troede, at han skulde arve sin Faders Had mod Samsundet, var Rudolphs Ven og besøgte ham ofte. Denne Opdagelse fortrød og glædede ham. Saaledes sad han hos Henrik, medens dennes Søn paa den eensomme Klippe førte en behagelig Samtale med Marie i en Løvhytte, og erindrede ham om alt, hvad der endnu mere kunde opflamme hans Had mod Rudolph. Han forestillede ham spodst, at Rudolph uden Geide

handede

havde bærsvet ham den største Deel af sin Anseelse, og at hans Undersaatter adløde ham kun for saavidt, som Rudolph og Samsundet tillode dem det. "Lader os kun oprigtig tilstaae det," sajede Biskoppen til: "denne Rudolph, som ikke ejer en Fodbred Land, er vor bydende Fyrste, og vi hans Livegne." Nu havde han Greven der, hvor han vilde have ham. Henriks Dje tindrede, hans Ansigt glødede, hans Haand skjelve, "Og hvad det værste er," blev Biskoppen ved: "just nu, da vi her skjelve for ham, haaner han os, og triumpherer over Eder, ædle Greve! Thi hør! just nu aftaler han med Eders Søn, hvorledes man skal . . ."

Med min Søn? Biskop, I lyver! I lyver, ved Gud!

"Med Eders Søn, hvorledes man skal fange Eder; og det vil lykkes ham."

Med min Søn? Hvorledes? fange mig? — Lad Hestene sadles! hurtig! Han har forført ham! Nu falder det mig ind. Johannes dadler min Opsørsjel mod Rudolph.

"Hvad maae de ikke have at sige om Eder, naar I ikke er nærværende! Han har bragt Eders

Eder's Søn vidt! Hvor han vil spotte over mig og Eder, at han tvinger os saaledes uden Vaaben!"

Sadler Hestene! raabte Greven endnu engang, og ilede, ledsaget af nogle Ryttere, til den eensomme Klippe.

Rudolph kom ham just imøde, i det han gik ud af Kratskoven. "Grev Henrik!" raabte han i en glad Tone; "hjertelig velkommen!"

Vil Du haane mig, Menneſke? Jeg Dig velkommen?

"Sandelig, velkommen af mit ganſke Hjer-
te! Jeg takker Gud, at jeg har forglemt, hvor
der fordum var min Fiende. Endnu engang
velkommen! Og kom I endog som min Fiende,
ſkulde jeg dog stræbe, I ſkulde gaae bort som
min Ven."

Er min Søn her?

"Eder's adle Søn er her. Gud, lade Eder
opleve Glæde af denne Yngling, Henrik! Den,
der efterlader ſig ſaadan en Søn, han kan døe
roelig; for hans Hæder er der ſorget. Jeg
maa ſavne denne Lykke. Men jeg deler den
med

med Eder; thi jeg troer, næst sin Fader elsker han mig meest." I dette Dieblik kom Marie, Rudolphs Kone. "Det er Grev Henrik, Johannes Fader!" — Velkommen til os, Herr Greve! sagde Marie med sin indragende Stemme, der endog nu trængte ind i Henriks Hjerte, og hun rakte ham sin Haand. I elskede mig for fem og tyve Aar siden, Herr Greve; nu beder jeg om Eders Kjærlighed, som om Kronen paa vor Lyksaltighed.

Henrik stod med et mørkt Ansyn. Han vilde være vred, og hans Brede var, han vidste ikke selv hvorledes, forsvunden. — Med en yndig Pige fremtraadde nu hans Søn af en længere bortliggende Hætte. Han ilede allene herhid, knælede og sagde: Min Fader! Gud være lovet, som bragte Eder herhen i disse adle Menneskers Kreds! Ja herhen, hører I, blandt disse Mennesker, der ville elske Eder, ved hvilke mit hele Hjerte hænger, af hvem jeg først har ret lært at være en søn og lydige Søn. I var disse Menneskers Fiende, og aldrig hørte jeg her Eders Navn nævne, uden med den Formaning, at jeg maatte elske Eder. — Henrik, som den hele Modtagelse havde overrasket, blev forlegen

gen og rørt. Han kastede sine Blik snart paa Rudolph, snart paa Marie, snart paa sin Søn.

Nu nærmede Heloises Datter sig. Johannes greb hendes Haand med disse Ord: Det er min ærværdige Fader, Marie! — Din Fader? sagde hun, og knælede for ham. Edle Greve! Skjenk mig Eders Kjærlighed og Eders Velsignelse! Greven betragtede Pigen. "Det er min Datter," sagde Rudolph. — Og min Kone, Fader, naar I vil see Eders Søn lykkelig, søjede Johannes til. Greven rystede med Hovedet, dog uden at være vred. Besynderligt! sagde han; jeg kom hid, for at tage Hevn, og . . .

Og Eders Hjerte er for stort for Hevn? afbrød Marie ham, og greb hans Haand. O, Herr Greve! gjør os alle lykkelig! I kan det.

"Henrik!" sagde Rudolph; "jeg beder om Dit Venkab. Tænk paa vore Ungdoms-aar paa Guardowall! Lader os som Mand gjentage, hvad vi som Drengte forsømte! Vær min Broder, vær mit Barns Fader, og lad Din Søn ogsaa være min!"

Nu

Nu kom ogsaa Abbed Güttingen med Thü-
ring, og hans Søn med Gertrud. Alle bade
Grev Henrik med venlige, tillidsfulde Blik om
Lyksalighed. Hans Hjerter blev rørt i sit Inders-
te, han rakte Rudolph Haanden, og sagde: Du
har dog endelig seiret, Rudolph! — Rudolph
trykte ham med grædende Dine til sit Bryst.
"Nej, ved Gud! ædle Henrik, Du er Seiers-
herren!" Güttingen omfavnede dem begaae.
Saaledes lader os endnu engang begynde vore
Ungdomsaaar paa Guardowall! Greven tog Ru-
dolphs Datter i sine Arme og sagde: mit Børn,
bliv lykkelig med min Søn, og vær et fast Kjær-
lighedens Bånd mellem mig og din Fader! Gud
velsigne Eder, mine Børn! . . . Besynderligt!
havde jeg nogensinde kunnet tænke det!

Om det araae Samsfund talte man med
Korsæt ikke, indtil Henrik selv begyndte derom.
Et Hjerter, der saa nyelig har havt den søde Fø-
lelse, at forsones sig med en Fjende, er aabent
for enhver Højmodighed. Henrik saae nu med
et rørt Hjerter, fuldt af Velvillie, og derfor saae
han alting anderledes. Meget tilstod han, og
hvad han ikke vilde tilstaae, det afsvang alle disse
Mennesker

Menneffers Kjarategn ham, hans Søns bedende Die og Rudolphs Begjering. — Hvem kan modstaae Eder, I underlige, gode Sjæle! sagde han tilsidst; jeg troer, I kunde drage Gud med ind i Eders Samsund.

Rudolph hentede nu Akten, og gav Greven en Pen. "O Henrik! jeg har seet de fleste af disse Navne undertegnes her, men intet med den Fornøjelse som Dit. Broder, Du undertegner min Lyksaligheds-Akt!" — Men Biskoppen af Thur? — "Hvad er Legemet uden Sjæl? hvad denne Klærk uden Dig?" — Begge Greverne, Faderen og Sønnen, underskrev; begge ledsagede allerede den følgende Dag deres Benner til Trunk til Forsamlingen. Ogsaa mange af Grevens Undersaatter kom derhen, fordi Rygtet alt havde udbredt, at Greven var en Medlem af det graae Samsund. Da de saae ham i Kredsen af de ædle Mænd, gjenlød et glad Fryderaab, blandet med Stemmer, der vidnede om den inderligste Rørelse. De omringede ham alle, knælede rundt om ham, og løstede deres Hænder op imod ham og kastede de ærbødigste Blik paa ham. Det var Hjertets og Kjærlighedens Hylsding. Henrik,

der

der følte deres sande Værd, kastede sig i Rudolphs Arme, og raabte: lykkelige Menneſke! nu føler jeg Din Lykke, og deler den med Dig! Saaledes har allerede hele Rhätien hyldet Dig. Han trykte sine Undersaatters Hænder, kaldte dem: Venner, Børn, Brødre; og følte sig ved disse Navne ophøjet til ligemed dem. — Med fuld og villigt Hjerte afslagde han Samsfundets Eed. Endnu den samme Dag gik der Bud til Biskoppen af Thur, og indbødte ham at tiltræde Forbindelsen. Han underskrev Akten, men fik Tander derved, og ved den fik Højs Rhätien Fred og Lyksalighed.

Rudolph kastede sig, saasnart han befandt sig ene, paa Knæ, og ofrede varme, inderlige Takſigelses Bønner til Gud, fordi han nu omsider ſaa Roeligheden for ſtedſe befaſtet. — Nu, da de retſtafneſte Medlemmer af Samsfundet — og ſaa Henrik blandt dem — vare forſamlede paa den eensomme Klippe, trak han endnu et Brev frem fra Vater Anton. Udſkriften var: til det graae Samsfund; at aabnes, naar Henrik von Werdenberg har tiltrædt Samsfundet. Rudolph
von

aabnede det og læste: " Mine Brødre! Henrik von Werdenberg er Eder; nu maa Chur give efter, og Samsundet er betrygget. Er jeg nu ikke mere blandt Eder, saa giver Grev Henrik mit Broderkys. Samsundet har sin Forsatning, sine Love: de bedste, som menneskelig Klogskab og hjertelig velmeent Redelighed kunne give. Lovene ere simple, retfærdige og menneskelige; Forsatningen simpel, uden Evang, uden Kunst. Men denne Forsatning, disse Love, ere kun for simple, dydige Hjerter, for Mennesker, der uden Falskhed, uden Kunstlerie elske Dyd og ere dydige. Vedligeholder hos Mændene af det graae Samsund deres jevne Sæder, deres Huuslighed, deres kunstløse Dyder, thi derved allene kunne I vedligeholde Lovene og Forsatningen. Læren dem at elske deres Fædreland, deres Dyder; og Lovene skulle vedvare med denne Kjærlighed. Forener stedse Sandhed med Oplysning; forjager Bildfarelse og Overtroe stedse mere. Sandheden er ligesaa simpel, ligesaa ukunstlet, som Dyden. I skulle aldrig miskjende den. Det, som foregger Kjærlighed, Velvillie, Menneskelighed; det, der beskytter og fremmer Huuslighed, Familier-

nes Kjærlighed, Sædernes Simpelsked: det er Sandhed."

"Kun der gives der en god og varig Forsfatning, hvor Lovene hænge over Borgernes Hjerter. Ere Lovene Tvangsmidler, have Hjerterne ophørt at elske dem, saa spotter man dem, og Forsatningen er forsvunden. Vaa-ger derfor over, at Lovene stedse ere vore Brødre hellige; og det kunde I ikke paa anden Maade, end ved at vedligeholde hos dem deres simple Sæder, deres huuslige Dyder, og bibringe dem Kjærlighed dertil."

"Men hvorledes ville I røre Hjerterne? Hvorledes gjøre dem deres Forsfatning og deres Fædreneland for stedse agtværdige? Lader dem vare Røvd af det groae Samsfund, og ikke Schweizere, ikke Tydske, ikke Europæere! Giver dem Feste, der egentlig tilhøre dem, der ere grundede i deres huuslige Sæder, i deres Leve- maade, i deres Dyder, i deres Forsatning, og have deres Betydning af alt dette. Enhver Feste, enhver Fornøjelse hos et andet Folk være
for

for dem en fjedsommelig Tidsfordriv! Gjører Omkredsen af deres Borge hellige for dem, og lader dem i denne Kreds finde alt, hvorved de ere lykkelige! Mennesker behøver lidet; men dette Lidet maa gjøre hom lykkelig. Alle store Tildragelser — Samsfundets Opkomst, dets Forening, Anledningen til det, Dagen, paa hvilken de haare de Fogders Borge bleve ødelagte — maa I vedligeholde i Fester, i Lege, der ikke kunne glæde en Fremmed, fordi han ikke forstaaer dem, men hvori enhver Mand's Hjerte i det graae Samsfund tager den inderligste Deel, fordi de indeholde hans Fædelands Historie. Alt, hvad Mandene af det graae Samsfund elske, vare deres allene: deres Lege, deres Feste, deres Indretninger, deres Belønninger, selv deres Klædedragt og deres Maade at tænke paa! Giver dem Sædvaner, som de elske, Skikke, som gjøre dem lykkelige. Indretter det saaledes, at de i den frugtbareste Egn, i det yndigste Land, ved de meest tillokkende Fornøjelser, længes tilbage til deres Hjelde, til de simple Feste og Lege, som de kjende og som de elske uudsigelig."

”Engang maa den Tid komme, da alle Mennesker skulle være Brødre; men endnu er den ikke kommen. Lader vore Brødre, indtil den Tid kommer, være Mand af det graae Samsund, fordi de ikke kunde være noget bedre. Lader dem udgjøre een Familie, der ved smaa Geste, ved egne huuslige Skikke hanger nøje sammen indbyrdes, og ikke kan adskilles, uden Tab.”

”Jeg kjender Tydskland, Frankrig og Italien. I alle disse Lande gives der ingen Kjærlighed til Lovene og Fædrelandet; thi Lovene ere intet uden vilkaarlige Anordninger af Fyrsterne, uden Overensstemmelse med Indvoanernes Sæder, Dannelsse og Dapper. Disse have ophørt at være Tydske, Franske og Italianere, men ere derfor ikke bleve Mennesker. Alle elske forresten intet uden sig selv. Enhver kan forlade sit Fædreland, uden derfor at tabe sine Glæder; thi ogsaa disse have ophørt at være egne og betydende. De bestaae for nærværende Tid i Graadserie, Bøllyst, Dødselighed og Tidsspilde; og ved det Folk, hvis Fornøjelser ikke ere andre end disse! Vore Geste skulle være Fædrelands, Geste.”

ste. En Egekrands, en Green af Linde foran St. Anne Kapell, et Navns Antegnelse mellem de første af Samsundets Lemmer være Maalet for vor Ergjerrighed, vor største Glæde, den eneste Belønning for Mændene af det graae Samsund. Men ødler ikke disse værende, Hjertet oploftende Belønninger til enkelte, store, i Dine faldende Handlinger, hvis naturlige Løn er Tilskuernes Studsen. Belønner meget mere et heelt, dydigt Liv med de meest glimrende Belønninger. Et huusligt Liv, fuldt af stille Dyder, er vanskeligere, nyttigere og mere værd, end en glimrende Handling, som opflammer Ergjerrigheden, og da maaskee opvækker en Strid, som Fædrelandet maa bukke under for."

"Bodligheder jevns Gæder, jevne Glæder, jevne Dyder; og Kjarligheden til vor Forsatning vil endog overleve. Forsatningen selv, om en Ulykke skulde styrte den. Vi skulde endnu være Mand af det graae Samsund, om end vort Fædreland var tabt for os, istedet for at de Tydske midt i deres Fædreland ikke længere ere Tydske."

" Gud

”Gud velsigne det graae Samsund, og vedliaeholde det hos de sildigste Esterkommere, som et Minde om deres Forsadres Dyd, Vefkes denhed og Redelighed!”

Et lydeligt Fryderoab viste, at disse Forslag havde almindeligt Bisald. De bleve udforte; og snart gjorde nu Glæde, Fædrenelands Kjarlighed, Fædrenelands Feste, Dyd og Humsliighed Fjeldegnen hellig, og gjorde den til en Gjenstand for Naboernes Brundring og Misundelse. Paa den første offentlige Fest, Samsunders aarlige Hvitid, viede Abbeden af Disentis, Gâttingen, det unge Par: Grev Johannes og Heloises Datter, Marie. Wilhelm von Gâttingen og hans Familie forlode paa een Dag, tilligemed Rudolphs Datter, den sønsomme Klippe. Wilhelm tog til Guardowall til sin Grevens Fader; Johannes med sin Kone til den faderlige Borg.

En Maaned derefter bode Lhåring i Mariens Arme. Hun sad med Saater i Dinene ved sin Faders Grav, og sagde til Rudolph: Af! skulde jeg ikke elske min Dal i Appenzell? Min
 hele

hese Ungdoms Fryd, alle mine sorgløse Aar hend
 levede jeg jo der! Her — er jeg vel lykkelig; men
 jeg har dog levet her mangen kummerfuld Time,
 (Hun tænkte paa de Dage, da Rudolph havde
 levet i Heloises Arme.) O, mit Appenzell!

Men endnu herskede stedse Uro, Oprør og
 Blodsudgydelse i Appenzells Fjelde; endnu vagrede
 de Bønderne stedse sig for at opfylde de Pligter,
 de skulde Aabden. Endelig belagde Bis
 skoppen af Konstanz dem med Interdikt, *) og
 lod Båndbrevet slaae op paa Kirkedørene. Nu
 ringede ingen Klokke mere. Appenzellerne saad
 smilende: "Vi vide jo Tiden, naar Gudstjenest
 sten begynder!" og gik i Kirken. Munkene ant
 sandte Borslys paa Alteret; men før Messen be
 gyndte, bleve de igjen udslukte, kastede paa Gul
 vet og søndertraadte. Det blev uden Virkning.
 En Olding sagde: "Saa lange Guds Bort Fin
 ner paa Messofferet, maa de gjerne slukke Lyset!"

Femten Dage derefter bleve deres Koner og
 Børn adskilte fra alle Samqvem med gubdoms
 melige

*) 1429.

melige Ting; derpaa blev al Omgang med christelige Mennesker, Spise, Drik, Jld og Vand forbudt dem, og tilsidst Kirkerne tillukte. Trøstløse, blege og skjelvende kom Qvinderne sammen paa Kirkegaardene; knælende laae de ved Kirkedørene, og vadede Døtterskjerne med deres Taarer. En Munk forelæste dem Båndbrevet: "Forbanded være I, I og Eders Børn, for Guds Afsyn! Ingen Daab skal afsvarte Eders Børns Synder, intet Mesoffer forsone Eder med Gud. Eders Hæreskaber ere Skjærlevned; thi ingen Præst viet Eder. Ingen sidste Salvelse, intet Alterens Sacramente skal trøste og hellige eders Døende, ingen indviet Jord bevakke eders Døde, ingen Sang, intgen Klang lyde derved. Forbudt er eder al Omgang med Mennesker. Stumme skulle I være, som de Fiske, Guds Forbandelse betynger. Uforraadnede skulle eders Le-gemer ligge i Jorden, og eders Sjæle brænde uden Ende i Skjærbilden, indtil I sværge Abbeden Lydighed, og Båndfættelsen er hævet!"

Du var en lydelig Beeklage i den hele Fjeldegn. Indbyggerne gik forbi hinanden, u-

den

ben at see op, eller de hviskede til hverandre. Dalene, i hvilke ellers Glødens og Frihedens Sange toned, vare nu stumme, eller de gjenslo de kun af Suk og Klager. Allerede to Gange havde Appenzell sendt Bud til Konstanz, og med Taarer bedet Biskoppen om Ophævelsen af Interdiktet; men stedsse var Svaret: Indtil I hylde Abbeden, leve I under Guds og Menneskenes Forbandelse. Qvinderne og Oldingene faldt i Fortvivlelse; Mandene og Ynglingene bleve endnu urokkelige. Kun een af Ynglingene, en Søn af Rüttli, gik omkring og nagedes af Bekymring. Ved Festen i Foraaret var han Seierherre, og den skønneste Møe, som han elskede, hans Dandsferiude. Da Ynglingene ved Sommerens Begyndelse trak med Hjørderne op i de højere Fjelde, og stilledes fra Pigerne, laae Rüttli længe i sin Erdmuths Arme. Af, først for nogle Dage siden havde hun tilstaaet ham sin Kjærlighed; og allerede nu skulde hart i tre lange Maanedet stilles fra hende! Hundrede Gange raabte de: lev vel! Hundrede Gange vendte de igien tilbage, ilede i hinandens Arme, saae paa hinanden, og klagede grædende.

Med

Med eet sagde Rättli: "Nai, Erdmuth, vi vilde ikke Killes ad; vi vilde see hinanden hver Dag. Der, hvor Bakken flyder ned fra Gamor mellem Wolfstock, gaaer en Rodstie ned i Dalen, og fører til din Faders Bolig. Midt imellem Fjeldengen og din Faders Hytte er der paa venstre Haand af Strien en Grotte, for hvis Indgang der staar tre Montestræer. Hver Aften iler jeg ned fra Fjeldet i Grotten; og du kommer op. Rejsen er god, og neppe en Mil lang; Mod Morgen vende vi begge tilbage igjen; og saaledes bliver vor Kjarlighed en dog Hemmelighed." Erdmuth skjæpede af Glæde. Silde om Aftenen sneeg hun sig sagte ind af sin Hytte, og allerede før Midnat laa hun i sin Rättlis Arme. Eensomhed, Stilhed og Hemmelighed foreledede begge. Uden Præst høstideligholdte de i den forræderiske Grotte deres Kjarligheds-Fest; Maanen lystte for dem i Stedet for viede Borslys, Nattergalen sang dem en Brudesang i Stedet for latinske Psalmer. Erdmuth var hemmelig Rättlis lykkelige Kone; og da Unglingene kom tilbage fra Fjeldet, søgte hun, at hun skulde være Moder. Hun kastede sig i Rättlis Arme,

me, tilstod ham med en om Nødme sin søde Frygt, og bad ham at føre sig til Alteret; paa det hun ikke med Skam maatte føde sit Barn til Verden. Kåtteli ilede alt den næste Dag til Munken i sit Sogn; men han fandt Kirkedøren tillukket, og paa Dørtærsklerne skrigende Qvinder, fordi Vandlysningen just i Dag var affaag over Appenzell. Han gik til Munken, og bad ham; forgjæves. Han anraabte ham med Taarer, og kastede sig for hans Fødder; forgjæves. Sorgmodig vendte han tilbage; og Erdmuth kastede sig dybt nedbøjet og trostløs i hans Arme.

Fortvivlelse og Medlidenhed med Erdmuth drev Ynglingen omkring i den hele Fjeldegn, fra den ene Munk til den anden. Men alle vare lige ubøjselige. Erdmuth vred sine Hænder, da han kom tilbage til hende uden Trøst, og jamrede sig: Ak! saa lad mig døe, før jeg bliver Moder og en Skjandsel i hele Fjeldegnen! Kåtteli raabte med tindrende Øine: "Jeg gaaer, Erdmuth; jeg gaaer, før at skaffe dig Hjælp, eller blive fordømt!" Han løb til et Par af sine

Benner, modige, dristige Ynglinge, fortalte dem med alle Tegn paa Fortvivelse sin Skjæbne, og besvor dem at staae ham bi. De gave ham Haanden derpaa. "Bringet Erdmuth til Kirken; der venter jeg Eder!" Han gik til Munken, der forestod Kirken. "Klærk, jeg har en Brud, og du skal vie mig under Klokkernes Lyd og brændende Borslys. Hvad har Gud at gjøre med vore Feider? Jeg vil være viet. Hører du?"

Munken smilede, og afflog det.

"Du tør ikke?" spurgte Råttsli vilb. "Munk, I ere alle grusomme Tigre; jeg vil ogsaa være det. Klærk, du maae døe!" Han trak Dolken. "See, jeg gjennemborer dit Hjerte. Derpaa drager jeg med den blodige Dolk og min Pige omkring i den hele Fjeldegn, fra Kirke til Kirke, og myrder saa længe, til jeg endelig finder een, som vier mig. Finder jeg ingen, saa følger jeg bag efter eder alle; og Gud være da Dommere mellem mig og eder! Tal dit sidste Ord: vil du vie mig?" Munken var bleeg, og skjælvede; dog afflog han det. Nu greb

greb Nüttli ham, og raabte med brændende Bønne: " Gud forbarme sig over mig! De Grusomme tvinge mig til at myrde! "

Holdt! raabte Munken: Jeg vil, jeg vil! Nüttli trykte ham i sine Arme, og sagde: Kom! du har reddet mig fra Forbømmelse. Kom! Munken pønsede forgjæves paa at udfinde et Middel til endnu at undgaae den rasende Yngling. Han maatte aabne Kirken, da Nüttli ikke veeg fra hans Side. Nüttlis Venner ringede med Klokkerne, og een af dem antændte Vorklysene. Landsbyen løb sammen; alle styrtede ind i Kirken, alle kastede sig fulde af Henrykkelse ned for Altaret. Nüttli førte Erdmuth til Altaret, og Munken viede dem. Nu braate en Moder sit Barn, der allerede laae otte Dage udøbt. Faderen truede Munken; og det blev døbt.

Nüttli fortalte dette for den forsamlende Menighed. — Net saa! det er den rigtige Maade! raabte flere Stemmer. Munken blev strax hentet frem, og een spurgde ham: " vil du synges, Klærk, som dig tilkommer? " — Jeg tør ikke! svarede han. — " Den, der ikke arbejder, han

han æde ikke heller!" De trængte ind i Munkens Bolig, borttog hans Mundforraad, lukkede ham derpaa inde, og raabte til ham: "naar du hungret, saa læs Messe!" Munken læste endnu samme Aften en Messe, og fik sin Spise tilbage.

Rygtet om denne Tildragelse udbredte sig over den hele Fjeldegn, fra Landsbye til Landsbye, fra Hytte til Hytte. Allevegne spurgde man Munkene, om de vilde læse og synge, eller sulte. De valgte det første; og aldrig blev i Fjeldegnen læst flittigere og andægtigere Messe, end just nu. Rättli hedte fra den Tid af Appenzeller-Paven, fordi han havde bragt Munkene til at synge.

En Munk erindrede Bønderne paa Forsamlingen om, at Bandsættelsen ikke var hævet, fordi Gudstjenesten igjen var begyndt; thi, sagde han, Omgang, Samqvam med andre Christne er eder forbudet. — "Haa, haa!" svarede Rättli; song I kun, Klærke; og bekymrer eder ikke om Risten! Hvad Samqvam! Hvad Omgang med an-

der

dre Mennesker! Vi ere os selv nok. Saa længe frie Mennesker ikke forlade sig selv, behøvede ingen uden Gud; og han er med os. Kan Biskoppen med sin Vandlysning ikke bringe det til, at Græsset paa Engen visner bort, Ulden falder af vore Hjørde, Melken gaaer fra dem, og vore Kalve, vort Bilde døe: saa lad ham gaae hen, og afbede hos Gud den Synd, at han har lyst os i Vand. Saa længe vi have Melk, en Kalv, og Uld, frygte vi kun Gud. Og ville vore Naboer ikke komme til os, saa ville vi med Sværd og Spyd i Haanden gaae hen til dem, og lære dem, at, til Trods for Biskoppen og hans Vandstraale, er Gud dog med os."

Som sagt, saa gjort. De gik ned i Stiftslandene, røvede og plyndrede, og vendte med Bytte tilbage til deres Fjelde. Naar Abbedens Bannere brøde op, saa fandt de intet uden Spor af Appenzellerne: ødelagte Marker og opbrandte Byer. For at hævne sig udplyndrede de nu Daalen; men op paa Højene vovede de sig ikke, for di de frygtede den gamle Skjebne.

I Fjeldbegnen ved Appenzell kom nu Rudolph oftere, end for nogle Aar siden. Han fornyede Bekjendtskabet med sine fordums Krigskamerader, den Gang blomstrende Ynglinge, nu allerede nær ved Oldingens Alder. Tidt sad han hele Aftener hos dem, og fortalte om den Lykke og No, som Mændene af det graae Samsfund nød. De Gamle, hvis Hidsigthed og Mod var dæmpet ved Aarene, hørte paa hans Beskrivelse med misundelige Blik; dog vovede de ikke at tilstaae deres Onsker. Efterhaanden bleve de mere fortrolige med deres gamle Ansører, og han oplivede Kjærlighed til Fjeden steds mere i deres Hjerter. Ynglingenes Mod roste han, naar han var iblandt dem. Han fortalte dem deres Fædres første Bedrifter, og onskede endnu at maatte staae i Forbindelse med saa tapre Ynglinge. Allerede efter saa Maaneders Forløb havde han erhvervet sig de Gamles og den modige Ungdoms Kjærlighed.

” Hvorfor føre I Krig med eders Naboer? ” sagde han ofte i Forsamlingerne, ” da det ikke gjør eder nogen Ære, at seire over dem? ”

Hvor

Hvorfor ødste I eders Tapperhed og eders Blod paa en ubetydelig Ting? Thi mere er det ikke, hvad Abbeden fordrer af eder. Hyldings, Eden, og en ringe Afgift af eders Fjelde. I, der i Forbindelse med Abbeden, med de syv Stæder, med det graae Samsund kunde være Almægtige, I ødste selv eders Kræfter paa et Sandekorn, og opvækker rundt om eder det Nygte, at I ikke veed at tæmme eder. I have nu i hele fem og tyve Aar viist, at I fortjene Friheden, at ingen Vold kan seire over eder og eders Fjelde. Nu, da Abbeden har tabt alt Haab om at undertvinge eder, nu skulde I og vise ham, at I ere rets færdige og beskedne. O Ynglinge! O Appenzeller! hvad kunde ikke Schweiz blive, naar I vilde ophøre at ødelægge den indbyrdes! Hvad maatte det blive, naar Appenzell vilde skjenke det Rolighed og Fred indvortes!"

Saaledes talte han ofte i deres Forsamlinger; og de Gamle understøttede ham. Efterhaanden blev ved disse Forsamlinger Ungdommens Aand mildere. Deres Værelst hestede sig paa ædlere Gjenstande, paa den almindelige Frihed.

Hed. Rudolph understøttede denne Værelst. Ofte tilstod han Ynglingene, at han gjerne ønskede at ende sit Liv blandt dem, naar han blot kunde gjøre sig Haab om Rolighed og Fred. De elskede alle den ædle Mand, og ønskede at have ham mellem sig. Han lovede at blive bestandig hos dem, saasnart Roligheden var fuldkommen betrygget.

Rudolph gav Abbeden Efterretning om Bøndernes gode Sindelag, og Abbeden gjorde meget milde og billige Fredsforslag. Almuen forsamlende sig, og antog dem eenstemmig. *) Neppe vare Sendebudene borte, saa omringede den hele Forsamling Rudolph og raabte: er Du nu vor? — "Til min Død! ædle Gæst! atter eders Landsmand, atter en fri Appenzeller!" — Nogle Gamle førte ham nu tilbage i Dalen, hvor han tilføren havde boet med Marie, og man satte ham paa nye i Besiddelse af den. Den var smukkere end før: Haven mere blomstrande, Trærne mere skvagefulde, den nye opbygte Hytte beqvemere.

Rudolph

Rudolph ilede hurtig tilbage til sin eensomme Klippe. Du lader mig nu igjen ofte være ene, Rudolph! sagde Marie blidt; hvor gaacr du saa bestandig hen? — ”Jeg har nu gaacet for sidste Gang, min Marie; og, hvis du vil, saa viser jeg dig, hvor jeg hidtil gif hen, hvad jeg gjorde, for hvem jeg arbeidede!” Hans Dine tindrede, da han talte saa. Rudolph, sagde Marie, en god Handling er luktes dig, en meget god Handling; thi saa frydefulde har jeg i lang Tid ikke seet dine Dine.

”Saa tag din Datter, Marie, og sølg mig!” Marie tog Heloises Datterdatter, som hun vilde opdrage, paa Armene; Rudolph omsfavnede hende, og saaledes forlode begge den eensomme Klippe, hvor de nu havde boet over tyve Aar. Han førte Marie stedse hen ad mod Gamor. Min Gamor! sagde hun med Glædes-
taarer i Øinene, da hun kjendte den Isen. Hvor hen, elskede Rudolph, ledsager du mig? Han smilte.
”Til din og min Lykke, Marie!” De gif bag om Gamor, og stige op i Fjeldegnen. Maries Dine tindrede stedse mere, jo nærmere hun

hun kom sin Ungdoms elskede Boelig. Nu, Rudolph, sagde hun, du fører mig til min Dal! O, lad mig i det mindste opholde mig nogle Dage der! Rudolph smilede.

Fra alle Hytter kom Appenzellerne med lydelige Fruveraab, for at ledsage dem. Marie saa sine Legesøstre igjen, og hilsende dem med vaade Dine; dog ilede hun fremad. Nu kom hun til Indgangen af Dalen, og kjendte den igjen. O, Gud! raabte hun, og trykte Rudolph med Hefstighed til sit Bryst — saa kan jeg da end engang omfavne dig her! Rudolph førte hende smilende hen til Hytten. Hvem boer nu her? spurgte Marie. "Min Marie og jeg, til vor Død," svarede Rudolph. Hun freg højt af Glæde, og kastede sig med søde Taarer i hans Arme. I samme Dieblit sprang Appenzeller og Appenzellerinder frem af alle Buskene, og dansede omkring det lykkelige Par. Marie stod i taus Henrykkelse, og kun Taarer, der flode af hendes klare Dine, viiste, at hun levede. Rudolph, sagde hun omsider; mit sidste Duffe er opfyldt: Her, her at leve og døe med dig; her, hvor

hvor jeg lærte at kjende og elske dig; her, hvor
 jeg var saa lykkelig, og nu igjen skal være saa
 lykkelig. Velkommen, min Rudolph! Velkom-
 men, du elskte Lust, I Hjelde, I Trær, I
 Blomster! Ak, jeg kjender eder alle endnu. I
 saae min Barndom; I skulde ogsaa see min Al-
 derdom, og i eders Skjød skal min Aste hvile!
 Saa stod Marie med udbredte Arme og højt
 bankende Bryst. Om Aftenen kastede hun sig
 med Glædestaarer paa sit Leie ved Siden af
 Rudolph, og takkede Gud, at der nu igjen hers-
 skede Fred i Appenzell.

Nu var den hele Egn rundt omkring rolig.
 Endnu besøgte Rudolph ofte Landagen ved Trun-
 og Appenzellernes Forsamlinger. Hvor Sæden
 til Feide opspirede, der qualte hans Viisdom
 den. Han var en Skytsgud for den hele Egn;
 og ved enhver Fest i alle Hjelde, i Appenzell, i
 Thurgau, i Hoj-Rhätien, i Waldstätterne, ved
 alle huuselige Forsamlinger, hvor Glæde og Ro-
 lighed herskede, nævnte man Navnet Rudolph
 med Vrefrygt, som Navnet af en Helgen.

Dyd, jevne Sæder, Fred og Ro hos alle Schweitzere var hans Bænk og hans Belønning. Fire Gange hvert Aar forsamledes hans Venner, hans Bøen, hans Beslægtede hos ham i Dalen, og disse fire Dage højtideligholdte hele Appenzell og alle Mændene af det graae Samfund. De kaldte Reisen til ham en Balsart til Dydens, Sandhedens og Rolighedens Tempel. I Klippen, der dannede Indgangen til Dalen, vare disse Ord indgravne: Kjærlighed og Lønsdom ere Grundvolden til menneskelig Lykfsalighed.

Ende.

